

Femte utgåvan

SCB

Statistiska centralbyrån Statistics Sweden

Markanvändningen i Sverige

2007 års länsindelning

Femte utgåvan

Markanvändningen i Sverige

 Sveriges officiella statistik

Statistiska centralbyrån
2008

Land Use in Sweden

Fifth edition

Statistics Sweden
2008

Tidigare publicering <i>Previous publication</i>	Markanvändningen i Sverige har tidigare utgivits 1983, 1993, 1998 och 2004 Land Use in Sweden has previously been published in 1983, 1993, 1998 and 2004
Producent <i>Producer</i>	SCB, enheten för miljöekonomi och naturresurser Statistics Sweden, Regions and Environment Department, Environmental Accounts and Natural Resources Box 24300, SE-104 51 Stockholm +46 8 506 940 00
Förfrågningar <i>Inquiries</i>	Marianne Eriksson, +46 8 506 947 36 marianne.eriksson@scb.se

Denna publikation är en del av Sveriges officiella statistik (SOS). Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet. Om du citerar, var god uppgi källan på följande sätt:

Källa: SCB, *Markanvändningen i Sverige, femte upplagan*.

This publication is a part of the official statistics of Sweden (SOS). It may be used freely and quoted. When quoting, please state the source as follows:

Source: Statistics Sweden, *Land Use in Sweden, fifth edition*.

Den särskilda SOS-logotypen får enligt lag inte användas vid vidarebearbetningar av statistiken.

Use of the particular SOS logotype is prohibited when further processing the statistics.

Omslagsbild   Lantmäteriet
Cover photo

ISBN 978-91-618-1464-0 (print)
URN:NBN:SE:SCB-2008-MI03BR0801_pdf (pdf)

Printed in Sweden
SCB-Tryck, Örebro 2009.03

Förord

Denna publikation innehåller i sitt huvudavsnitt uppgifter om markens användning omkring år 2005 på riks- och länsnivå. I en bilagedel presenteras en något utförligare statistik för fördjupade studier. Där redovisas också vissa uppgifter på kommunnivå.

Publikationen är dels en sammanställning av uppgifter om marken och dess användning som samlas in i olika sammanhang av SCB och andra myndigheter och organisationer, dels ett resultat från specialbearbetningar av vissa markanvändningsdata gällande den bebyggda marken, vilka utförts i anslutning till arbetet med publikationen och tidigare publikationer i denna serie. De större datakällor som använts är bl.a. Lantbruksräkningarna, Riksskogstaxeringarna, Fastighetstaxeringarna, Nationella Vägdatabasen från Vägverket, digitala vattenuppgifter, Fastighetsregistrets byggnadsdel samt Svenska Marktäckedata från Lantmäteriet (LMV). Det senare är digital satellit- och kartinformation som sammanställts av LMV över hela riket.

En strävan har varit att presentera uppgifter gällande året 2005. Detta har dock inte varit möjligt fullt ut, eftersom flera av de stora rikstäckande undersökningarna inte utförs årligen. Riksskogstaxeringens uppgifter avser perioden 2002–2006, Fastighetstaxeringen är utsträckt över flera år osv. I stort sett kan man dock säga att publikationen beskriver förhållandena omkring år 2005.

Redovisningen sker enligt den administrativa indelningen som gäller fr.o.m. den 1 jan. 2007. Gäller annat anges detta i respektive tabellrubrik.

Källhänvisningar har inte getts i den löpande texten, utan källor som använts anges på sidorna 129–135, där också den sida i publikationen där källan använts anges.

”Markanvändningen i Sverige” har tidigare utgivits av SCB åren 1983, 1993, 1998 och 2004. Genom succesivt förbättrade källor samt bearbetnings- och analysmöjligheter har kvalitén på uppgifterna inom vissa markanvändningskategorier höjts, och jämförelse mellan uppgifterna i denna och tidigare publikationer bör mot bakgrund av detta ske med försiktighet.

Publikationen har utarbetats inom enheten Miljöekonomi och naturresurser på SCB. Huvudansvarig har varit Hans Ansén. Övriga medarbetare har varit Lars Backer, Marianne Eriksson, Bo Justusson, Johan Stålnacke, Stefan Svanström och Anna-Karin Westöö.

Statistiska centralbyrån i november 2008

Inger Eklund

Viveka Palm

Innehåll

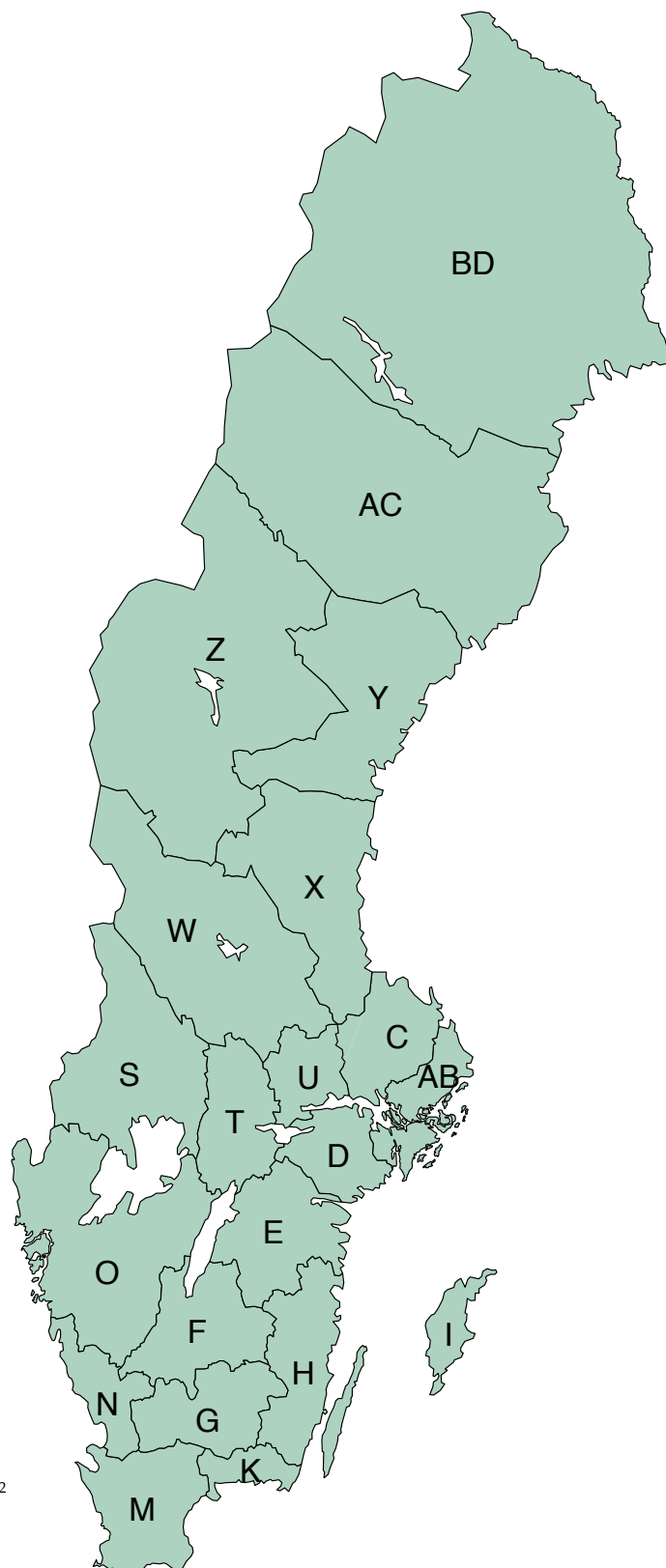
Sid	
6	Länsindelningen 2007
7	Markanvändningen allmänt
8	Sammanfattning
10	1 Jordbruksmark
16	2 Skogsmark
21	3 Bebyggd mark och tillhörande mark
21	Sammanfattning
23	3.1 Mark med permanentbostäder
27	3.2 Mark med fritidshus
31	3.3 Mark med tillverkningsindustri
33	3.4 Mark med handel och affärsverksamhet
34	3.5 Mark med offentlig förvaltning, offentlig service och fritidsanläggningar
35	3.6 Mark för transporter
39	3.7 Mark med tekniska anläggningar
40	3.8 Övrig bebyggd mark
41	4 Golfbanor och skidpistar
42	5 Täkter
45	6 Våtmark–myr
47	7 Naturligt gräsbevuxen mark o dyl, berg i dagen samt övrig mark
48	8 Vatten
51	Speciell markanvändning
52	9 Tätorter
52	9.1 Areal och befolkning
56	9.2 Bebyggelse i tätorter
58	9.3 Allmänt tillgänglig mark och strand runt tätorter med mer än 10 000 invånare
60	9.4 Befolkningen i zoner runt tätorter
61	10 Småorter
62	11 Fritidshusområden
64	12 Arbetsplatsområden
66	13 Nationalparker och andra skyddade områden
70	14 Riskområden
72	15 Fjäll
73	16 Renbetesmarker
75	17 Kust och stränder
75	17.1 Kust- och strandlängd
77	17.2 Bebyggelse vid kust och stränder
79	18 Öar
81	19 Vindkraftverksområden
83	Bakgrundsförhållanden
84	20 Areal och befolkning
89	21 Sysselsättning
91	22 Ägarförhållanden
92	23 Naturförhållanden, klimat m m
95	24 Planering
97	Tabellbilaga
127	Fakta om statistiken
129	Källor
137	Tabell- och figurförteckning
141	Engelska

Contents

Counties in Sweden 2007
Land use in general
Summary
Agricultural land
Forest
Built-up and related land
Summary
Residential land
Land used for weekend and holiday homes
Land used for manufacturing industry
Commercial land
Land used for public services and administrations and recreation facilities
Land used for transport
Land used for technical facilities
Other built-up land
Golf courses and ski pist
Pits, mines etc.
Wetlands–mire
Natural grassland and related areas, bare rocks and other land
Water
Special land use
Localities
Area och population
Buildings in localities
Land of common access and shores around localities with more than 10 000 inhabitants
Population in zones around localities
Smaller localities
Concentrations of weekend and holiday homes
Concentrations of workplaces
National parks and other protected areas
Hazardous areas
High mountains
Reindeer grazing areas
Coast and shores
Length of coast and shores
Buildings along coast and shores
Islands
Wind power station areas
Backgrounds
Area and population
Employment
Ownership
Physical features, climate etc
Planning
Complementary tables
Facts about the statistics
Sources
List of tables and figures
In English

Länsindelningen 2007

AB	Stockholms län
C	Uppsala län
D	Södermanlands län
E	Östergötlands län
F	Jönköpings län
G	Kronobergs län
H	Kalmar län
I	Gotlands län
K	Blekinge län
M	Skåne län
N	Hallands län
O	Västra Götalands län
S	Värmlands län
T	Örebro län
U	Västmanlands län
W	Dalarnas län
X	Gävleborgs län
Y	Västernorrlands län
Z	Jämtlands län
AC	Västerbottens län
BD	Norrbottnens län

Några måttenheter

1 km² = 100 hektar (ha) = 1 000 000 m²

1 ha = 10 000 m² = 100x100 m

Markanvändningen allmänt

I detta avsnitt redovisas i kapitlen 1–8 arealuppgifter för olika typer av markanvändning och vatten. Markanvändningen delas i sin tur in i ett varierande antal undergrupper som redovisas i respektive kapitel. Ytterligare uppgifter om markanvändningen lämnas i bilagan. Bakgrundsförhållanden redovisas

i ett avsnitt för sig samt i bilagan. I bilagan redovisas också vissa kommunuppgifter.

Källförteckning med sidhänvisning till detta avsnitt återfinns på sidorna 129–133. Beträffande beräkningsmetoder och säkerheten i uppgifterna hänvisas till avsnittet "Fakta om statistiken".

Markanvändningen allmänt. Sammanfattning

Av landets totala areal på 45 miljoner hektar upptar skogsmark den dominerande andelen med 53 procent, berg i dagen och övrig mark utgör 12 procent, öppen ej trädbevuxen myr nio procent (därtill kommer tre procent trädbevuxen myr som redovisas som skogsmark), vatten nio procent, varav de fyra största sjöarna utgör två procentenheter, jordbruksmark åtta procent, naturligt gräsbevuxen mark, hedmark o.dyl. sju procent

och bebyggd mark med tillhörande mark i form av trädgårdar, parkeringsplatser o.dyl. närmare tre procent. *Tabellerna 1 och 3 samt diagram 1.*

Av *tabell 3* framgår de höga andelarna jordbruksmark i Skåne, skogsmark i södra Norrland och Smålandsläna, bebyggd mark i storstadsläna, öppen myr i Norrland och naturligt gräsbevuxen mark, hedmark o.dyl. i norra Norrland.

Tabell 1
Markanvändningen omkring år 2005. Ha
Land use about 2005. Hectares

Län	Jordbruksmark	Skogsmark	Bebyggd mark och tillhörande mark	Golfbanor o. skidpist	Täcker	Öppen myr exkl. torvtäcker	Naturligt gräsbevuxen mark, hedmark o.dyl.	Berg i dagen o. övrig mark	Vatten	Totalt
Stockholms	110 529	290 100	103 715	4 650	1 450	3 250	-	138 250	26 990	678 910
Uppsala	201 072	506 000	45 690	1 050	1 400	11 850	350	53 450	22 880	843 730
Södermanlands	153 187	348 500	41 460	1 200	700	5 600	500	59 150	50 360	660 670
Östergötlands	266 941	641 400	57 070	1 350	950	8 150	100	84 500	104 150	1 164 600
Jönköpings	152 734	733 400	54 825	1 375	3 700	34 950	-	68 550	75 790	1 125 330
Kronobergs	90 390	652 500	40 875	500	2 600	28 950	-	30 900	96 210	942 940
Kalmar	214 827	733 200	53 180	1 075	1 100	7 700	5 600	105 250	47 490	1 169 400
Gotlands	103 817	123 700	17 395	475	950	3 050	2 750	63 000	3 230	318 370
Blekinge	49 766	195 100	25 020	425	300	900	4 050	19 100	10 870	305 540
Skåne	541 066	396 600	114 550	4 300	3 600	8 500	2 750	32 150	33 310	1 136 850
Hallands	138 919	312 900	45 975	1 775	750	15 950	600	29 300	25 790	571 940
Va Götalands	585 423	1 285 300	184 490	4 025	3 500	62 850	200	268 800	143 270	2 538 880
Värmlands	137 121	1 374 300	63 480	1 250	1 550	98 650	450	82 350	179 670	1 938 800
Örebro	124 809	576 900	44 210	775	2 250	31 150	100	74 450	79 690	934 330
Västmanlands	118 524	301 000	29 445	950	1 050	15 200	450	48 000	23 580	538 070
Dalarnas	83 150	1 965 200	70 210	2 850	1 400	330 250	88 200	278 300	220 830	3 040 380
Gävleborgs	84 113	1 560 000	58 940	1 225	2 900	91 000	950	20 900	155 570	1 975 580
Västernorrlands	72 468	1 713 600	53 930	850	2 000	129 550	50	194 000	142 210	2 310 650
Jämtlands	63 217	2 755 100	52 920	3 025	4 750	663 300	701 000	691 000	475 730	5 410 030
Västerbottens	88 387	3 329 100	67 695	1 550	3 900	733 100	552 050	743 200	409 440	5 928 410
Norrbottnens	50 866	4 094 700	66 805	1 375	6 500	1 583 900	1 869 950	2 150 800	776 250	10 601 150
De fyra stora sjöarna ¹									892 580	892 580
Hela riket, 1 000-tal	3 431,3	23 888,6	1 305,4 ²	36,1	47,3	3 867,6	3 230,0	5 236,3	3 995,9	45 029,5

1) Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren

2) Varav ca 12 000 ha ej länsfördelat

Tabell 2
Ungefärliga förändringar i arealen åker, skog och bebyggd mark under olika perioder. Ha
Approximate changes in area of arable land, forest and built up land during different periods
Hectares

	1920/30–2005	1945–1980	1980–1990	1990–2000	2000–2005
Åkermark ¹	..	-700 000	-70 000	-150 000	..
Skogsmark	+600–800 000				
Bebyggd mark	..	..	+30–35 000	+30–35 000	+17–18 000

1) Avser företag med mer än 2 ha åker

Tabell 3**Markanvändningen omkring år 2005. Procent av total areal i länet***Land use about 2005. Per cent of total area in the county*

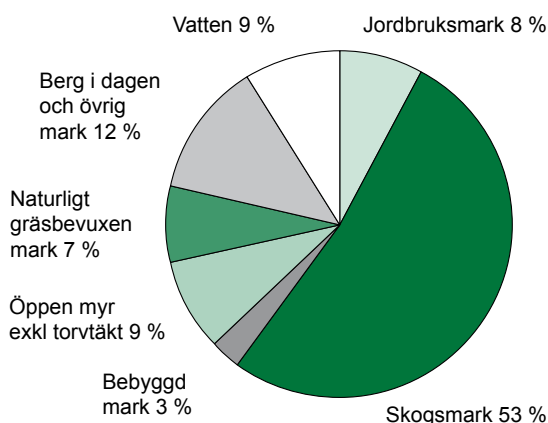
Län	Jordbruksmark	Skogsmark	Bebyggd mark och tillhörande mark	Golfbanor o. skidpistar	Täakter	Öppen myr exkl. torvtäakter	Naturligt gräsbevuxen mark, hedmark	Berg i dagen, övrig mark	Vatten	Totalt
Stockholms	16,3	42,7	15,3	0,7	0,2	0,5	–	20,4	4,0	100
Uppsala	23,8	60,0	5,4	0,1	0,2	1,4	0,0	6,3	2,7	100
Södermanlands	23,2	52,7	6,3	0,2	0,1	0,8	0,1	9,0	7,6	100
Östergötlands	22,9	55,1	4,9	0,1	0,1	0,7	0,0	7,3	8,9	100
Jönköpings	13,6	65,2	4,9	0,1	0,3	3,1	–	6,1	6,7	100
Kronobergs	9,6	69,2	4,3	0,0	0,3	3,1	–	3,3	10,2	100
Kalmar	18,4	62,7	4,5	0,1	0,1	0,7	0,5	9,0	4,1	100
Gotlands	32,6	38,9	5,5	0,1	0,3	1,0	0,9	19,8	1,0	100
Blekinge	16,3	63,9	8,2	0,1	0,1	0,3	1,3	6,3	3,6	100
Skåne	47,6	34,9	10,1	0,4	0,3	0,7	0,2	2,8	2,9	100
Hallands	24,3	54,7	8,0	0,3	0,1	2,8	0,1	5,1	4,5	100
Västra Götalands	23,1	50,6	7,3	0,2	0,1	2,5	0,0	10,6	5,6	100
Värmlands	7,1	70,9	3,3	0,1	0,1	5,1	0,0	4,2	9,3	100
Örebro	13,4	61,7	4,7	0,1	0,2	3,3	0,0	8,0	8,5	100
Västmanlands	22,0	55,9	5,5	0,2	0,2	2,8	0,1	8,9	4,4	100
Dalarnas	2,7	64,6	2,3	0,1	0,0	10,9	2,9	9,2	7,3	100
Gävleborgs	4,3	79,0	3,0	0,1	0,1	4,6	0,0	1,1	7,9	100
Västernorrlands	3,1	74,2	2,4	0,0	0,1	5,6	0,0	8,4	6,2	100
Jämtlands	1,2	50,9	1,0	0,1	0,1	12,3	13,0	12,8	8,8	100
Västerbottens	1,5	56,2	1,1	0,0	0,1	12,4	9,3	12,5	6,9	100
Norrbottnens	0,5	38,6	0,6	0,0	0,1	14,9	17,6	20,3	7,3	100
Hela riket	7,6	53,1	2,9	0,1	0,1	8,6	7,2	11,6	8,9 ¹	100

1) Inklusivt Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmarén. Ytorna för dessa ingår inte i länsuppgifterna.

Någon enhetlig bild av förändringarna i markanvändningen i de olika markanvändningskategorierna under en och samma period går inte att få. Uppgifterna i *tabell 2* är ett försök att redovisa förändringar inom några sektorer, och under några olika perioder. Förändringarna redovisas också under respektive kapitel.

Diagram 1
Markens procentuella fördelning på olika markkategorier 2005

The land area by different land categories in 2005. Per cent

1 Jordbruksmark

Drygt 3,4 milj. ha jordbruksmark

Åkermark och betesmark omfattade år 2005 drygt 3,4 milj ha, vilket motsvarade 8,4 procent av landarealen. Av detta var ca 2,7 milj ha åkermark och 0,7 ha betesmark. *Se tabell 4 och diagram 2.* Uppgifter kommunvis redovisas i *tabell B 25 och karta B 1, bilaga.*

Definitioner

Åkermark. Mark som används eller lämpligen kan användas för växtodling eller bete och som är lämplig att plöja.

Betesmark. Mark som används eller lämpligen kan användas till bete och som inte är lämplig att plöja.

Tabell 4
Jordbruksmark år 2005
Agricultural land in 2005

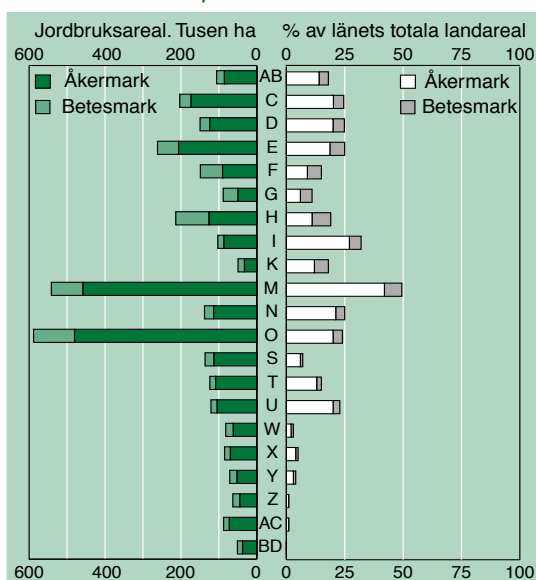
Län	Åkermark		Betesmark		Åker- och betesmark	
	Areal, ha	Procent av jordbruksmarken	Areal, ha	Procent av jordbruksmarken	Areal, ha	Procent av landarealen
Stockholms	86 741	78	23 788	22	110 529	17,0
Uppsala	173 994	87	27 078	13	201 072	24,5
Södermanlands	128 077	84	25 110	16	153 187	25,1
Östergötlands	207 742	78	59 199	22	266 941	25,2
Jönköpings	91 926	60	60 808	40	152 734	14,6
Kronobergs	51 424	57	38 966	43	90 390	10,7
Kalmar	126 123	59	88 704	41	214 827	19,1
Gotlands	86 867	84	16 950	16	103 817	32,9
Blekinge	32 311	65	17 465	35	49 766	16,9
Skåne	457 318	85	83 748	15	541 066	49,0
Hallands	114 880	83	24 039	17	138 919	25,4
Västra Götalands	477 828	82	107 595	18	585 423	24,4
Värmlands	112 953	82	24 168	18	137 121	7,8
Örebro	108 177	87	16 632	13	124 809	14,6
Västmanlands	105 243	89	13 281	11	118 524	23,0
Dalarnas	63 438	76	19 712	24	83 150	2,9
Gävleborgs	70 203	83	13 910	16	84 113	4,6
Västernorrlands	53 002	73	19 466	27	72 468	3,3
Jämtlands	43 987	70	19 230	31	63 217	1,3
Västerbottens	73 518	83	14 869	17	88 387	1,6
Norrbottnens	38 481	76	12 385	24	50 866	0,5
Hela riket	2 704 233	79	727 103	21	3 431 336	8,4

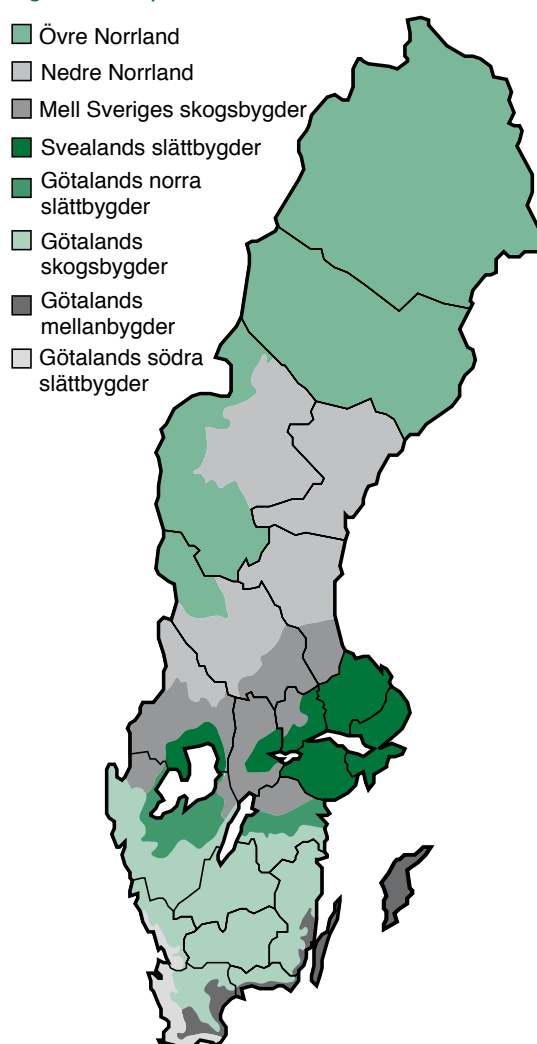
Tabell 5
Jordbruksmark per produktionsområde år 2005
Agricultural land by production area in 2005

Län	Åkermark		Betesmark		Åker- och betesmark	
	Areal, ha	Procent av jordbruksmarken	Areal, ha	Procent av jordbruksmarken	Areal, ha	Procent av landarealen i området
Götalands södra slättbygder	334 518	92	27 174	8	361 692	63
Götalands mellanbygder	319 342	74	111 199	26	430 541	41
Götalands norra slättbygder	449 741	88	63 973	12	513 714	44
Svealands slättbygder	622 955	86	100 601	14	723 556	23
Götalands skogsbygder	487 926	63	280 665	37	768 591	13
Mellersta Sveriges skogsbygder	198 617	79	53 605	21	252 222	7
Nedre Norrland	161 489	75	55 002	25	216 491	3
Övre Norrland	119 745	77	34 884	23	154 629	1

Diagram 2
Åkermark och betesmark år 2005
Arable land and pasture in 2005

Karta 1
Jordbrukets produktionsområden
Agricultural production areas

Produktionsområden

Inom jordbruksstatistiken redovisas ofta uppgifterna på åtta produktionsområden. *Tabell 5 och karta 1.* Den i särklass högsta andelen jordbruksmark av totalarealen finns i Götalands södra slättbygder, med 63 procent.

Ca en fjärdedel av åkermarken har lagts ned sedan 1950

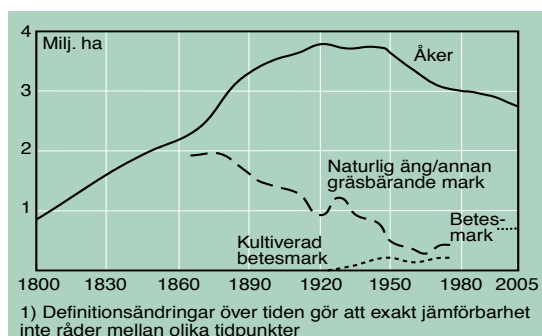
Mellan 1951 och 2005 minskade åkerarealen med omkr. 950 000 ha, vilket motsvarar 26 procent minskning, *Diagram 3.* Kraftigast var minskningen under 1960-talet, då under några år omkring 60 000 ha lades ned årligen.

Förändringarna i arealerna betesmark och annan gräsbärande mark går på grund av definitionsändringar inte att följa exakt

över tiden. Arealen naturlig äng/annan gräsbärande mark har dock minskat under efterkrigstiden, medan arealen kultiverad betesmark ökat något.

Minskningen i åkerareal sedan 1951 har varit relativt sett kraftigast i Norrlandslänen med mer än en halvering i Norrbottens län, och närmare 45-procentiga minskningar i Västerbottens, Västernorrlands och Dalarnas län. Men också i Kronobergs och Blekinge län är minskningen stor – närmare 45 procent. Det enda län där det förekom en mindre ökning var Gotlands län. Förändringarna i åkermarksarealen kommunvis 1951 till 2005 redovisas i *tabell B 25 i bilagan*.

Diagram 3
Förändring i jordbruksmark under perioden 1800–2005¹⁾
Changes in agricultural land 1800–2005

Tätortsexpansion på jordbruksmark

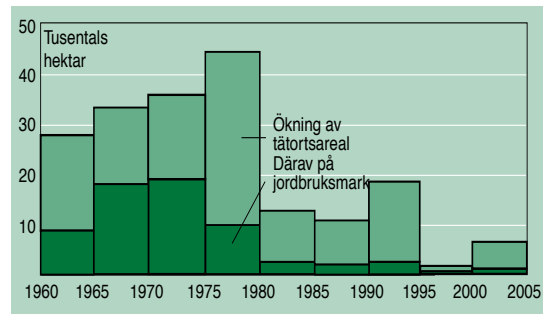
Äldre undersökningar pekar på att 30–40 procent av den under 1960-talet nedlagda jordbruksmarken skogsplanterades eller hade vuxit igen med skog av godtagbar kvalitet, medan 10–15 procent utnyttjades till bebyggelse, vägar, fritidsändamål eller annat bestämt ändamål. Återstoden – ca hälften av den nedlagda arealen – blev outnyttjad mark, som täcktes av buskar och sly. Under 1970-talet var dock större andelen av nedläggningen av jordbruksmark orsakad av tätortsexpansion, t.ex. var det under perioden 1975–1980 så mycket som 44 procent. Under 1980-talet var däremot motsvarande siffra endast fyra

Åren 1996–2005 skedde vägutbyggnader på ca 1 000 ha jordbruksmark

procent. Åren 2000–2005 togs ca 1 200 ha jordbruksmark i anspråk vid tätortsexpansionen. Totalt under perioden 1960–2005 har 66 700 ha jordbruksmark tagits i anspråk då tätorterna vuxit. *Diagram 4*.

Diagram 4
Ökning av tätortsarealen samt därav på åkermark åren 1960–2005
Increase in urban areas and of that on arable land 1960–2005

2 700 ha till byggnader och 1 000 ha till vägar och gator 1996–2005

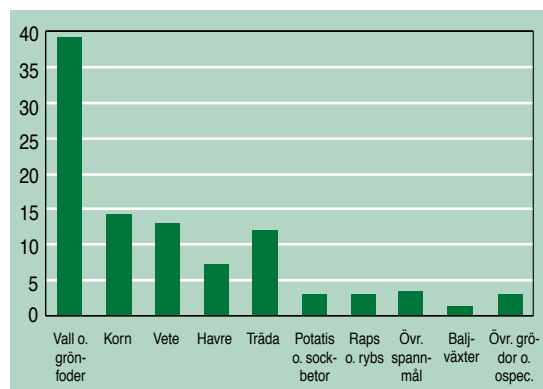
En av SCB gjord undersökning visar att totalt 2 700 ha jordbruksmark gick åt till uppförande av byggnader både inom och utom tätorter under 10-årsperioden 1996–2005. Denna areal utgör 11 procent av den totalt bebyggda arealen under perioden. Regionalt förekommer dock stora skillnader. I Skåne skedde byggandet till över 30 procent på jordbruksmark, i Norrlandslänen till 5–6 procent.

Under samma period, dvs 1996–2005, byggdes gator och vägar på ca 1 000 ha jordbruksmark. Mer än en tredjedel av detta skedde i Skåne.

38 procent med spannmålsodling

I genomsnitt användes 38 procent av åkerarealen till spannmålsodling år 2005. *Diagram 5*. I Uppsala län var det 49 procent och

Diagram 5
Åkermarkens användning år 2005
The use of arable land in 2005

i Jämtlands län sex procent. I Norrland är det i stället slätter och betesvallarna som dominerar användningen av åkermarken. Användningen länsvis framgår av *tabell B 1 i bilagan*.

Energiskog på 0,5 procent av åkermarken

Odling av energiskog skedde år 2005 på 13 700 ha. De största arealerna återfanns i Skåne, Örebro, och Uppland. *Tabell 6*. Arealen energiskog år 2005 ligger på ungefär samma nivå som år 1995, och upptar nu en halv procent av den totala åkerarealen. Uppgifterna avser företag med minst två hektar åker.

Tabell 6
Mark med energiskog år 2005
Land with energy forest in 2005

Län	Areal, ha
Stockholms	642
Uppsala	2 246
Södermanlands	1 864
Östergötlands	1 298
Jönköpings	..
Kronobergs	24
Kalmar	117
Gotlands	20
Blekinge	..
Skåne	2 468
Hallands	92
Västra Götalands	843
Värmlands	290
Örebro	2 101
Västmanlands	1 162
Dalarnas	328
Gävleborgs	68
Västernorrlands	19
Jämtlands	..
Västerbottens	76
Norrbottnens	..
Hela riket	13 700

200 000 ha ekologiskt odlat

Med ekologisk produktion menas odling och djuruppfödning enligt något av de regelverk som definierar ekologisk produktion. De regelverk som finns i Sverige är KRAV:s och Demeterförbundets regler, som bygger på en EU-förordning. Dessutom finns miljöstödsregler för ekologisk produktion. Gemensamt för dem är att det inte är tillåtet att använda kemiska bekämpningsmedel eller handelsgödsel. Regeringens mål för ekologisk produktion till år 2010 är att andelen certifierad ekologisk odling bör uppgå till 20 procent av jordbruksmarken.

I *tabell 7* redovisas de KRAV-godkända arealerna för ekologisk odling per län. Totalt för landet uppgår denna areal till 200 000 ha. Vall utgör 37 procent av den ekologiska åkerarealen och spannmål 26 procent. Den största arealerna ekologiskt odlad åker finns i Västra Götalands län.

Tabell 7
Ekologisk åkerareal år 2005
Ecological cultivation in 2005

Län	Areal, ha
Stockholms	7 742
Uppsala	17 462
Södermanlands	15 176
Östergötlands	18 409
Jönköpings	7 188
Kronobergs	3 468
Kalmar	7 257
Gotlands	9 219
Blekinge	1 707
Skåne	15 417
Hallands	7 394
Västra Götalands	45 380
Värmlands	8 409
Örebro	5 209
Västmanlands	14 031
Dalarnas	4 110
Gävleborgs	5 235
Västernorrlands	2 235
Jämtlands	2 658
Västerbottens	1 563
Norrbottnens	738
Hela riket	200 010

Yrkesmässig trädgårdsodling på 12 600 ha

Odling av trädgårdsväxter skedde år 2005 på 12 557 ha frilandsareal och på 301 ha växt-husyta. *Tabell B 2 i bilaga*. Odlingen förekom i ca 2 600 företag med en trädgårdsodling som omfattade minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsareal.

Frilandsarealen används till 7 047 ha köksväxter, 1 871 ha frukt, 3 191 ha bär samt 393 ha plantskoleväxter.

År 2005 odlades trädgårdsväxter på 301 ha växthusyta

Ca 75 000 jordbruksföretag

Det fanns 74 863 jordbruksföretag med mer än två hektar åker år 2005. Ändrade stödregler till 2005 medförde att antalet företag med växtodling i Lantbruksregistret detta år steg betydligt i förhållande till året innan. Jämförelser över tiden är därför svår att göra. Länsvisa uppgifter om förhållandet år 2005 återfinns i *tabell B 3 i bilaga*.

90 procent av jordbruksmarken är privat-ägd

90 procent av jordbruksmarken i Sverige ägs av privatpersoner. Resten är fördelat på bland annat staten, kommuner och kyrkan. *Tabell 8*. Ägarförhållandena växlar naturligtvis över landet. Privatpersoner äger förhållandevis stora andelar av jordbruksmarken i de fyra nordligaste länen, och kommuner samt aktiebolag relativt små andelar. I Mälardalslänen är det privata ägandet lägre, medan staten och aktiebolag har relativt höga andelar. Ägarförhållandena länsvis redovisas i *tabell B 4, bilaga*.

Den brukade jordbruksarealen är till 76 procent helt eller delvis arrenderad. Restande 24 procent är i sin helhet ägd av brukarna.

Tabell 8
Ägarförhållanden, jordbruksmark år 2005
Ownership, agricultural land in 2005

Ägarkategori	Procent
Fysisk person	89,9
Staten	0,6
Kommun	2,2
Kyrkan	0,1
Dödsbo	1,2
Svenskt AB	2,9
Övriga	3,1
Totalt	100

1,3 procent av de förvärvsarbetande finns inom jordbruket

År 2005 var ca 53 600 personer förvärvsarbetande inom jordbruket, vilket motsvarar 1,3 procent av samtliga förvärvsarbetande. Antalet stadigvarande och tillfälligt sysselsatta i jordbruket var, beräknade enligt EU:s statistikkrav, dock hela 173 900 personer. Jordbrukarnas medianålder ligger i intervallet 50–54 år.

Andelen sysselsatta inom jordbruket var högst i Gotlands län, lägst i Stockholms län. I absoluta tal fanns det största antalet jordbrukssysselsatta i Skåne län, och det lägsta antalet i Norrbottens län.

Minskande antal sysselsatta

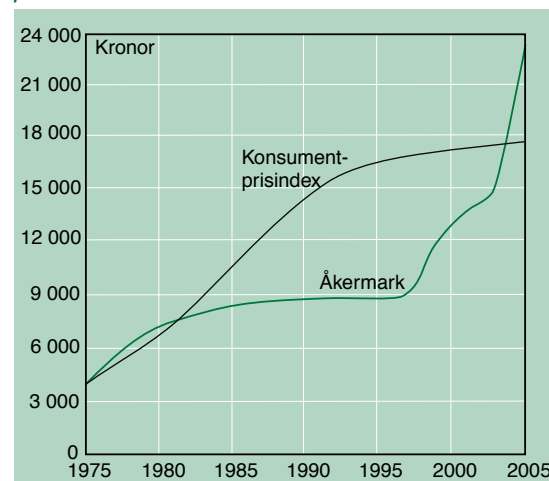
Antalet förvärvsarbetande inom jordbruket minskade med ca 5 000 personer mellan 2000 och 2005. I samband med EU:s senaste jordbruksreform, som genomfördes i Sverige år 2005, rapporterades ett ökat antal företag till Lantbruksregistret, och ett ökat antal sysselsatta i jordbruket detta år. Jämförelser med tidigare år försvåras därmed.

År 1945 sysselsatte jordbruket drygt 600 000 personer. Antalet jordbruksföretag var då 295 000.

23 300 kr per ha i genomsnittligt taxeringsvärde på åkermarken

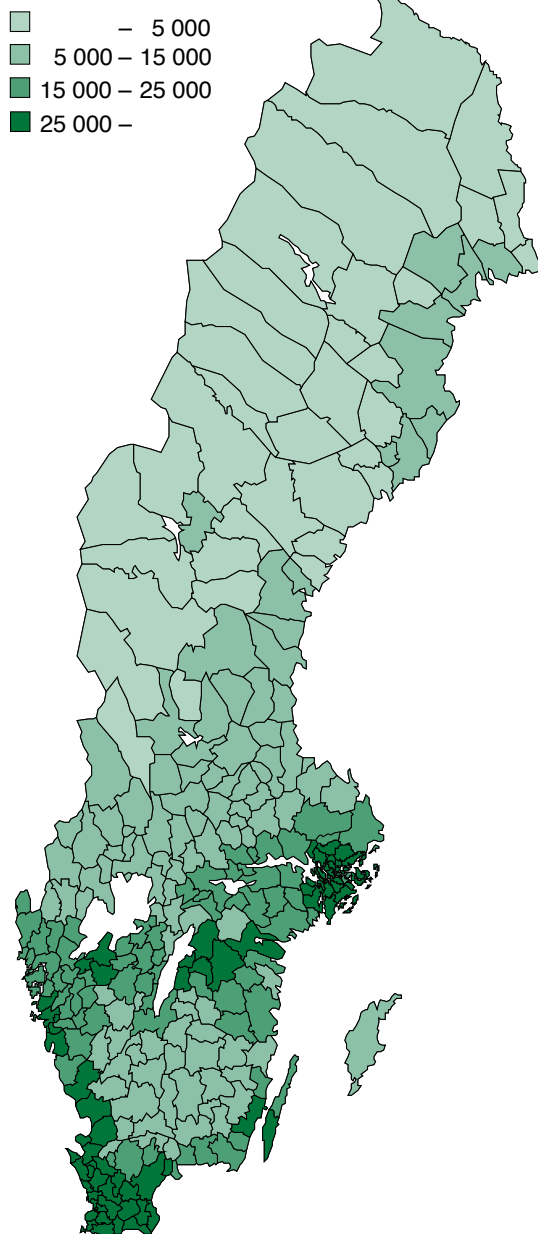
Det genomsnittliga taxeringsvärdet på åkermark år 2005 var 23 300 kr per ha. Kommunvis varierar värdet per ha från drygt 1 000 kr i övre Norrland till ca 80 000 kr i några Skånekommuner. *Karta 2*. Mellan 2000 och 2005 ökade det genomsnittliga taxeringsvärdet för åkermark från 12 900 kr per ha till 23 300 kr – en 80-procentig ökning. Sett över de senaste 30 åren har därmed ökningen överskridit utvecklingen av konsumentprisindex. *Diagram 6*.

Diagram 6
Genomsnittligt taxeringsvärde per ha åkermark åren 1975–2005 jämfört med prisindex. Kronor
Average tax assessment value per hectare arable land in 1975–2005 compared with price index. SEK

Karta 2

Genomsnittliga taxeringsvärden per ha åkermark år 2005 kommunvis. Kronor
Average tax assessment value per hectare arable land in 2005 by municipality, SEK

Snabbfakta

År 2005 gällde:

Arealen jordbruksmark: 3,43 miljoner hektar, varav 2,70 milj ha åkermark och 0,73 milj ha betesmark

Ianspråktagen jordbruksmark vid tätorts-expansion åren 1960–2005: 66 700 ha, varav åren 2000–2005: 1 200 ha

Areal energiskog: 13 700 ha

KRAV-kontrollerade arealer: 200 010 ha

Areal yrkesmässig odling av trädgårdsväxter: 12 557 ha

Antal jordbruksföretag: Ca 75 000 st

Antal förvärsarbetande inom jordbruket: 53 600 personer

Genomsnittligt taxeringsvärde per ha åkermark: 23 300 kr

2 Skogsmark

23,9 milj. ha skogsmark

Det finns ca 23,9 milj. ha skogsmark i landet. Detta motsvarar 58 procent av landarealen, eller 53 procent av totalarealen inkl. vatten. *Tabell 9.* Därtill kommer 4–5 milj. ha annan trädbeväxt mark där tillväxten är låg, bl.a. ca en milj. ha fjällbarrskog och lika mycket fjällbjörkskog. Av skogen är 1,6 milj. ha sumpskog. Dess fördelning länsvis framgår av *tabell B 5 i bilagan.*

Tabell 9

Skogsmark omkring år 2004¹⁾

Forest land about 2004

Län	Areal, ha	Procent av landarealen
Stockholms	290 100	45
Uppsala	506 000	62
Södermanlands	348 500	57
Östergötlands	641 400	60
Jönköpings	733 400	70
Kronobergs	652 500	77
Kalmar	733 200	65
Gotlands	123 700	39
Blekinge	195 100	66
Skåne	396 600	36
Hallands	312 900	57
Västra Götalands	1 285 300	54
Värmlands	1 374 300	78
Örebro	576 900	68
Västmanlands	301 000	59
Dalarnas	1 965 200	70
Gävleborgs	1 560 000	86
Västernorrlands	1 713 600	79
Jämtlands	2 755 100	56
Västerbottens	3 329 100	60
Norrbottnens	4 094 700	42
Hela riket	23 888 600	58

1) Riksskogstaxeringens genomsnitt 2002–2006 plus arealer produktiv skog i skyddade områden.

Definitioner

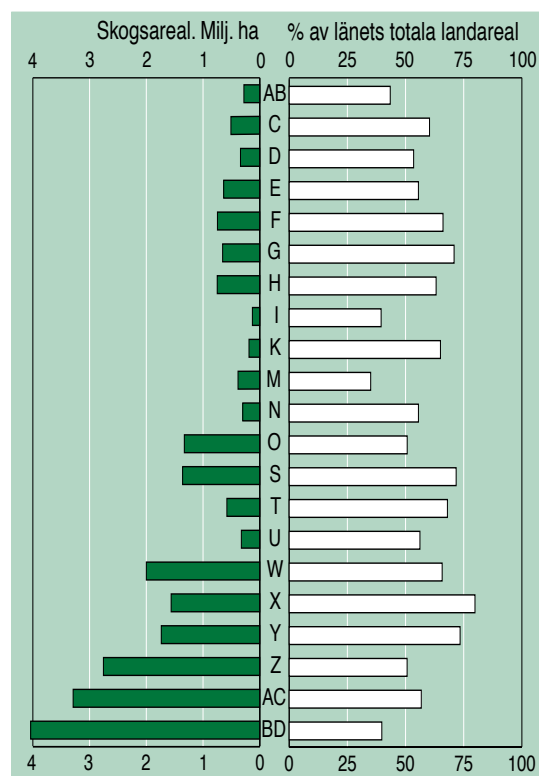
Skogsmark. Mark som är lämplig för skogsproduktion och ej väsentligen används för annat ändamål. Idealproduktion minst en m³sk per ha och år.

Skoskubikmeter, m³sk. I skoskubikmetern ingår hela stamvolymen ovan stubbskäret inkl. trädstammens bark.

Diagram 7

Skogsarealen omkring år 2004

Forest area about 2004

Karta 3 visar de naturliga skogsregionerna.

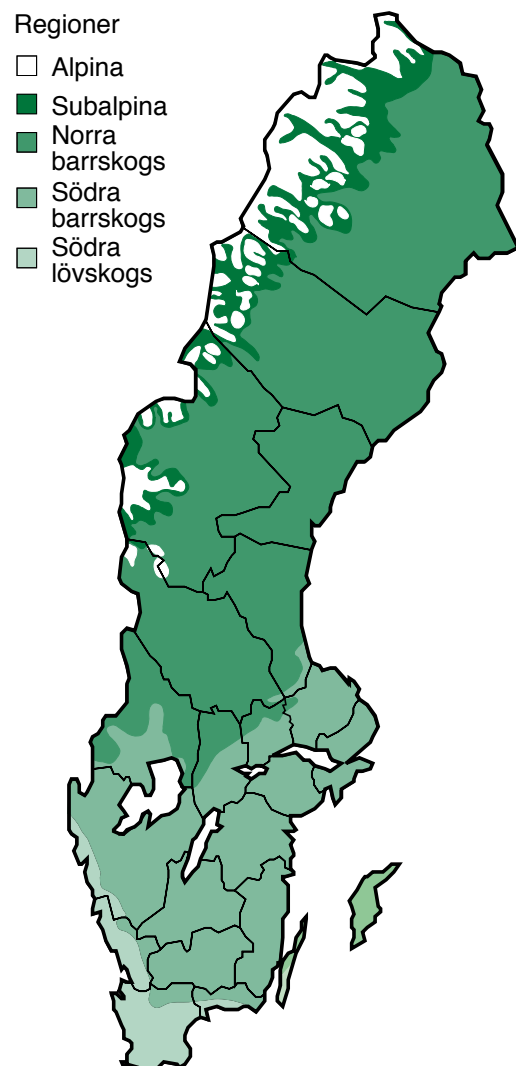
Den vanligaste internationella definitionen på skogsmark är att trädens krontäckning skall vara minst 10 procent. Enligt denna definition finns det i Sverige ca 28,4 milj. ha skogsmark. Skillnaden ligger i huvudsak på arealer som i denna publikation redovisas under avsnittet "Myr".

Här redovisas uppgifter länsvis över skogsmarken. Övriga trädbeväxta ytor ingår i arealer redovisade på annat håll i denna publikation.

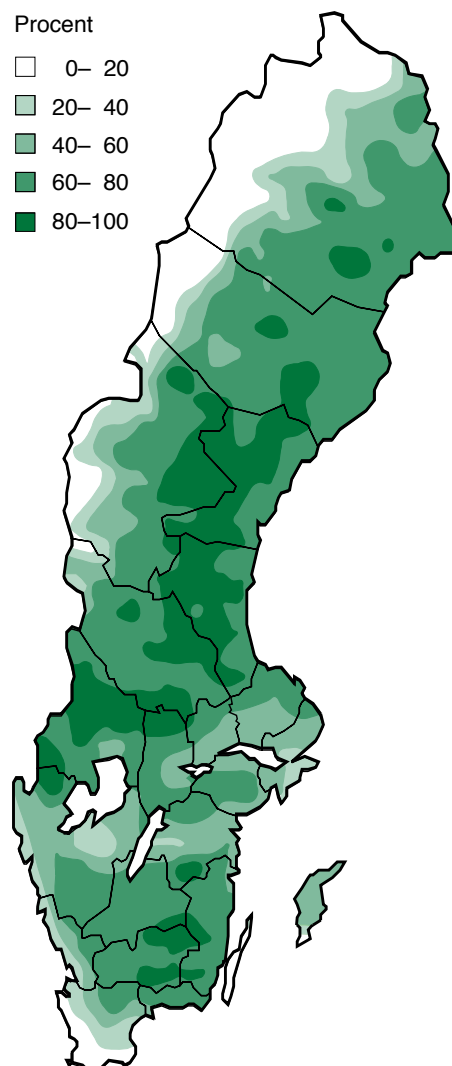
De största skogsarealerna finns i Norrlandslänen. Tabell 9, diagram 7 och karta 4.

Andelen skog är högst i Gävleborgs län med 86 procent av landarealen. Därefter följer Västernorrlands län med 79 procent och Värmlands län med 78 procent.

Karta 3
Naturliga skogsregioner
Natural forest regions

Karta 4
Andel skogsmark av landarealen
Share forest land area of total land area

Som jämförelse redovisas uppgifter från fastighetstaxeringarna i tabell B 6 i bilagan. Uppgifter kommunvis på skogsmark finns i tabell B 25 och karta B 2 i bilaga. Dessa uppgifter kommer från fastighetstaxeringen och avser förhållandet 31 dec 2005.

Ökande skogsmarksareal

Skogsmarksarealen har ökat bl.a. genom skogsplantering på nedlagd åkermark och på mossar och torvmarker efter dränering. Ett bortfall av skogsmark har däremot skett vid bl.a. tätortsexpansion, byggande av fritidshus, vägar och kraftledningar. Vid tätortsexpansion har sedan 1960 åtgått närmare 55 000 ha skogsmark. Ianspråktagandet av skogsmark vid tätortsexpansion är dock numera, genom de begränsade tätortsförändringarna, relativt liten.

En grov beräkning av nettoförändringen av arealen skogsmark sedan 1920-talet ger en

ökning med 600 000–800 000 ha. Jämförelse över tiden försvåras dock bl.a. av att definitionen av skogsmark har ändrats något och att, om riksskogstaxeringen används som källa, ett slumpfelsfel finns i uppgifterna.

Högre tillväxt än någonsin

Den årliga totala trädutväxten (bruttotillväxten) är uppe i omkr. 120 milj. m³sk (i skogskubikmetern ingår hela stamvolymen ovan stubbskäret inklusive trädstammens bark), varav drygt 110 milj. m³sk på skogsmark och resten på andra ägoslag som t.ex. fjällbarrskog och myrar. *Diagram 8.*

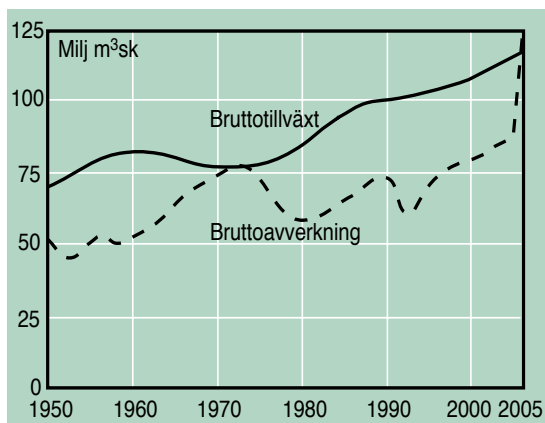
Uttaget år 2005 var 122 milj. m³sk

På grund av stormen Gudrun var avverkningen år 2005 högre än vanligt, hela 122 milj. m³sk. *Diagram 8.* År 2004 var avverkningen ca 87 m³sk och år 2006 ca 77 m³sk. Hela tillväxten kan dock inte utnyttjas. En del av tillväxten sker t.ex. i skyddade områden som nationalparker eller intill bebyggelse, stränder eller rastplatser där träd sparas ur naturvårdssynpunkt.

Diagram 8

Bruttotillväxt och bruttoavverkning åren 1950–2005

Gross increase and gross felling 1950–2005

Virkesförrådet är 3 234 milj. m³sk

I genomsnitt varierar virkesförrådet i landets skogar från 60 m³sk per ha i norr till mer än 160 m³sk i söder. År 2004 var det totala virkesförrådet på alla ägoslag i hela landet 3 234 milj. m³sk, varav 3 016 milj. på skogsmarken. Sedan 1920-talet har virkesförrådet i Sveriges skogar ökat med mer än 60 procent. I Götaland har virkesförrådet mer än fördubblats sedan början av 1900-talet.

Uttaget 2005 var större än normalt

80 procent är tall och gran

Virkesförrådet på skogsmark består till 38 procent av tall, 42 procent av gran och 11 procent av björk. Resterande procentandelar består av annat trädslag eller torra träd.

1,6 milj. ha skyddat

Av skogsmarken är ca 1,6 milj. ha (närmare sju procent) skyddat. Denna areal är till största delen s.k. fjällnära skogsmark i nationalparker och naturreservat. I denna uppgift ingår frivilliga avsättningar.

37 procent av skogsägarna är kvinnor

48 procent av skogsmarken ägs av enskilda privata skogsägare, 39 procent ägs av aktiebolag (inkl. av staten ägda aktiebolag), tre procent av staten samt resterande åtta procent av dödsbon, kommuner, landsting och okända. Förhållandena varierar dock kraftigt över landet. I t.ex. Blekinge län äger privatpersoner 86 procent och aktiebolag sju procent, och i Norrbottens län äger privatpersoner 32 procent och aktiebolag 50 procent. Ägarförhållandena länsvis redovisas i *tabell B 7 i bilagan.*

År 2005 fanns det drygt 411 000 skogsägare varav 152 600 var kvinnor, 37 procent.

Av skogsföretagen ägs 24 procent av ägare som bor utanför den kommun där företaget är beläget.

En milj. ha skogsmark ligger tätortsnära

Förutom virkesproduktion kan skogen användas för rekreation, naturvård, jakt, skydd och bete. Statistik saknas i stor utsträckning för att beskriva dessa typer av användning av skogsmarken.

Utifrån gjorda undersökningar har grovt beräknats att ca 110 milj. skogsbesök görs i tätortsnära skogar, och "belastningen" per arealenhet på dessa skogar är omkring 250 gånger större än för en genomsnittlig svensk skogsmark. Praktiskt taget alla problem som

berör skogsbruk och friluftsliv blir därmed lokaliserade till den tätortsnära skogen. Hur långt ut från tätorten den tätortsnära marken sträcker sig kan naturligtvis diskuteras. Om man lägger olika breda zoner runt tätorterna från 500 m till fem km ut från tätortsgränsen beroende på tätorternas storlekar har av SCB gjorda undersökningar visat, att den allmänt tillgängliga marken inom detta tätortsnära område uppgår till ca 1,5 milj. ha. Av detta är ca en milj. ha skogsmark.

110 milj. skogsbesök görs årligen i tätortsnära skog

300 000 ha ligger längre bort än två km från bilväg

Den totala längden på bilvägnätet i landet uppgår till 550 000 km inklusive gator och vägar i tätorter. 210 000 km är enskilda vägar där merparten är skogsbilvägar. På 1980-talet byggdes årligen ca 3 000 km skogsbilvägar. År 2005 byggdes 1 648 km.

Skogens fördelning på avstånd till närmaste bilväg ger en indikation på hur stort eller ostört landskapet är. För hela landet finns endast drygt 300 000 ha skog som är belägen mer än två km från bilväg. Ca 75 procent av skogsmarken är belägen mindre än 500 m från bilväg.

Drygt 1,5 milj. ha gammal skog

Många arter är knutna till gammal skog, en skogstyp som idag förekommer sparsamt på många håll i landet. Här definieras gammal skog som skog äldre än 120 år i den nemoral (Södra lövskogsregionen enligt karta 3) och boreo-nemoral regionen (Södra barrskogsregionen). I den boreala regionen (övriga regioner i karta 3) krävs att skogen är äldre än 140 år.

Arealen gammal skog definierad på detta sätt är en av de 15 miljömålsvariabler som specificerats för landets skogar. Enligt riksdagsbeslut är målet att öka arealen sådan skog med minst fem procent mellan referensåret 1998 och 2010. Arealen gammal skog år 2005 är drygt 1,5 milj. ha.

Det finns drygt 1,5 milj. ha gammal skog

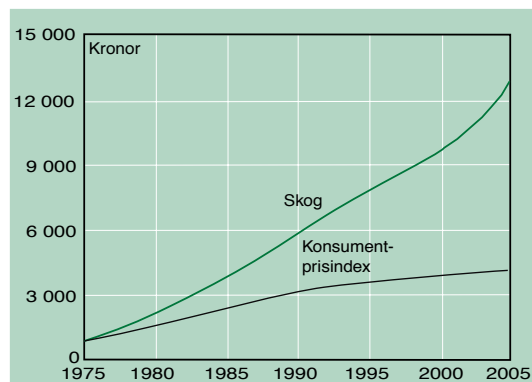
Fler sysselsatta än normalt år 2005 inom skogsbruket

År 2005 var 24 200 personer sysselsatta inom skogsbruket och serviceföretag till skogsbruket. Det motsvarar 0,6 procent av samtliga sysselsatta. Därtill kommer dock ett antal deltidsarbetande, t.ex. lantbrukare med egen skog. På grund av stormen Gudruns framfart var de sysselsatta inom skogsbruket ovanligt många detta år.

13 000 kr per ha i taxeringsvärde år 2005

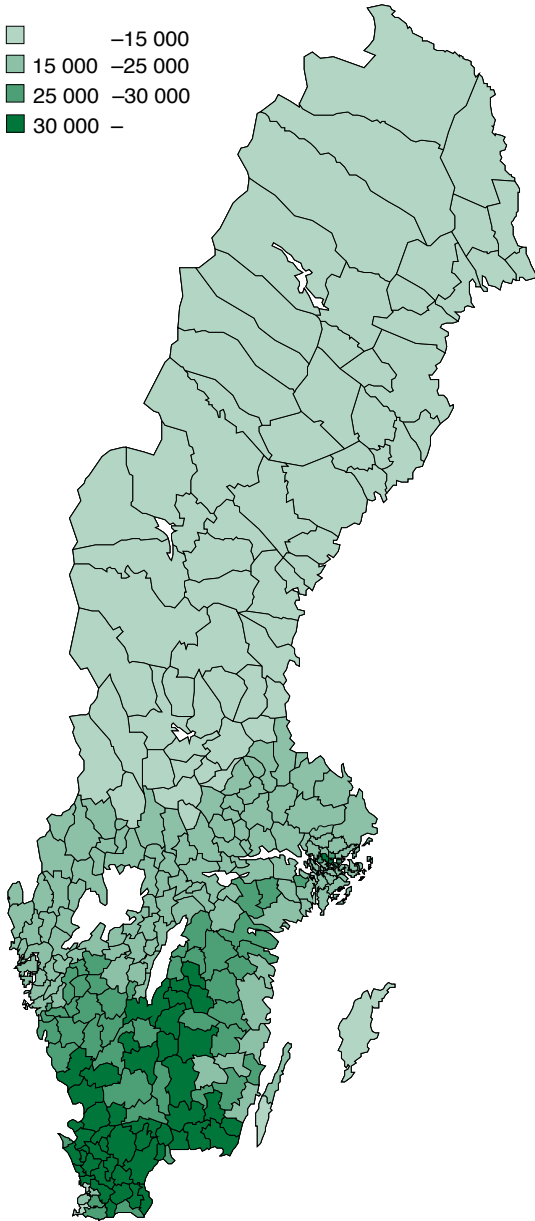
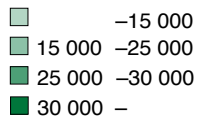
Det genomsnittliga taxeringsvärdet på skogsmark år 2005 var 13 000 kr per ha. Kommunvis varierar värdet per ha från 1 300 kr i övre Norrland till ca 45 000 kr i några Skånekommuner. *Karta 5*. Mellan 2000 och 2005 ökade det genomsnittliga taxeringsvärdet för skogsmark från 9 800 kr per ha till 13 000 kr. Detta motsvarar en genomsnittlig årlig ökning på närmare sju procent. Ökningen de senaste 30 åren har varit mer än tre gånger kraftigare än utvecklingen av konsumentprisindex. *Diagram 9*.

Diagram 9
Genomsnittligt taxeringsvärde per ha skogsmark åren 1975–2005 jämfört med prisindex. Kronor
Average tax assessment value per hectare forest land in 1975–2005 compared with price index. SEK

Karta 5

Genomsnittliga taxeringsvärden per ha skogsmark år 2005 kommunvis. Kronor
Average tax assessment value per hectare forest land in 2005 by municipality. SEK

Snabbfakta

Areal skogsmark: 23,9 milj. ha

Ökad areal skogsmark sedan 1920-talet:
600–800 000 ha

Tillväxt år 2005: ca 120 milj. m³sk

Uttag år 2005: 122 milj. m³sk

Totala virkesförrådet år 2004: 3 234 milj. m³sk

Areal skyddad skogsmark år 2005: 1,6 milj. ha

48 procent av skogsmarken är i privat ägo

Antal sysselsatta inom skogsbruket år 2005:
24 200 personer

Genomsnittlig taxeringsvärde per ha skogs-
mark år 2005: 13 000 kr

3 Bebyggd mark och tillhörande mark. Sammanfattning

Den bebyggda arealen uppgick 2005 till 1,3 milj. ha. Detta motsvarade 2,9 procent av rikets totalareal eller 3,1 procent av landarealen. I den bebyggda marken inräknas här tillhörande mark som trädgårdar, parkeringsplatser, upplagsytor inom industrin osv. Mark för transporter, t.ex. vägar, inräknas i den bebyggda marken, dock inräknas inte golfbanor, slalombackar, motionsspår och kraftledningsgator.

Ca 43 procent av den bebyggda marken var bostadsmark i form av permanent- eller fritidsbostäder. 31 procent var mark avsedd för transporter av olika slag. Resterande bebyggda mark fördelade sig på industri, handel osv. till betydligt lägre procentsatser. *Tabellerna 10 och 11 samt diagram 10.* Den bebyggda markens andel av länens arealer framgår av *tabell 3, sid 9.*

Omkring 30 procent av den bebyggda marken låg i tätorterna.

Tätast bebyggt är det i Stockholms län, där 15 procent av länets totala landareal var bebyggd 2005. Här var också fritidshusens andel av den bebyggda marken i särklass högst. I de tre nordligaste länen hade mark avsedd för transporter en betydligt högre andel av den bebyggda marken än genomsnittet.

Ökningen av den bebyggd markens yta under perioden 2000–2005 kan beräknas till 17 000–18 000 ha. Detta motsvarar en ökning på 1,4 procent. Förändringar mellan 1970 och 2005 framgår av *tabell 12.* Totalt var ökningen under denna period 140 500 ha, motsvarande 12 procent. Observera att de tre första perioderna i tabellen avser 10 år, medan den sista avser fem år.

Beträffande beräkningsmetoder och säkerheten i uppgifterna hänvisas till avsnittet "Fakta om statistiken". Källförteckning återfinns på sidorna 130–132.

Tabell 10
Bebyggd mark och tillhörande mark år 2005. Sammanfattning. Ha
Built up and related land in 2005. Summary. Hectares

Län	Bostads- mark – perma- nentbo- städer	Fritids- hus	Industri	Handel och affärs- verk- samhet	Offent- lig ser- vice, fri- tidsanl. m.m.	Trans- porter	Tek- niska anlägg- ningar	Övrig be- byggd mark	Totalt
Stockholms	33 740	33 650	4 475	2 350	5 200	17 400	650	6 250	103 715
Uppsala	14 840	8 000	2 300	550	1 700	12 000	400	5 900	45 690
Södermanlands	11 580	7 650	2 500	530	1 700	11 700	300	5 500	41 460
Östergötlands	16 360	8 200	3 100	760	2 250	17 200	500	8 700	57 070
Jönköpings	14 610	3 400	4 600	740	2 150	19 050	525	9 750	54 825
Kronobergs	11 150	3 100	2 175	500	1 400	14 300	400	7 850	40 875
Kalmar	14 590	6 900	3 025	690	1 900	17 350	625	8 100	53 180
Gotlands	5 130	3 100	575	140	700	4 300	150	3 300	17 395
Blekinge	8 500	2 850	1 475	420	1 050	6 600	225	3 900	25 020
Skåne	40 230	9 500	9 150	2 070	5 300	29 600	1 150	17 550	114 550
Hallands	14 730	5 200	2 450	670	1 750	13 850	475	6 850	45 975
Västra Götalands	62 330	23 100	12 825	2 960	7 850	44 950	1 575	28 900	184 490
Värmlands	18 230	7 100	3 025	800	2 450	19 900	675	11 300	63 480
Örebro	13 770	5 050	3 425	740	1 700	12 900	525	6 100	44 210
Västmanlands	9 590	3 600	2 375	530	1 350	8 450	300	3 250	29 445
Dalarnas	19 060	10 750	3 500	1 000	2 350	24 250	700	8 600	70 210
Gävleborgs	15 730	7 900	3 650	860	2 100	21 150	550	7 000	58 940
Västernorrlands	13 960	5 800	3 400	770	2 150	21 400	550	7 900	55 930
Jämtlands	9 660	6 650	1 525	410	1 600	24 650	525	7 900	52 920
Västerbottens	13 280	7 250	3 325	640	2 250	31 500	550	8 900	67 695
Norrbottens	13 040	7 600	4 200	890	2 350	31 450	475	6 800	66 805
Riket	374 090	188 000 ¹⁾	77 100	19 000	51 200	403 800	11 875	180 300	1 305 365
Förändr. 2000–2005	+4 000	-1 600	+3 000	+600	+950	+5 000	+500	+5 000	+18 000

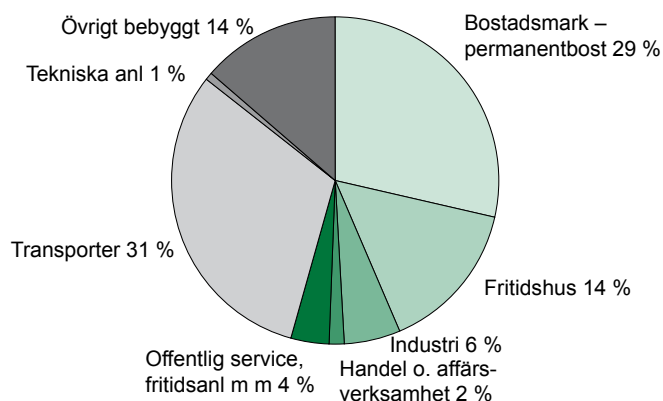
1) Varav ca 12 000 ha ej länsfördeklarerat

Tabell 11

Bebyggd mark och tillhörande mark fördelad på typ av bebyggelse år 2005. Procent av totalt bebyggt*Built up and related land by type of buildings in 2005. Per cent of total built up land*

Län	Bostads- mark – perma- nentbo- städer	Fritids- hus	Industri	Handel och affärs- verk- samhet	Offent- lig ser- vice, fri- tidsanl. m.m.	Trans- porter	Tek- niska anlägg- ningar	Övrig be- byggt mark	Totalt
Stockholms	32,5	32,4	4,3	2,3	5,0	16,8	0,6	6,0	100
Uppsala	32,5	17,5	5,0	1,2	3,7	26,3	0,9	12,9	100
Södermanlands	27,9	18,5	6,0	1,3	4,1	28,2	0,7	13,3	100
Östergötlands	28,7	14,4	5,4	1,3	3,9	30,1	0,9	15,2	100
Jönköpings	26,6	6,2	8,4	1,3	3,9	34,7	1,0	17,8	100
Kronobergs	27,3	7,6	5,3	1,2	3,4	35,0	1,0	19,2	100
Kalmar	27,4	13,0	5,7	1,3	3,6	32,6	1,2	15,2	100
Gotlands	29,5	17,8	3,3	0,8	4,0	24,7	0,9	19,0	100
Blekinge	34,0	11,4	5,9	1,7	4,2	26,4	0,9	15,6	100
Skåne	35,1	8,3	8,0	1,8	4,6	25,8	1,0	15,3	100
Hallands	32,0	11,3	5,3	1,5	3,8	30,1	1,0	14,9	100
Västra Götalands	33,8	12,5	7,0	1,6	4,3	24,4	0,9	15,7	100
Värmlands	28,7	11,2	4,8	1,3	3,9	31,3	1,1	17,8	100
Örebro	31,1	11,4	7,7	1,7	3,8	29,2	1,2	13,8	100
Västmanlands	32,6	12,2	8,1	1,8	4,6	28,7	1,0	11,0	100
Dalarnas	27,1	15,3	5,0	1,4	3,3	34,5	1,0	12,2	100
Gävleborgs	26,7	13,4	6,2	1,5	3,6	35,9	0,9	11,9	100
Västernorrlands	25,0	10,4	6,1	1,4	3,8	38,3	1,0	14,1	100
Jämtlands	18,3	12,6	2,9	0,8	3,0	46,6	1,0	14,9	100
Västerbottens	19,6	10,7	4,9	0,9	3,3	46,5	0,8	13,1	100
Norrbottnens	19,5	11,4	6,3	1,3	3,5	47,1	0,7	10,2	100
Riket	28,7	14,4	5,9	1,5	3,9	30,9	0,9	13,8	100
Förändring 2000–2005, %	+1,1	-0,8	+4,0	+3,2	+1,9	+1,3	+4,4	+2,9	+1,4

Diagram 10

Den bebyggda markens procentuella fördelning på typ av bebyggelse år 2005*The built up land by type of buildings in 2005. Per cent*

Tabell 12

Ungefärliga förändringar i bebyggd mark perioden 1970–2005*Approximate changes in built up land 1970–2005*

	1970–80	1980–90	1990–00	2000–05	Totalt
Förändring, ha	+60 000	+33 000	+33 000	+17 500	+140 500
Förändring, %	+5	+2,5	+2,5	+1,4	+12

3.1 Mark med permanentbostäder

Drygt 374 000 ha bostadsmark

År 2005 fanns det drygt 374 000 ha mark med permanentbostäder inräknat marken i anslutning till bostäderna som t.ex. trädgårdar, men inte vägar, serviceytor och större grönytor i bostadsområden.

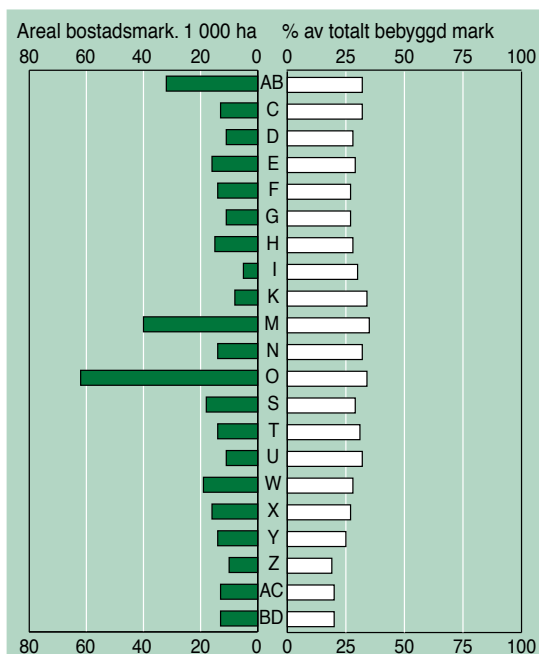
Arealen med småhus var 346 000 ha, och arealen med hyres-/flerbostadshus 28 090 ha. Detta motsvarar 92,5 resp. 7,5 procent av bostadsmarken. De absolut sett största arealerna med bostäder finns i Västra Götalands, Skåne och Stockholms län. *Tabell 13 och diagram 11.*

Tabell 13

Bostadsmarkens fördelning på olika hustyper år 2005. Ha *Residential land by type of building in 2005. Hectares*

Län	Småhus (permanentbostäder)			Summa	Hyres-/flerbostadshus	Totalt
	Friliggande en- och tvåbostadshus	Rad- och kedjehus	Övriga			
Stockholms	25 910	2 190	890	28 990	4 750	33 740
Uppsala	13 150	380	210	13 740	1 100	14 840
Södermanlands	10 190	340	130	10 660	920	11 580
Östergötlands	14 030	580	260	14 880	1 490	16 360
Jönköpings	12 990	330	210	13 530	1 090	14 610
Kronobergs	10 190	180	220	10 590	560	11 150
Kalmar	13 170	260	230	13 670	920	14 590
Gotlands	4 790	40	130	4 960	170	5 130
Blekinge	7 910	120	70	8 110	390	8 500
Skåne	34 700	1 660	1 080	37 440	2 790	40 230
Hallands	13 350	420	180	13 950	780	14 730
Västra Götalands	55 310	1 610	1 060	57 980	4 350	62 330
Värmlands	16 810	260	180	17 250	980	18 230
Örebro	12 150	350	180	12 690	1 080	13 770
Västmanlands	8 160	420	80	8 660	930	9 590
Dalarnas	17 280	270	360	17 900	1 150	19 060
Gävleborgs	14 070	290	340	14 690	1 040	15 730
Västernorrlands	12 640	250	70	12 960	990	13 960
Jämtlands	8 560	130	350	9 040	620	9 660
Västerbottens	11 810	290	90	12 200	1 080	13 280
Norrbottens	11 800	200	110	12 110	920	13 040
Riket	328 980	10 570	6 450	346 000	28 090	374 090
Andel av den totala bostadsarealen, procent	88,0	2,8	1,7	92,5	7,5	100

Diagram 11
Bostadsmark år 2005
Residential land in 2005

Bostadsarealens procentuella fördelning på olika boendeformer länsvis framgår av *tabell B 8 i bilagan*. Av tabellen framgår att andelen småhusareal av den totala bostadsmarken är lägst i Stockholms län med 86 procent, och högst i Gotlands län med 97 procent.

Hänsyn har inte kunnat tas i denna beräkning till att ca 70 000 fritidshus används för permanentboende, och mer än hundra tusen hus avsedda för permanentboende saknar fast befolkning och troligen i betydande utsträckning används till fritidsboende.

Permanentbostädernas andel av den totalt bebyggda arealen länsvis framgår av *tabell 11 och diagram 10*.

Det bor i genomsnitt 15 personer per ha med småhus och 138 per ha med flerbostadshus. *Tabell B 9 i bilagan*.

Jämförelse med uppgifter redovisade i tidigare publikationer i denna serie försvåras bl.a. beroende på att vissa regler för taxeringen har ändrats. Förbättringar i beräkningsmetoden gör också att jämförelser med tidigare uppgifter inte blir korrekta.

Bostadsarealen ökade med 4 000 ha under perioden 2000–2005

Totalt ökade arealen med permanentbostäder 2000–2005 med 4 000 ha, varav 3 300 med småhus och 700 ha med flerbostadshus. Vid beräkningen av denna förändringsareal har hänsyn tagits till omvandlingen av fritidshus till permanentbostäder och övergången till fritidshus av bl.a. lantbruksbostäder och öv-

riga småhus avsedda för permanent boende. En viss rivning av flerbostadshus har också skett under perioden, vilket ingår i beräkningen av förändringsarealen.

Bostadsarealen ökade med 4 000 ha perioden 2000–2005

4,4 milj. lägenheter år 2005

Det fanns år 2005 ca 4,4 milj lägenheter i landet. *Tabell 14*. 46 procent av lägenheterna fanns i småhus. Det bor i genomsnitt fler personer per lägenhet i småhus än i flerbostadshus, och totalt för landet bor 57 procent i småhus och 43 procent i övriga hus, huvudsakligen flerbostadshus. De regionala skillnaderna är dock stora. I Stockholms län bor 39 procent i småhus, i Gotlands län 75 procent. Andel boende i olika boendeformer i tätort resp glesbygd framgår av *tabell B 10 i bilagan*.

Tabell 14
Antal lägenheter 1945–2005. 1 000-tal
Number of dwellings 1945–2005. Thousands

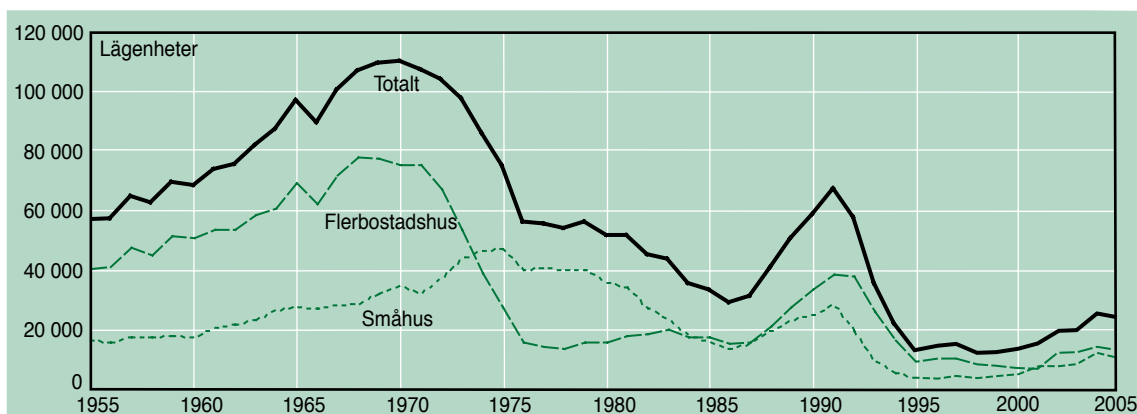
År	Småhus	Flerbostadshus	Totalt
1945	1 124	977	2 102
1960	1 258	1 417	2 675
1965	1 293	1 582	2 875
1970	1 338	1 844	3 181
1975	1 469	2 061	3 530
1980	1 626	2 043	3 670
1985	1 778	2 085	3 863
1990	1 874	2 171	4 045
1995	1 940	2 293	4 234
2000	1 963	2 331	4 294
2005	2 007	2 397	4 404

107 700 lägenheter byggda 2000–2005

Fram till 1970 ökade bostadsbyggandet och ca 110 000 lägenheter färdigställdes detta år. *Diagram 12*. 1995 var dock produktionen nere

Diagram 12
Lägenheter i hus färdigställda 1955–2005
Dwellings in buildings completed 1955–2005

i rekordlåga 12 700 lägenheter och låg kvar på denna nivå under resten av 1990-talet, för att därefter öka. Totalt byggdes 107 700 lägenheter perioden 2000–2005.

Förändringar i bostadsbeståndet sker också genom ombyggnad, rivning, kontorisering samt förändringar mellan permanentboende och fritidsboende. Avgången av lägenheter i rivna flerbostadshus 2000–2005 var 10 500 st.

Fysiska personer äger 95 procent av marken med småhus

Småhusmarken ägs till 95 procent av fysiska personer, flerbostadshusmarken till 13 procent. *Tabell 15.* Den vanligaste ägandeformen för marken med flerbostadshusen är bostadsrättsföreningar och allmännyttan med 62 procent. Svenska aktieföretag äger 18 procent av marken med flerbostadshus. Bostadsmarkens fördelning på olika ägarkategorier länsvis framgår av *tabellerna B 11 och B 12 i bilagan.*

Tabell 15
Ägarförhållanden, bostadsmark år 2005.
Procent
Ownership, residential land in 2005. Per cent

Ägarkategori	Småhus	Flerbostadshus
Fysisk person	95	13
Allmännyttan	0	36
Bostadsrättsförening	1	26
Svenskt AB	1	18
Staten, kommun	0	2
Övriga och okänt	2	6
Totalt	100	100

Bostadsytan i genomsnittsvillan är 123 m²

Bostadsytan i villor är i genomsnitt 123 m², och i kedje- och radhuset 112 m². Den genomsnittliga lägenheten i flerbostadshus är 67 m².

Redovisning på länsnivå finns i *tabell B 13 i bilagan.* Den totala bostadsytan i permanentbostäder var år 2005 ca 405 milj. m², vilket ger ett genomsnitt på 45 m² per person.

Åtta procent av bostäderna ligger inom 100 m från vatten

Av bostäderna byggda för permanent boende ligger åtta procent inom 100 m från kust- eller strandlinje. Strandlinjen på vattendrag ner till sex meters bredd ingår i beräkningen.

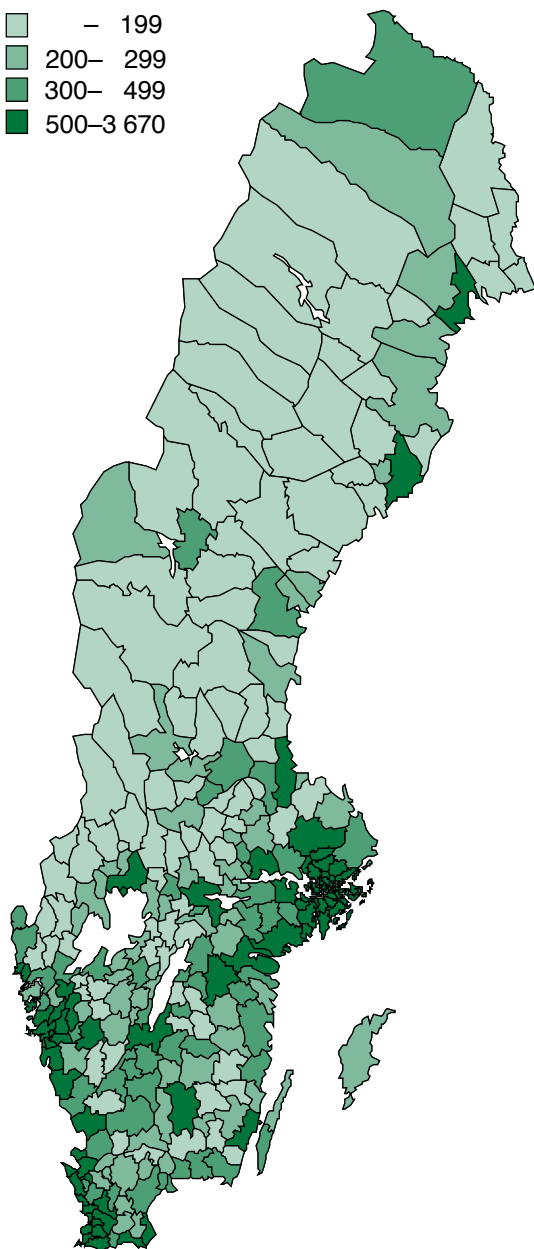
Åtta procent av bostäderna för permanent boende ligger inom 100 m från vatten

Taxeringsvärdet per m² småhusareal har mer än fördubblats på fem år

Det genomsnittliga sammanlagda taxeringsvärdet för mark och byggnader på småhusfastigheter år 2005 var 558 kr per m². Detta är mer än en fördubbling sedan år 2000. Kommunvis varierar värden från 52 kr till 3 666 kr, med de lägsta värdena i avfolkningsbygder och de högsta i storstadsområdena. *Karta 6.*

Karta 6**Genomsnittliga taxeringsvärden per m² småhus exkl. fritidshus (mark och byggnad) år 2005 kommunvis. Kronor***Average tax assessment value per m² (land and building) with one- or two-dwelling buildings in 2005 by municipality. SEK*

- 199
- 200– 299
- 300– 499
- 500–3 670

Snabbfakta

År 2005 gällde:

Areal med småhus, exklusive fritidshus:
346 000 ha

Areal med flerbostadshus: 28 090 ha

Förändringar i areal bostadsmark för permanent boende, perioden 2000–2005: 4 000 ha

Antal lägenheter: 4,4 miljoner

Antal byggda lägenheter åren 2000–2005:
107 700 stBostadsyta på genomsnittslägenheten i småhus: 123 m²Bostadsyta på genomsnittslägenheten i flerbostadshus: 67 m²Genomsnittlig bostadsyta per person: 45 m²

Åtta procent av permanentbostäderna ligger inom 100 m från vatten

Det genomsnittliga taxeringsvärdet på småhus, exklusive fritidshus, (mark och byggnad): 558 kr per m²

3.2 Mark med fritidshus

Ca 188 000 ha mark med fritidshus

År 2005 fanns det ca 188 000 ha mark med fritidshus i landet. Detta utgjorde närmare en halv procent av landarealen. De största

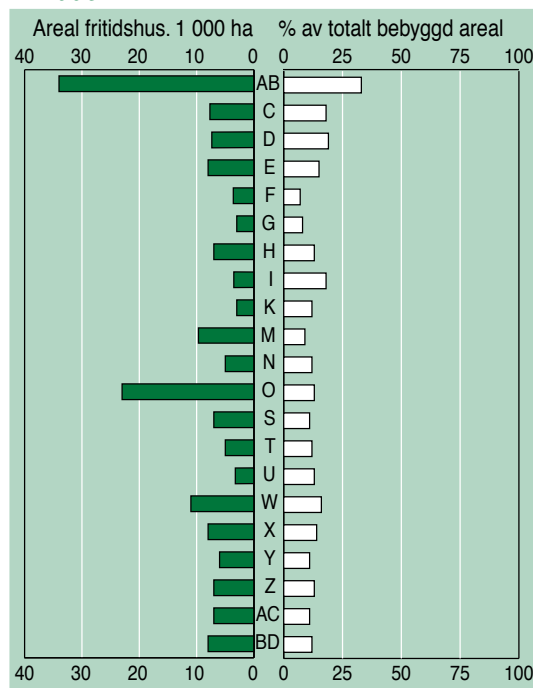
Tabell 16
Fritidshus år 2005. Antal och areal
Weekend and holiday homes in 2005.
Number and area

Län	Antal	Areal, ha
Stockholms	100 800	33 650
Uppsala	22 750	8 000
Södermanlands	27 500	7 650
Östergötlands	28 150	8 200
Jönköpings	13 000	3 400
Kronobergs	9 550	3 100
Kalmar	26 950	6 900
Gotlands	9 750	3 100
Blekinge	11 850	2 850
Skåne	43 200	9 500
Hallands	25 750	5 200
Västra Götalands	75 750	23 100
Värmlands	23 500	7 100
Örebro	16 500	5 050
Västmanlands	12 550	3 600
Dalarnas	44 900	10 750
Gävleborgs	29 750	7 900
Västernorrlands	23 950	5 800
Jämtlands	27 700	6 650
Västerbottens	29 400	7 250
Norrbottnens	27 550	7 600
Hela riket	631 000 ¹⁾	176 400 ¹⁾

1) Avser hus taxerade som fritidshus, eller som skulle ha taxerats som fritidshus enl. taxeringsreglerna gällande före 1996. Vid jämförelse med tidigare undersökningar utförda av Lantmäteriet kan konstateras att ett visst bortfall av fritidshus förekommer i fastighetstaxeringarna. Det totala antalet fritidshus 2005 kan därför uppskattas till ca 675 000 och arealen till ca 188 000 ha.

arealerna med fritidshus återfanns i Stockholms, Västra Götalands och Dalarnas län, med tillsammans 38 procent av den totala fritidshusarealen. *Tabell 16 och diagram 13.* Arealuppgifterna kommer från fastighetstaxeringarna och grundar sig på storleken av tomterna / fastigheterna. En stor fritidstomt ingår därför i sin helhet i arealuppgiften även om endast en del av arealen kan sägas vara "mark med fritidshus". Hänsyn har inte

Diagram 13
Fritidshusarealen år 2005
Area under weekend and holiday homes
in 2005

tagits till att ca 70 000 fritidshus används till permanentboende, och mer än 100 000 hus avsedda för permanentboende saknar fast befolkning och troligen används till fritidsboende i betydande utsträckning.

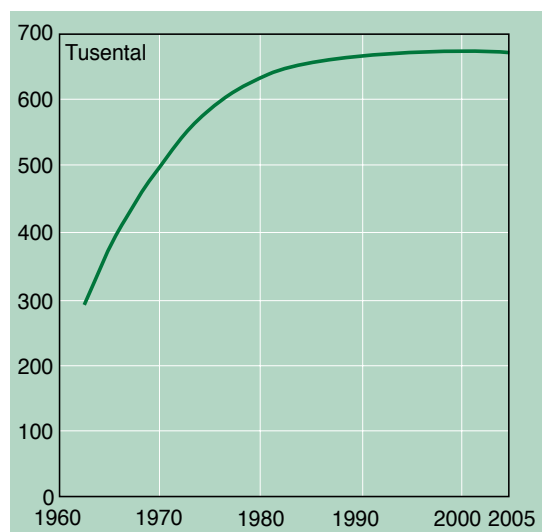
En arealminskning under början av 2000-talet

Enligt fastighetstaxeringsregistret byggdes ca 13 000 fritidshus mellan 2000 och 2005, och drygt 5 000 andra hus omtaxerades till fritidshus. Samtidigt omtaxerades dock ca 24 000 fritidshus till annan typ av byggnad. En minskning med 6 000 fritidshus skulle därmed ha skett under perioden, och en åtföljande minskad areal med ca 1 600 ha mark med fritidshus.

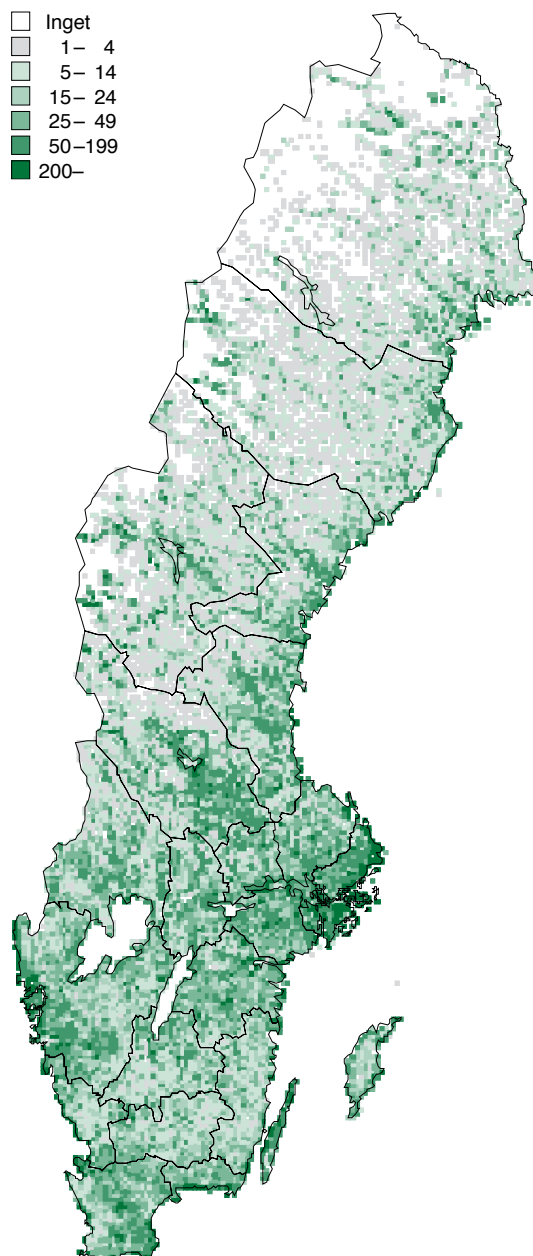
Omkring 675 000 fritidshus år 2005

Antalet fritidshus har mellan åren 1963 (då den första räkningen gjordes) och 2005 ökat från ca 300 000 till uppskattningsvis 675 000. Ökningstakten har dock stadigt avtagit under perioden. Den årliga tillväxten var ca nio procent i början av 1960-talet, men är nu snarast negativ genom att omvandlingen av fritidshus till permanentbostäder är relativt omfattande i vissa delar av landet. *Diagram 14*. Länsvisa uppgifter om antalet fritidshus 1963 och ett antal mellanliggande år fram till 2005 redovisas i *tabell B 14, bilagan*. Fritidshusens geografiska fördelning framgår av *karta 7*.

Diagram 14
Antal fritidshus åren 1963–2005
Number of weekend and holiday homes
in 1963–2005

Karta 7
Antal fritidshus på 5x5 km-rutor år 2005
Number of weekend and holiday homes by
5x5 km-squares in 2005

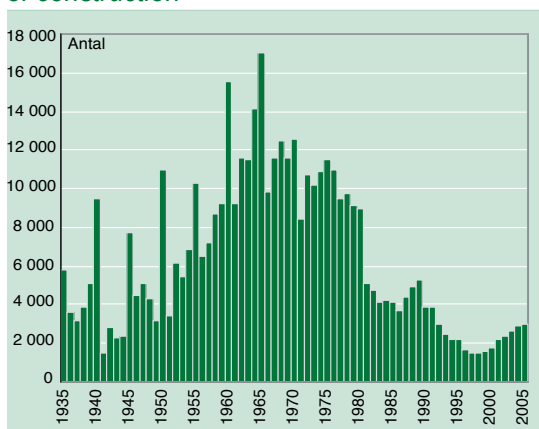

20 procent av fritidshusen är byggda på 1960-talet

Under 1960-talet byggdes ca 20 procent av nuvarande fritidshusbestånd. *Diagram 15*. Observera att diagrammet endast visar byggnadsåret för fritidshus byggda 1935 och senare. Ett stort antal av de uppskattningsvis 675 000 fritidshus som finns i landet saknar byggnadsår i fastighetstaxeringsregistret, och finns alltså inte representerade i diagrammet. Efter det låga byggandet i slutet av 1990-talet har en konstant ökning av byggandet skett.

Diagram 15
Fritidshus år 2005 efter byggnadsår
Weekend and holiday homes in 2005 by year of construction

Permanentboende i fritidshus

70 000 av de 630 000 fritidshus som fanns 1990 har sedan dess blivit permanent bebodda. Se *tabell 17*. Tillsammans med de fritidshus som var permanent bebodda redan 1990 var totalt 106 500 av 1990 års fritidshus-

bestånd permanent bebodda år 2005. Detta motsvarar 17 procent av 1990 års bestånd. Flera av de som är permanent bebodda har också omtaxerats till annan byggnad än fritidshus, och då nästan uteslutande till småhus för permanent boende. I storstadsområdena är omvandlingen av fritidshus större än i övriga delar av landet.

I genomsnitt 1,5 fritidshus per km²

De flesta fritidshusen ligger i Stockholms län, och här har vi största tätheten med 16 fritidshus per km² land. Glesast är det i Norrbottens län med 0,3 hus per km². Genomsnittet för riket är 1,5 hus per km².

Drygt 30 procent av fritidshusen ligger inom 100 m från vatten

Ca 210 000 fritidshus, drygt 30 procent av fritidshusen, ligger inom 100 m från kust, insjö eller vattendrag bredare än sex meter. Strandskyddsbestämmelserna gäller för detta område. Av småhusen för permanent boende ligger endast drygt fem procent inom 100 meterszonen. Den strandnära bebyggelsen

Tabell 17
Inflyttning för permanent boende i fritidshus 1991–2004 och permanent boende den 1 jan 2005 i 1990 års fritidshusbestånd enligt länsindelningen år 2005
Changes in buildings used as weekend and holiday homes to buildings for permanent living 1991–2004

Län	Inflyttning i fritidshus 1991–2004 för permanent boende		Permanent boende 1 jan 2005 i 1990 års fritidshus och fritidshus byggda 1991–2004		Andel av 1990 års fritidshus som är permanent bebodda den 1 jan 2005, procent
	Byggnader	Personer	Byggnader	Personer	
Stockholms	15 120	37 040	22 550	53 640	22
Uppsala	2 910	6 580	4 320	9 680	20
Södermanlands	3 270	7 000	4 990	10 370	18
Östergötlands	3 030	6 820	4 770	10 800	17
Jönköpings	1 240	2 750	1 760	4 100	14
Kronobergs	690	1 460	1 110	2 420	12
Kalmar	2 010	4 100	2 830	5 740	11
Gotlands	670	1 330	970	2 150	11
Blekinge	1 270	2 720	1 900	4 080	16
Skåne	6 310	13 490	9 910	21 810	23
Hallands	3 860	8 900	5 410	12 750	21
Västra Götalands	10 680	24 320	17 800	41 030	22
Värmlands	1 950	4 000	3 180	6 800	14
Örebro	1 650	3 420	2 700	5 630	16
Västmanlands	1 820	3 940	2 950	6 360	20
Dalarnas	3 000	6 070	4 570	9 310	10
Gävleborgs	2 670	5 309	4 080	8 270	14
Västernorrlands	2 080	4 280	3 140	6 410	13
Jämtlands	1 290	2 590	1 900	3 850	7
Västerbottens	1 820	3 760	2 560	5 270	9
Norrbottens	2 240	4 500	3 180	6 470	12
Riket	69 570	154 380	106 560	236 940	17

behandlas närmare i 17.2. "Bebyggelse vid kust och stränder."

Stor andel av fritidshusen ägs av fysiska personer

93 procent av fritidshusen ägs av fysiska personer. Den största resterande posten är okänt ägareförhållande, och små procentandelar ägs av dödsbo och aktiebolag.

I Kronobergs län ägs fritidshusen till 38 procent av utländska ägare

Det utländska ägandet i fritidshus uppgår till drygt fyra procent (år 2007). De regionala skillnaderna är dock stora. I Kronobergs län ägs fritidshusen till 38 procent av utländska ägare, i Uppsala län till 0,2 procent. Av de utländska ägarna kommer 34 procent från Danmark, 33 procent från Tyskland och 23 procent från Norge

55 500 ha fritidshusområden

SCB har avgränsat områden utanför tätorter med minst 50 fritidshus och inte mer än 150 meter mellan husen. Områdena kallas "Fritidshusområden". År 2005 fanns det 1 319 sådana områden i landet. 27 procent av fritidshusen utanför tätorter ligger i dessa områden. Områdena täcker en yta på 55 500 ha. Detta motsvarar 1/10 av den yta som samtliga tätorter täcker. Fritidshusområdena beskrivs närmare i kapitel 11.

46 procent av befolkningen har tillgång till fritidshus

Av befolkningen 16 år och äldre har 46 procent tillgång till fritidshus i så avseende att de äger eller på annat sätt har tillgång till fritidshus där man kan vara en eller några veckor. Bland arbetare är siffran 37 procent, bland högre tjänstemän 65 procent.

Snabbfakta

År 2005 gällde:

Antal fritidshus: 675 000 st

Areal med fritidshus: 188 000 ha

Minskning i antal fritidshus åren 2000–2005: 6 000 st

Minskning i areal fritidshus åren 2000–2005: 1 600 ha

11 procent av fritidshusen används till permanentboende

Av fritidshus som fanns 1990 användes 17 procent till permanentbostäder

30 procent av fritidshusen låg inom 100 m från vatten

Det fanns 1 319 fritidshusområden med minst 50 hus i varje område

46 procent av befolkningen hade tillgång till fritidshus

Det utländska ägandet av fritidshus var fyra procent (år 2007).

3.3 Mark med tillverkningsindustri

77 100 ha mark med industri

Tillverkningsindustrier upptog år 2005 en areal på totalt ca 77 100 hektar. *Tabell 18.* Upplagsytor, ytor för lagerbyggnader och liknande. Uppgifterna är hämtade från fastighetstaxeringsregistret, och det är troligt att också ganska stora ytor som inte direkt används i verksamheten, såsom reservmark, överbliven mark, impediment och dylikt ingår. Mark som i taxeringen är angiven som tomtmark (obebyggd) för industri ingår dock inte.

Tabell 18
Mark med tillverkningsindustri år 2005
Land used by the manufacturing industry 2005

Län	Areal, ha
Stockholms	4 475
Uppsala	2 300
Södermanlands	2 500
Östergötlands	3 100
Jönköpings	4 600
Kronobergs	2 175
Kalmar	3 025
Gotlands	575
Blekinge	1 475
Skåne	9 150
Hallands	2 450
Västra Götalands	12 825
Värmlands	3 025
Örebro	3 425
Västmanlands	2 375
Dalarnas	3 500
Gävleborgs	3 650
Västernorrlands	3 400
Jämtlands	1 525
Västerbottens	3 325
Norrbottnens	4 200
Hela riket	77 100

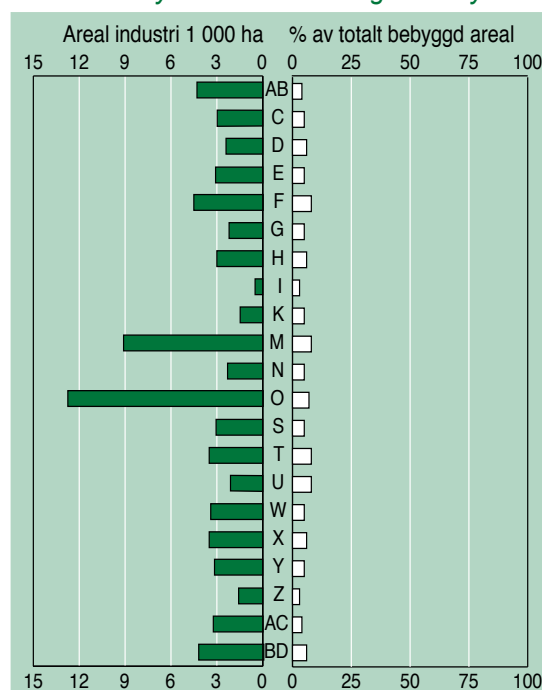
Enligt SCB:s undersökning om markanvändningen i tätorter ligger drygt 40 000 ha av marken med industrier i tätorter.

Den största arealen mark med industrier finns i Västra Götalands län, den lägsta i Gotlands län. *Tabell 18 och diagram 16.*

Arealökning med drygt 3 000 ha åren 2000–2005

En jämförelse med de uppgifter som togs fram avseende år 2000 visar att den totala arealen mark med industrier i landet ökade

Diagram 16
Mark med tillverkningsindustri år 2005
Land used by the manufacturing industry 2005

med drygt 3 000 ha mellan åren 2000 och 2005. I denna uppgift kan dock ligga en relativt stor osäkerhet som följd av svårighet att jämföra registeruppgifterna.

Ca 17 procent industrisysselsatta

År 2005 arbetade inom tillverkningsindustrin 707 800 personer. Detta innebär att 17 procent av de förvärvsarbetande återfanns inom denna sektor. Antalet sysselsatta inom industrins olika delområden framgår av *tabell 19*.

Det fanns år 2005 ca 42 000 arbetsställen inom tillverkningsindustrin.

Tabell 19

Antal sysselsatta inom tillverkningsindustrins olika branscher år 2005

Number of employed in different industrial sectors 2005

Bransch	Sysselsatta
Livsmedels-, dryckes-, varu- och tobaksindustri	62 642
Textil-, beklädnads-, läder- och lädervaruindustri	10 711
Trävaruindustri	38 881
Massa-, pappers-, och pappersvaruindustri	38 391
Förlag, grafisk och annan reproduktionsindustri	45 407
Kemisk industri, petroleumindustri	41 668
Gummi- och plastvaruindustri	24 869
Jord- och stenvaruindustri	16 907
Stål- och metallverk	34 737
Industri för metallvaror	76 643
Maskinindustri	96 114
Industri för el- och optikerproduktion	75 890
Transportmedelsindustri	98 333
Övrig tillverkningsindustri	46 634
Totalt	707 827

Antalet industrisysselsatta minskade åren 2000–2005 med över 60 000 personer

Minskningen i antalet sysselsatta inom industrin mellan åren 2000 och 2005 uppgick till drygt 60 000 personer, motsvarande en minskning med åtta procent. Största procentuella minskningen var det i Gotlands län med 34 procent. Enda länet med en ökning av antalet industrisysselsatta under perioden var Hallands län, med två procents ökning.

518 arbetsplatsområden

SCB har avgränsat s.k arbetsplatsområden utanför tätorter. Ett arbetsplatsområde består av en koncentration av arbetsställen med tillsammans minst 50 sysselsatta. År 2005 fanns det 518 arbetsplatsområden utanför tätort. 184 av dessa hade tillverkningsindustri som dominerande näringsgren. I dessa 184 arbetsplatsområden var 29 600 personer sysselsatta. Om arbetsplatsområden se *kapitel 12*.

Snabbfakta

År 2005 gällde:

Mark med industri: 77 100 ha

Förändring i areal mark med industri 2000–2005: +3 000 ha

Antal sysselsatta inom industrin: 707 800 personer

Förändring i antal sysselsatta 2000–2005: -60 000 personer

Antal arbetsplatsområden utanför tätorter med industri som dominerande näringsgren: 184 st

3.4 Mark med handel och affärsverksamhet m.m.

19 000 ha mark med handel och affärsverksamhet m.m.

I denna klass ingår handel och affärsverksamhet med tillhörande kontorsverksamhet och lager, bank- och försäkringsverksamhet, restaurang och hotellrörelse, fastighetsbolag, dataföretag samt reparationsverksamhet.

Enligt SCB:s beräkningar upptog handel och affärsverksamhet m.m. år 2005 en yta av 19 000 ha. De högsta arealerna återfinns i

Tabell 20
Mark med handel och affärsverksamhet m.m. år 2005

Commercial land in 2005

Län	Areal, ha
Stockholms	2 350
Uppsala	550
Södermanlands	530
Östergötlands	760
Jönköpings	740
Kronobergs	500
Kalmar	690
Gotlands	140
Blekinge	420
Skåne	2 070
Hallands	670
Västra Götalands	2 960
Värmlands	800
Örebro	740
Västmanlands	530
Dalarnas	1 000
Gävleborgs	860
Västernorrlands	770
Jämtlands	410
Västerbottens	640
Norrbottnens	890
Hela riket	19 000

de tre storstads länen Västra Götalands län, Stockholms län och Skåne län. *Tabell 20.*

Arealökning på ca 600 ha mellan åren 2000 och 2005

Utifrån bearbetningar av fastighetstaxeringsregistret kan bedömningen göras att ökningen av arealen med handel och affärsverksamhet under åren 2000–2005 var ca 600 ha. Samtidigt har dock en viss avgång skett t.ex. genom nedläggning av affärer på landsbygden. Hur stor denna varit ger fastighetstaxeringsuppgifterna dock en alltför osäker bild av.

29 procent sysselsatta inom handel och affärsverksamhet m.m.

Antal sysselsatta 2005 inom sektorn var 1,2 milj, vilket var ca 29 procent av den totala sysselsättningen i landet.

Antalet sysselsatta ökade med 60 000 personer under perioden 2000–2005. Detta motsvarar en 5-procentig ökning.

Snabbfakta

År 2005 gällde:

Mark med handel och affärsverksamhet m.m.: 19 000 ha

Förändring i areal mark med handel och affärsverksamhet m.m. perioden 2000–2005: +600 ha

Antal sysselsatta inom handel och affärsverksamhet m.m.: 1,2 milj.

Förändring i antal sysselsatta inom handel och affärsverksamhet m.m. perioden 2000–2005: +60 000 st.

3.5 Mark med offentlig förvaltning, offentlig service och fritidsanläggningar

51 200 ha mark med offentlig förvaltning, offentlig service och fritidsanläggningar

I denna klass ingår offentlig förvaltning, skolor, vårdbyggnader, barndaghem, byggnader som används för kulturella ändamål såsom

Tabell 21

Mark med offentlig förvaltning, offentlig service och fritidsanläggningar år 2005

Land used for public services and facilities and for leisure time facilities in 2005

Län	Areal, ha
Stockholms	5 200
Uppsala	1 700
Södermanlands	1 700
Östergötlands	2 250
Jönköpings	2 150
Kronobergs	1 400
Kalmar	1 900
Gotlands	700
Blekinge	1 050
Skåne	5 300
Hallands	1 750
Västra Götalands	7 850
Värmlands	2 450
Örebro	1 700
Västmanlands	1 350
Dalarnas	2 350
Gävleborgs	2 100
Västernorrlands	2 150
Jämtlands	1 600
Västerbottens	2 250
Norrbotens	2 350
Hela riket	51 200
<i>varav</i>	
Bad- och sportanläggningar	13 200
Undervisning	11 400
Kyrkor och kyrkogårdar	12 900
Vårdbyggnader	6 500

teatrar, biografier, museer och liknande. Vidare inräknas kyrkor och andra byggnader för religiös verksamhet, kyrkogårdar, prästgårdar, samt byggnader som används för rättsvård, ordning och säkerhet, fritidsgårdar, bad, sport- och idrottsanläggningar m.m. Golfbanor och skidpistar redovisas på annat håll i denna publikation.

Enligt den beräkning som SCB gjort upp-tog offentlig förvaltning, offentlig service och fritidsanläggningar år 2005 en yta av 51 200 ha. De högsta arealerna återfinns i de tre storstadslänen Västra Götalands län, Skåne län och Stockholms län. *Tabell 21.*

Arealökning på ca 950 ha mellan åren 2000 och 2005

Utifrån bearbetningar av fastighetstaxeringsregistret kan bedömningen göras att ökningen av arealen med offentlig förvaltning m.m. under åren 2000–2005 var ca 950 ha.

Över 1,5 milj. sysselsatta inom offentlig förvaltning m.m.

Antal sysselsatta år 2005 inom sektorn var 1,55 milj, vilket var en ökning med närmare 127 000 personer sedan år 2000.

Snabbfakta

Mark med offentlig förvaltning m.m. år 2005: 51 200 ha

Förändring i areal mark med offentlig förvaltning m.m. 2000–2005: +950 ha

Antal sysselsatta inom offentlig förvaltning m.m. år 2005: 1,55 milj.

Förändring i antal sysselsatta inom offentlig förvaltning m.m. 2000–2005: +127 000 st

3.6 Mark för transporter

403 800 ha mark för kommunikationer

I detta avsnitt ingår mark för vägar, järnvägar, flygplatser och hamnar, däremot inte mark för post- och telekommunikationer eller mark för terminaler, parkeringsplatser,

parkeringshus, linbanor, transporter i rörsystem m.m. Sådan mark finns till största delen medräknad i arealer redovisade på annat håll i denna publikation.

Tabell 22

Mark för transporter år 2005. Längd i mil, areal i ha
Land under transport in 2005. Length in 10 km, area in hectares

Län	Vägar och gator						Järnvägar	Flygplatser	Hamnar	Totalt			
	Europa- o. riksvägar		Länsvägar		Övr. vägar ¹ och gator						Totalt ²		o. lastageplatser ³
	Längd	Areal	Längd	Areal	Längd	Areal					Längd	Areal	
Stockholms	40	1 480	233	2 890	1 743	9 550	2 016	13 900	1 400	1 780	300	17 400	
Upplands	43	1 230	288	3 230	1 270	6 200	1 601	10 700	920	350	50	12 000	
Södermanlands	54	1 350	217	2 420	1 198	5 950	1 469	9 700	1 250	650	70	11 700	
Östergötlands	56	1 610	401	4 100	1 957	9 600	2 414	15 300	1 100	680	50	17 200	
Jönköpings	66	1 520	398	4 370	2 166	10 800	2 630	16 700	1 800	550	10	19 050	
Kronobergs	54	1 310	308	3 260	1 739	8 500	2 101	13 050	700	530	-	14 300	
Kalmar	63	1 440	340	3 720	2 176	10 400	2 579	15 550	1 050	550	190	17 350	
Gotlands	-	-	149	1 810	428	2 000	577	3 800	-	380	70	4 300	
Blekinge	20	440	135	1 510	733	3 700	888	5 650	450	260	220	6 600	
Skåne	112	3 180	655	7 680	2 669	14 200	3 436	25 050	2 150	1 490	890	29 600	
Hallands	28	920	262	3 060	1 324	8 550	1 614	12 550	850	220	260	13 850	
Västra Götalands	141	3 920	1 027	11 360	4 718	23 650	5 886	38 950	3 800	1 830	410	44 950	
Värmlands	90	1 770	389	4 100	2 460	11 900	2 939	17 750	1 400	630	80	19 900	
Örebro	50	1 210	241	2 700	1 521	7 500	1 812	11 400	1 400	110	-	12 900	
Västmanlands	43	920	178	1 880	842	4 250	1 057	7 000	980	380	30	8 450	
Dalarnas	112	2 120	389	4 420	3 260	14 850	3 761	21 400	2 400	450	-	24 250	
Gävleborgs	79	1 780	280	3 380	2 675	12 450	3 034	17 600	2 550	720	250	21 150	
Västernorrlands	65	2 400	446	4 720	2 523	11 300	3 034	18 400	2 300	570	100	21 400	
Jämtlands	94	1 820	507	5 150	3 326	14 350	3 927	21 300	2 850	480	-	24 650	
Västerbottens	129	2 340	795	8 370	3 792	16 950	4 716	27 650	2 850	930	50	31 500	
Norrbottnens	205	3 290	662	6 860	3 517	15 550	4 384	25 700	4 450	1 210	70	31 450	
Hela riket	1 535	36 050	8 298	91 000	46 037	222 250	55 870	349 300	36 650	14 750	3 100	403 800	

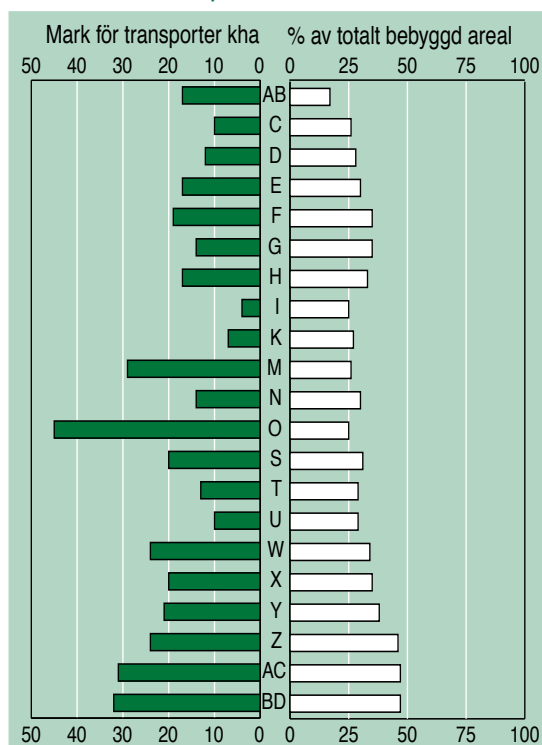
1) Inklusive skogsbilvägar och enskilda vägar såsom åkervägar.

2) Samtliga vägar och gator farbara med bil. Alla är dock inte öppna för allmän trafik.

3) "Aktiva" hamnar och lastageplatser. Här ingår även övriga hamnar med en sammanhängande yta på minst fem ha. Därtill kommer troligen 2 000–3 000 ha övriga hamnar, huvudsakligen småbåtshamnar.

Diagram 17
Mark använd för transporter år 2005
Land under transport in 2005

Totalt åtgick år 2005 omkr 403 800 ha mark för kommunikationer. Detta motsvarar ca en procent av landarealen i riket. I denna yta är inte inräknat mark för tele- eller radiokommunikationer. Den totala kommunikationsytan är större än hela Gotlands yta.

55 900 mil vägar på 349 300 ha

Totalt fanns det 2005 ca 55 900 mil vägar och gator farbara med bil. Dessa upptog en areal av närmare 349 300 ha. 1 535 mil på 36 050 ha var europavägar och riksvägar samt 8 298 mil på 91 000 ha var länsvägar. Övriga gator och vägar inklusive skogsbilvägar och åkervägar uppgick till ca 46 000 mil och upptog ca 222 250 ha. *Tabell 22 och karta 8.* Det s.k. vägområdet, dvs. vägrenar och diken, ingår i arealen för samtliga vägar utom för övriga vägar och gator.

1 100 mil järnväg på ca 36 650 ha

Järnvägsnätets banlängd var 2005 ca 1 100 mil, och nätet med tillhörande anläggningar upptog drygt 36 650 ha. *Tabell 22 och karta 9.*

Flygplatser på 14 750 ha

Flygplatser inklusive tillhörande byggnader, anläggningar och andra ytor såsom gräsmarker upptog detta år en yta av 14 750 ha. *Tabell 22 och karta 10.*

Ca 140 hamnar och lastageplatser

Antalet "aktiva" hamnar och lastageplatser uppgår till ca 140 st. Dessa tillsammans med övriga hamnar med en sammanhängande yta av minst fem ha upptar en areal på ca 3 100 ha exklusive vattenytor. En exakt avgränsning är dock ej möjlig att göra vare sig av antalet hamnar och lastageplatser eller av ytan. *Tabell 22 och karta 11.* Det finns omkr. 1 200 småbåtshamnar och flera hundratal fiskehamnar i landet. Många hamnar är naturligtvis kombinerade handelshamnar, fiskehamnar och småbåtshamnar. En grov uppskattning är att minst 2 000–3 000 ha skall läggas till ovan framräknade yta för att erhålla den totala hamnarealen i landet.

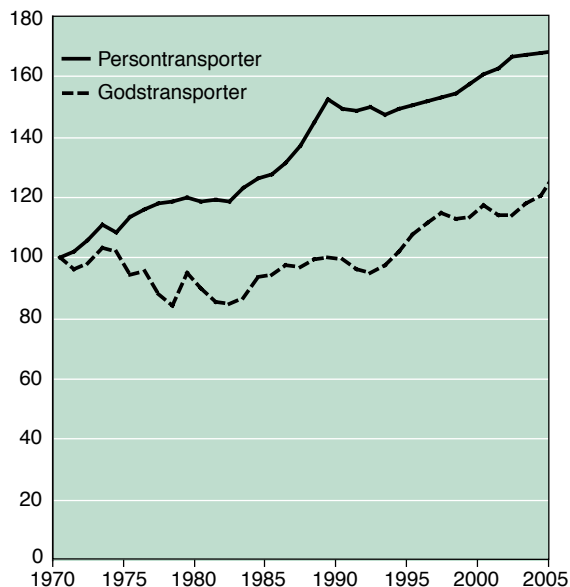
Ca 5 000 ha i arealökning

Arealökningen i kommunikationsmark inklusive skogsbilvägar kan uppskattas till ca 5 000 ha under perioden 2000–2005.

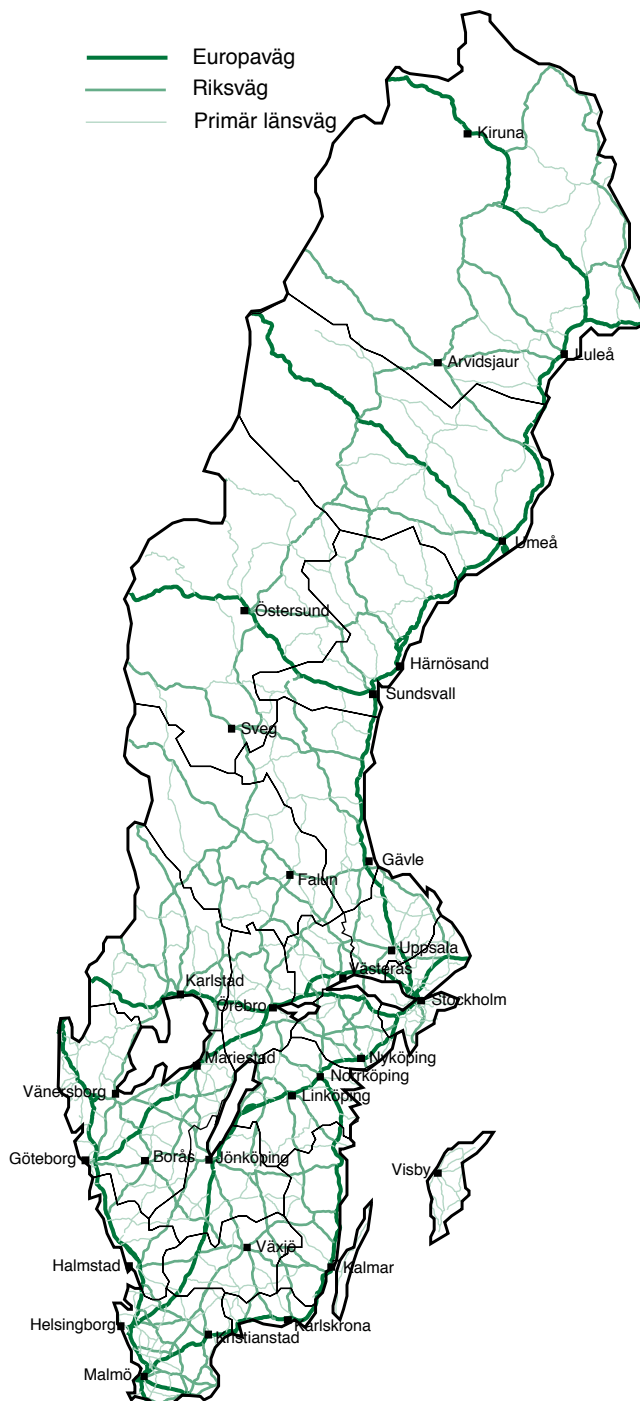
Ökat transportarbete sedan år 2000

Antalet personkilometer ökade mellan åren 2000 och 2005 med fem procent, och antalet tonkilometer med nio procent. Transportarbetets utveckling sedan 1970 framgår av *diagram 18.*

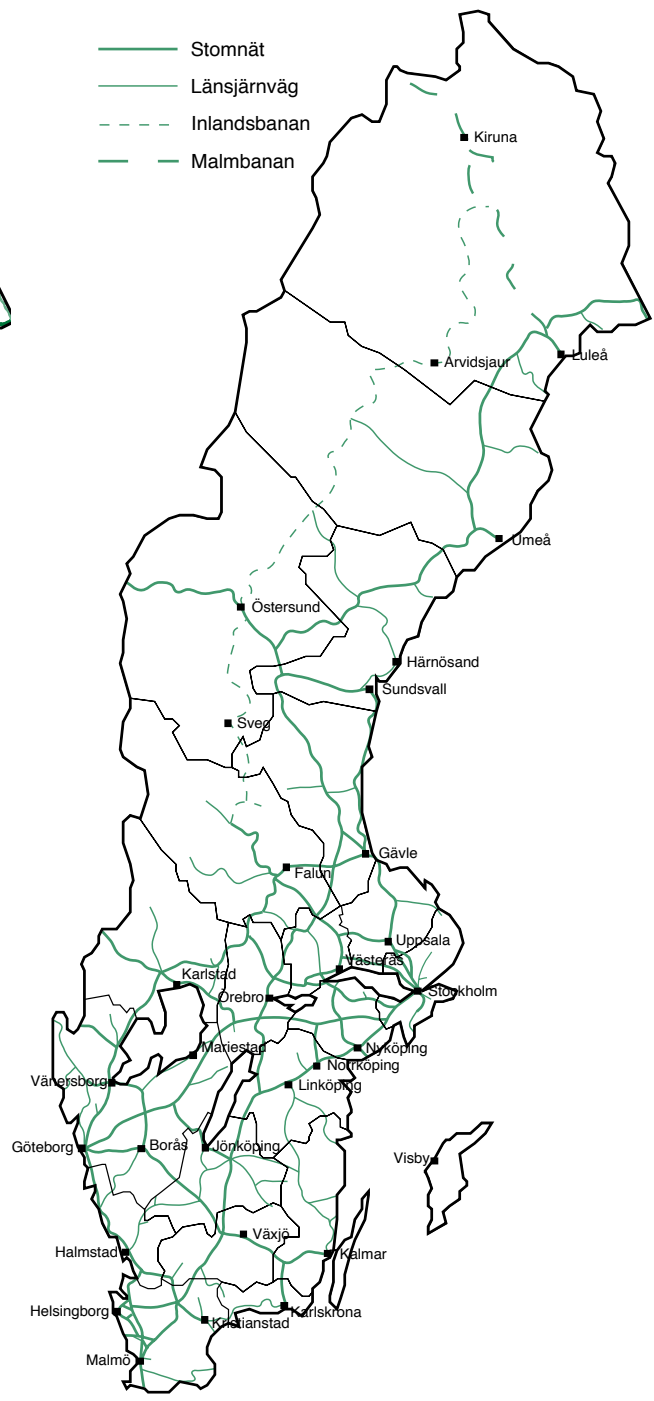
Diagram 18
Transportarbetets utveckling 1970–2005.
Index 1970=100
The development of transportation 1970–2005. Index 1970=100

Karta 8
Vägnätet år 2005
Road network in 2005

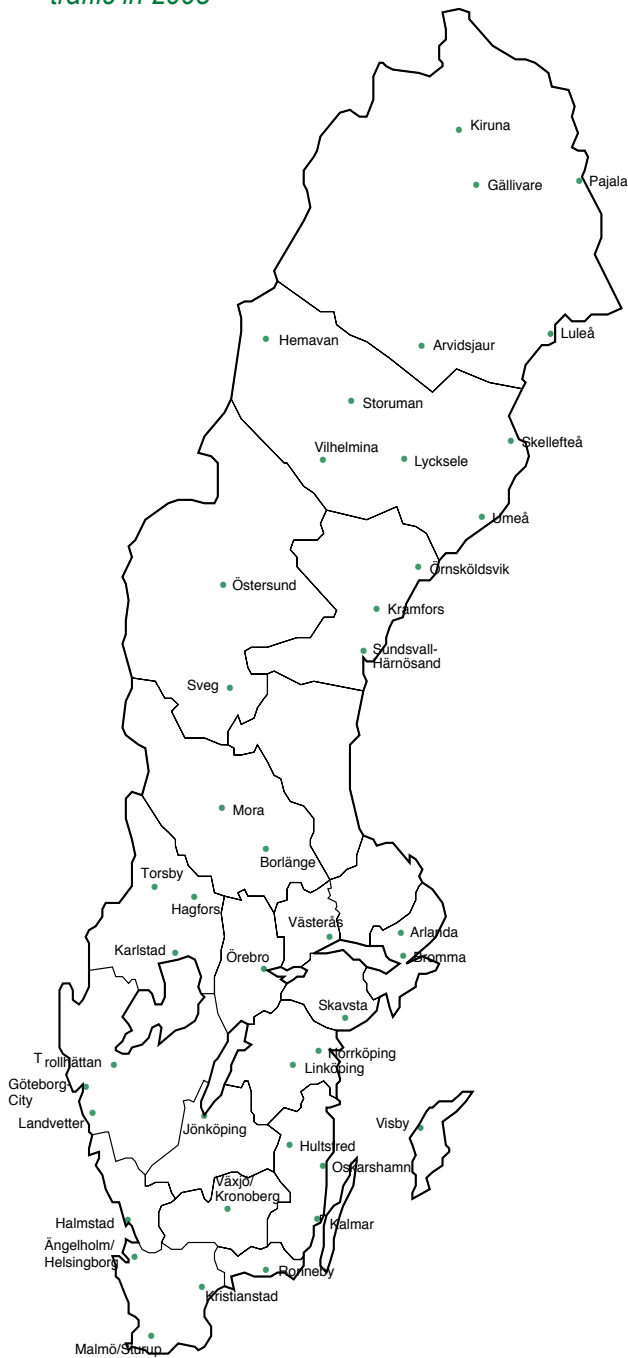

Karta 9
Järnvägsnätet år 2005
Railway network in 2005

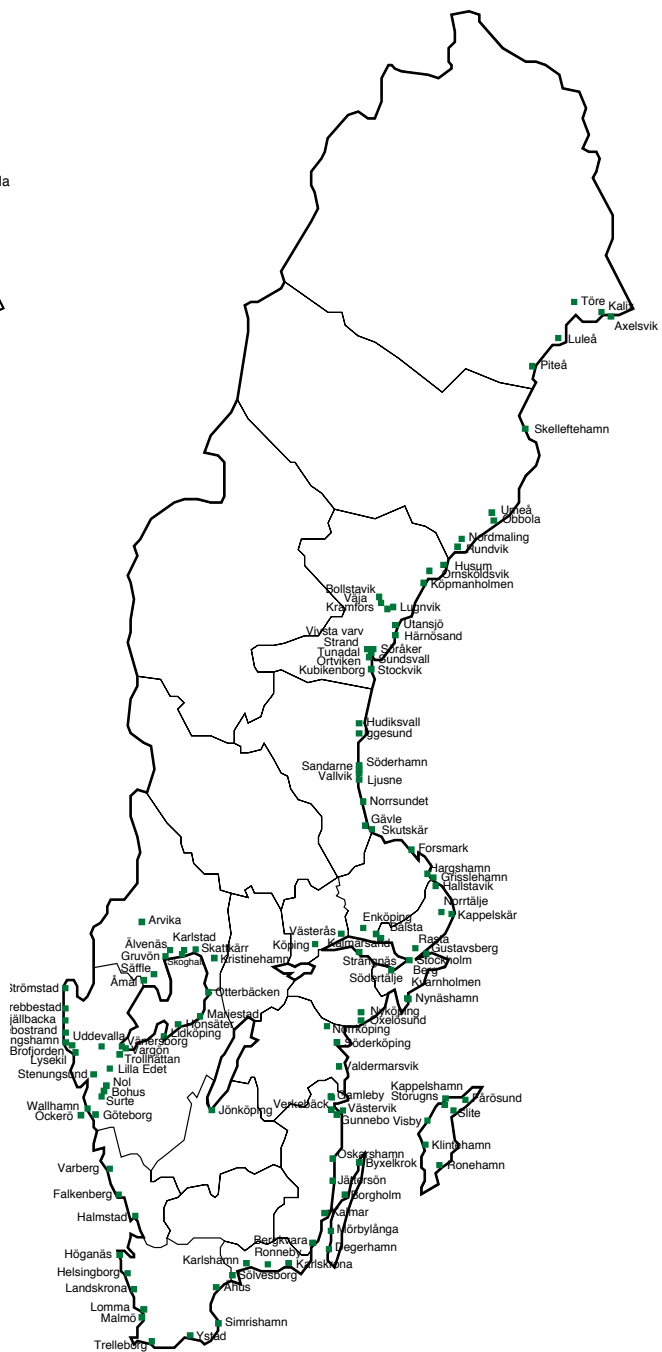
Karta 10 Flygplatser med regelbunden linjetrafik och chartertrafik år 2005

Airports with scheduled and non-scheduled traffic in 2005

Karta 11 Hamnar och lastageplatser år 2005

Ports and loading sites in 2005

Snabbfakta

År 2005 fanns det:

55 900 mil vägar farbara med bil på ca 349 000 ha

1 110 mil järnvägar på 36 650 ha

14 750 ha mark med flygplatser

5 000–6 000 ha hamnområden

Totalt ca 405 000 ha mark för transporter

Förändring i mark för transporter 2000–2005: +5 000 ha

3.7 Mark med tekniska anläggningar

11 875 ha mark med tekniska anläggningar

I denna klass ingår arealer för kraftstationer, vattenreningsverk, avloppsreningsverk, sopstationer med soptippar, pumpstationer samt distributionsanläggningar som ingår i överförings- eller distributionsnät för gas, värme eller elektricitet.

Enligt den beräkning som gjorts utifrån fastighetstaxeringsregistret upptog tekniska anläggningar år 2005 en areal av 11 875 ha.

Tabell 23
Mark med tekniska anläggningar år 2005
Land used for technical installations in 2005

Län	Areal, ha
Stockholms	650
Uppsala	400
Södermanlands	300
Östergötlands	500
Jönköpings	525
Kronobergs	400
Kalmar	625
Gotlands	150
Blekinge	225
Skåne	1 150
Hallands	475
Västra Götalands	1 575
Värmlands	675
Örebro	525
Västmanlands	300
Dalarnas	700
Gävleborgs	550
Västernorrlands	550
Jämtlands	525
Västerbottens	550
Norrbottnens	475
Hela riket	11 875

Tabell 23. Av detta var ca 3 200 ha mark med kraftstationer (exkl. skyddszoner, vattenmagasin o.dyl.), 5 350 ha med reningsanläggningar och soptippar samt 2 900 ha med distributionsanläggningar.

Arealökning på ca 500 ha mellan åren 2000 och 2005

Arealförändringarna mellan åren 2000 och 2005 visar enligt registeruppgifter en ökning med 500 ha. I denna uppgift kan dock ligga en relativt stor osäkerhet som följd av svårighet att jämföra registeruppgifterna.

Ca 1 882 kraftstationer

År 2006 var antalet kraftstationer (vattenkraft, konventionell värmekraft, vindkraft och kärnkraft) 1 882 stycken. Tabell B 15, bilaga. Ökningen av antalet vindkraftverk under perioden 2000–2006 var närmare 300 stycken. Antalet allmänna vattenreningsverk var drygt 2 000 stycken och antalet allmänna avloppsreningsverk också drygt 2 000.

Snabbfakta

Mark med tekniska anläggningar år 2005: 11 875 ha

Förändring i areal mark med tekniska anläggningar 2000–2005: +500 ha

Antal kraftstationer år 2006: 1 882 st

3.8 Mark med lantbrukets ekonomibyggnader och övriga byggnader

Ca 180 300 ha mark med lantbrukets ekonomibyggnader och övriga byggnader

I denna klass ingår arealer för lantbrukets ekonomibyggnader, djurstallar, byggnader på täktfastighet samt försvarsbyggnader och ytor som ligger i anslutning till dessa byggnader som gårdsplaner, uppställningsplatser osv. Den helt dominerande arealen i denna klass består av arealer med ekonomi-

byggnader och uthus av olika slag och tillhörande mark som gårdsplaner, uppställningsplatser för maskiner osv, på fastigheter taxerade som lantbruksenhet. Totalt uppgick arealen mark med lantbrukets ekonomibyggnader och övriga byggnader till ca 180 300 ha, med de största arealerna i Västra Götalands län, Skåne län och Värmlands län.

Tabell 24.

Tabell 24

Mark med lantbrukets ekonomibyggnader och övriga byggnader år 2005

Land used for farm buildings and other buildings in 2005

Län	Areal, ha
Stockholms	6 250
Uppsala	5 900
Södermanlands	5 500
Östergötlands	8 700
Jönköpings	9 750
Kronobergs	7 850
Kalmar	8 100
Gotlands	3 300
Blekinge	3 900
Skåne	17 550
Hallands	6 850
Västra Götalands	28 900
Värmlands	11 300
Örebro	6 100
Västmanlands	3 250
Dalarnas	8 600
Gävleborgs	7 000
Västernorrlands	7 900
Jämtlands	7 900
Västerbottens	8 900
Norrbottnens	6 800
Hela riket	180 300

Större areal år 2005 än år 2000

En jämförelse med fastighetstaxeringens uppgifter avseende år 2000 ger, med den beräkningsmetod som tillämpats, en ökad areal mark med lantbrukets ekonomibyggnader och övriga byggnader under perioden 2000–2005 med drygt 5 000 ha. På grund av svårigheter att jämföra registeruppgifterna och eventuella tveksamheter i beräkningsmetoden måste dock denna uppgift anses ha relativt stor osäkerhet.

Snabbfakta

Mark med lantbrukets ekonomibyggnader och övriga byggnader år 2005: 180 300 ha
Förändring i areal mark med lantbrukets ekonomibyggnader och övriga byggnader perioden 2000–2005: +5 000 ha

4 Golfbanor och skidpistar

Ca 28 200 ha golfbanor

År 2005 fanns det ca 375 golfbanor med 18 hål, och 160 med nio hål. Därtill kommer ca 120 s.k. pay and play banor. Den sammanlagda arealen med golfbanor år 2005 var 28 200 ha, inklusive tillhörande byggnader och anläggningar. *Tabell 25.*

Mellan åren 2000 och 2005 ökade arealen golfbanor med drygt 4 000 ha fördelat på ca 75 banor.

Tabell 25

Mark med golfbanor och skidpistar år 2005. Ha

Land used for golf courses and ski pistis in 2005. Hectares

Län	Golfbanor	Skidpistar
Stockholms	4 525	125
Uppsala	1 025	25
Södermanlands	1 150	50
Östergötlands	1 250	100
Jönköpings	1 275	100
Kronobergs	475	25
Kalmar	1 050	25
Gotlands	475	-
Blekinge	400	25
Skåne	4 275	25
Hallands	1 700	75
Västra Götalands	3 850	175
Värmlands	950	300
Örebro	700	75
Västmanlands	875	75
Dalarnas	1 025	1 825
Gävleborgs	825	400
Västernorrlands	600	250
Jämtlands	575	2 450
Västerbottens	675	875
Norrbottnens	525	850
Hela riket	28 200	7 850

Ca 7 850 ha skidpistar

År 2005 fanns det omkring 300 skidanläggningar för utförsåkning i landet. Dessa upptog en yta på 7 850 ha inklusive tillhörande byggnader och anläggningar. *Tabell 25.*

Snabbfakta

Mark med golfbanor år 2005: 28 200 ha

Mark med skidpistar år 2005: 7 850 ha

Förändring i areal mark med golfbanor perioden 2000–2005: +4 000 ha

Förändring i areal mark med skidpistar perioden 2000–2005: Har inte beräknats

5 Täkter

Närmare 27 000 ha sand-, grus-, berg- och mineraltäkter

Här ingår grus- och sandtag samt extraktionsplatser för brytning av mineraler och bergarter. De här redovisade arealerna för dessa täkter inklusive erforderliga ytor för vägar, upplag, maskinhallar osv. avser förhållandet i början av 2000-talet. Arealen uppgick då till totalt 26 850 ha. *Tabell 26.*

Drygt 20 000 ha används vid torvtagg

Torvtäckter inklusive därtill hörande arealer för vägar, lagring, personalutrymmen osv. uppgick i början av 2000-talet till 20 450 ha. Den här angivna arealen ingår också i den under kapitel 6 "Våtmark-myrr" redovisade myrrealeen.

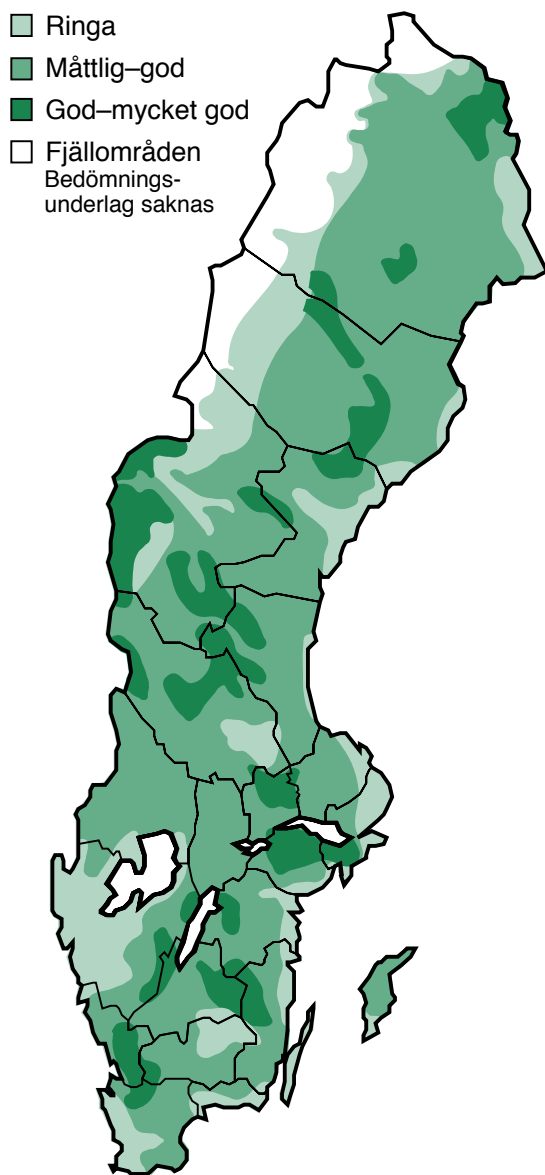
Tabell 26

Mark med grus-, sand-, berg-, industrimineraltäkter samt torvtäckter 2000/2005

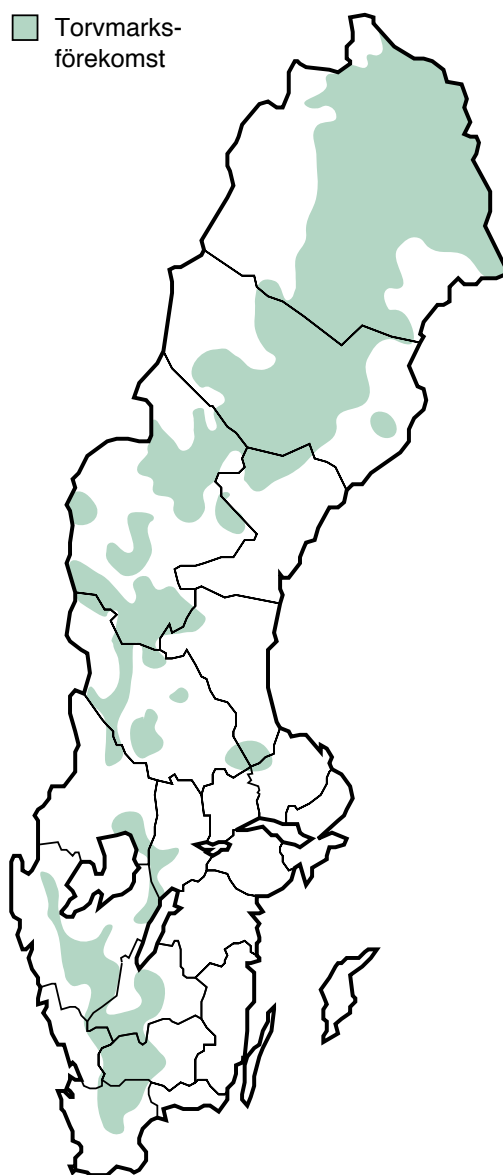
Area with gravel, sand, rock and industrial mineral pits in 2000/2005

Län	Sand-, grus-, berg- o industri-mineraltäkter 2005		Torvtäkt, ha	Summa, ha
	Antal	Ha		
Stockholms	135	1 450	-	1 450
Uppsala	58	800	350	1 400
Södermanlands	50	650	50	700
Östergötlands	77	750	200	950
Jönköpings	147	950	2 750	3 700
Kronobergs	123	400	2 200	2 600
Kalmar	90	900	200	1 100
Gotlands	50	950	-	950
Blekinge	43	250	50	300
Skåne	133	1 500	2 100	3 600
Hallands	74	650	100	750
Västra Götalands	253	2 350	1 150	3 500
Värmlands	125	1 050	500	1 550
Örebro	86	800	1 450	2 250
Västmanlands	49	600	700	1 050
Dalarnas	153	1 300	100	1 400
Gävleborgs	162	1 050	1 850	2 900
Västernorrlands	163	1 350	650	2 000
Jämtlands	268	1 600	3 150	4 750
Västerbottens	315	2 950	950	3 900
Norrbottens	231	4 600	1 900	6 500
Hela riket	2 785	26 850	20 450	47 300

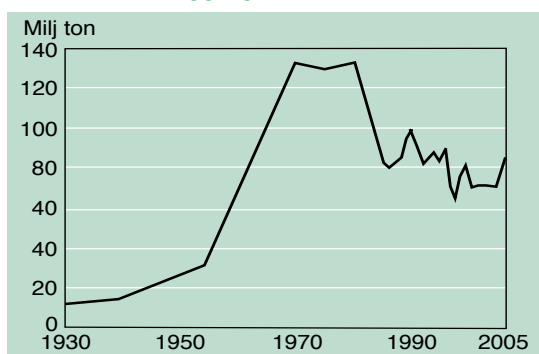
Karta 12
Förekomst av naturgrus
Access to sand and gravel

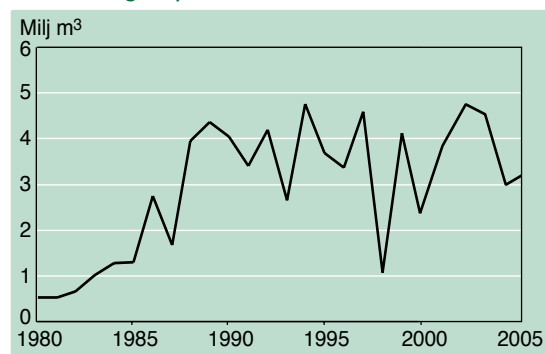
Karta 13
Torvmarksförekomster. Områden >50 ha
Access to peat. Regions >50 ha

Diagram 19
Produktion av bergmaterial 1930–2005
Production of aggregates 1930–2005

Diagram 20
Torvskörd 1980–2005
Harvesting of peat 1980–2005

7 700 sysselsatta och ca 3 150 täkter

Antalet sysselsatta inom gruv- och täktverksamhet var år 2005 drygt 7 700 personer. Samma år fanns 1 310 grus- och sandtäkter, 669 bergtäkter, 127 industrimineraltäkter och 558 övriga täkter med tillstånd. Uttaget av grus, sand och krossberg under 2005 var ca 84 milj. ton. *Diagram 19*. Tillgången på naturgrus i olika delar av Sverige framgår av *karta 12*.

I *karta 13* redovisas de större torvmarksförekomsterna. Torv bryts antingen som energitorv eller odlingstorv. År 2005 fanns ca 350 torvtäkter. Samma år bröts 1,8 milj. m³ energitorv och 1,5 milj. m³ odlingstorv. Produktionen 1980–2005 framgår av *diagram 20*.

Antalet täkter minskade under perioden 2000–2005 med drygt 800 st. Samtidigt har antalet sysselsatta inom sektorn ökat med 400 personer.

Snabbfakta

Mark med grus-, sand-, berg- och industrimineraltäkter år 2000/2005: ca 26 850 ha

Mark använd i torvproduktionen år 2000/2005: ca 20 450 ha

Antal sysselsatta inom gruv- och täktverksamhet år 2005: 7 700 personer

Förändring i sysselsatta åren 2000–2005: +400 personer

Uttag av grus, sand och krossberg år 2005: 84 milj. ton

Torvbrytningen år 2005: 1,8 milj. m³ energitorv och 1,5 milj. m³ odlingstorv

Antal täkter totalt år 2005: ca 3 150 st

6 Våtmark – myr

9,3 milj. ha våtmark, varav 5,2 milj. ha myr

Det finns 9,3 milj. ha våtmarker i landet, vilket utgör 23 procent av den totala landarealen. Av detta är närmare 5,2 milj. ha myr, motsvarande närmare 13 procent av rikets landareal. Av myrarealen är 3,9 milj. ha öppen ej skogsbeväxt (krontäckning mindre än 30 procent) myr och 1,3 milj. ha skogsbeväxt (krontäckning större än 30 procent) myr. *Tabell 27.*

Tabell 27
Myrmark. Ha
Area of bogs and mires. Hectares

Län	Öppen ej skogsbeväxt myr	Skogsbeväxt myr	Myr totalt	Procent av landarealen
Stockholms	3 200	7 500	10 700	1,6
Uppsala	12 200	23 900	36 000	4,4
Södermanlands	5 600	12 000	17 700	2,9
Östergötlands	8 400	24 300	32 700	3,1
Jönköpings	37 700	80 100	117 800	11,2
Kronobergs	31 200	72 600	103 700	12,3
Kalmar	7 900	18 100	26 000	2,3
Gotlands	3 100	600	3 700	1,2
Blekinge	900	2 700	3 700	1,2
Skåne	10 600	26 200	36 800	3,3
Hallands	16 000	47 300	63 400	11,6
Västra Götalands	64 000	90 800	154 800	6,5
Värmlands	99 200	41 900	141 000	8,0
Örebro	32 600	33 300	65 900	7,7
Västmanlands	15 700	15 700	31 500	6,1
Dalarnas	330 300	67 000	397 300	14,1
Gävleborgs	92 800	73 500	166 400	9,1
Västernorrlands	130 200	70 800	201 000	9,3
Jämtlands	666 400	119 100	785 500	15,9
Västerbottens	734 100	194 300	928 400	16,8
Norrbottnens	1 585 800	246 000	1 831 800	18,6
Hela riket	3 888 000	1 267 800	5 155 800	12,6

Arealen med skogsbeväxt myr ingår också till största delen i skogsarealen redovisad på annat håll i denna publikation. I arealen öppen ej skogsbeväxt myr ingår drygt 20 000 ha torvtäkter, vilka också redovisas i kapitel 5 "Täkter".

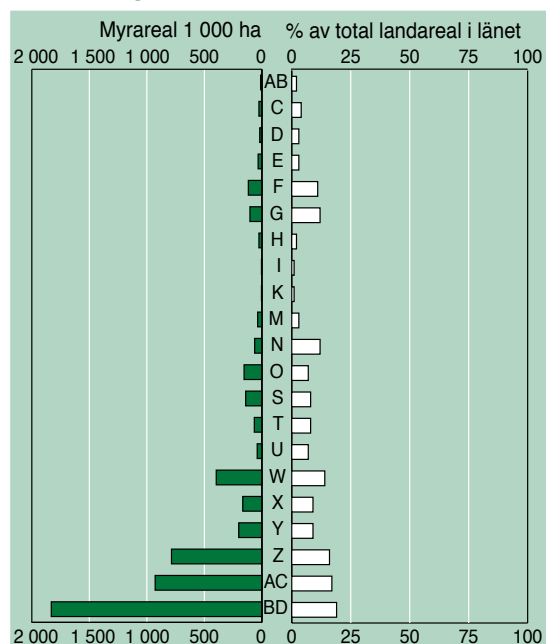
Av den totala myrarealen ligger ca 35 procent i Norrbottens län och utgör där närmare 19 procent av länets landareal. I både Jämtlands och Västerbottens län är andelen myr av landarealen mer än 15 procent. De lägsta andelarna myrareal har Gotlands län och Blekinge län.

Tabell 27 och diagram 21.

Förändringarna i areal myrmark är svåra att fastställa. Uppgifter från riksskogstaxeringarna tyder dock på att myrarealen har minskat med ett par hundra tusen hektar sedan 1940-talet.

Diagram 21
Myrareal
Area of bogs and mires

Definitioner

Flera definitioner på begreppet våtmark förekommer, och benämningen våtmark används med varierande betydelse inom olika samhällssektorer. Ett närbesläktat begrepp är sankmark. Topografiska kartans redovisning av sankmarker ligger till grund för karta 14.

I Naturvårdsverkets rikstäckande våtmarksinventering sägs att "Våtmark är sådan mark där vattnet under en stor del av året finns nära under, i eller strax över markytan samt vegetationstäckta vattenområden. Minst hälften av den vegetation som finns är hydrofil".

Våtmarkerna delas in i tre grupper enligt följande:

Myrar dvs. torvbildande våtmarker som inte väsentligt påverkas av sjö- eller havsvatten eller vatten från vattendrag. Myrarna delas in i tre klasser:

Mossar dvs. myrar som inte påverkas av vatten från fastmarken. Mossarna kan vara skogsbevuxna, vanligen med tall, s.k. tallmossar.

Kärr dvs. myrar som åtminstone till viss del påverkas av fastmarksvatten. Kärrarna kan vara öppna, buskbeklädda, glest eller tätt trädäckta, i det senare fallet räknas de ibland som sumpskogar.

Blandmyrar, myrar som består av en blandning av mosse och kärrelement.

Stränder, våtmarker som i stor utsträckning påverkas av vatten från sjöar, hav eller vattendrag. Även stränderna kan vara skogsbevuxna och kallas då strandskogar eller sumpskogar. Stränderna delas in i två klasser:

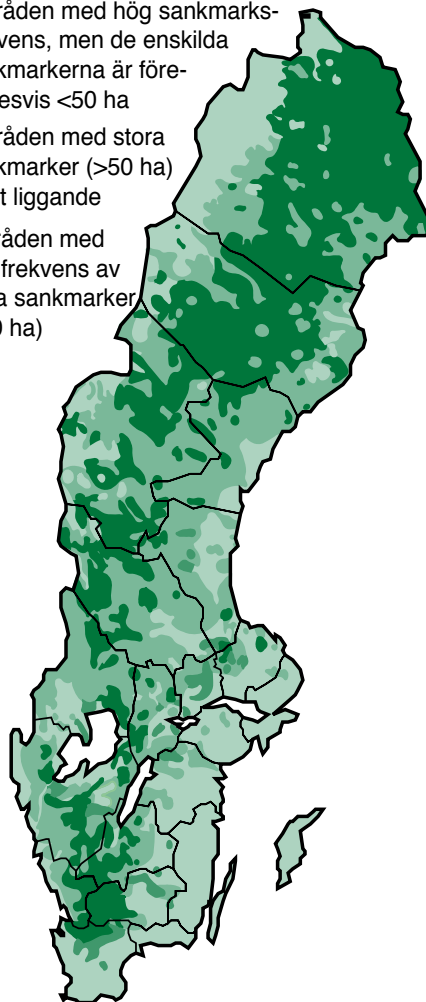
Stränder utmed sjöar eller vattendrag

Havsstränder

Övriga våtmarker, fuktiga till våta marker som inte är stränder eller torvmarker. Exempel: fukthedar, fuktängar och vissa sumpskogar.

Karta 14
Sankmarksfördelningen
The distribution of bog and mire

- Områden med låg sankmarksfrekvens
- Områden med hög sankmarksfrekvens, men de enskilda sankmarkerna är förtädesvis <50 ha
- Områden med stora sankmarker (>50 ha) glest liggande
- Områden med hög frekvens av stora sankmarker (>50 ha)

Snabbfakta

Areal våtmark: 9,3 milj ha, 23 procent av landarealen

Av våtmarken utgör myrarealen: 5,2 milj ha, 13 procent av landarealen, varav
öppen ej skogsbeväxt myr: 3,9 milj ha
skogsbeväxt myr 1,3 milj ha

7 Naturligt gräsbevuxen mark, berg i dagen samt övrig mark

3,2 milj. ha naturligt gräsbevuxen mark, hedmark o. dyl

I denna klass är inräknat hedmark, gräshed, örtäng samt busksnår. Totalt uppgår arealen till 3 230 000 ha. *Tabell 28.*

sparsam vegetation samt stränder, sanddyner och sandslätter. Arealen uppgår till närmare 708 000 ha, med tre fjärdedelar i Norrbottens län. Fjällen utgör här den största delen av denna areal. *Tabell 28.*

0,7 milj. ha berg i dagen, mark med sparsam vegetation samt stränder

Här ingår berg i dagen där ytan saknar eller har sparsam högre vegetation, mark med

Övrig mark

Övrig mark består här av skillnaden mellan totala landarealen och summan av arealerna för de olika markanvändningskategorierna, som presenterats tidigare i denna publikation. Stor-

Tabell 28

Hedmark, gräshed, örtängar, berg i dagen samt övrig mark
Heathland, herb meadow, bare rocks and other land

Län	Naturligt gräsbevuxen mark, hedmark o dyl		Berg i dagen o. mark med sparsam veg.		Övrig mark	
	Ha	% av land	Ha	% av land	Ha	% av land
Stockholms	-	-	5 850	0,9	132 400	20,3
Uppsala	350	0,0	1 000	0,1	52 450	6,4
Södermanlands	500	0,1	450	0,1	58 700	9,6
Östergötlands	100	0,0	1 550	0,1	82 950	7,8
Jönköpings	-	-	-	-	68 550	6,5
Kronobergs	-	-	-	-	30 900	3,7
Kalmar	5 600	0,5	17 850	1,6	87 400	7,8
Gotlands	2 750	0,9	6 500	2,1	56 500	17,9
Blekinge	4 050	1,4	400	0,1	18 700	6,3
Skåne	2 750	0,3	900	0,1	31 250	2,8
Hallands	600	0,1	2 550	0,5	26 750	4,9
Västra Götalands	200	0,0	40 700	1,7	229 100	9,6
Värmlands	450	0,0	300	0,0	82 050	4,7
Örebro	100	0,0	-	-	74 450	8,7
Västmanlands	450	0,1	200	0,0	47 800	9,3
Dalarnas	88 200	3,1	4 550	0,2	273 750	9,7
Gävleborgs	950	0,1	550	0,0	20 350	1,1
Västernorrlands	50	0,0	2 050	0,1	191 950	8,9
Jämtlands	701 000	14,2	47 850	1,0	643 150	13,0
Västerbottens	552 050	10,0	50 500	0,9	692 700	12,6
Norrbottens	1 869 950	19,0	523 850	5,3	1 626 950	16,6
Hela riket	3 229 950	7,9	707 650	1,7	4 528 650	11,0

leken på övrig mark måste tyvärr anses vara osäker. Här ingår impedimentsmark av olika slag, vissa våtmarker, fjällbarrskog, kraftledningsgator, små sjöar och vattendrag osv.

De höga värdena i de tre nordligaste länen orsakas bl. a. av att arealen fjällbarrskog här redovisas under övrig mark. *Tabell 28.* Se också kapitel 15 "Fjäll".

8 Vatten

Nio procent av arealen är vatten

Tillsammans täcker sjöar, kanaler och större vattendrag en yta av närmare 40 000 km², vilket utgör nio procent av rikets totalareal. *Tabell 29.* I denna areal är inte vattendrag som är sex m eller smalare samt sjöar mindre än några 10-tal m² inräknade. Ytan på sådana smala vattendrag kan dock beräknas till ca

1 200 km², motsvarande 0,3 procent av rikets yta.

Sjölandskapet förändras ständigt beroende på mänsklig påverkan, som t.ex. dammbyggen, och av naturliga processer, som t.ex. landhöjning. Sjöarna används för vattenförsörjning och rekreation. Möjligheten att magasinera vatten utnyttjas också för produktion av elektricitet.

Tabell 29

Antal sjöar per län¹ och vattenareal inklusive vattendrag bredare än sex meter

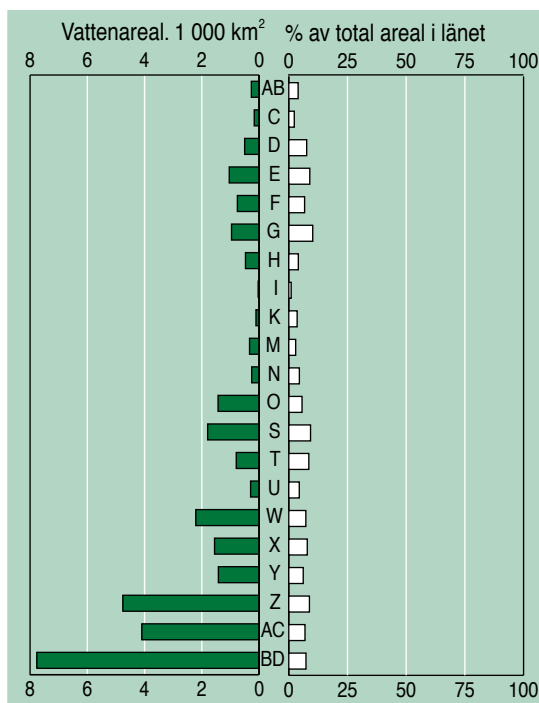
Number of lakes by counties and water area including watercourses broader than six metres.

Län	0,01–0,1	0,1–1	1–10	10–100	> 100	Summa	Areal, km ²
Stockholms	439	295	51	2	1	788	270
Uppsala	119	73	38	4	0	234	169
Södermanlands	366	283	64	12	1	726	504
Östergötlands	1 291	648	102	13	2	2 056	1 042
Jönköpings	1 183	557	120	9	1	1 870	758
Kronobergs	613	398	93	13	2	1 119	962
Kalmar	1 177	674	91	2	0	1 944	475
Gotlands	54	20	6	0	0	80	32
Blekinge	727	243	11	0	0	981	109
Skåne	316	140	24	8	0	488	333
Hallands	700	269	32	2	0	1 003	258
Västra Götalands	3 044	1 000	154	21	1	4 220	1 433
Värmlands	2 174	940	225	25	1	3 365	1 797
Örebro	1 033	475	99	16	0	1 623	797
Västmanlands	373	228	44	2	0	647	296
Dalarnas	4 049	1 361	256	22	1	5 689	2 208
Gävleborgs	2 210	1 006	205	18	0	3 439	1 556
Västernorrlands	2 563	1 210	215	15	0	4 003	1 422
Jämtlands	10 728	2 334	429	59	5	13 555	4 757
Västerbottens	13 561	2 871	537	46	1	17 016	4 094
Norrbottnens	24 973	5 096	712	80	7	30 868	7 763
Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren ²							8 926
Hela riket	71 693	20 121	3 508	369	23	95 714	39 959

1) Vid fördelningen på storleksklasser anses en sjö tillhöra endast det län i vilket utloppspunkten ligger.

2) Antalsmässigt ingår dessa i länsuppgifterna.

Diagram 22
Vattenarealer länsvis exklusive de fyra stora sjöarna
Water area by counties excluding the four large lakes

Det verkliga hundratusen sjöarnas land

Sverige är ett sjörikt land med 95 700 sjöar större än en ha (100 x 100 m). Finland, som brukar kallas de hundratusen sjöarnas land, har "bara" 56 000 sjöar större än en ha. Sjöarnas utseende varierar över Sverige beroende främst på berggrunden. I slättlandskap är få och stora sjöar vanligt, medan det i kuperade landskap ofta finns många men små sjöar.

Flest små sjöar till antalet

I Sverige är 74 procent av sjöarna mindre än 0,1 km². Arealen av dessa sjöar uppgår till ca sex procent av den totala sjöarealen.

De större sjöarna dominerar arealmässigt. Fyra procent av landets sjöar är större än en km² och de uppgör hela 77 procent av sjöarealen. De tre sjöar som är större än 1 000 km², Vänern, Vättern och Mälaren, svarar för 21 procent av sjöarealen.

Flest sjöar i norr

Flest sjöar finns i fjälltrakterna och i delar av Norrlands inland. I slättbyggena i södra Sverige finns få sjöar. Två tredjedelar av alla svenska sjöar ligger i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län.

Antalet sjöar och vattenarealen länsvis redovisas i *tabell 29*.

I *diagram 22* visas hur stor del av varje läns totala areal som är vatten. Den högsta andelen vatten av totalarealen har Kronobergs län. Den lägsta andelen har Gotlands län.

Få orörda sjöar

Sedan århundraden tillbaka har ett stort antal av Sveriges sjöar dikats ut eller sänkts för att erhålla ny odlingsbar mark. I många vattendrag är flödet reglerat i syfte att producera vattenkraft. Den reglerade sjöytan omfattar närmare 20 000 km², vilket utgör mer än hälften av den totala vattenarealen i landet.

Nära hälften av sjöarna saknar namn

Många av de svenska sjöarna saknar egentligt namn. Enligt Svenskt sjöregister är det bara ca 56 000 av sjöarna som har ett namn. De vanligaste namnen är Långtjärnen (645), Svarttjärnen (473) och Stortjärnen (416).

Sveriges största sjöar

De fyra största sjöarna i Sverige står tillsammans för nära en fjärdedel av hela sjöarealen. Vänern är allra störst och brukar betecknas som ett inlandhav. Sveriges största sjöar återfinns i *tabell 30*.

Tabell 30
De 15 största sjöarna i Sverige
The 15 largest lakes in Sweden

Namn	Areal, km ²
Vänern	5 648
Vättern	1 893
Mälaren	1 122
Hjälmaren	483
Storsjön	464
Torne träsk	332
Siljan	290
Hornavan	283
Uddjaure	269
Akkajaure	261
Bolmen	670
Ströms Vattudal	198
Storavan	183
Storuman	169
Kallsjön	135

Drygt 300 glaciärer

I Sverige finns sötvatten bundet i ca 325 glaciärer. Den totala ytan av glaciärer och permanenta snöfält uppgår till 283 km², vilket är mindre 0,1 procent av landarealen.

87 kommuner med kust vid havet

Arealen havsvatten från fastlandskusten ut till territorialgränsen i Sverige uppgår till

81 499 km². Av Sveriges kommuner är 87 kustkommuner och har havsvatten inom sina gränser. I särklass mest havsvatten har Gotlands kommun med 15 procent av allt havsvatten inom Sveriges territorialgräns.

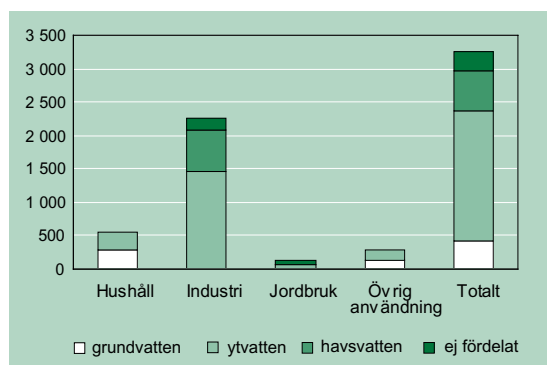
2,6 km³ sötvatten används årligen

Av de totala sötvattenuttagen 2005 var 73 procent ytvatten. Grundvatten stod för 18 procent medan den resterande delen inte kunde redovisas som grund- eller ytvatten.

Industrin står för merparten av vattenanvändningen med ca 60 procent. Ungefär 20 procent används av hushållen. Jordbruket står för fem procent av den totala sötvattenanvändningen. Utöver sötvatten används inom industrin även stora mängder havsvatten för kylning. *Diagram 23*. Med övrig användning avses här vattenanvändningen inom byggverksamhet, transporter, offentlig förvaltning samt förluster i ledningsnätet.

Diagram 23

Vattenanvändningen år 2005. Milj. m³
Water use in 2005. Millions of m³

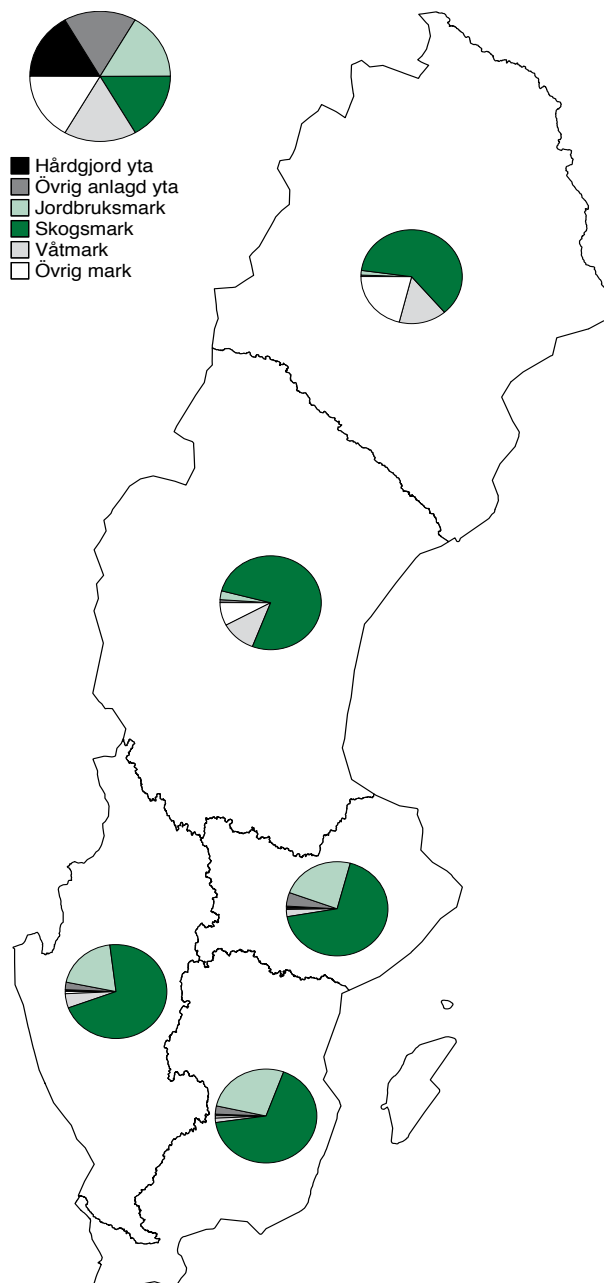
Vattendistrikt

Sverige är indelat i fem vattendistrikt enligt förordningen om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön (SFS 2004:660). Indelningen utgår inte från administrativa eller politiska gränser utan från avrinningsområden. Tanken är att vattenförvaltningen ska utgå från vattnet som resurs och kretslopp. Arbetet samordnas av en vattenmyndighet per distrikt. Det övergripande målet är att samtliga vattenförekomster ska uppnå god status senast år 2015.

Karta 15 visar distriktens geografiska omfattning och markanvändningen i respektive distrikt. Här ingår också angränsande arealer i Norge och Finland.

Karta 15 Markanvändningen per vattendistrikt år 2005

Land use by water districts in 2005

Snabbfakta

Antal sjöar större än en ha (100 x 100 m):
ca 95 700 st

Areal vatten: 40 000 km², nio procent av landets areal

Antal kommuner med havskust: 87 st

Sötvattenanvändningen år 2005: 2 600 milj m³

Speciell markanvändning

I detta avsnitt redovisas i kapitlen 9–19 ett antal markanvändningskategorier som inte helt kan hänföras till någon av de tidigare behandlade typerna av markanvändning. Vissa markanvändningskategorier som i andra sammanhang behandlas som en helhet kan således omfatta flera av de tidigare redovisade kategorierna. Delar av tätortsmarken ingår t.ex. i "Bebyggd mark och tillhörande mark", men också i "Skogsmark", eftersom mindre ytor i tätorterna ofta är skogs-

bevuxna. Mark i nationalparker o.dyl. är ofta skogsmark, myr eller berg och ingår i dessa kapitel i det föregående. Liknande förhållande gäller för renskötselområdet, kust- och insjöstränder osv.

Källförteckning till detta avsnitt med sidhänvisning återfinns på sidorna 133–135. Beträffande beräkningsmetoder och säkerheten i uppgifterna hänvisas till "Fakta om statistiken".

9 Tätorter

9,1 Areal och befolkning

1,3 procent av Sveriges landareal, men 84 procent av befolkningen bor i tätorter

Tätorternas landareal 2005 var 528 623 ha, vilket utgjorde 1,3 procent av rikets landareal. Antalet tätorter var 1 940. *Tabell 31.*

Antalet personer som 2005 bodde i tätort var 7 631 952, vilket utgjorde drygt 84 procent av totalbefolkningen.

95 procent av befolkningen bor i tätorter i Stockholms län, 57 procent i Gotlands län

Störst omfattning hade tätortsboendet i Stockholms län med över 95 procent av befolkningen i tätorter och med närmare 11 procent av arealen bestående av tätortsmark. Därefter kommer Skåne län med 88 resp fem procent. Gotland har det lägsta tätortsboendet med 57 procent av befolkningen i tätorter. Lägsta andel tätortsareal av landarealen hade Jämtlands län och Norrbottens län med 0,2 procent. *Tabell 31 samt diagram 24.* Tätortsarealerna kommunvis framgår av *tabell B 25 i bilagan.*

Definitioner

Med "tätort" avses sammanhängande bebyggelse med minst 200 invånare och med ett avstånd av normalt högst 200 meter mellan byggnaderna.

De nordiska länderna har liknande definition på tätort. I många andra länder har man dock som undre gräns 2 000 invånare.

Minst tätortsmark per invånare i Stockholms län, mest i Dalarnas län

Tätast bor man i tätorterna i Stockholms län, med endast 391 m² per tätortsinvånare. Den största tätortsytan per tätortsinvånare fanns i Dalarna län med 1 400 m². Genomsnittet för riket var 693 m². *Tabell 31 och diagram 25.*

Arealen tätortsmark per tätortsboende växlar självfallet kraftigt från tätort till tätort. Generellt kan dock sägas att i befolkningsmässigt små tätorter är arealen per invånare större än i tätorter med många invånare. I genomsnitt är arealen per invånare fem gånger så stor i tätorter med 200–499 invånare som i tätorter med minst 50 000 invånare. Vidare

Tabell 31

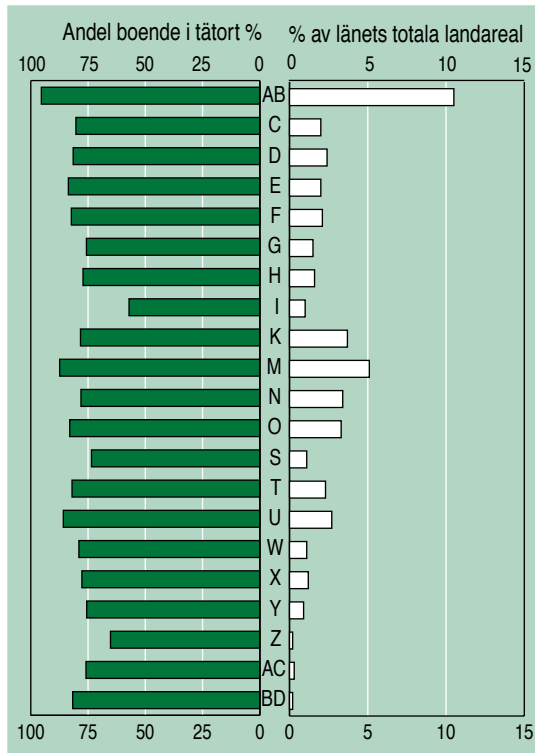
Tätorter år 2005. Antal, befolkning och landareal

Localities in 2005. Number, inhabitants and land area

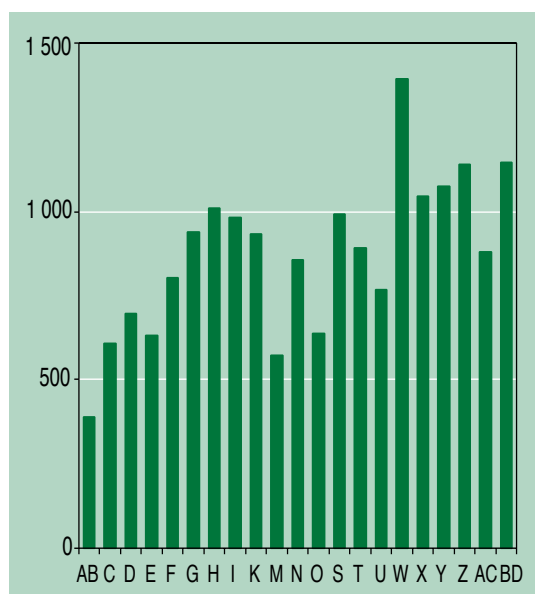
Län	Antal tätorter	Tätortsinvånare		Tätortsareal, land		Tätortsareal m ² per inv.
		Antal	% av total befolkning	Hektar	% av total areal	
Stockholms	120	1 802 881	95,4	70 577	10,8	391
Uppsala	66	252 896	79,5	15 888	1,9	628
Södermanlands	67	214 603	81,9	15 080	2,5	703
Östergötlands	89	348 235	83,6	21 832	2,1	627
Jönköpings	88	272 056	82,4	21 908	2,1	805
Kronobergs	52	137 037	76,8	12 623	1,5	921
Kalmar	91	180 309	77,1	18 172	1,6	1 008
Gotlands	16	32 824	57,1	3 183	1,0	970
Blekinge	48	118 924	78,9	11 246	3,8	946
Skåne	246	1 025 927	87,7	58 161	5,3	567
Hallands	96	225 231	78,8	19 060	3,5	846
Västra Götalands	308	1 273 380	83,3	80 464	3,4	632
Värmlands	70	201 857	73,9	19 952	1,1	988
Örebro	62	224 977	82,1	20 193	2,4	898
Västmanlands	40	216 356	87,3	15 861	3,1	733
Dalarnas	106	218 852	79,4	30 649	1,1	1 400
Gävleborgs	86	214 405	77,7	22 891	1,3	1 068
Västernorrlands	76	184 947	75,9	20 086	0,9	1 086
Jämtlands	54	83 362	65,6	9 637	0,2	1 156
Västerbottens	68	197 070	76,5	16 991	0,3	862
Norrbottens	91	205 823	81,8	24 171	0,2	1 174
Hela riket	1 940	7 631 952	84,4	528 623	1,3	693

Diagram 24

**Andel boende i tätorter och andel tätorts-
mark av total landareal år 2005. Procent**
*Share of inhabitants in localities and share of
localities area of total land area in 2005. Per
cent*

Diagram 25

Tätortsareal per invånare länsvis år 2005. m²
*Locality area per inhabitant by county in
2005. Square metres*

är det större tätortsareal per tätortsinvånare i Norrland än vad det är i tätorter av motsvarande storlek i storstadslänen. *Tabell B 16 i bilagan.*

Arealen per invånare i vår glesast bebodda tätort är 7 147 m² (Klövsjö i Bergs kommun) och i vår tätast bebodda 149 m² (Fisksätra i Nacka kommun).

1 499 tätorter med färre än 2 000 invånare

Av de 1 940 tätorterna hade 1 499 st färre än 2 000 invånare. I dessa bodde dock endast 12 procent av tätortsbefolkningen, men deras areal var 29 procent av den totala tätortsarealen. Tätorterna med minst 50 000 invånare var 20 st. De svarade för 44 procent av tätortsbefolkningen och 24 procent av tätortsarealen. *Tabell 32. Uppgifter om antal tätorter, tätortsbefolkning och tätortsarealer storleksvis och länsvis framgår av tabellerna B 17, B 18 och B 19 i bilagan.*

Tabell 32

Tätorter efter antal invånare år 2005
Localities by number of inhabitants in 2005

	Storleksklass, antal invånare					Total
	200–499	500–1 999	2 000–9 999	10 000–49 999	50 000–	
Antal	776	723	328	93	20	1 940
Procent	40	37	17	5	1	100
Folkmängd, procent	3	9	19	25	44	100
Tätortsareal, procent	10	19	24	23	24	100

Mer än fördubblad tätortsareal på 45 år

Sedan 1960 har tätortsarealen ökat med 54 procent och tätortsbefolkningen med 40 procent. *Tabell 33.* Enligt den klassindelning som används i tabellen var arealökningen störst i klasserna över 10 000 invånare. Den i särklass största befolkningsökningen skedde under 1960-talet, medan arealökningen var störst under 1970-talet.

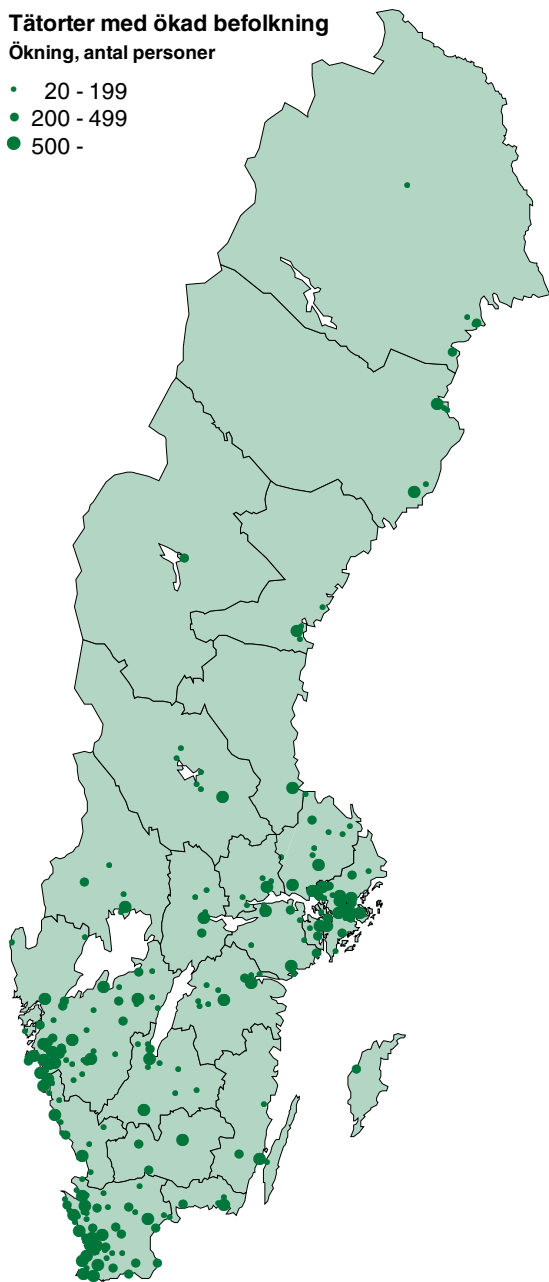
Arealökningen under 1960-talet hade sin bakgrund i att tätortsfolkningen hela tiden ökade, medan den fortsatta arealökningen under 1970-talet till övervägande del orsakades av ökad utrymmesstandard, samt utbyggnad av handels- och serviceanläggningar. Produktionen av lägenheter i flerbostadshus föll också kraftigt under 1970-talet, medan produktionen av lägenheter i småhus hela tiden höll en hög nivå.

Den relativa kraftiga ökningen både av areal och befolkning 1990–1995 beror till stor del på att genom förbättrad teknik vid

Karta 16**Tätorter med mer än 2 000 invånare, förändring av folkmängd 2000–2005***Localities with more than 2 000 inhabitants, change in population 2000–2005***Tätorter med ökad befolkning**

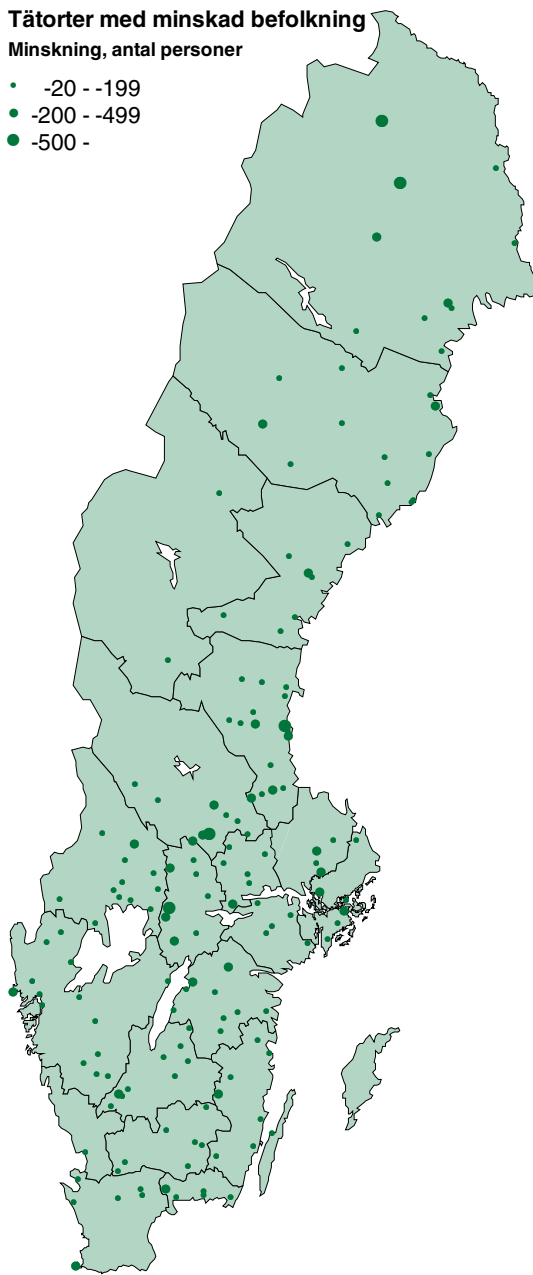
Ökning, antal personer

- 20 - 199
- 200 - 499
- 500 -

Tätorter med minskad befolkning

Minskning, antal personer

- -20 - -199
- -200 - -499
- -500 -

tätortsavgränsningen 1995, identifierades ett 70-tal nya tätorter, vilka egentligen redan 1990 uppfyllde kravet för att vara tätorter.

Jämfört med år 2000 har befolkningen ökat i de stora tätorterna och minskat i de små. I princip är det endast tätorter i storstadskommuner, förortskommuner samt några tätorter i kommuner klassade som större städer som ökat i folkmängd. Övriga tätorter har haft en minskning av folkmängden. Se *tabell 33* samt *karta 16*.

16 nya tätorter i Stockholms län

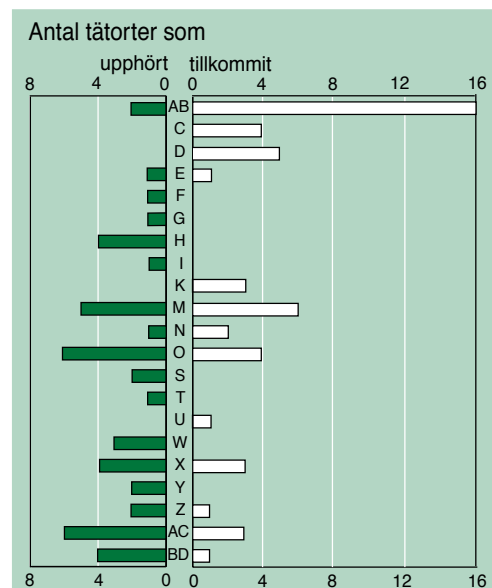
Jämfört med år 2000 har 46 tätorter upphört då de på grund av minskad befolkning ej uppfyllt tätortskriteriet på 200 invånare. Antalet nya tätorter uppgår till 50 st. Stockholms län har haft den största ökningen av antalet tätorter mellan 2000 och 2005 med 16 nya tätorter. *Diagram 26*.

Tabell 33
Tätortsförändring 1960–2005. Procent
Change in localities 1960–2005. Per cent

	Storlek, antal invånare					Total
	200–1 999	2 000–9 999	10 000–49 999	50 000–		
Arealökning						Hektar
1960–70	-4,0	15,1	50,2	33,1	17,1	58 900
1970–80	5,6	33,8	25,4	26,8	19,8	79 800
1980–90	0,3	7,6	2,8	4,8	4,8	23 300
1990–95	6,4	1,6	0,7	4,6	3,4	17 200
1995–00	1,6	-0,9	-2,7	2,8	0,3	1 500
2000–05	2,2	-2,5	4,4	0,8	1,2	6 300
1960–05	11,6	62,4	98,2	90,9	53,9	187 000
Befolkningsökning						Personer
1960–70	-0,6	16,5	41,7	18,5	20,6	1 123 100
1970–80	5,1	24,2	2,1	-0,7	5,1	338 000
1980–90	1,6	7,3	-0,2	4,5	3,6	249 100
1990–95	4,2	1,4	0,1	6,7	3,6	255 100
1995–00	-0,5	-3,1	-3,8	5,6	0,6	47 200
2000–05	1,7	-2,4	4,4	3,3	2,2	167 300
1960–05	9,4	50,1	45,5	44,3	39,9	2 178 300

Diagram 26
Förändring av antalet tätorter mellan
åren 2000 och 2005

Changes in the number of localities between 2000 and 2005

Snabbfakta

År 2005 gällde:

Antal tätorter: 1 940 st

Tätortsareal: 528 623 ha, 1,3 procent av Sveriges landareal

Tätortsbefolkning: 7 631 952 personer, 84 procent av Sveriges befolkning

Tätortsareal per tätortsinvånare: 693 m²

Förändring av antalet tätorter 2000–2005: 46 har upphört och 50 har tillkommit

9.2 Bebyggelse i tätorter

56 procent av samtliga byggnader finns i tätorter

Statistiken nedan baseras på uppgifter från fastighetsregistrets byggnadsdel, som innehåller uppgifter om 3,1 miljoner byggnader. 56 procent av samtliga byggnader finns i tätorter. I tätorter finns 97 procent av hyres-

husen med bostäder samt den övervägande delen av industribyggnaderna och specialenheterna såsom skolor, vårdbyggnader osv. Av byggnader klassificerade som småhus, vilket även inkluderar fritidshus, finns 39 procent utanför tätort. *Tabell 34.*

Tabell 34

Totalt antal byggnader efter byggnadstyp år 2005

Total number of buildings by type of building in 2005

Län	Lantbruk	Småhus inkl fritidshus	Hyreshus, bostäder	Hyreshus, övriga	Industribyggn	Specialenhet	Övr o okänt	Samtliga
I tätort	19 700	1 379 000	154 300	30 600	61 400	61 900	44 700	1 751 600
Utanför tätort	343 200	882 900	4 700	7 300	17 400	28 700	99 300	1 383 500
Totalt	362 900	2 261 900	159 000	37 900	78 800	90 600	144 000	3 135 100
Andel i tätort, procent	5	61	97	81	78	68	31	56

I Jämtlands län ligger endast 26 procent av samtliga byggnader i tätort

I Skåne län och Stockholms län ligger 70 procent av samtliga byggnader i länet i tätort. Även i Västmanlands län är det en hög andel

av antalet byggnader (65 procent) som ligger i tätort. I Jämtlands län är motsvarande siffra endast 26 procent och i Gotlands län 30 procent. *Se tabell 35.*

Tabell 35

Antal byggnader per län fördelade på tätort och utanför tätort år 2005

Number of buildings by county inside and outside localities in 2005

Län	Byggnader i tätort	Byggnader utanför tätort	Totalt	Andel byggnader i tätort
Stockholms	275 000	117 600	392 600	70
Uppsala	51 700	51 000	102 800	50
Södermanlands	47 700	46 700	94 400	51
Östergötlands	75 400	62 200	137 500	55
Jönköpings	74 300	47 400	121 700	61
Kronobergs	40 000	34 600	74 700	54
Kalmar län	58 000	63 400	121 500	48
Gotlands län	9 200	21 300	30 500	30
Blekinge län	35 700	27 700	63 400	56
Skåne län	244 500	98 700	343 200	71
Hallands län	69 400	48 100	117 400	59
Västra Götalands län	286 900	198 500	485 400	59
Värmlands län	57 500	68 300	125 700	46
Örebro län	54 500	43 100	97 600	56
Västmanlands län	49 400	26 500	75 900	65
Dalarnas län	77 200	82 800	160 000	48
Gävleborgs län	59 000	65 000	124 000	48
Västernorrlands län	52 100	67 500	119 600	44
Jämtlands län	23 800	68 000	91 800	26
Västerbottens län	49 400	78 800	128 200	39
Norrbottnens län	60 800	66 300	127 100	48
Hela riket	1 751 500	1 383 500	3 135 000	56

I små tätorter bor merparten av befolkningen i småhus

I tabell 36 redovisas befolkning fördelad efter boendeform. Boendeformen är uppdelad på småhus och flerbostadshus beroende på vilken typ av fastighet som man är folkbokförd

på. I de minsta tätorterna bor mer än 90 procent av befolkningen i småhus. Den andelen minskar med ökad storlek på tätorten, och i tätorter med minst 50 000 invånare bor endast 29 procent i småhus. Tabell 36.

Tabell 36

Andel boende i småhus och flerbostadshus efter storlek på tätorten år 2005

Share of population living in one-family houses and in multi-dwelling buildings by size of the locality in 2005

	Storlek, antal invånare					Samtliga
	200–499	500–1 999	2 000–9 999	10 000–49 999	50 000–	
Andel i småhus, %	91	84	70	50	29	49
Andel i flerbostadshus, %	9	16	30	50	71	51

Lägsta andel boende i flerbostadshus i Hallands län

Högst andel boende i flerbostadshus har tätorter i Stockholms och Uppsala län med

65 respektive 55 procent. Lägst är andelarna i Hallands och Dalarnas län. Tabell 37 och diagram 27.

Tabell 37

Andel boende i småhus respektive flerbostadshus länsvis år 2005. Procent

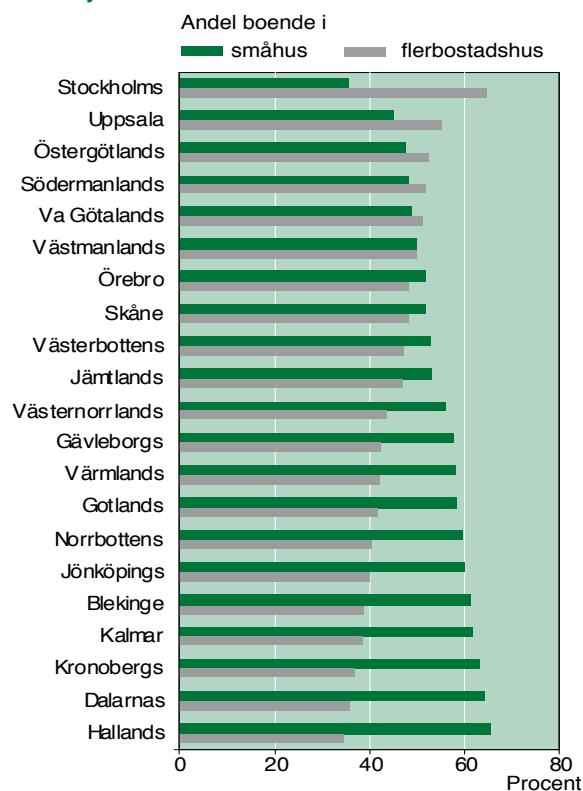
Share of the population by type of living and county in 2005. Per cent

Län	Småhus	Flerbostadshus	Totalt
Stockholms	35	65	100
Uppsala	45	55	100
Södermanlands	48	52	100
Östergötlands	48	52	100
Jönköpings	60	40	100
Kronobergs	63	37	100
Kalmar	62	38	100
Gotlands	58	42	100
Blekinge	62	38	100
Skåne	52	48	100
Hallands	65	35	100
Västra Götalands	49	51	100
Värmlands	58	42	100
Örebro	52	48	100
Västmanlands	50	50	100
Dalarnas	64	36	100
Gävleborgs	58	42	100
Västernorrlands	56	44	100
Jämtlands	53	47	100
Västerbottens	53	47	100
Norrbottnens	60	40	100
Samtliga tätorter	49	51	100

Diagram 27

Andel boende i småhus respektive flerbostadshus länsvis år 2005. Procent

Share of the population by type of living and county in 2005. Per cent

9.3 Allmänt tillgänglig mark och strand runt tätorter med mer än 10 000 invånare

Fyra procent av landarealen ligger inom fem km från större tätorter

Den allmänt tillgängliga marken runt tätorter är viktig för bl.a. rekreation. Runt större tätorter är konkurrensen om markanvändningen stor. Detta gäller speciellt de allra största tätorterna. För tätorter med mer än 10 000 invånare har markanvändningen och speciellt den allmänt tillgängliga marken inom fem km beräknats av SCB. Antalet tätorter med mer än 10 000 invånare är 113 st.

För dessa tätorter uppgår den totala landarealen inom en zon med en kilometers bredd ut från tätortsgräns till 284 000 hektar. Inom en fem kilometer bred zon uppgår den totala landytan till 1,7 miljoner hektar. Inom en km från tätortsgränsen kan 56 procent av marken anses vara allmänt tillgänglig. Den övervägande delen utgörs av olika typer av skog. Utökar man zonen till fem km från tätortsgräns ökar den allmänt tillgängliga marken till 60 procent. *Tabell 38.*

Tabell 38

Allmänt tillgänglig mark inom km-zoner från tätortsgräns för tätorter med mer än 10 000 invånare år 2000

Areas of land with common access within kilometre zones from the locality border around localities with more than 10 000 inhabitants in 2000

	Inom.....km från tätortsgräns				
	0–1	0–2	0–3	0–4	0–5
Ej allmänt tillgänglig mark	124 828	240 316	367 214	515 313	678 438
Allmänt tillgänglig mark	159 563	323 531	522 361	751 833	1 015 751
därav					
Skog	148 789	303 341	491 238	709 158	959 679
Övrig mark	10 774	20 190	31 122	42 676	56 073
Vatten	61 508	121 025	187 157	266 566	359 581
Andel allmänt tillgänglig mark, %	56	57	59	59	60
Allmänt tillgänglig mark, hektar per 1 000 invånare	32	64	104	150	202

Ju större tätorter desto mindre andel av marken runt dem är allmänt tillgänglig

Av marken runt tätorterna är andelen allmänt tillgänglig mark av totala landarealen är generellt mindre ju större

tätorterna är. För tätorter med 10 000–19 999 invånare var 65 procent av marken inom fem km från tätortsgräns allmänt tillgänglig, för tätorter med minst 100 000 invånare var det endast 51 procent. *Tabell 39.*

Tabell 39

Andel allmänt tillgänglig mark inom km-zoner från tätortsgräns för tätorter med mer än 10 000 invånare storleksklassvis år 2000. Procent

Share of land with common access within kilometre zones from the locality border around localities with more than 10 000 inhabitants by size of locality in 2000. Per cent

Tätortsstorlek, invånare	Inom.....km från tätortsgräns				
	0–1	0–2	0–3	0–4	0–5
10 000–19 999	60	62	63	64	65
20 000–49 999	56	57	58	59	59
50 000–99 999	51	52	53	53	54
minst 100 000	57	55	53	52	51

Räknat i tillgänglig mark per 1 000 invånare är det stor skillnad mellan tätorter av olika storlek. För tätorter med minst 100 000 invånare finns det inom en km från tätorts-

gräns i genomsnitt 11 hektar allmänt tillgänglig mark per 1 000 invånare medan det för tätorter med 10 000–19 999 invånare finns 88 hektar. *Tabell 40.*

Tabell 40**Allmänt tillgänglig mark per invånare inom km-zoner från tätortsgräns för tätorter med mer än 10 000 invånare storleksklassvis år 2000. Hektar per 1 000 invånare***Areas of common access by inhabitant within kilometre zones from the locality border around localities with more than 10 000 inhabitants by size of locality in 2000.**Hectares by 1 000 inhabitants*

Tätortsstorlek, invånare	Inom.....km från tätortsgräns				
	0-1	0-2	0-3	0-4	0-5
10 000-19 999	88	191	320	470	644
20 000-49 999	50	102	167	240	323
50 000-99 999	29	56	87	122	164
minst 100 000	11	19	26	33	41

23 procent av kust- och strandlinjen inom fem km från tätort är påverkad av bebyggelse

Stränder i tätorter har fler funktioner, bland annat kan närhet till vatten ge en attraktivare boendemiljö. Strandmiljön har också betydelse ur social synpunkt med rekreation och skönhetsupplevelser. För samliga tätorter

med mer än 10 000 invånare finns det inom fem km från tätortsgräns 14 300 km kust- och strandlinje, varav 77 procent är opåverkad av bebyggelse på så sätt att ingen byggnad ligger inom 100 meter. Av den totala kust- och strandlinjen i landet är 90 procent opåverkad av bebyggelse. *Tabell 41.*

Tabell 41**Total kust- och strandlinje inom km-zoner runt tätorter samt av detta opåverkad av bebyggelse för tätorter med mer än 10 000 invånare år 2000***Length of coasts and shores within kilometre zones around localities with more than 10 000 inhabitants in 2000*

	Inom.....km från tätortsgräns				
	0-1	0-2	0-3	0-4	0-5
Total kust- och strandlängd utanför tätort, km	3 003	5 498	8 105	10 923	14 296
Kust- och strandlängd utanför tätort opåverkad av bebyggelse, km	2 388	4 286	6 245	8 339	10 937
Andel opåverkad kust- och strand, %	80	78	77	76	77

I Malmö tätort har man 0,3 km opåverkad kust och strand per 1 000 inv. inom fem km

Tillgången på opåverkad kust/strand inom fem km räknat per person visar ett helt annat mönster. Av tätorter med minst 50 000

invånare har Malmö kortast sträcka per 1 000 invånare med 0,3 km. Helsingborg har 0,5 km och Stockholm 0,5 km. Längst sträcka per 1 000 invånare har Växjö och Gävle med 4,2 km resp. 2,7 km. *Tabell 42.*

Tabell 42**Total kust- och strandlinje inom fem km från tätorter med minst 50 000 invånare***Total length of coast and shore within five kilometers around some large localities*

Tätort	Total kust- o. str.längd	däruv opåverkad	Km/1 000 invånare
Stockholm	759	549	0,5
Göteborg	685	591	1,2
Malmö	82	71	0,3
Uppsala	109	90	0,7
Västerås	70	49	0,5
Örebro	99	78	0,8
Linköping	89	71	0,8
Helsingborg	48	39	0,4

Tabell 42. Fortsättning

Tätort	Total kust- o. str.längd	däruv opåverkad	Km/1 000 invånare
Norrköping	126	91	1,1
Jönköping	122	89	1,1
Lund	49	43	0,6
Umeå	202	157	2,2
Gävle	246	180	2,7
Borås	164	122	2,0
Södertälje	154	120	2,0
Eskilstuna	74	58	1,0
Täby	115	89	1,5
Karlstad	213	135	2,4
Halmstad	132	115	2,2
Växjö	265	218	4,2

9.4 Befolkningen i zoner runt tätorter

19 procent av befolkningen utanför tätort bor inom en km från tätort

16 procent av Sveriges befolkning bor utanför tätort. 19 procent av dessa bor inom en km från en tätort och 51 procent bor inom tre km. Hela 97 procent bor inom 15 km från en tätort. Endast 8 800 (0,6 procent) personer bodde längre bort än 30 km från en tätort. *Tabell 43 och diagram 28.*

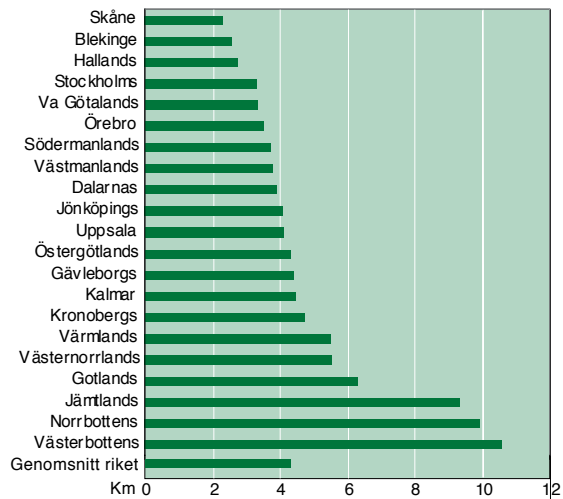
Av de i Skåne som bor utanför tätort bor 73 procent inom tre km från tätortsgräns, motsvarande andel på Gotland är 24 procent. I de sydligaste länen är det ytterst få som har längre än 15 km till en tätort, medan mer än 20 procent

av befolkningen utanför tätort i de tre nordligaste länen har längre än 15 km till en tätort.

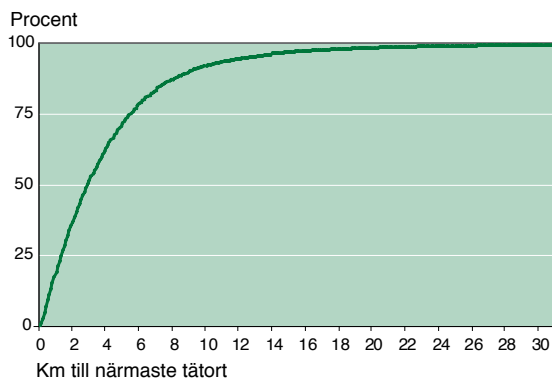
I Skåne är det i genomsnitt 2,3 km till tätort

Bor man utanför tätort i Skåne är medelavståndet till närmaste tätort endast 2,3 km. Variationen är stor mellan länen. Befolkningen i de tre sydligaste länen har de kortaste avstånden. I de två nordligaste länen, Västerbotten och Norrbotten, är medelavståndet ca tio km. *Diagram 29.*

Diagram 29
Medelavstånd till närmaste tätort för boende utanför tätort 2005. Km
Average distance to closest locality by county 2005. Kilometres

Diagram 28
Andel av befolkningen utanför tätort, avstånd till närmaste tätort 2005. Procent
Share of the population outside localities, distance to closest locality in 2005. Per cent

Tabell 43
Andel av befolkningen utanför tätorter i zoner kring tätorter år 2005. Procent
Share of the population outside localities in zones around localities in 2005. Per cent

Län	Andel av glesbygdsbefolkning i zoner runt tätorterna, procent							Totalt	
	1 km	2–3 km	4–5 km	5–10 km	10–15 km	15–30 km	>30 km	Samtliga	antal
Stockholms	24	37	21	16	3	0	0	100	87 064
Uppsala	14	31	26	25	4	0	-	100	65 105
Södermanlands	18	31	23	25	2	0	-	100	47 292
Östergötlands	15	34	23	22	5	2	0	100	68 068
Jönköpings	15	30	25	27	4	0	-	100	58 123
Kronobergs	11	25	24	33	6	1	-	100	41 406
Kalmar	16	29	21	26	6	1	-	100	53 635
Gotlands	7	17	20	42	10	4	-	100	24 664
Blekinge	27	42	21	11	0	-	-	100	31 772
Skåne	27	46	19	8	0	-	-	100	143 537
Hallands	29	37	17	16	1	-	0	100	60 637
Västra Götalands	21	36	23	18	2	1	-	100	255 075
Värmlands	13	25	19	28	12	3	0	100	71 431
Örebro	18	36	23	19	3	0	-	100	49 144
Västmanlands	16	35	23	25	2	-	-	100	31 401
Dalarnas	25	37	18	13	3	4	0	100	56 903
Gävleborgs	22	30	19	21	5	3	0	100	61 589
Västernorrlands	19	24	17	24	12	5	0	100	58 789
Jämtlands	14	18	15	24	10	15	5	100	43 666
Västerbottens	10	15	11	28	16	15	6	100	60 582
Norrbottens	16	18	13	19	11	17	6	100	45 917
Hela riket	19	32	20	20	5	3	1	100	1 415 800

10 Småorter

Tre procent av befolkningen bor i småorter

År 2005 var antalet småorter 2 876 st. Folkmängden i småorterna uppgick då till 278 046 personer, vilket var drygt tre procent av hela rikets befolkning. *Tabell 44.*

Trots det stora antalet småorter uppgår deras sammanlagda landareal, 84 916 ha, endast till 16 procent av tätorternas landareal. Befolkningstätheten i småorterna är väsentligt lägre än i tätorterna, 327 invånare/km² i småorterna jämfört med 1 444 i tätorterna.

Befolkningen utanför tätorter och småorter uppgick till 1 137 800 personer, eller 13 procent av hela totalbefolkningen, fördelade på en landareal om 404 200 km², dvs. tre inv/km².

Många småorter i Va Götaland och i Skåne

Småorterna är spridda över hela Sverige utom fjälltrakterna, men en viss koncentration finns kring storstäderna och vid fritidshusområden med permanent boende befolkning. Avståndet från en småort till närmaste tätort är i genomsnitt sex kilometer. I de tre nordligaste länen, Norrbotten, Västerbotten och Jämtland är medelavståndet mer än en mil, vilket höjer riksgenomsnittet.

Definitioner

Med "småort" avses sammanhängande bebyggelse med 50–199 invånare och med ett avstånd av högst 150 meter mellan byggnaderna. De flesta småorter har mellan 50 och 199 invånare, men även orter med flera invånare räknas som småorter om byggnadsbeståndet till mer än 50 procent består av fritidshus.

Antalet småorter är lägst i Västmanlands län och Kronobergs län. Län med många småorter är bl.a. Västra Götalands och Skåne.

Snabbfakta

År 2005 gällde

Antal småorter: 2 876 st.

Småortsareal: 84 916 ha, 0,2 procent av rikets totala landareal

Småortsbefolkning: 278 046 personer, 3,1 procent av rikets totala befolkning

Småortsareal per invånare i småort: 3 054 m²

Tabell 44

Småorter. Antal, folkmängd och landareal år 2005

Smaller localities. Number, inhabitants and land area in 2005

Län	Antal småorter	Småortsinvånare		Småortsareal, land		Småortsareal m ² per inv.
		antal	procent av totalbef.	hektar	procent av totalareal	
Stockholms län	282	31 068	1,6	13 048	2,0	4 200
Uppsala län	118	10 395	3,3	2 890	0,4	2 784
Södermanlands län	69	6 590	2,5	2 401	0,4	3 643
Östergötlands län	81	8 579	2,1	2 463	0,2	2 871
Jönköpings län	62	6 188	1,9	1 325	0,1	2 141
Kronobergs län	41	4 061	2,3	1 122	0,1	2 763
Kalmar län	100	9 823	4,2	3 191	0,3	3 248
Gotlands län	49	5 149	9,0	1 966	0,6	3 818
Blekinge län	74	6 666	4,4	1 527	0,5	2 291
Skåne län	321	31 054	2,7	6 437	0,6	2 073
Hallands län	135	13 518	4,7	3 272	0,6	2 420
Västra Götalands län	415	39 390	2,6	9 086	0,4	2 307
Värmlands län	108	9 752	3,6	3 310	0,2	3 394
Örebro län	80	7 275	2,7	2 289	0,3	3 146
Västmanlands län	40	3 600	1,5	892	0,2	2 497
Dalarnas län	193	18 001	6,5	6 193	0,2	3 440
Gävleborgs län	166	15 535	5,6	5 162	0,3	3 323
Västernorrlands län	123	11 859	4,9	4 009	0,2	3 381
Jämtlands län	101	9 563	7,5	3 744	0,1	3 915
Västerbottens län	167	15 882	6,2	4 968	0,1	3 128
Norrbottens län	151	14 098	5,6	5 621	0,1	3 987
Hela riket	2 876	278 046	3,1	84 916	0,2	3 054

11 Fritidshusområden

1 319 fritidshusområden

År 2005 fanns det 1 319 fritidshusområden i Sverige. *Tabell 45.* De upptar tillsammans närmare 55 000 ha. Detta motsvarar 10 procent av tätortsarealen.

155 700 fritidshus i områdena

Totalt i landet finns det ca 675 000 fritidshus. Av dessa ligger ca 100 000 i tätorter, och ingår enligt definitionen inte i fritidshusområden. Av de resterande 575 000 fritidshusen ligger 155 702 i fritidshusområden. Detta motsvarar 27 procent av fritidshusen utanför tätorter. Högsta procentsiffran har Stockholms län med 55 procent, lägsta har Kronobergs län med tre procent. *Tabell 45.*

Många områden ligger längs kusten

Det är en kraftig koncentration av områden till kusten i Stockholms, Hallands och Västra Götalands län. *Karta 17.* Glest med områden är det bl.a. i delar av Småland och i övre Norrlands inland.

Definitioner

Med "fritidshusområde" avses här område utanför tätort med minst 50 fritidshus och maximalt 150 m mellan husen. Fritidshusområden och småorter kan sammanfalla helt eller delvis.

Flera kommuner saknar fritidshusområden

93 kommuner saknar fritidshusområden. *Karta 18.* Däribland finns flera Smålands- och Norrlandskommuner. Höga andelar av fritidshusen belägna inom fritidshusområden har kustkommunerna i Stockholms län och delar av Skåne län samt Hallands län. Flest antal fritidshusområden har Norrtälje kommun med 126 st.

Största området är på 453 ha

Drygt 1 000 av områdena är mindre än 50 ha, varav 416 är mindre än 25 ha. Fem områden är större än 250 ha. Det största området upptar en yta på 453 ha och innefattar 988 fritidshus.

Tabell 45

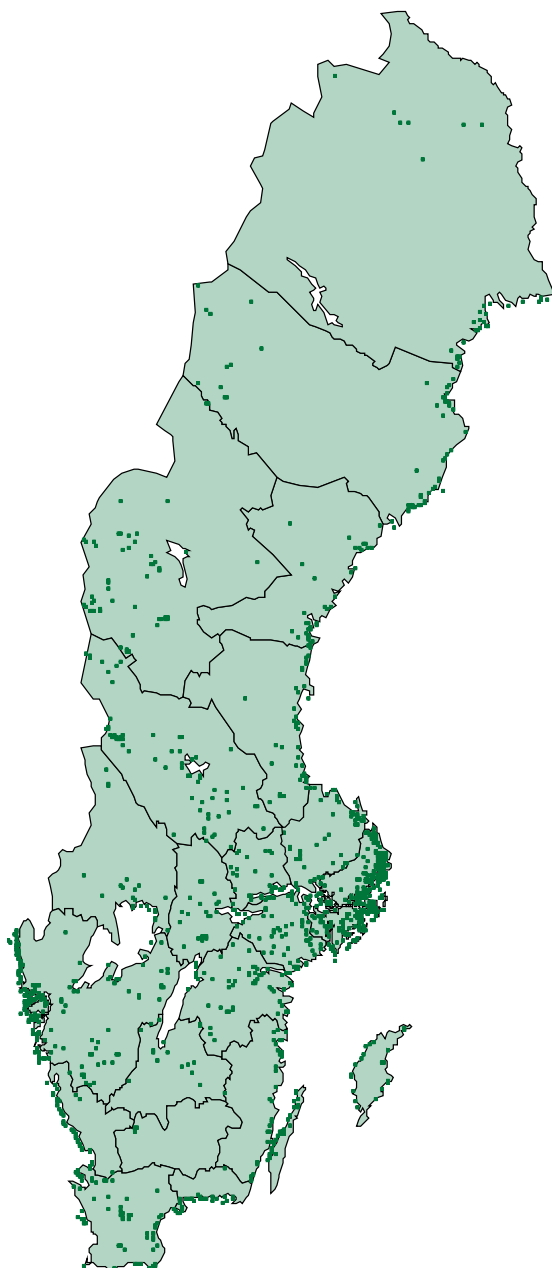
Fritidshusområden år 2005

Concentrations of weekend and holiday homes 2005

Län	Antal områden	Areal hektar	Antal hus i områdena			% fritidshus i områdena ¹⁾
			fritidshus	övr hus	totalt	
Stockholms	332	18 747	43 990	4 457	48 447	55
Uppsala	50	1 951	4 966	425	5 391	24
Södermanlands	77	3 117	8 431	956	9 387	36
Östergötlands	62	2 159	5 812	774	6 586	22
Jönköpings	14	329	1 238	144	1 382	9
Kronobergs	4	85	296	31	327	3
Kalmar	57	2 321	7 572	1 218	8 790	29
Gotlands	22	1 155	2 671	558	3 229	30
Blekinge	32	904	3 608	533	4 141	35
Skåne	63	2 704	10 103	1 335	11 438	35
Hallands	50	2 445	12 116	1 351	13 467	60
Västra Götalands	182	5 716	17 657	3 582	21 239	26
Värmlands	23	631	1 681	239	1 920	7
Örebro	23	549	1 678	182	1 860	11
Västmanlands	31	890	2 801	233	3 034	24
Dalarnas	67	2 754	8 556	558	9 114	20
Gävleborgs	40	1 346	3 682	607	4 289	12
Västernorrlands	39	1 239	3 511	437	3 948	13
Jämtlands	57	2 928	7 475	287	7 762	24
Västerbottens	59	1 879	5 039	491	5 530	15
Norrbottnens	35	1 143	2 819	293	3 112	8
Riket	1 319	54 991	155 702	18 691	174 393	27

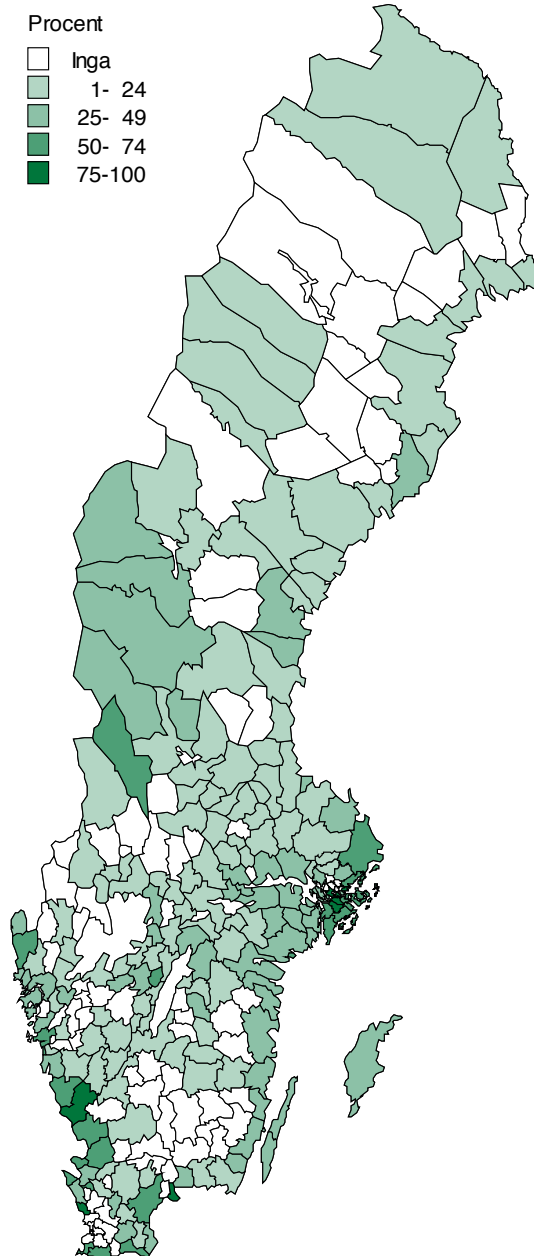
1) Med "% fritidshus i områdena" avses andel fritidshus utanför tätorter som ligger i fritidshusområden.

Karta 17
Fritidshusområden år 2005
Concentrations of weekend and holiday homes in 2005

Karta 18
Andel fritidshus inom fritidshusområden av samtliga fritidshus utanför tätorter kommunvis år 2005

Share of weekend and holiday homes of all such homes outside localities located within concentrations by municipality in 2005

Snabbfakta

År 2005 gällde:

Antal fritidshusområden: 1 319 st

Fritidshusområdenas areal: 54 991 ha

Antal fritidshus i områdena: 155 702 st

27 procent av fritidshusen utanför tätorter
 ligger i fritidshusområden

12 Arbetsplatsområden utanför tätorter

Arlanda är typexemplet

Tätorter ska enligt SCB:s definition ha minst 200 invånare. Detta gör att tätbebyggda områden med få boende (t.ex. Arlanda flygplats) inte räknas som en tätort. Vi har därför infört en ny kategori *Arbetsplatsområden utanför tätorter*, som ska vara sammanhängande bebyggelse och markutnyttjande, där det arbetar minst 50 personer.

Arlanda har flest antal sysselsatta (ca 12 000 st) och är också stort till arealen (ca 1 250 ha), men överträffas vad gäller arealen av *Aitik gruvområde* (ca 2 500 ha). Även *Kiruna gruvområde* är större (2 600 ha), men dess sysselsatta hamnar inuti Kiruna tätort, vilket visar på svårigheterna att få fram bra klassificeringar och jämförbarhet.

518 områden år 2005

År 2005 fanns det 518 arbetsplatsområden utanför tätort med minst 50 sysselsatta. Sammanlagda antalet sysselsatta i dem var 107 000, vilket endast är två procent av totala antalet sysselsatta, men hela en tredjedel av alla sysselsatta utanför tätorter. Deras totala areal är 28 800 ha, och 55 st var större än 100 ha (1 km²).

Definitioner

Med "arbetsplatsområde utanför tätort" avses här ett sammanhängande område med högst 300 meter mellan byggnader och minst 50 sysselsatta beläget utanför tätort.

Vanligaste kategorier

Industriområden ca 180 områden
 Gruvor och anrikning 8 områden
 Kärnkraftverk 4 områden
 Flygplatser (inklusive militära) 29 områden
 Militära anläggningar 9 områden
 Hälso- och sjukvård, kriminalvård ca 60 st
 Skolor, forskning ca 56 områden
 (därav naturbruksgymnasier 19 st)
 Köpcentra 10 områden (Anm. många köpcentra utanför stadscentra ligger trots allt inuti sin tätort)
 Fritidsanläggningar, konferens ca 29 st
 Lantbruksrelaterade företag ca 18 områden.

Tabell 46

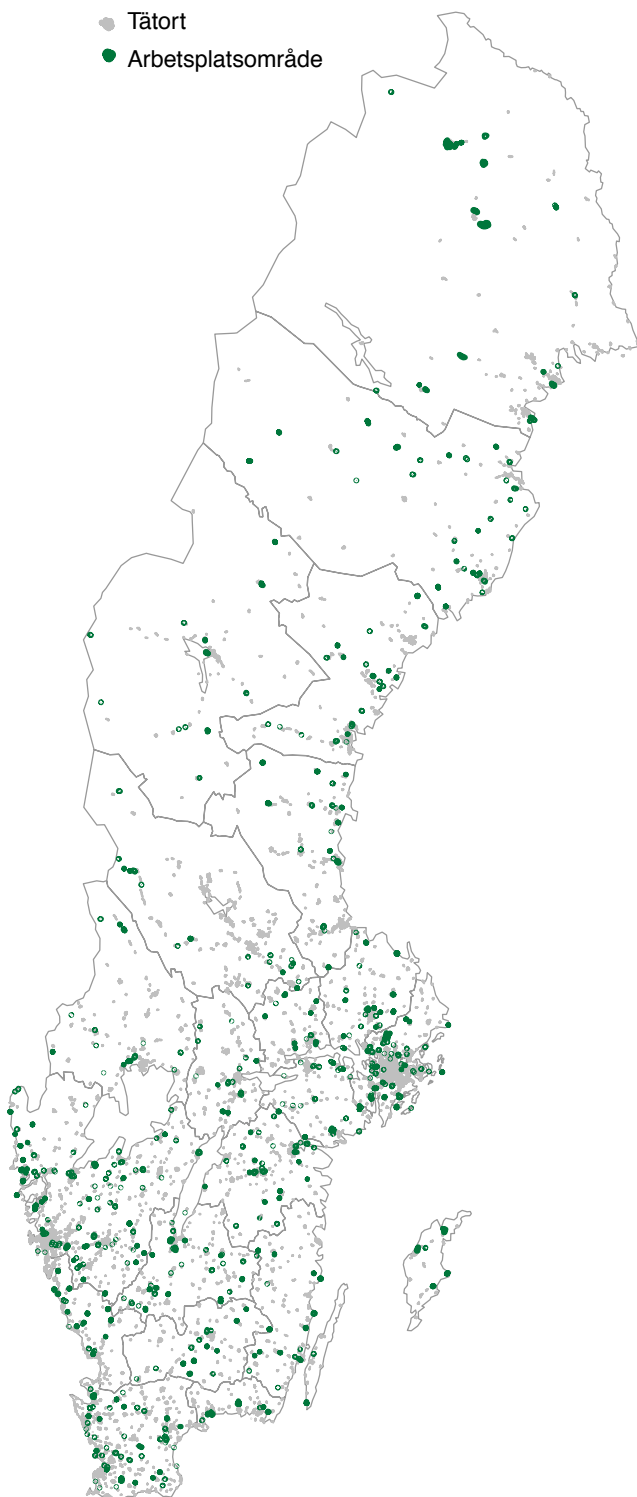
Arbetsplatsområden utanför tätorter år 2005

Concentrations of workplaces outside localities in 2005

Län	Antal områden	Areal hektar	Antal sysselsatta i områdena				Totalt antal sysselsatta
			50-199	200-999	1 000-2 999	12 000	
Stockholms	54	3 079	40	11	2	1	24 915
Uppsala	20	855	16	3	1	-	3 740
Södermanlands	22	1 050	15	7	-	-	4 370
Östergötlands	25	825	20	5	-	-	4 700
Jönköpings	34	1 441	28	5	1	-	6 810
Kronobergs	16	531	16	-	-	-	1 210
Kalmar	18	808	15	2	1	-	3 607
Gotlands	5	955	5	-	-	-	463
Blekinge	11	396	8	3	-	-	2 254
Skåne	49	2 129	41	7	1	-	7 770
Hallands	18	731	14	3	1	-	4 435
Västra Götalands	91	4 262	69	19	3	-	21 038
Värmlands	15	677	14	1	-	-	1 497
Örebro	14	515	14	-	-	-	1 440
Västmanlands	9	268	8	1	-	-	1 158
Dalarnas	17	558	15	2	-	-	2 317
Gävleborgs	18	962	16	2	-	-	1 971
Västernorrlands	22	978	21	1	-	-	2 006
Jämtlands	12	843	10	2	-	-	1 542
Västerbottens	29	1 388	24	5	-	-	4 155
Norrbottens	19	5 560	14	4	1	-	5 787
Riket	518	28 800	423	83	11	1	107 185

Karta 19 Arbetsplatsområden utanför tätorter år 2005

Concentrations of workplaces outside localities in 2005

De 30 största

Bland de 30 största till ytan fanns 18 flygplatser samt Aitik gruva (Gällivare), Leveäniemi-Svappavaara anrikning-pelletsverk (Kiruna), Storugns-Krokungs kalkindustri (Gotland), Torsvik industriområde (Jönköping), Hällared bilprovbana (Borås), Hammarnäset (militär provplats, Karlsborg), Esrange ryddbass (Kiruna), Mönsterås bruk (Mönsterås), Skara sommarland + Köpstaden + Axvalla travbana (Skara), Brofjorden raffinaderi (Lysekil), Forsmark kärnkraftverk (Östhammar) och Berga militäranläggning (Haninge).

Många nära tätorter

Många områden ligger i närheten av tätorter. Det gäller t.ex. industriområden, gruvområden, flygplatser och militära områden. I flera fall har man efter många år lagt ner flygplatser och militära områden och omvandlat dem till industrier, köpcentra eller bostadsområden.

Arbetsplatsområden utanför tätort kan också vara småorter (dvs. ha 50–199 invånare). Sammanlagt var det 149 småorter som hade minst 50 sysselsatta.

Snabbfakta

Arbetsplatsområden utanför tätorter år 2005

Antal: 518 st

Areal: 28 800 ha

Antal sysselsatta: 107 000

Flest sysselsatta: Arlanda flygplats
(ca 12 000)

Störst areal: Aitik gruvområde (ca 2 500 ha)

13 Nationalparker och andra skyddade områden

10 procent av landarealen är skyddad

Omkring 4,3 miljoner ha, motsvarande 10,4 procent, av Sveriges landareal var nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde eller djur- och växtskyddsområde år 2005. Därtill kommer ca 0,8 milj ha vatten inom dessa områden.

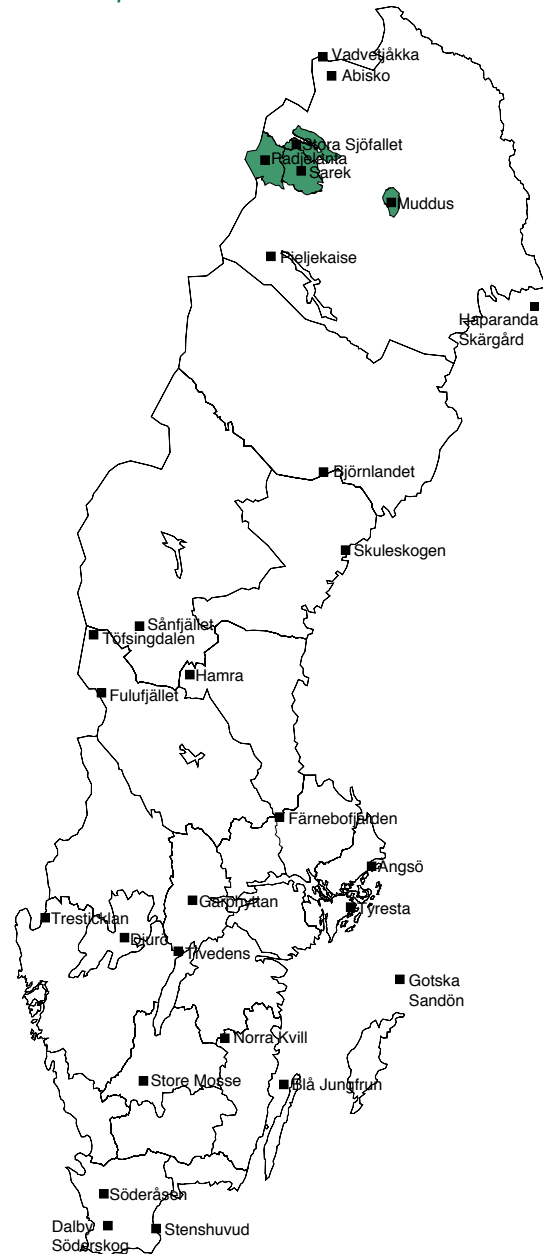
Antalet nationalparker var 28 stycken år 2005. De första nationalparkerna, nio st, inrättades redan 1909. Den senaste nationalparken, Fulufjället i Dalarnas län, tillkom 2002. Det finns nu ett förslag från Naturvårdsverket om att skapa 13 nya nationalparker och att utvidga sju av dagens 28 nationalparker. Bland annat ingår Nämndöskärgården utanför Stockholm, Kebnekaise i Kiruna och Bästeträsk på Gotland i förslaget.

Nationalparkernas sammanlagda areal år 2005 var närmare 700 000 ha. *Tabell 47 och karta 20.*

Tabell 47
Nationalparker år 2005
National parks in 2005

Namn	Län	Inrättad år	Areal totalt, ha
Ängsö	Stockholms	1909	190
Tyresta	Stockholms	1993	1 970
Store mosse	Jönköpings	1982	7 682
Blå Jungfrun	Kalmar	1926	191
Norra Kivill	Kalmar	1927	111
Gotska Sandön	Gotlands	1909	4 500
Stenshuvud	Skåne	1986	302
Dalby Söderskog	Skåne	1918	37
Söderåsen	Skåne	2001	1 625
Tresticklan	V. Götalands	1996	2 908
Djurö	V. Götalands	1991	2 358
Tiveden	V. Götalands	1983	1 352
Garphyttan	Örebro	1909	111
Färnebofjärden	Uppsala	1998	10 480
	Dalarna		
	Gävleborgs		
Töfvingdalen	Dalarna	1930	1 615
Fulufjället	Dalarna	2002	38 483
Hamra	Gävleborgs	1909	30
Skuleskogen	Västernorr.	1984	2 950
Sånfjället	Jämtlands	1909	10 440
Björmlandet	Västerbottens	1991	1 130
Abisko	Norrbottnens	1909	7 725
Muddus	Norrbottnens	1942	51 165
Padjelanta	Norrbottnens	1962	200 234
Pieljekaise	Norrbottnens	1909	15 467
Sarek	Norrbottnens	1909	198 658
Stora Sjöfallet	Norrbottnens	1909	128 056
Vadvetjåkka	Norrbottnens	1920	2 697
Haparanda skärgård	Norrbottnens	1995	7 431
Totalt			699 899

Karta 20
Nationalparker år 2005
National parks in 2005

Mest skyddad natur i norra Sverige

Det finns mest skyddad natur i norra delen av Sverige. Ungefär 80 procent av den totala arean nationalparker och naturreservat ligger i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Inom dessa län ligger merparten av områdena i fjällen eller längs kanten av fjällkedjan. *Tabell 21 i bilagan.* Även de största arealerna av djur- och växtskyddsområden återfinns i norra Sverige.

Tabell 48

**Naturreservat, naturvårdsområden samt djur- och växtskyddsområden 2005/2006.
2005 års administrativa indelning**
Nature reserves, nature management areas and wildlife sanctuaries.
The administrative grouping of 2005

Län	Naturreservat			Naturvårdsområden			Djur- o växtskyddsområden ¹		
	Antal	Areal tot, ha	därav land-areal, ha	Antal	Areal tot, ha	därav land-areal, ha	Antal	Areal tot, ha	därav land-areal, ha
Stockholms	204	85 228	26 901	15	13 923	8 016	28	1 126	337
Uppsala	84	29 692	18 857	-	-	-	34	3 531	435
Södermanlands	98	41 634	12 190	4	2 636	2 072	138	6 411	876
Östergötlands	136	43 566	18 502	2	304	304	83	8 631	848
Jönköpings	81	12 191	11 257	4	2 778	2 123	26	657	389
Kronobergs	83	14 891	9 667	5	759	704	6	126	39
Kalmar	147	44 993	21 259	17	9 261	9 261	125	5 654	1 121
Gotlands	89	75 583	9 793	5	11 870	11 870	14	1 390	1 055
Blekinge	77	12 173	6 373	2	965	817	152	1 585	519
Skåne	172	65 670	17 855	10	6 444	6 177	53	2 317	985
Hallands	131	13 317	9 805	5	5 290	1 560	20	649	192
Västra Götalands	331	92 805	50 059	36	60 512	36 011	210	2 925	931
Värmlands	85	95 294	40 703	1	11 400	10 000	29	576	200
Örebro	126	12 575	9 555	1	14 800	13 500	2	307	156
Västmanlands	95	26 462	13 274	1	8 700	8 100	8	54	11
Dalarnas	163	246 641	238 704	5	525	205	7	37	26
Gävleborgs	107	23 493	14 912	11	3 988	2 034	10	1 747	27
Västernorrlands	99	22 437	17 288	3	6 841	5 963	19	325	252
Jämtlands	68	495 504	466 288	1	270	265	13	1 922	1 373
Västerbottens	158	803 712	735 521	6	690	210	3	1 383	1 283
Norrbottnens	180	1 845 223	1 714 246	2	784	760	47	52 024	49 494
Hela riket	2 712	4 103 085	3 463 008	136	162 740	119 950	1 022	93 378	60 549

1) Avser 2006-12-31

Definitioner

Nationalpark är ett sammanhängande område av statligt ägd mark som avsatts för att bevara en viss landskapstyp i dess naturliga tillstånd eller i väsentligt oförändrat skick. Regering och riksdag beslutar om inrättande av nationalparker.

Naturreservat skyddar värdefull natur på ett långsiktigt sätt. De vanligaste skälen till att bilda naturreservat är bevarande av biologisk mångfald och vård och bevarande av värdefulla naturmiljöer. Ett annat skäl är att tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Naturvårdsområde upphörde i och med införandet av miljöbalken 1999. De områden som inrättats ska vid tillämpningen av miljöbalken anses som naturreservat.

Djur- och växtskyddsområden inrättas för att skydda häckningsplatser för fåglar, men områden för att skydda säl och myskoxe finns också. Länsstyrelser eller kommuner beslutar om inrättande av naturreservat samt djur- och växtskyddsområde.

Kulturresevat har syftet att bevara värdefulla kulturpräglade landskap. Riksantikvarieämbetet har det centrala ansvaret. En länsstyrelse eller en kommun beslutar om kulturresevat.

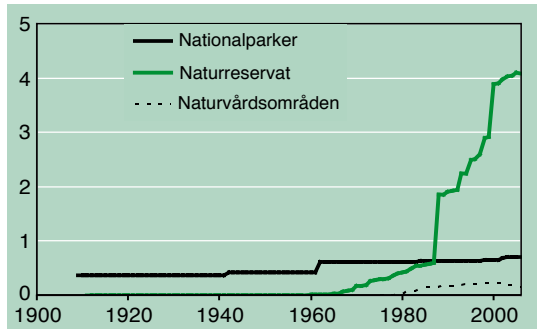

35 procent av djur- och växtskyddsområdenas yta är vatten

Kraftig ökning av skyddad natur under slutet av 1900-talet

I diagram 30 visas arealen skyddad natur i form av nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden från år 1909, då de första nationalparkerna inrättades. Den stora ökningen av skyddad natur i slutet av 1980-talet kan i stor utsträckning kopplas till underlag och kunskap från den landsomfattande urskogsinventeringen 1978–1982 som var det första egentliga planeringsunderlaget för skydd av värdefulla skogar. 1988 beslutade länsstyrelserna i bland annat Västerbotten och Norrbotten om att skydda flera till ytan mycket stora fjällurskogor som naturreservat. Den stora arealökningen mellan 1999 och

Diagram 30
Skyddade landarealer 1900–2005. Milj. ha
Protected land areas 1900–2005

2000 beror främst på att ett antal stora domänreservat ombildades till naturreservat i Norrbottens län år 2000. Genomförandet av de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen har inneburit ett fortsatt genomförande av områdesskydd under 1999–2007.

Fjällhed vanligaste naturtypen i naturreservat

Naturreservat är den vanligaste skyddsformen av den svenska naturen, både till antal och areal. Fjällnära naturtyper, främst fjällhed, är den vanligaste naturtypen inom naturreservat. Efter fjällnära naturtyper är vatten den dominerade naturtypen i naturreservat, följd av myr, tall- och granskog. Även i nationalparker är fjällhed den vanligaste naturtypen.

En nationalstadspark

Genom en ändring av naturresurslagen år 1995 skapades en möjlighet att inrätta s.k. nationalstadsparker. Den 1 jan. 1995 inrättades den första och hittills enda nationalstadsparken, Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården, tabell 49.

Inom en nationalstadspark får ny bebyggelse och nya anläggningar komma till stånd och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärde i övrigt skadas. Dessa regler innebär att det kan vara möjligt att uppföra ett begränsat antal byggnader inom bostadsområden och områden med byggnader för högre utbildning, vetenskaplig forskning,

Tabell 49
Nationalstadsparken Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården
National city-park

	Areal, ha			Folkmängd	
	land	sjö	hav	totalt	2005-12-31
Hela parken	1 848	171	678	2 696	22 258

ning, museiverksamhet, idrott och rekreation. Det är också möjligt att bygga om och anpassa byggnader efter sådana verksamheters behov. Åtgärderna ska dock utföras så att karaktären av byggnader i nationalstadsparken bevaras.

Natura 2000-områden

Natura 2000 omfattar värdefulla naturområden med arter och/eller naturtyper som i ett europeiskt perspektiv betraktas som särskilt skyddsvärda. Sverige och övriga EU-länder ska se till att nödvändiga bevarandeåtgärder vidtas i områdena enligt habitatdirektivet och fågeldirektivet. Bestämmelserna i direktiven är numera införda i bl.a. miljöbalken (MB) och gäller alla kategorier av Natura 2000-områden.

Natura 2000-områdena består dels av särskilda skyddsområden för vissa fågelarter, SPA (Special Protection Areas), och dels av områden av gemenskapsintresse, SCI (Sites of Community Importance) för andra artgrupper av växter och djur samt naturtyper. Alla SPA- och SCI-områden utgör tillsammans nätverket Natura 2000.

Sverige hade fram till 2005 föreslagit cirka 3 900 SCI-områden, med en sammanlagd yta på ca 6,1 milj ha, och pekat ut 509 SPA-områden, på ca 2,9 milj ha, som kandidater till nätverket. Vissa områden är både föreslagna som SCI och SPA. SPA-områdena ingår direkt i nätverket enligt regeringens beslut medan SCI-områden måste godkännas av EU-kommissionen.

Sammantaget hörde 3 992 områden, med en yta på ca 6,3 milj ha, till endera eller båda av dessa kategorier år 2005. Sedan dess har Sverige föreslagit ytterligare områden till Natura 2000.

24 kulturresevat i Sverige år 2005

Tidigare fanns enbart möjlighet att skydda enskilda och fysiskt begränsade objekt såsom fornlämningar och byggnader, men då miljöbalken trädde i kraft 1999 blev det möjligt att inrätta kulturresevat. Deras syfte är att bevara värdefulla kulturpräglade landskap. I reservaten kan hela områdets natur- och kulturmiljövärden skyddas och vårdas. Det innebär att skyddet inte bara omfattar byggnader, lämningar och marker utan även värden som består av verksamheter, kunskaper och traditioner.

Under 2005 tillkom tre kulturresevat i Sverige. Ett av dem var fjället Atoklimpen i Västerbottens län som är en samisk kulturmiljö. Totalt fanns 24 kulturresevat i landet

Tabell 50
Kulturresevat år 2005
Culture reserves in 2005

Län	Miljö	Typ av miljö	Areal ha
Stockholms	Brottö	Skärgårdsjbr	190
Uppsala	Lingnåre	Fossilt odlingslspk	28
Östergötlands	Smedstorp	Dubbelgård	84
Östergötlands	Öna	Skogshemman	54
Jönköpings	Åsen	Bymiljö	35
Kronobergs	Råshult	Komministerbst	46
Gotlands	Norrby	Gårdsmiljö	33
Blekinge	Ronneby brunn	Brunnspark	102
Hallands	Mårtagården	Kaptensbst	31
Hallands	Äskhult	Bymiljö	138
V Götalands	Gunnebo	Slottsmiljö	101
V Götalands	Ramsholmen	Odlingslspk	70
Värmlands	Juhola	Finngård	46
Värmlands	Brattforsheden	Krigsflygfält	411
Örebro	Pershyttan	Bergsmansby	128
Dalarnas	Östra Utsjö	Kvarnstensbrott	14
Gävleborgs	Västeräng	Bymiljö	401
Västernorr	Lögö Bruk	Järnbruksmiljö	7
Västernorr	Marieberg	Sågverkssamh	3
Västernorr	Sandviken	Fiskeläge	24
Jämtlands	Lillhärjeåbygget	Fjällgård	2 891
Västerbottens	Rörträsk	Översilningsängar	27
Västerbottens	Atoklimpen	Samisk kulturmiljö	940
Norrbottnens	Hanhinvittikko	Fäbod	7
Hela riket			5 758

Vattenkvarnen i Norrby kulturresevat

vid utgången av år 2005. Det största är Lillhärjeåbygget i Jämtlands län som med sina 2 891 ha utgör hälften av kulturresevatens sammanlagda area. *Tabell 50.*

1 433 naturminnen

De flesta naturminnen utgörs av särskilt skyddsvärda träd t.ex. jätteekar. Andra objekt är flyttblock och jättegrytor. Även mindre områden som t.ex. växtplatser för ovanliga växter eller små holmar förekommer bland naturminnen. År 2004 fanns 1 433 naturminnen i landet, flest i Kalmar och Västra Götalands län. Naturminnenas andel av den sammanlagda skyddade landarealen är försumbar eftersom naturminnen i huvudsak utgörs av punktojekt.

1 585 vattenskyddsområden

Ytterligare en skyddsform är vattenskyddsområden. 2007 fanns 1 585 vattenskyddsområden, med en total areal på 300 438 ha. Flest antal områden fanns i Västra Götalands, Skåne och Västerbottens län. *Tabell 51.*

Vattenskyddsområde är ett av länsstyrelsen eller kommunen inrättat område till skydd för en grund- eller ytvattentillgång, som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt.

Snabbfakta

År 2005 gällde:

Nationalparker: 28 st, 0,70 milj ha
 Naturresevat: 2 712 st, 4,10 milj ha
 Naturvårdsområden: 136 st, 0,16 milj ha
 Djur- och växtskyddsområden: (år 2006)
 1 022 st, 0,09 milj ha
 Nationalstadsparker: 1 st, 0,003 milj ha
 Kulturresevat: 24 st, 0,006 milj. ha
 Naturminnen (år 2004): 1 433 st
 Vattenskyddsområden (år 2007): 1 585 st,
 0,3 milj. ha

Tabell 51
Vattenskyddsområden år 2007
Water protection areas in 2007

Län	Antal	Areal totalt	därav landareal, ha
Stockholms	90	16 238	14 610
Uppsala	34	27 457	27 139
Södermanlands	59	7 004	6 115
Östergötlands	33	6 112	5 474
Jönköpings	87	11 229	9 316
Kronobergs	61	12 931	7 439
Kalmar	78	24 707	22 895
Gotlands	24	21 222	19 888
Blekinge	27	3 240	3 213
Skåne	163	28 279	26 432
Hallands	48	6 465	6 177
Västra Götalands	170	40 525	34 721
Värmlands	40	18 938	11 037
Örebro	44	9 547	8 896
Västmanlands	31	4 621	4 302
Dalarnas	105	7 539	7 017
Gävleborgs	63	11 227	10 116
Västernorrlands	106	8 589	8 061
Jämtlands	52	3 363	3 197
Västerbottens	159	26 875	25 836
Norrbottnens	111	4 331	4 231
Hela riket	1 585	300 438	266 112

14 Riskområden

Risk för naturolyckor

Naturolyckor definieras som naturfenomen vars konsekvenser är att skada uppstår; på människa, egendom eller infrastruktur. Exempel på naturolyckor är skred, ras, skogsbrand, storm och översvämning.

I världen dör 58 000 människor och 225 miljoner skadas eller påverkas sekundärt av naturolyckor årligen.

Naturhändelser kan ha betydande positiva effekter för ekosystem och biologisk mångfald, t.ex skogsbränder eller översvämningar. Om den dessutom har negativa konsekvenser för människan; fysiska och/eller ekonomiska definieras den som naturolycka. På grund av klimatförändringar, befolkningsökning och urbanisering väntas antalet naturolyckor öka.

De flesta naturolyckor sker som bekant utanför Sverige, men naturliga händelser som ställt till stor förödelse på senare år är skyfallet på Orust 2002, stormen Gudrun 2005, jordskred på E6:an 2006 och i t.ex. Landvetter och Lerum 2008 samt skogsbränder i Norrland 2006.

Räddningsverket har ansvar för att samverka med berörda aktörer och vidta förebyggande åtgärder mot naturolyckor samt att stödja kommunerna med resurser vid mer omfattande räddningsinsatser i samband med naturolyckor.

Naturhändelser som kan leda till olyckor och skador

De naturolyckor som redovisas här är ras och skred samt översvämning. Gemensamt för dessa är att de ofta innebär stora konsekvenser för markanvändningen.

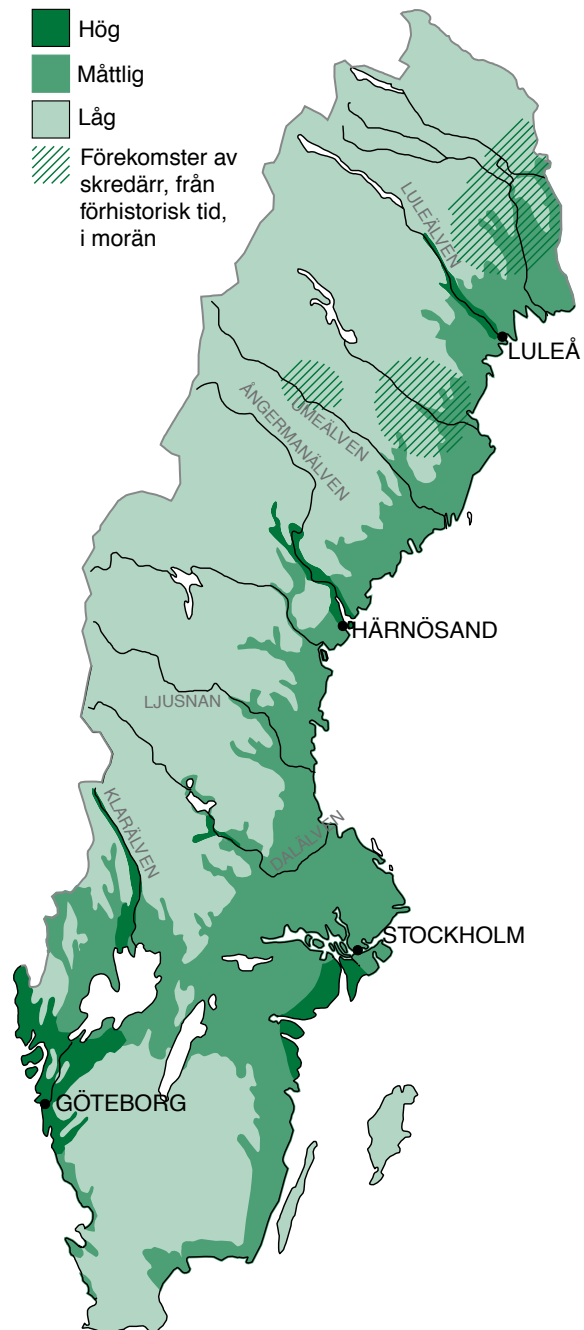
Skred

Skred och ras är exempel på snabba massrörelser i jordtäcket eller i berg. Dessa kan orsaka stora skador, dels på mark och byggnader inom det drabbade området, dels inom det nedanförliggande markområde där skred- och rasmassorna hamnar. Ett skred eller ras är i många fall en följd av en naturlig erosionsprocess. Men de kan också utlösas av mänskliga ingrepp i naturen såsom ändrade grundvattennivåer genom byggnation i mark eller brytning av berg, avvattning av sjöar etc. Jordskred inträffar i ler- och siltområden vanligen under högsta kustlinjen och i anslutning till vattendrag eller sjöar.

Karta 21

Förekomst av skredärr och raviner

Occurance of landslide scars and ravines

Knappt fem procent av Sveriges landyta utgörs av lermark. Skredens fördelning inom lermarken är ojämn och vissa regioner är hårdare drabbade än andra. Huvuddelen av landets lerskred har inträffat inom Västra Götalands, Värmlands, Östergötlands och Västernorrlands län. Jordskred i morän (moränskred) är vanligast i fjällterräng men

kan sparsamt uppträda även i andra delar av landet med branta slänter i morän.

Ras

Ras inträffar i branta bergsslänter, bergsslänter med vittrat eller sprickigt berg, nipor längs älvarna i norra och mellersta Sverige, branta slänter med blockrik och/eller grovkornig morän samt i branta slänter i grus- och sandavlagringar.

Översvämning

Vad är översvämning?

Med översvämning menas att vatten täcker markytor utanför den normala gränsen för sjö, vattendrag eller hav. Översvämning kan också drabba markområden som normalt inte gränsar till vatten, men där vatten blir stående på grund av häftigt regn.

Ofta är översvämningsutsatta områden relativt kända längs vissa älvsträckor och sjöar. Problemet är att bestämma vattnets utbredning och fastställa frekvensen av översvämningarna. Om översvämningar inträffar ofta upplever vi det som en naturlig variation av vattennivån över året. Drabbas däremot ett område endast någon enstaka gång och med stora skador som följd, upplevs det som en naturkatastrof. Översvämningar beror ytterst på att mer vatten tillförs vattendraget än vad det klarar att avbörda, det vill säga leda bort. Därvid stiger vattnet och strömmar ut över områden som normalt är torra. När vattenståndet stiger ökar vattenföringen successivt och flödesökningen fortplantar sig nedströms vattendraget. Anledningarna till att vattendraget inte klarar av att avbörda de tillrin-

nande vattenvolymer är flera, bland annat inverkar de meteorologiska och hydrologiska förhållanden samt vattendragets geometri. Reglering av vattendraget kan också påverka översvämningsförloppet.

Översvämningens konsekvenser

Höga vattennivåer och kraften hos framforsande vatten kan orsaka stora skador på bebyggelse och infrastruktur. Fastigheter vattenskadas ofta både genom direkt översvämning och genom att vatten strömmar in genom överbelastade ledningssystem. Vattenmättade jordar och erosion kan orsaka jordskred och ras som skadar bebyggelse, vägar, järnvägar och broar.

Förstörda och översvämmade vägar ger försvärad framkomlighet och störningar i kommunikationerna, liksom översvämning av kablar och ställverk kan medföra störningar av elförsörjning och telefonnät.

Översvämning av råvattenintag och skador på ledningar hotar samhällets dricksvattenförsörjning. Om avloppsreningsverk eller ledningar drabbas kan det medföra risker för hälsa och miljö. Miljörisker uppstår även vid översvämning av exempelvis industrier eller miljöfarliga upplag. Skulle ett dammbrott inträffa ökar vattenvolymer i sådan storleksordning och med sådan stor hastighet att en flodvåg breder ut sig och ger stora erosionsskador och översvämning som följd. Sverige har endast drabbats av ett fåtal dammbrott, varav det största inträffade 1985 vid Noppikoski i Dalarna.

15 Fjäll

Ca 5,2 milj ha fjäll

Fjällområdet omfattar ca 5,2 milj ha, fördelat på länen Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Dalarna. Fjällområdet upptar 11,6 procent av rikets yta. Marktäcket inom fjällområdet redovisas i *tabell 52 och diagram 31*.

Det helt dominerande slaget av marktäcke är hedmarken, som täcker 45 procent av fjällområdet. Därefter i storleksordning kommer fjällbjörkskogen på ca 19 procent av ytan.

Närmare 12 procent av landets yta är fjäll

Definitioner

Med "fjäll" avses enligt Riksskogstaxeringen områden ovan barrskogsgränsen, vilka mestadels är kala. Dock kan björk förekomma rikligt och barrträd sparsamt. Idealproduktionen är mindre än 1 m³sk per hektar och år.

Med "hedmark" avses enligt SMD vegetation med låg och sluten växtlighet dominerad av ris, buskar och örtvegetation.

Med "gräshed" avses gles vegetation som domineras av styvstarr och klynnetåg. Klassen omfattar främst mellanalpin region. Ofta förekommer ett mer eller mindre stort inslag av block eller berg i dagen.

Med "örtäng" avses lågörtäng med gräs- och örtdominerade vegetationstyper bundna till snöskyddad mark, ofta med rörligt markvatten, samt högörtäng med frodig vegetation med högvuxna örter och gräs.

Tabell 52

Fjällarealer länsvis fördelat på marktäckeklasser år 2005. Tusental ha

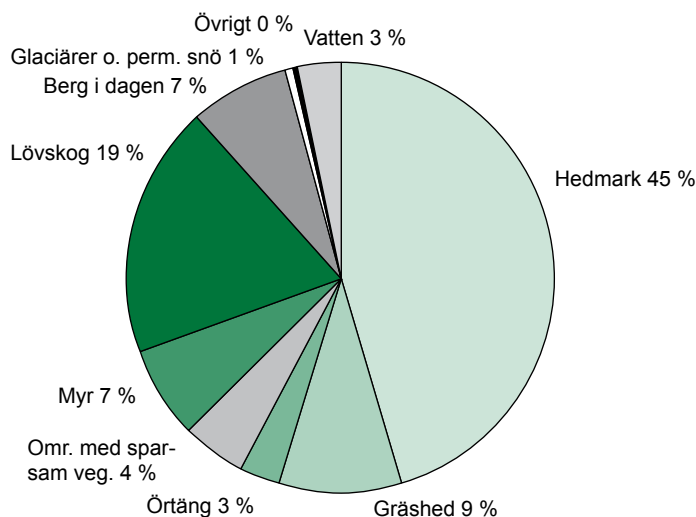
Areas in high mountains by county and by land cover classes in 2005. Thousands of hectares

Län	Hedmark	Gräshed	Örtäng	Omr. med sparsam vegetation	Myr	Fjällbjörk o. fjällbarrskog	Berg i dagen	Glaciärer och permanent snö	Övrigt	Vatten	Totalt
Dalarnas	67	2	0	-	1	2	4	-	1	1	78
Jämtlands	553	42	31	10	120	120	36	0	3	20	937
Västerbottens	430	50	24	16	90	190	32	0	4	30	865
Norrbottens	1 280	395	108	220	140	665	310	28	15	120	3 280
Hela riket	2 330	489	163	246	351	977	382	28	23	170	5 160

Diagram 31

Fjällarealen fördelad på marktäckeklasser år 2005. Procent

Areas in high mountains by land cover classes in 2005. Per cent

16 Renbetesmarker

Renbetesmarker omfattar ca 50 procent av landets yta

Renskötsel förekommer på omkring 50 procent av Sveriges yta. Den får bedrivas på såväl statlig som privat mark inom de områden där det är tillåtet att bedriva renskötsel. Det betyder att även privata fastighetsägares mark får tas i anspråk för renbete.

Åretruntmarkerna upptar ca 101 900 km², därtill kommer 110 100 km² för vinterbetesmarker och 16 500 km² med mark för koncessionsrenskötsel. *Tabell 53 och karta 22.* Kartan är speciellt vad gäller vinterbeteslandets omfattning schematiserad, och all mark inom markerat område är inte upplåtet till renskötsel. I stort sett hela Norrbottens och Västerbottens samt över 80 procent av Jämtlands län är att räkna som renbetesmarker.

Tabell 53 Renbetesmarker år 2005. Km² Reindeer grazing land in 2005. Square kilometres

Län	Åretruntmarker	Vinterbetesmarker	Koncessionsmark	Totalt
Norrbottens	68 500	21 000	16 500	106 000
Västerbottens	20 700	38 400	-	59 100
Jämtlands	11 700	34 100	-	45 800
Västernorrlands	-	11 900	-	11 900
Dalarnas	1 000	4 700	-	5 700
Hela riket	101 900	110 100	16 500	228 500

Olika typer av renbetesmark

Den samiska rätten till mark och vatten (renskötselrätten) är en förutsättning för rennäringen och den samiska kulturen. Både renskötselrätten och kulturen har fått skydd i svensk grundlag. Renskötselrätten beskrivs i lagstiftningen som en rätt för samerna att begagna mark och vatten till underhåll för sig och sina renar. I renskötselrätten ingår bl.a. rätt till renbete, jakt och fiske, rätt till att uppföra vissa stugor och anläggningar samt rätt att ta skog till bränsle och byggnadsvirke för husbehov och slöjdvirke.

Renbetesmarker består av åretruntmarker, vinterbetesmarker och områden med koncessionsrenskötsel.

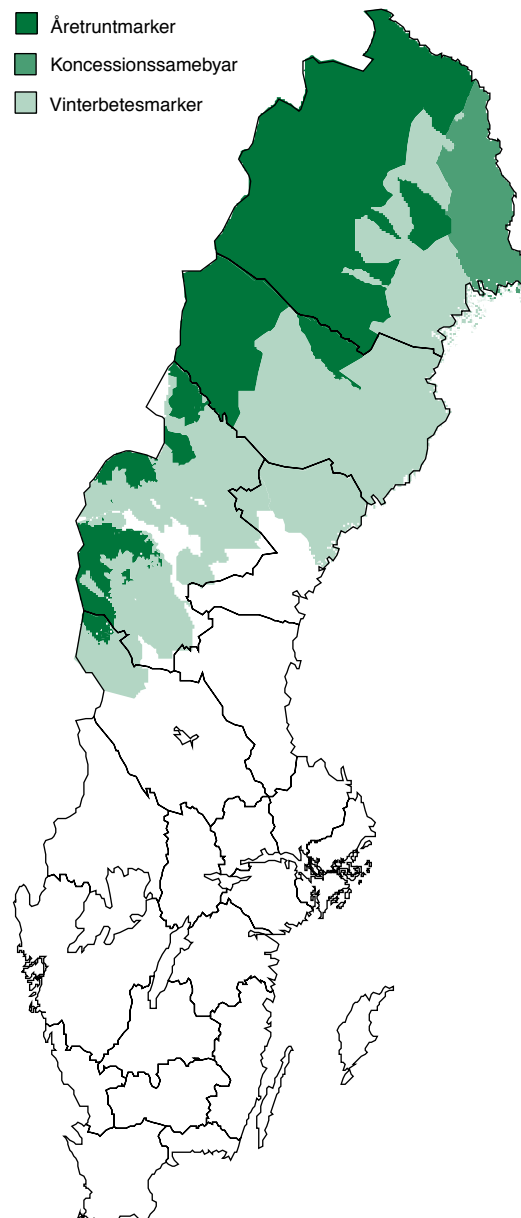
Åretruntmarker, dvs. marker där renskötsel får bedrivas hela året, är marker

- ovanför odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län,
- nedanför odlingsgränsen men ovanför lappmarksgränsen på mark där skogsren-

228 500 km² används för renskötseländamål

Karta 22 Renbetesmarker år 2005 Reindeer grazing land in 2005

skötsel av tradition bedrivs under våren, sommaren eller hösten och marken antingen tillhör eller, vid utgången av juni 1992, tillhörde staten eller är renbetesland,

- på renbetesfjällen i Jämtlands och Dalarnas län som vid utgången av juni 1992 tillhörde staten och var särskilt upplåtna för renbete.

På återruntmarkerna är de geografiska gränserna bestämda.

Vinterbetesmarker. Mellan den 1 oktober och 30 april får renskötsel dessutom bedrivs på vinterbetesmarkerna, dvs. på

- områden nedanför odlingsgränsen men ovanför lappmarksgränsen som inte är åretruntmarker,
- områden nedanför lappmarksgränsen och renbetesfjällen där renskötsel av tradition bedrivs vissa tider på året.

Koncessionsrenskötsel i Kalix och Torne älvdalar. Nedanför lappmarksgränsen i Kalix och Torne älvdalar kan samer få tillstånd, koncession, av länsstyrelsen för att driva renskötsel året om. Tillståndet innefattar rätt att sköta renar för dem som äger eller brukar jordbruksfastigheter i området.

Renskötselrätten är starkast på åretruntmarkerna. Där får markens användning inte förändras på ett sådant sätt att det innebär avsevärda olägenheter för renskötseln.

Ca 261 400 renar och ca 530 sysselsatta på heltid

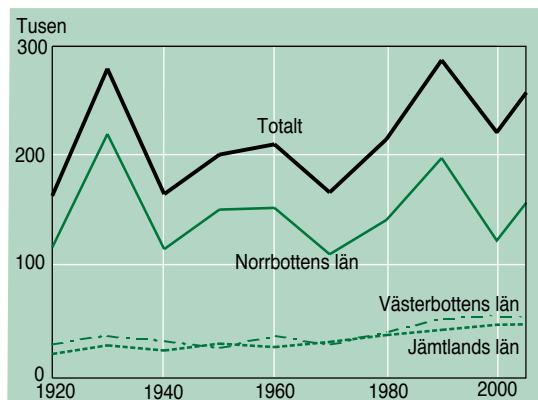
År 2005 fanns det ca 261 400 renar i Sverige. Av dessa fanns mer än hälften i Norrbottens län. *Diagram 32.*

530 personer hade år 2005 sin huvudsakliga sysselsättning inom rennäringen.

Diagram 32

Antal renar 1920–2005

Number of reindeers 1920–2005

Snabbfakta

228 500 km² får användas till renskötseländamål

Antal renar år 2005: 261 400 st

Antal sysselsatta på heltid inom rennäringen

år 2005: 530 personer

17 Kust och stränder

17.1 Kust- och strandlängder

Längden på kust och stränder motsvarande 9½ varv runt jordklotet

Den sammanlagda längden på fastlandskusten och stränderna i Sverige är 384 550 km. Av detta svarar fastlandskusten för 11 530 km, havsöarnas stränder för 31 930 km, insjöarnas och vattendragens stränder för 312 260 km samt stränder på öar i insjöar och i vattendrag för 28 840 km. *Tabell 54.*

Dessa längder får man om man mäter i skalan 1:10 000 (i fjällen 1:50 000) och tar med vattendrag bredare än sex meter. Mätningar i andra skalor ger andra längder. Skalan 1:10 000 medför att stränder i sjöar ner till några 10-tal m² stora medräknas.

Vänerns strand är 1 790 km

Strandlängden kring Vänern är 1 790 km, kring Vättern 550 km, kring Mälaren 1 172 km och kring Hjälmararen 357 km. Stränderna på öarna i dessa sjöar är inte inräknade i siffrorna. De fyra största sjöarnas stränder motsvarar 0,6 procent av längden på stränderna i alla insjöar inkl. vattendragen.

Det finns 384 550 km kust och stränder i Sverige

De smala vattendragen når mer än 10 varv runt jorden.

Vattendrag 1–6 meter breda har en sammanlagd längd på 411 944 km. Längderna länsvis redovisas i *tabell B 22 i bilagan*. Antar vi att genomsnittsbredden är tre meter, får vi en total areal på 123 600 ha. Detta motsvarar 0,27 procent av rikets yta. I den officiella land- och vattenuppgiften redovisas inte denna yta i vattenarealen utan ingår som en del av landarealen.

Tabell 54

Kust- och strandlängd. Km

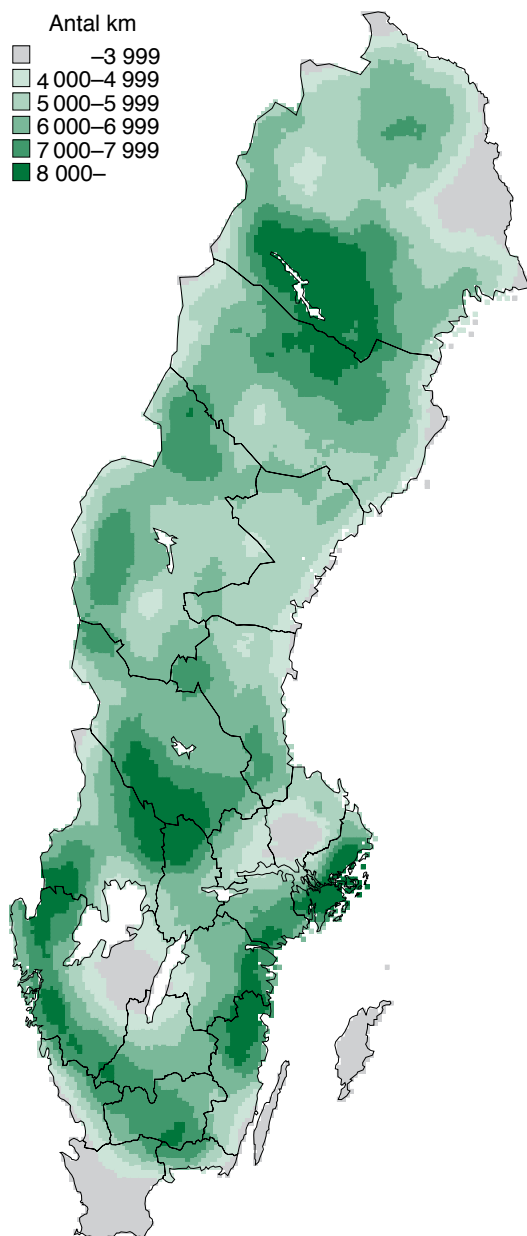
Length of coast and shores. Kilometres

Län	Stränder på			Fastlands- kust	Totalt
	Insjöar och vattendrag	Öar i insjöar o vattendrag	Havsöar		
Stockholms	3 112	761	9 141	1 122	14 136
Uppsala	2 909	716	2 052	608	6 285
Södermanlands	4 271	998	1 210	342	6 821
Östergötlands	8 158	888	2 575	738	12 359
Jönköpings	7 878	642	-	-	8 520
Kronobergs	6 382	1 191	-	-	7 573
Kalmar	6 894	611	3 840	1 215	12 560
Gotlands	564	40	954	-	1 558
Blekinge	2 422	121	1 039	580	4 162
Skåne	4 492	384	134	646	5 656
Hallands	4 102	272	315	477	5 166
Västra Götalands	17 482	2 932	4 810	1 025	26 249
Värmlands	16 289	2 587	-	-	18 876
Örebro	7 493	951	-	-	8 444
Västmanlands	3 005	620	-	-	3 625
Dalarnas	25 715	2 176	-	-	27 891
Gävleborgs	13 531	1 420	1 263	1 074	17 288
Västernorrlands	14 822	827	889	1 121	17 659
Jämtlands	42 136	2 949	-	-	45 085
Västerbottens	43 455	2 785	1 369	1 372	48 981
Norrbottens	77 150	4 965	2 334	1 210	85 659
Hela riket	312 262	28 836	31 925	11 527	384 550

Karta 23**Tillgång på kust och strand inom 50 km.****Antal km**

Access to coast and shores within 50 kilometres. Number of kilometres

Tillgång till strand

Beräkning av tillgången till strandlängd inom en cirkel med 50 kms radie från regelbundet utlagda punkter med fem km:s avstånd över landet redovisas i *karta 23*. Beräkningen är gjord på materialet i skalorna 1:10 000 och 1:50 000, och vattendrag sex meter och smalare ingår inte. I de fall beräkningscirkeln når in i Norge eller Finland är vattnet i dessa länder medräknat. Det skall observeras att hänsyn inte tagits till möjligheten att nå stränderna via vägnät eller båtförbindelser, utan all strand inom en radie av 50 km fågelvägen ingår i beräkningen.

Snabbfakta

Kust och stränder totalt: 384 550 km, varav
 fastlandskusten: 11 530 km,
 havsöarnas stränder: 31 930 km,
 insjöarnas och vattendragens stränder:
 312 260 km,
 öar i insjöar och i vattendrag: 28 840 km
 Vattendrag 1–6 m breda, längd: 411 944 km

17.2 Bebyggelse vid kust och stränder

Närmare 10 procent av kusten och stränderna har byggnad inom 100 m

Totalt finns det i landet 384 500 km kust- och strandlinje, enligt avsnitt 17.1. På 37 383 km, motsvarande närmare 10 procent, av denna sträcka låg det år 2005 en eller flera byggnader inom 100 m. Se *tabell 55*. 183 km av denna sträcka tillkom perioden 2001–2005. I Stockholms län låg det minst en byggnad inom 100 m på 26 procent av kust- och strandlinjen, i Norrbottens län på fyra procent. I landet som helhet låg 14 procent av samtliga byggnader inom dessa 100 m, med de högsta andelarna i Västerbottens och Norrbottens län och de lägsta i Gotlands län.

I *karta 24* är, från punkter utspridda med fem kms mellanrum över landet, draget cirklar med 50 km:s radie, och andelen kust- och strandlinje med byggnad inom 100 m har registrerats. Här framgår att värdena är högst i Stockholmsområdet, sydvästra Skåne, väster om Vättern, i sydöstra Dalarna samt på några ställen längs Norrlandskusten. Låga värden med få byggnader inom 100 m från kust- och

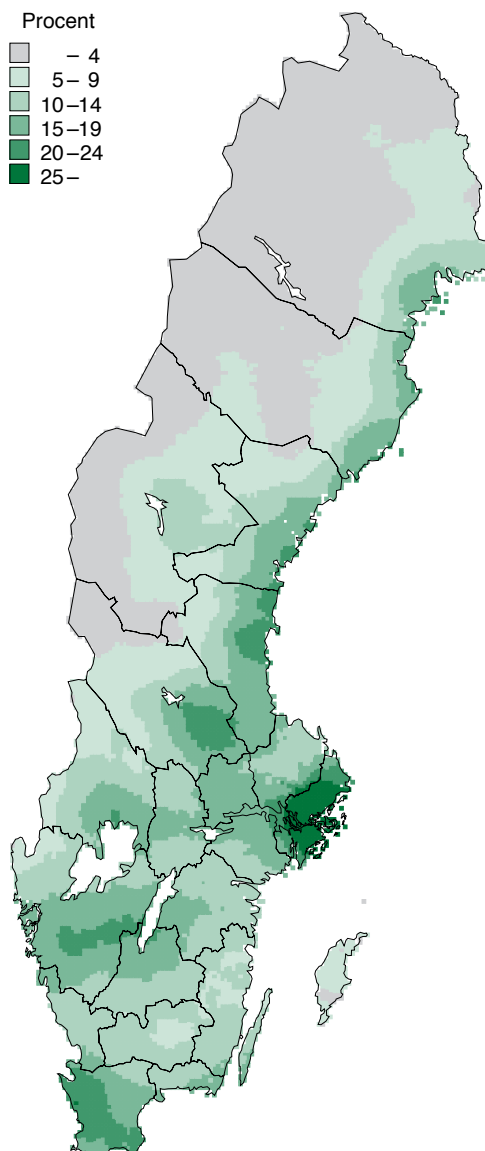
Tabell 55

Andel kust- och strandlinje med byggnad inom 100 m och andel byggnader inom 100 m av samtliga byggnader år 2005
Share of coast and shore with building within 100 m and share of buildings within 100 m of all buildings in 2005

Län	Andel kust o strand med byggnad inom 100 m, %	Andel byggnader inom 100 m av samtliga byggnader, %
Stockholms	26	15
Uppsala	12	8
Södermanlands	14	13
Östergötlands	13	13
Jönköpings	14	13
Kronobergs	10	11
Kalmar	10	12
Gotlands	8	5
Blekinge	17	15
Skåne	19	6
Hallands	12	7
Västra Götalands	15	12
Värmlands	13	18
Örebro	12	12
Västmanlands	16	10
Dalarnas	11	20
Gävleborgs	15	21
Västernorrlands	13	20
Jämtlands	5	21
Västerbottens	7	26
Norrbottens	4	25
Hela riket	10	14

Karta 24

Andel kust och strand med byggnad inom 100 m inom 50 kms radie/avstånd år 2005
Share of coast and shore with building within 100 m within 50 km radius/distance in 2005

strandlinje finns speciellt i Norrlands inland. Jämför denna karta med *karta 23*, som visar den totala kust- och strandlinjelängden inom cirklar med 50 kms radie.

Ca 9 200 byggnader uppfördes inom 100 m från kust och strand 2001–2005

Det uppfördes ca 9 200 byggnader inom 100 m från kust- och strandlinje åren 2001–2005. Se *tabell 56*. Därtill kommer ett okänt antal lantbruksekonombyggnader, redskapsbodnar och dyl. samt s.k. specialenheter som skolor, sjukhus, idrottsanläggningar m.m. De inom

Tabell 56**Antal byggnader uppförda 2001–2005 inom 100 m från kust- och strandlinjen efter typ av byggnad***Number of buildings erected 2001–2005 within 100 metres from the coast- and shorelines by type of building*

Län	Lantbruks- bostad	Småhus permanen- bostad	Fritidshus	Flerbo- stadshus	Industri	Övrigt och okänt	Totalt
Stockholms	33	924	817	110	19	5	1 908
Uppsala	4	76	75	-	7	3	165
Södermanlands	14	213	122	5	6	-	360
Östergötlands	20	159	155	14	23	-	371
Jönköpings	18	138	93	18	19	1	287
Kronobergs	10	52	36	9	9	3	119
Kalmar	12	168	144	13	20	-	357
Gotlands	4	8	29	5	3	-	49
Blekinge	10	89	73	19	12	-	203
Skåne	17	349	87	56	42	8	559
Hallands	18	108	45	11	22	1	205
Västra Götalands	32	706	380	111	114	10	1 353
Värmlands	20	136	174	20	21	9	380
Örebro	14	60	66	8	7	-	155
Västmanlands	4	53	57	12	6	1	133
Dalarnas	28	139	316	8	21	4	516
Gävleborgs	5	150	228	8	22	3	416
Västernorrlands	17	94	188	9	13	-	321
Jämtlands	18	63	103	12	5	3	204
Västerbottens	22	174	339	14	21	2	572
Norrbottens	27	113	391	17	13	5	566
Riket	347	3 972	3 918	479	425	58	9 199
Totala antalet byggnader inom 100 m från kust och strand år 2005, ca	37 500	120 000	210 000	11 000	9 500	45 500	435 000

100 m-zonen uppförda byggnaderna motsvarar 14 procent av samtliga uppförda byggnader under perioden. Detta är samma förhållande som gällde för samtliga byggnader år 2000.

Den typ av byggnader som relativt sett uppfördes flest av inom 100 m-zonen var fritidshus, av vilka 32 procent av de som byggdes under perioden tillkom inom 100 m-zonen. Lägsta andelarna finns inom grupperna småhus för permanentboende och industribyggnader. Det största antalet byggnader som 2001–2005 tillkom inom 100 m-zonen var dock småhus för permanentboende, tätt följt av fritidshusen med närmare 4 000 byggnader vardera.

Högre andel av bebyggelsen uppförd inom 100 m från kust- och strandlinjen än riksgenomsnittet förekom i samtliga Norrlandslän men också i några län i Götaland och Svealand. I samtliga Norrlandslän utom Jämtlands län uppfördes mer än hälften av fritidshusen inom 100 m-zonen. Ser man på det faktiska antalet uppfördes under perioden 2001–2005 flest byggnader inom 100 m-

zonen i Stockholms län, 1 908 st, och i Västra Götalands län, 1 353 st.

210 000 fritidshus inom 100 m-zonen

Av de totalt ca 675 000 fritidshusen ligger ca 210 000 st inom 100 m från strand- och kustlinje. Detta motsvarar drygt 30 procent. Motsvarande siffra för småhus med permanentboende är drygt fem procent. Totalt ligger ca 435 000 byggnader i 100 m-zonen. *Tabell 56.*

Snabbfakta

År 2005 gällde:

10 procent av kust- och strandlinjen hade byggnad inom 100 m

14 procent av samtliga byggnader låg inom 100 m från kust- eller strandlinje

Åren 2001–2005 uppfördes drygt 9 000 byggnader inom 100 m från kust- och strandlinje

30 procent av fritidshusen låg inom 100 m från kust- eller strandlinje

18 Öar

Över 222 000 öar i Sverige

I insjöar, vattendrag och landets territorialhav finns det totalt drygt 221 800 öar med en sammanlagd landareal på närmare 1 057 400 ha. Detta motsvarar 2,6 procent av Sveriges totala landareal. *Tabell 57*. Därtill kommer ett antal områden omflutna av vatten men förbundna med omkringliggande land via en mer eller mindre bred landtunga. I många fall är också dessa att betrakta som öar, men ingår inte i denna redovisning.

De län som har de flesta öarna är Stockholms och Västra Götalands län med vardera ca 30 000 st.

Det finns 221 800 öar i Sverige

Definition

Med "ö" avses landområde omflutet av vatten. I denna undersökning har dock ej kanal ansetts avgränsa ö. Uppgifterna är beräknade utifrån Lantmäteriets digitala vattenkarta i skala 1:10 000. I del av fjällkedjan är skalan dock 1:50 000. De minsta öar som ingår i tabellen ovan är endast några m² stora.

123 400 öar i insjöar och vattendrag

I insjöar, inklusive Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren, och vattendrag finns 123 500 av de 221 800 öarna. De har en sammanlagd landareal på 232 700 ha. Län med störst antal öar i insjöar och vattendrag är Västra Götalands, Norrbottens och Värmlands län.

98 400 havsöar

98 400 av de 221 800 öarna omslutes av hav. De har en sammanlagd landareal på 824 600 ha. Stockholms län har de flesta havsöarna, ca 29 000 st.

Tabell 57
Öar i Sverige
Islands in Sweden

Län	Insjööar ¹		Havsöar		Öar totalt		Antal öar år 2005	
	antal	landareal	antal	landareal	antal	landareal	bebyggda	bebodda
Stockholms	1 590	24 842	28 945	129 019	30 535	153 861	1 494	333
Uppsala	2 670	4 977	9 722	18 402	12 392	23 379	281	41
Södermanlands	3 121	21 950	5 371	6 433	8 492	28 382	286	53
Östergötlands	4 121	5 171	8 888	16 765	13 009	21 936	417	75
Jönköpings	3 369	4 114	-	-	3 369	4 114	76	11
Kronobergs	6 438	7 429	-	-	6 438	7 429	93	19
Kalmar	3 642	2 576	12 740	152 849	16 382	155 424	324	90
Gotlands	306	60	499	313 389	805	313 449	12	3
Blekinge	1 120	176	2 930	10 646	4 050	10 822	121	44
Skåne	2 693	2 123	387	1 462	3 078	3 426	36	7
Hallands	2 004	413	1 142	1 551	3 146	1 963	19	6
Västra Götalands	15 466	41 910	14 145	82 324	29 611	124 233	529	173
Värmlands	12 405	15 521	-	-	12 405	15 521	289	40
Örebro	5 658	4 223	-	-	5 658	4 223	140	11
Västmanlands	2 564	6 744	-	-	2 564	6 744	117	28
Dalarnas	11 154	8 926	-	-	11 154	8 926	390	29
Gävleborgs	6 380	5 832	4 500	8 680	10 880	14 513	723	52
Västernorrlands	3 306	3 118	1 387	29 677	4 693	32 795	266	32
Jämtlands	11 390	22 200	-	-	11 390	22 200	249	35
Västerbottens	10 345	14 696	4 413	11 467	14 758	26 163	490	70
Norrbottens	13 724	35 740	3 306	42 126	17 030	77 866	701	108
Hela riket	123 459	232 741	98 372	824 631	221 831	1 057 371	7 053	1 260

1) Här inräknas öar i vattendrag

Öarna i de fyra största sjöarna

Av de 123 400 öarna i insjöar och vattendrag ligger 15 900 i de fyra största sjöarna, Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren. Dessa öar har en sammanlagd landareal på 81 600 ha. *Tabell 58.*

Tabell 58

Öar i de fyra stora sjöarna *Islands in the four large lakes*

Sjö	Antal	Landareal, ha
Vänern	12 286	28 570
Vättern	858	3 924
Mälaren	1 441	52 362
Hjälmaren	1 283	1 605
Totalt de fyra	15 868	86 481

Öarna efter storleksklass

Ca 150 000 öar av de 221 800 har mindre landareal än 1 000 m², motsvarande 30x30 m. 593 öar är större än en km² (=100 ha). *Tabell B 23 i bilagan.*

Det finns ca 1 260 permanent bebodda öar

Av öarna är endast ca 1 260 st permanent bebodda. Uppgiften måste dock betraktas som mycket osäker. Tre län står tillsammans för hälften av antalet permanent bebodda öar, nämligen Stockholms, Västra Götalands och Norrbottens. Totalt 7 053 öar är bebyggda. Också här råder betydande osäkerhet i uppgifterna.

De 10 största öarna står för mer än halva arealen

De 10 största öarna är var och en större än 9 000 ha. *Tabell 59.* Deras sammanlagda areal är drygt 564 000 ha, vilket motsvarar mer än hälften av samtliga öars areal. De 50 största öarna är markerade i *karta 25.*

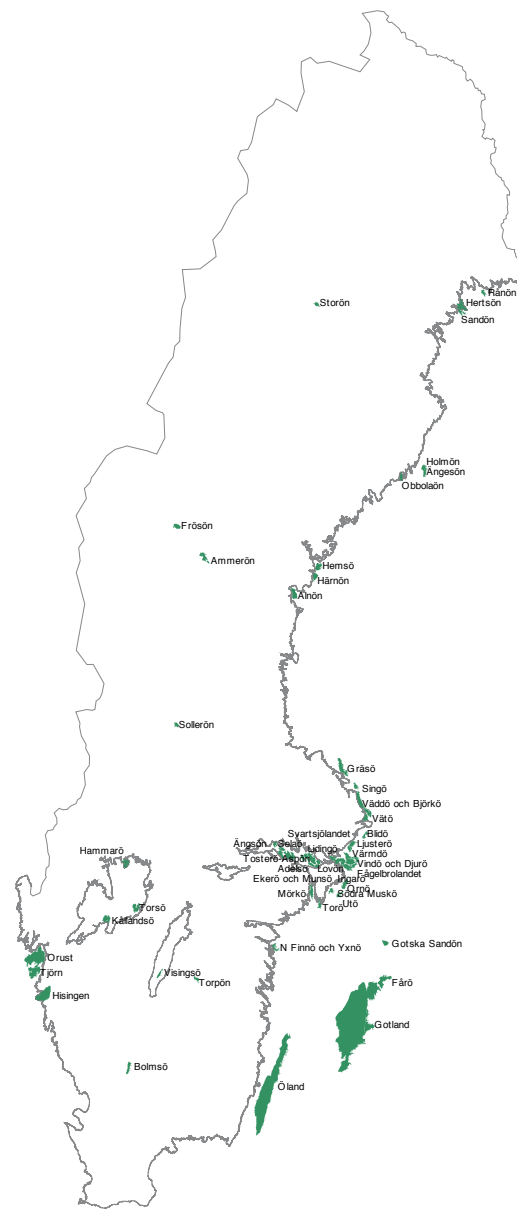
Tabell 59

De 10 största öarna *The 10 largest islands*

Ö	Totalareal, ha	Omkrets, km
Gotland	299 400	686
Öland	134 700	496
Orust	34 560	216
Hisingen	19 884	139
Värmdö	18 140	236
Tjörn	14 754	191
Väddö och Björkö	12 790	204
Fårö	11 330	97
Selaön	9 472	88
Gräsö	9 326	206

Karta 25

De 50 största öarna *The 50 largest islands*

Snabbfakta

Öar totalt: 221 800 st, varav

öar i insjöar och vattendrag: 123 500 st,
havsöar: 98 400 st

Öarnas totala landareal: 1 057 400 ha,
2,6 procent av Sveriges landareal

Permanent bebodda öar år 2005: 1 260 st

Bebyggda öar år 2005: 7 053 st

19 Vindkraftverksområden

Vindkraften en allt större del av energiförsörjningen

År 2002 antog Riksdagen ett nationellt planeringsmål för vindkraft. I planeringsmålet framgår att vindkraftens årliga elproduktion år 2015 skall ligga på 10 TW. Motsvarande siffror för vindkraftens elproduktion var 2006 ca 1 TWh. Under 1980-talet uppfördes de första större vindkraftverken i Sverige, men det var under 1990-talet som utbyggnaden tog fart. Fram till år 2000 hade det uppförts ca 530 vindkraftverk vilka stod för en årlig elproduktion på 0,45 TWh. År 2005 hade

antalet verk stigit till runt 760 med en elproduktion på 0,9 TWh.

Över 1 200 vindkraftverk

År 2008 finns det 1 203 befintliga vindkraftverk enligt Försvarets hinderdatabas. *Karta 26*. Flest antal verk återfinns i Västra Götalands och Skåne län där det finns 260 respektive 256 verk. Tillsammans motsvarar det 43 procent av vindkraftverken. När Gotlands och Hallands län läggs till de två förra står de fyra länen för 67 procent av totala antalet verk. *Tabell 60*. Det är sex län vilka har mindre än 10 verk vardera varav ett län helt saknar vindkraftverk. De 66 havsbaserade anläggningarna är koncentrerade till områdena utanför kusten till Kalmar, Gotlands, Blekinge och Skåne län, där Skåne län står för 73 procent.

Det finns 1 203 vindkraftverk i Sverige

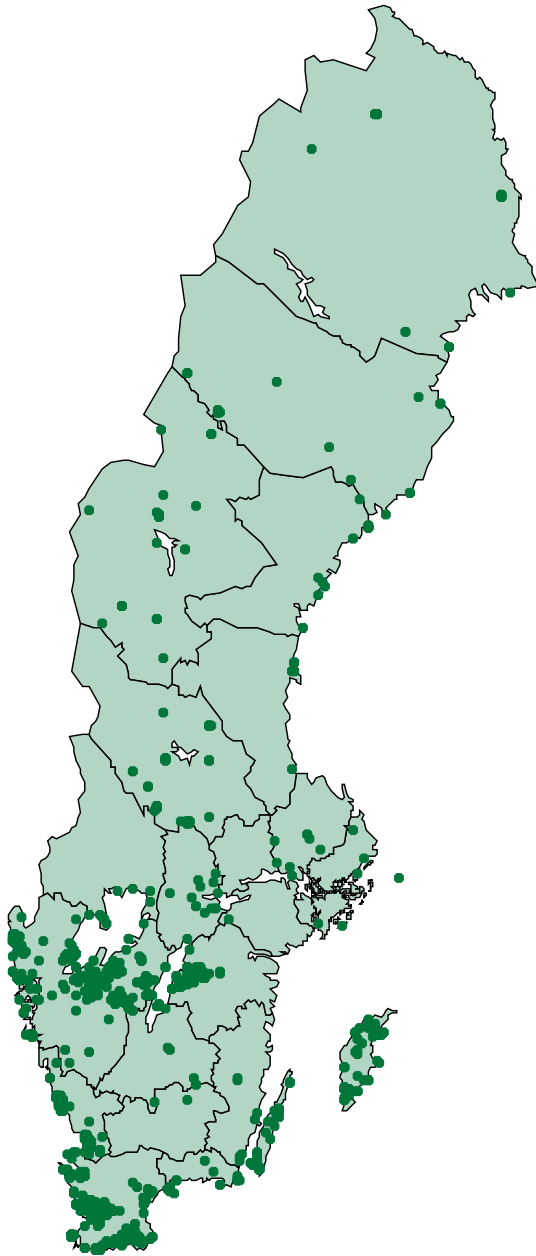
Tabell 60

Vindkraftverk samt risk- och bullerzoner kring dessa

Wind power stations and risk and noise zones around them

Län	Vindkraftverk			Risk- och bullerzoner		
	Antal	därav i vatten	Områden med minst 5 verk	Hektar	därav vatten	Antal byggnader i zonen
Stockholms	6	-	-	271	78	66
Uppsala	8	-	-	286	18	36
Södermanlands	1	-	-	78	1	7
Östergötlands	82	-	2	4 012	35	127
Jönköpings	11	-	-	710	20	17
Kronobergs	3	-	-	165	1	-
Kalmar	71	7	6	2 422	421	67
Gotlands	156	5	6	3 580	610	154
Blekinge	23	6	1	1 035	368	17
Skåne	256	48	7	10 328	1 569	418
Hallands	135	-	8	4 535	155	242
Västra Götalands	260	-	6	13 602	425	611
Värmlands	9	-	-	506	51	9
Örebro	15	-	-	755	99	147
Västmanlands	-	-	-	3	1	-
Dalarnas	61	-	5	4 577	11	7
Gävleborgs	10	-	1	552	43	-
Västernorrlands	17	-	1	599	56	9
Jämtlands	28	-	2	1 525	8	58
Västerbottens	32	-	1	1 428	257	34
Norrbottnens	19	-	2	1 060	11	2
Hela riket	1 203	66	48	52 029	4 238	2 028

Karta 26
Vindkraftverk med risk- och bullerzoner
Wind power stations with risk and noise zones

Vindkraftsområdets påverkan utifrån risk- och bullerzoner

Vid varje vindkraftsetablering sker en direkt påverkan på miljön utifrån anläggningens höjd, storlek, rörelse och ljudalstring. Utifrån detta går det att bedöma lämpliga avstånd till bebyggelse med hänsyn för risk och ljudstörningar. Med riskzon från vindkraftverk tas hänsyn till bland annat skyddsavstånd för väg och järnväg samt iskast. Avståndet till väg/järnväg är som minst 50 m. Om vindkraftverket är större blir skydds-

avståndet minst verkets navhöjd plus halva rotorbladsdiametern. Högsta riskavstånd för iskast från vindkraftverk är framräknat till 350 m vid maximal vindhastighet på 25 m/s. Zoner för bullerstörning i närheten av vindkraftverk har ökat över tiden alltför eftersom vindkraftverken vuxit i storlek. Ljudutbredningen påverkas även av, förutom höjd för ljudkällan, meteorologiska förhållanden och markens egenskaper.

Beräkning av risk- och bullerzoner

För beräkningar av markanvändningens påverkan utifrån risk och bullerzoner har främst hänsyn tagits till verkens höjd. Ett verk med navhöjd upp till 50 m beräknas ha lägre bullerzon än riskavståndet för iskast vilket ger ett påverkansområde på 350 m runt verket. Vindkraftverk med navhöjden 73 m och över har getts en bullerzon på 700 m. För verk med navhöjden på mellan 50 m upp till 73 m har bullerzon satts till 500 m. Av de 1 203 vindkraftverken är det 519 som har en zon på 350 m och 446 med zonen 500 m. 238 verk har en risk- och bullerzon på 700 m.

52 029 hektar påverkad mark

I Västra Götalands län återfinns den största påverkade totalarealen, 13 602 ha. Av dessa är det 425 ha som sträcker sig ut över vatten. Totalt står Västra Götaland för 26 procent av risk- och bullerpåverkad areal. Motsvarande siffror för Skåne län är 20 procent. I Skåne län återfinns den största vattenpåverkade arealen med 37 procent, motsvarande 1 569 ha. Men Blekinge län har störst andel vattenpåverkad yta med 36 procent av sin totala risk- och bullerpåverkade areal inom vatten. Totalt sett utgörs åtta procent av risk och buller påverkad areal av vatten.

2 028 byggnader inom zonen

För hela landet finns det 2 028 byggnader inom risk- och bullerpåverkade områden från vindkraft. Av dessa återfinns 611 byggnader i Västra Götalands län och 418 st i Skåne län. Tillsammans motsvarar de 51 procent av totala antalet påverkade byggnader.

Bakgrundsförhållanden

I detta avsnitt redovisas på länsnivå uppgifter om arealer, befolkning, sysselsättning, ägarförhållanden och naturförhållanden som kan anses vara gemensamma bakgrundsuppgifter för den information om markanvändningen som redovisas i denna publikation. Dessutom finns ett kapitel där planeringsprocessen beskrivs översiktligt. Uppgifter om förändringarna i dessa bakgrundsförhållanden redovisas också i detta kapitel. Bakgrundsförhållanden specifika för viss typ av markanvändning har presenterats i anslutning till respektive kapitel.

Utöver vad som redovisas här finns det naturligtvis flera faktorer som påverkar möjligheten att utnyttja marken för olika ändamål, såsom läge, infrastrukturens utseende osv. Flera av dessa faktorer är kanske först och främst intressanta vid detaljerade studier av markanvändningen på lokal nivå, t.ex. vid utbyggnad av bostadsområden, varför de inte behandlas närmare i denna publikation av översiktlig karaktär.

Källförteckning med sidhänvisning till detta kapitel återfinns på sidan 135.

20 Areal och befolkning

531 800 km² innanför territorialgränsen
Sveriges totala landareal är 410 335 km², inlandsvattnet är 31 034 km², de fyra stora sjöarna 8 926 km² samt havsvatten ca 81 500 km². Tillsammans ger detta en totalareal för Sverige innanför territorialgränsen på ca 531 800 km².

De länsvisa uppgifterna, exklusive havsvattnet, framgår av *tabell 61*. Vattenarealerna behandlas dessutom närmare i *kapitel 8*. Kommunvisa uppgifter om landarealerna återfinns i *tabell B 25 i bilaga*.

Nio-miljonerstrecket passerat

Befolkningen uppgick i slutet av år 2005 till 9,05 milj. invånare. I de tre befolkningsmässigt sett största länen, Stockholms, Västra Götalands samt Skåne, bor 51 procent av rikets befolkning, medan dessa län arealmässigt upptar endast 10 procent av rikets landareal. Se *diagram 33*.

I Norrbottens län bor mindre än tre procent av rikets befolkningen, men länets landareal utgör hela 24 procent av rikets landareal.

Stora skillnader mellan kommunerna i befolkningstäthet

Folkmängden per km² land per kommun 2005 framgår av *karta 27*. Den utan jämförelse största folkmängden per arealenhet land har Stockholms kommun med 4 107 inv/km². Kommuner i Norrlands inland, såsom Arjeplog och Jokkmokk, har mindre än en inv/km² land. Stora skillnader förekommer inom länen, vilket kan utläsas från kartan.

Jämfört med andra europeiska länder är Sverige med 22 inv/km² ett glest befolkat land. I Danmark är motsvarande siffra ca 126 och i Nederländerna 475. Det tätast befolkade landet i Europa är Monaco med 21 500 inv/km².

Tabell 61

Areal och befolkning den 31 dec 2005 enl länsindelningen den 1 jan 2007

Area and inhabitants the 31th of December 2005 according to the counties the 1st of January 2007

Län	Areal, km ²				Invånare	Inv/ km ² land
	Land	Inlands- vatten	De fyra största sjöarna ¹	Totalt ²		
Stockholms	6 519	270	380	7 169	1 889 945	290
Uppsala	8 209	229	203	8 640	318 001	39
Södermanlands	6 103	504	458	7 064	261 895	43
Östergötlands	10 605	1 042	643	12 289	416 303	39
Jönköpings	10 495	758	501	11 755	330 179	31
Kronobergs	8 467	962	-	9 429	178 443	21
Kalmar	11 219	475	-	11 694	233 944	21
Gotlands	3 151	32	-	3 184	57 488	18
Blekinge	2 947	109	-	3 055	150 696	51
Skåne	11 035	333	-	11 369	1 169 464	106
Hallands	5 462	258	-	5 720	285 868	52
Västra Götalands	23 956	1 433	3 555	28 944	1 528 455	64
Värmlands	17 591	1 797	2 535	21 923	273 288	16
Örebro	8 546	797	342	9 685	274 121	32
Västmanlands	5 145	236	309	5 690	247 757	48
Dalarnas	28 196	2 208	-	30 404	275 755	10
Gävleborgs	18 200	1 556	-	19 756	275 994	15
Västernorrlands	21 685	1 422	-	23 107	243 736	11
Jämtlands	49 343	4 757	-	54 100	127 028	3
Västerbottens	55 190	4 094	-	59 284	257 652	5
Norrbottens	98 249	7 763	-	106 012	251 740	3
Hela riket ³	410 335	31 034	8 926	450 295	9 047 752	22

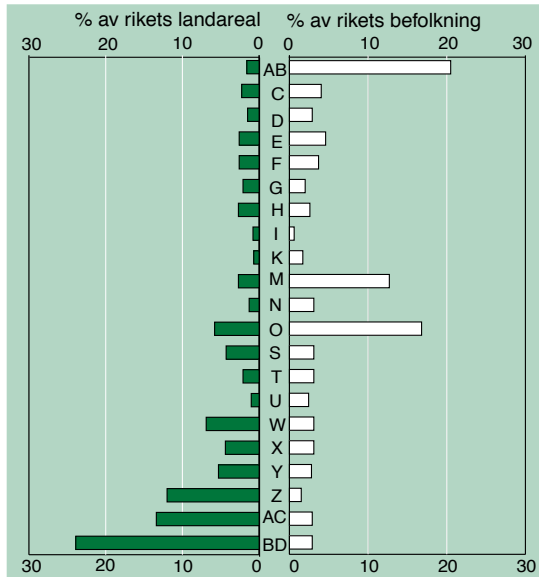
1) Väner, Vättern, Mälaren och Hjälmaren.

2) Total yta exklusive havsareal. Havsarealen ut till territorialgränsen uppgår till 81 502 km².

3) Ytor på sammanlagt 22 km² som inte kunnat länsfördelas ingår i rikssiffran.

Diagram 33
Landareal och befolkning år 2005.
Andelar av riket
Land area and population in 2005.
Share of the whole country

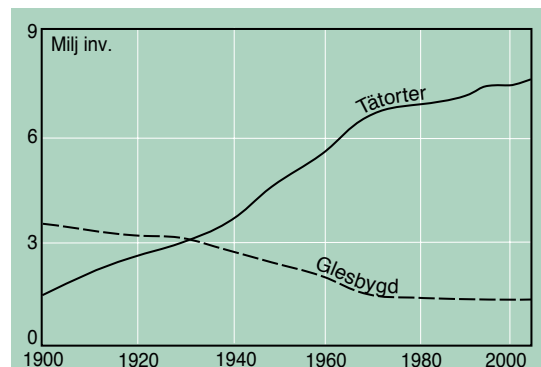

Därefter har det endast varit mindre förändringar, och år 2005 var antalet personer något lägre än år 1950. Indelningen av storstadsområdena ändrades år 2005. Redovisningen här avser den indelning som gällde fram till dess.

Allt fler bor i tätorter

Ca 84 procent av befolkningen bodde år 2005 i tätorter mot ca 20 procent för 100 år sedan. Befolkningsförskjutningen från landsbygd till tätorter under de senaste drygt 100 åren framgår av *diagram 35*. Definitionen av tätort har dock inte varit enhetlig under tiden varför uppgifterna för enskilda år inte är helt jämförbara. Flera uppgifter om tätorterna och deras utveckling finns i *kapitel 9*.

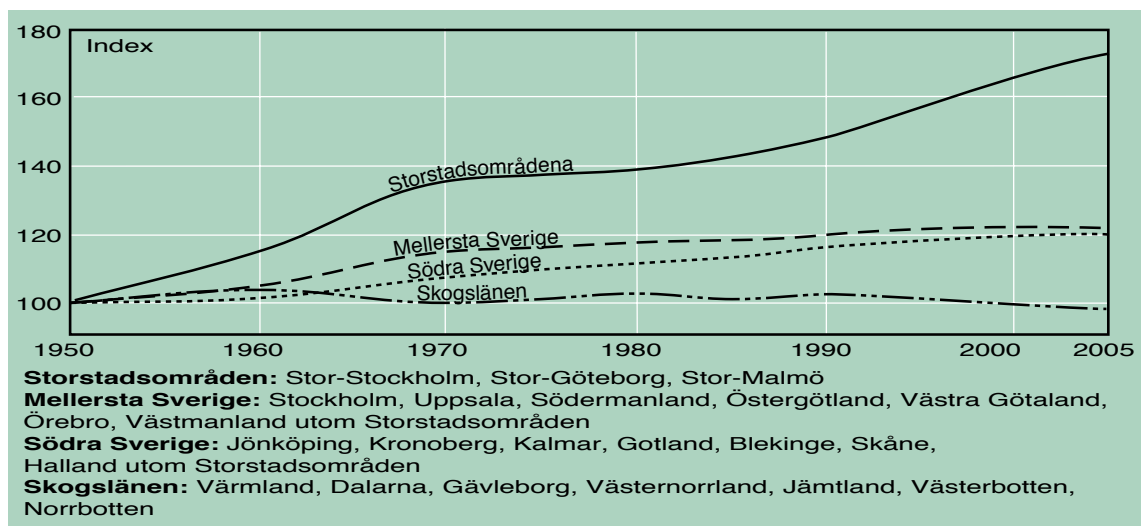
Diagram 35
Befolkningen i tätorter och utanför tätorter (glesbygd) 1900–2005
Population inside and outside localities 1900–2005

Storstadsområdena drar ifrån befolkningsmässigt

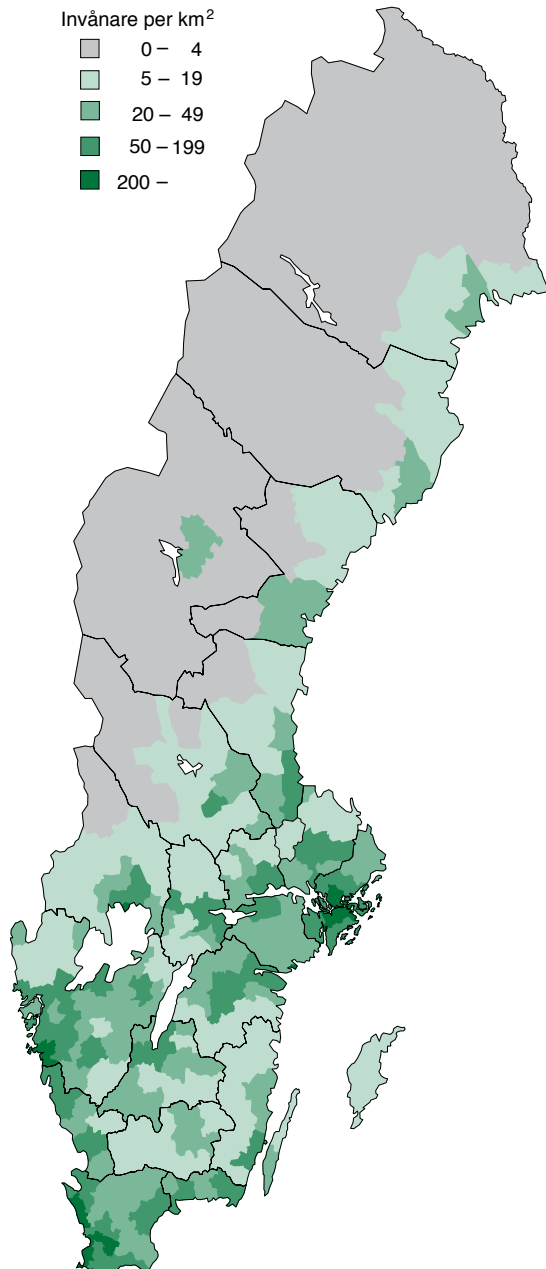
Befolkningsutvecklingen mellan 1950 och 2005 i olika regioner i Sverige visas i *diagram 34*. Befolkningsökningen totalt sett planade ut under början av 1970-talet, och den kraftiga befolkningsökningen framförallt i storstadsområdena avstannade. Denna tog dock förnyad fart under slutet av 1980-talet och har fortsatt sedan dess. I skogslänen ökade befolkningen något fram till 1960.

Diagram 34
Befolkningsutvecklingen områdesvis 1950–2005. Enligt indelningen före år 2005.
Index 1950=100
The population trend by region 1950–2005. Index 1950=100

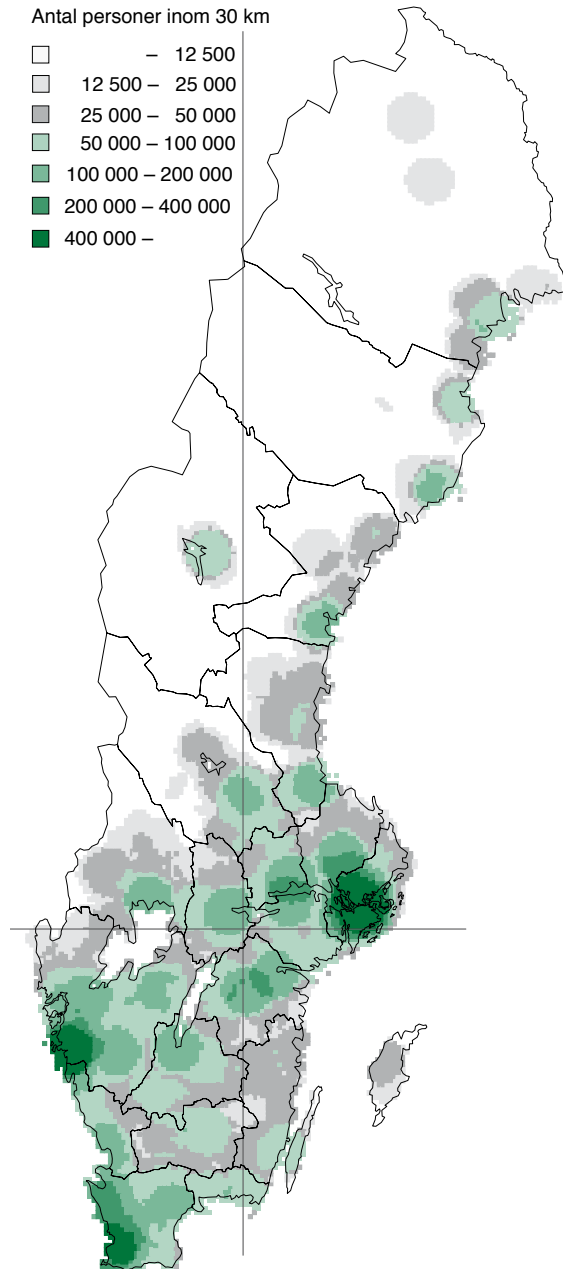

Karta 27
Folkmängd per km² land kommunvis
år 2005
Population per km² land by municipality in 2005

Karta 28
Antal personer inom 30 km
Number of persons within 30 kilometres

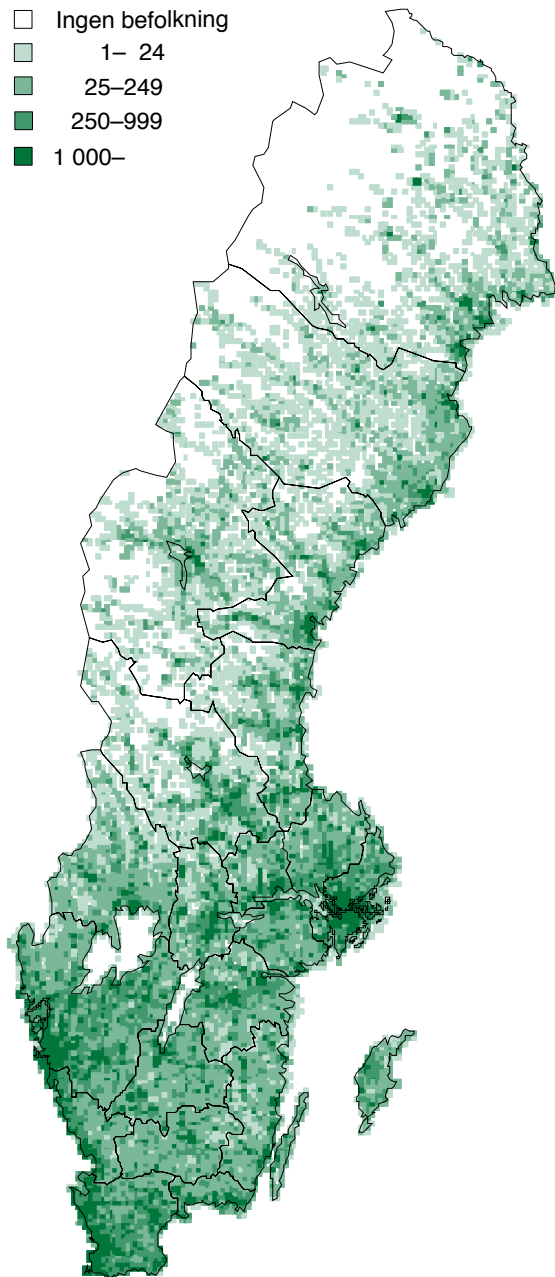

Långt mellan befolkningsmittpunkten och geografiska mittpunkten

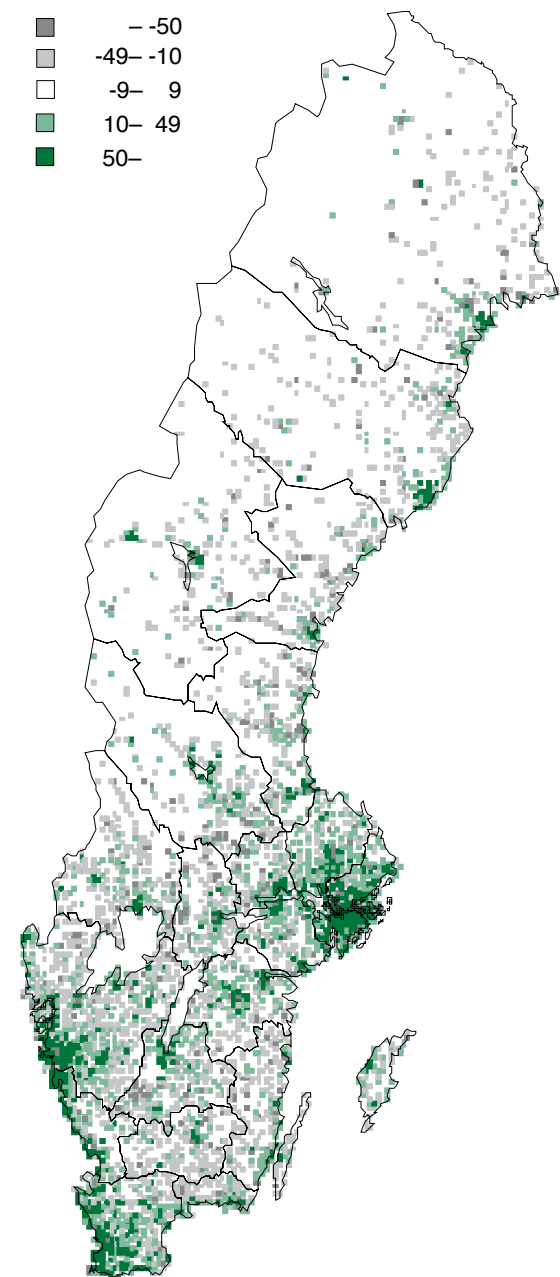
Var de stora befolkningskoncentrationerna ligger i Sverige framgår av *karta 28*. Den lodräta linjen markerar att öster respektive väster om linjen bor hälften av Sveriges befolkning. På motsvarande sätt visar den vågräta

linjen att norr respektive söder om den bor hälften av Sveriges befolkning. Mittpunkten ligger 2,5 km nordväst om Hjortkvarns tätort i Hallsbergs kommun. Sveriges geografiska mittpunkt ligger ca 40 mil norr därom i Västernorrlands län.

Karta 29
Antal invånare per 5x5 km-rutor år 2005
Number of inhabitants per 5x5 km squares in 2005

Karta 30
Befolkningsförändringar 2000–2005 på 5x5 km-rutor. Antal personer per ruta
The population changes in 2000–2005 per 5x5 km squares. Number of persons per square

Befolkningen på rutor

Av karta 29, som visar befolkningen år 2005 fördelad på rutor 5x5 km, framgår befolkningskoncentrationen till de tre storstadsområdena. Den tätare befolkningen längs kusten och floddalarna, speciellt i Norrland, framgår också.

Karta 30 visar förändringen i folkmängd mellan 2000 och 2005 per 5x5 km ruta. Det är framförallt storstadsområdena och områdena i anslutning till övriga större tätorter som fått en ökad befolkning, medan befolkningen minskat i stora delar av övriga Sverige.

En annorlunda Sverige-karta

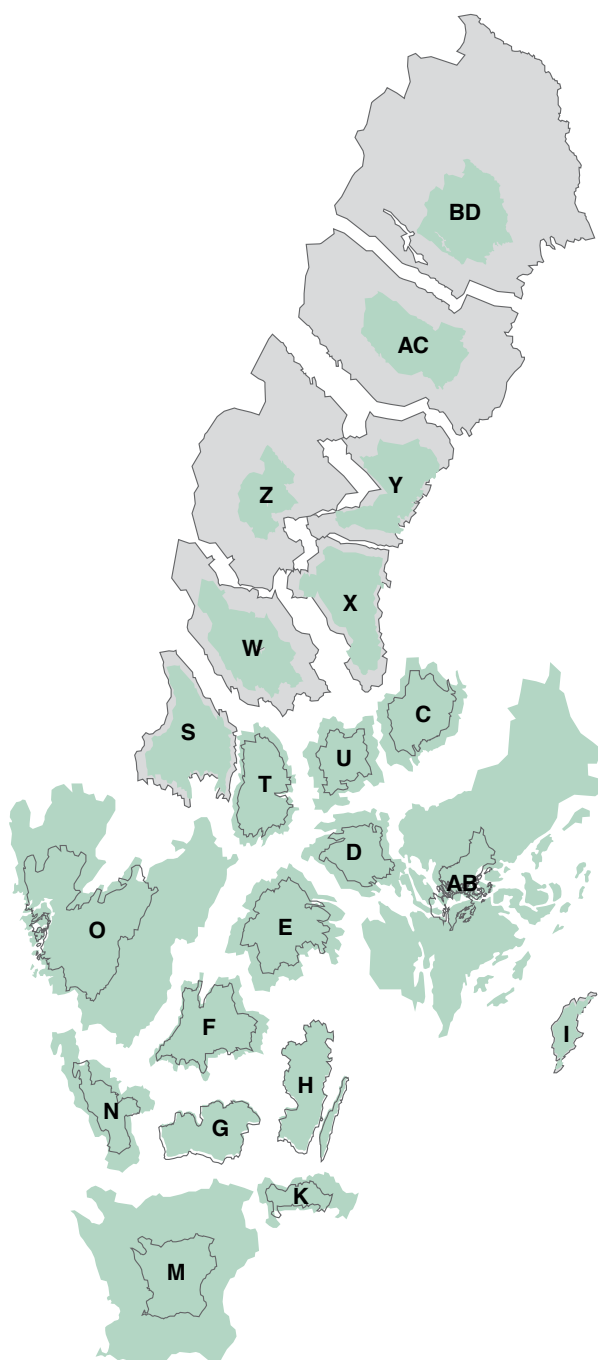
Karta 31 visar en kombinerad yt- och befolkningsproportionell karta över Sverige. Grått markerar den ytproportionella kartan, och den vi är mest van vid att se. Sätter vi befolkningsstorlekarna länsvis i förhållande till varandra, med den ytproportionella kartans länsform, får vi den grönfärgade kartan.

I län där befolkningstätheten ligger kring riksgenomsnittet, 22 invånare per km² land, är den gråa och den gröna ytan lika stora. Detta gäller för Kronobergs län (G) och Kalmar län (H). Län där den gröna ytan är större än den gråa har en högre befolkningstäthet än riksgenomsnittet t.ex. storstadslänen. Är den gråa ytan störst är befolkningstätheten lägre än riksgenomsnittet. Detta är mest markant för länen i övre Norrland. Se *tabell 61*.

Karta 31

Yt- och befolkningsproportionell Sverigebild år 2005

Area and population-proportional map of Sweden in 2005

21 Sysselsättning

Ökande antal förvärvsarbetande

Totala antalet förvärvsarbetande personer 16 år och äldre uppgick år 2005 till 4,2 miljoner. *Tabell 62*. Av de förvärvsarbetande återfanns ca 23 procent i Stockholms län. De fem norrlandslänen svarade för ca 12 procent.

Den största ökningen av antalet förvärvsarbetande perioden 2000–2005 inträffade i Västra Götalands län med 34 400 personer, motsvarande fem procent. Totalt i landet ökade antalet förvärvsarbetande under perioden med 123 200 personer, en treprocentig ökning.

Andelen sysselsatta inom olika näringsgrenar varierar kraftigt mellan länen. *Tabell 63*. I Stockholms län dominerar handel, kommunikationer, kreditinstitut och fastighetsförvaltning. Jönköpings län ligger i topp med tillverkning. Uppsala och Västerbotten ligger högt inom utbildning och forskning.

Antalet sysselsatta länsvis inom de olika näringsgrenarna 2005 redovisas i *tabell B 24 i bilaga*.

Tabell 62
Förvärvsarbetande 16 år och äldre efter arbetsplatsens belägenhet (dagbefolkning) åren 2000 och 2005. Tusentals
Gainfully employed 16 years and older by the place of work in 2000 and 2005. In thousands

Län	2000	2005	Förändring 2000–2005
Stockholms	960,4	971,6	11,2
Uppsala	122,7	130,1	7,3
Södermanlands	103,3	106,5	3,2
Östergötlands	179,5	181,5	2,0
Jönköpings	157,8	161,1	3,3
Kronobergs	84,6	89,0	4,5
Kalmar	102,5	102,9	0,4
Gotlands	25,0	25,6	0,6
Blekinge	66,0	67,7	1,7
Skåne	482,6	503,2	20,6
Hallands	108,5	118,6	10,0
Västra Götalands	692,2	726,5	34,4
Värmlands	114,7	117,3	2,5
Örebro	121,3	123,6	2,3
Västmanlands	106,8	108,1	1,3
Dalarnas	119,0	124,5	5,5
Gävleborgs	121,1	120,6	-0,6
Västernorrlands	108,4	111,4	3,0
Jämtlands	55,9	55,1	2,2
Västerbottens	111,8	116,4	4,6
Norrbottnens	107,6	110,8	3,2
Hela riket	4 051,9	4 175,1	123,2

I *karta 32* visas länsvis andelen förvärvsarbetande av befolkningen i åldern 20–64 år. Andelen sysselsatta år 2005 i denna åldersgrupp av hela befolkningen låg för riket som helhet på 75,6 procent.

Offentlig förvaltning och andra tjänster har minskat sedan 1980-talet

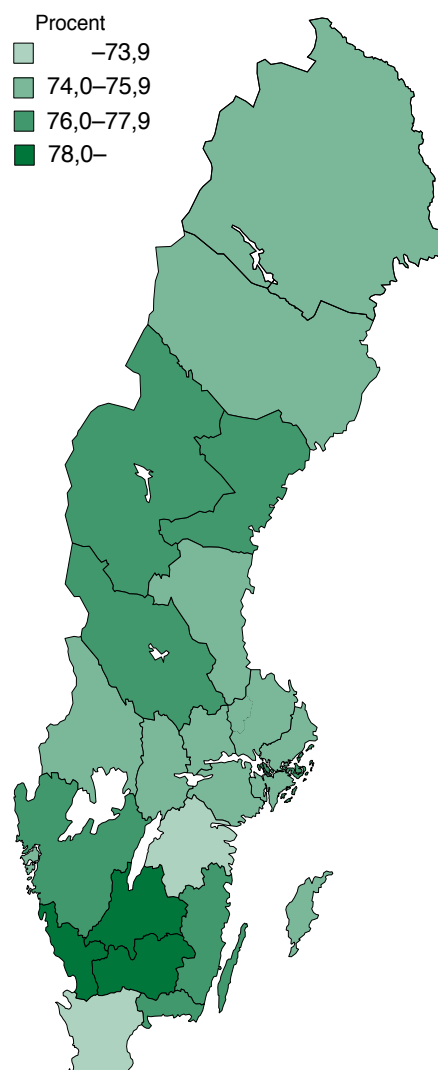
Diagram 36 visar utvecklingen av antalet förvärvsarbetande inom olika näringsgrenar 1945–2005. Indelningen i näringsgrenar i *tabell 63* skiljer sig något från den som används i *diagram 36*.

Antalet förvärvsarbetande inom gruvor, tillverkningsindustri m.m. ökade fram till omkring 1960 för att därefter stadigt minska.

Karta 32

Andel förvärvsarbetande av befolkningen i åldrarna 20–64 år 2005

Share of gainfully employed population in the age 20–64 in 2005

Tabell 63

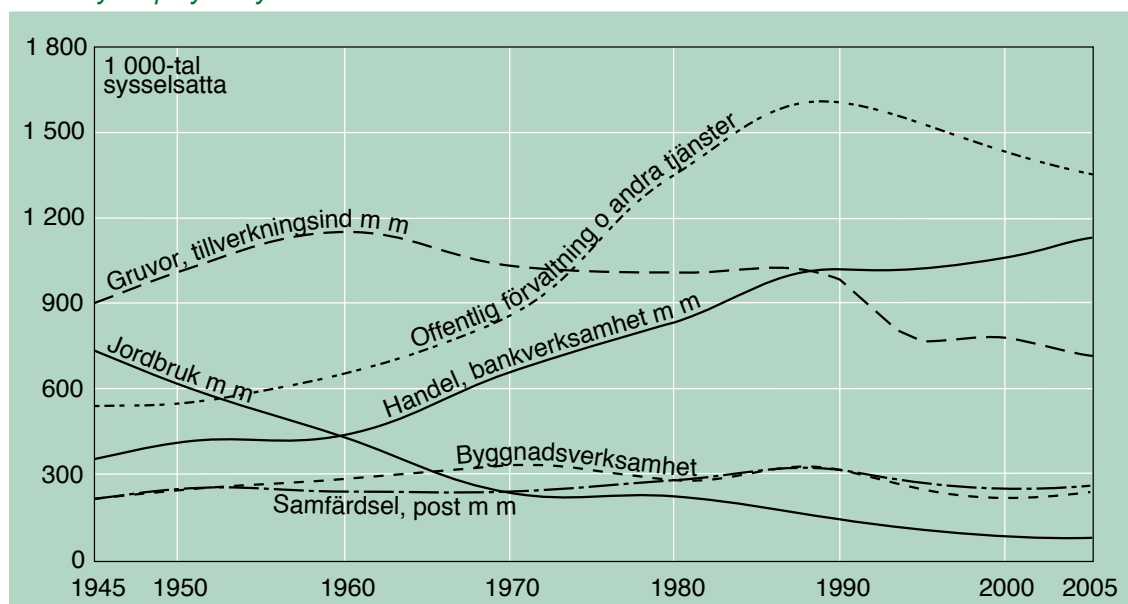
Förvärsarbetande 16 år och äldre efter arbetsplatsens belägenhet (dagbefolkning) och näringsgren år 2005. Procent
Gainfully employed 16 years and older by the place of work and by branch of business in 2005. Per cent

Län	Jord- o- skogs- bruk, fiske	Tillverk- nings- ind, utvin- ning	Energi, vatten, avfall	Bygg- ind.	Handel, trans- port, kommu- nikation	Person- liga o. kultu- rella tj.	Kredit- institut, fastig- hets- förv.	Civil myn- dighet, för- svar	Forsk- ning, utveckl, utbild- ning	Hälsa- o. sjuk- vård	Ej känt	Totalt
Stockholms	0,4	9,4	0,7	5,3	21,4	9,6	22,6	6,6	10,3	12,4	1,3	100,0
Uppsala	2,1	11,5	1,4	7,1	15,5	6,7	11,4	7,3	16,6	19,3	1,1	100,0
Södermanlands	2,4	20,7	0,9	6,4	15,9	6,6	9,3	5,8	11,2	18,8	1,9	100,0
Östergötlands	2,4	19,8	1,0	5,9	16,7	6,5	12,4	5,7	11,7	17,1	0,9	100,0
Jönköpings	2,3	28,5	0,7	5,2	18,2	5,4	7,5	4,3	9,6	17,3	1,0	100,0
Kronobergs	3,0	24,6	0,6	5,2	18,3	5,2	10,8	3,8	10,1	16,3	2,2	100,0
Kalmar	3,8	24,0	1,8	5,7	15,2	6,2	7,7	4,4	10,9	18,8	1,7	100,0
Gotlands	5,7	10,1	1,2	6,8	15,8	9,7	8,1	9,8	11,5	18,6	2,6	100,0
Blekinge	2,4	24,2	1,1	5,3	13,8	5,4	9,7	8,3	10,5	17,9	1,3	100,0
Skåne	2,2	16,6	0,9	6,4	20,2	6,6	12,5	4,6	11,7	17,0	1,2	100,0
Hallands	3,2	17,6	2,1	6,8	19,9	6,6	8,8	4,2	12,0	17,0	1,9	100,0
VaGötalands	1,5	20,3	0,9	5,8	19,3	6,6	12,5	5,0	10,5	16,3	1,2	100,0
Värmlands	2,8	20,0	1,0	6,1	17,0	6,7	9,3	5,7	11,3	18,7	1,4	100,0
Örebro	2,1	19,8	1,0	6,4	17,4	6,1	10,5	5,8	11,0	18,9	1,1	100,0
Västmanlands	1,7	24,5	1,1	6,4	15,6	5,8	11,6	5,2	10,8	16,5	0,9	100,0
Dalarnas	2,6	20,9	1,1	7,1	15,6	7,8	8,4	5,5	10,2	19,9	1,1	100,0
Gävleborgs	2,7	21,5	1,0	6,5	15,1	6,7	10,1	6,4	10,5	18,1	1,4	100,0
Västernorrlands	2,7	16,3	1,2	6,9	17,5	6,7	11,1	6,9	10,7	18,1	1,7	100,0
Jämtlands	4,6	12,0	1,6	6,0	15,0	8,7	11,6	7,0	11,9	19,8	1,7	100,0
Västerbottens	2,8	16,6	1,4	6,0	15,6	6,7	9,4	4,6	14,4	21,2	1,3	100,0
Norrbottens	2,6	15,3	1,2	7,2	15,6	6,8	10,3	8,4	12,7	18,8	1,2	100,0
Hela riket	1,9	17,1	1,0	6,0	18,6	7,3	13,6	5,7	11,1	16,4	1,3	100,0

Under 1970-talet gick offentlig förvaltning och andra tjänster förbi gruvor, tillverknings- industri m.m. som den största näringsgrenen.

Mellan 1945 och 2005 mer än tredubblades antalet förvärsarbetande inom handel, bank- och försäkringsverksamhet.

Diagram 36

Förvärsarbetande efter näringsgren 1945–2005
Gainfully employed by branch of business 1945–2005

22 Ägarförhållanden

Enskilda äger 43 procent av marken

Ägarförhållandena påverkar i hög grad möjligheten att utnyttja marken för olika ändamål. Som exempel kan nämnas att mark som tillhör staten sällan bebyggs med bostäder. Enskilt eller kommunalt ägd mark bebyggs i betydligt större utsträckning än statligt ägd mark, varvid bevarandebidraget av olika slag kan vara svåra att hävda. Vid utbyggnad av tätorter är markägarförhållandena ofta av avgörande betydelse för inriktningen av utbyggnaden.

Enskilda personer äger 43 procent av marken i Sverige, aktiebolag 30 procent, staten 18 procent och kommuner, kyrkan, dödsbon och övriga resterande 9 procent. *Tabell 64.*

Störst privat ägande i Gotlands och Hallands län

Ser vi på ägarförhållandena länsvis kan konstateras att det privata ägandet är störst i Gotlands och Hallands län. Det statliga ägandet är i särklass högst i Norrbottens län. Aktiebolagen äger relativt sett mest i skogslän som Gävleborgs och Västernorrlands län. *Tabell 64.*

Tabell 64
Ägarförhållanden år 2005. Procent av landarealen
Ownership in 2005. Per cent of total land area

Län	Enskild	Staten	Kommun	Kyrkan	Dödsbon	Sv. AB	Övr	Tot
Stockholms	53	8	8	0	2	12	16	100
Uppsala	53	2	2	0	1	31	10	100
Södermanlands	68	10	5	0	1	13	3	100
Östergötlands	65	3	3	0	1	20	8	100
Jönköpings	77	5	3	0	1	9	5	100
Kronobergs	76	4	3	0	1	12	6	100
Kalmar	76	4	3	0	1	13	4	100
Gotlands	80	11	1	0	1	4	2	100
Blekinge	79	9	5	0	1	6	0	100
Skåne	75	4	6	0	1	8	5	100
Hallands	80	9	4	0	1	6	0	100
Västra Götalands	77	1	8	1	1	7	6	100
Värmlands	57	2	2	0	2	33	4	100
Örebro	46	7	3	0	2	39	2	100
Västmanlands	55	12	4	0	1	27	0	100
Dalarnas	36	9	2	0	1	38	13	100
Gävleborgs	44	1	2	0	1	45	7	100
Västernorrlands	45	1	2	0	1	49	2	100
Jämtlands	35	22	1	0	1	39	2	100
Västerbottens	34	17	1	0	0	38	9	100
Norrbottens	19	46	0	0	1	28	5	100
Hela riket	43	18	2	0	1	30	6	100

23 Naturförhållanden, klimat m.m.

Jordarter

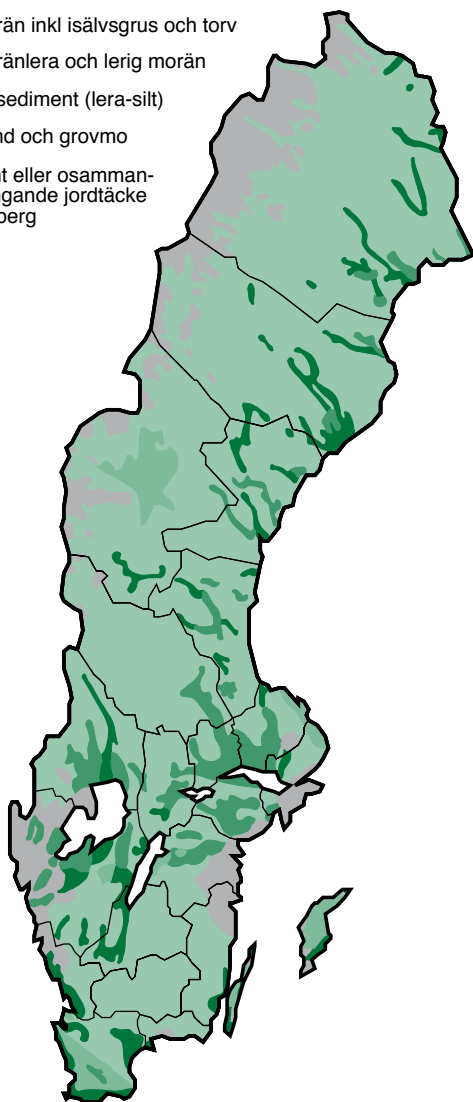
Den dominerande jordarten i Sverige är en näringsfattig urbergsmorän. Denna utgör grunden för barrträdsproduktionen. Lämpade för jordbruk är de finkorniga jordarterna lera, mo och sand samt moränleror. Utbredningen av dem sammanfaller väl med landets jordbruksbygder. Relativt stora arealer domineras av kalt berg täckt av ett tunt jordlager.

Karta 33

Jordarter

Earth deposit

- Morän inkl isälvsgrus och torv
- Moränlera och lerig morän
- Finsediment (lera-silt)
- Sand och grovmo
- Tunt eller osammanhängande jordtäckte på berg

Berggrund

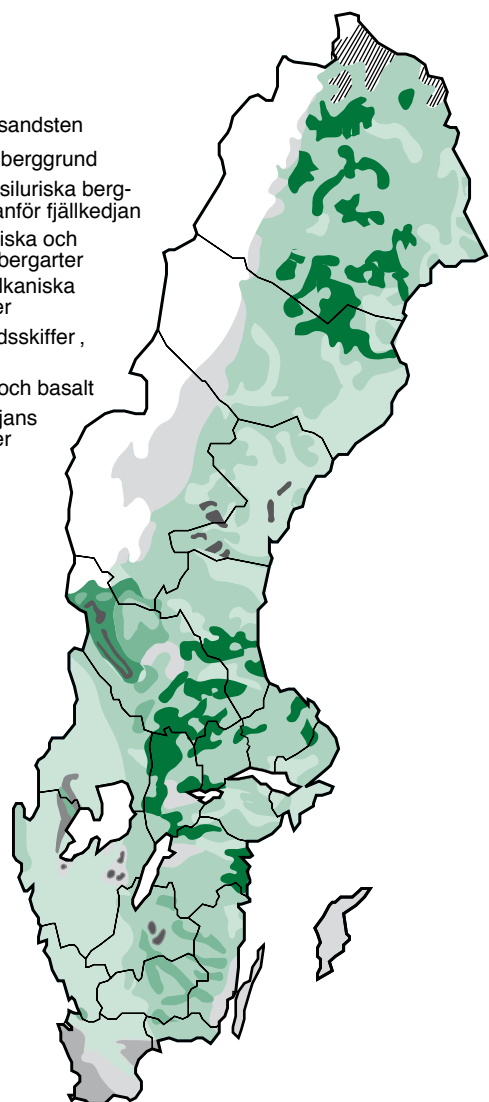
Den svenska berggrunden består av tre stora enheter: urberget, Kaledoniderna (=fjällkedjan) samt den sedimentära berggrunden utanför Kaledoniderna.

Karta 34

Berggrund

Bedrock

- Gnejser
- Granit
- Porfyr
- Jotnisk sandsten
- Arkeisk berggrund
- Kambrosiluriska bergarter utanför fjällkedjan
- Mesosoiska och tertiära bergarter
- Sura vulkaniska bergarter
- Dalslandsskiffer, kvartsit
- Diabas och basalt
- Fjällkedjans bergarter

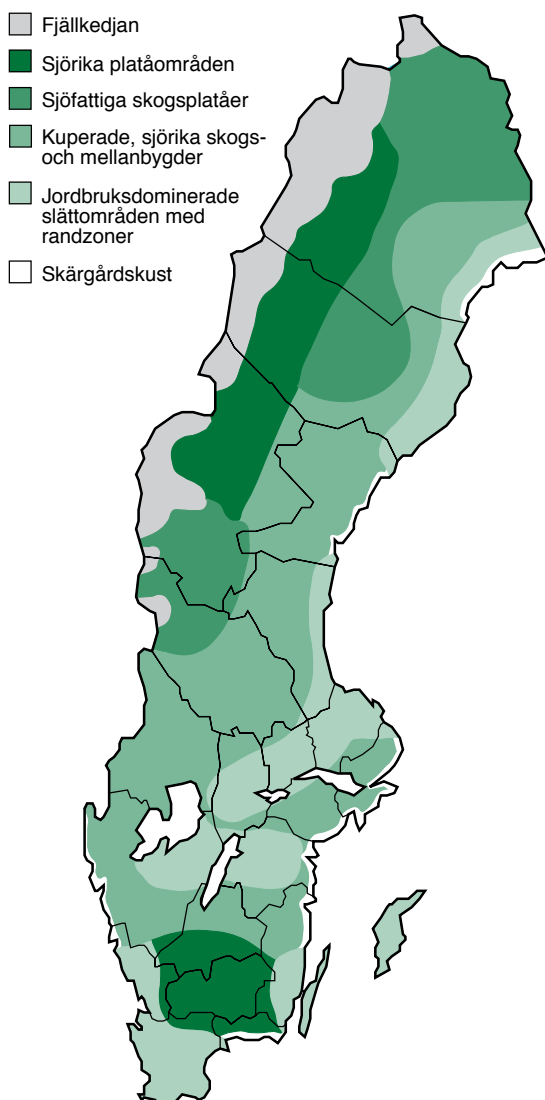
Landskapstyper

Kartan nedan är en schematisk indelning av landet efter olika landskapstyper med utgångspunkt i de dominerande landformerna, med sidoblickar mot vegetations- och bebyggelseaspekter. Den kan anses redovisa huvuddragen i vad som skulle kunna kallas fritidslandskapet.

Karta 35

Landskapstyper

Type of landscapes

Nederbörd

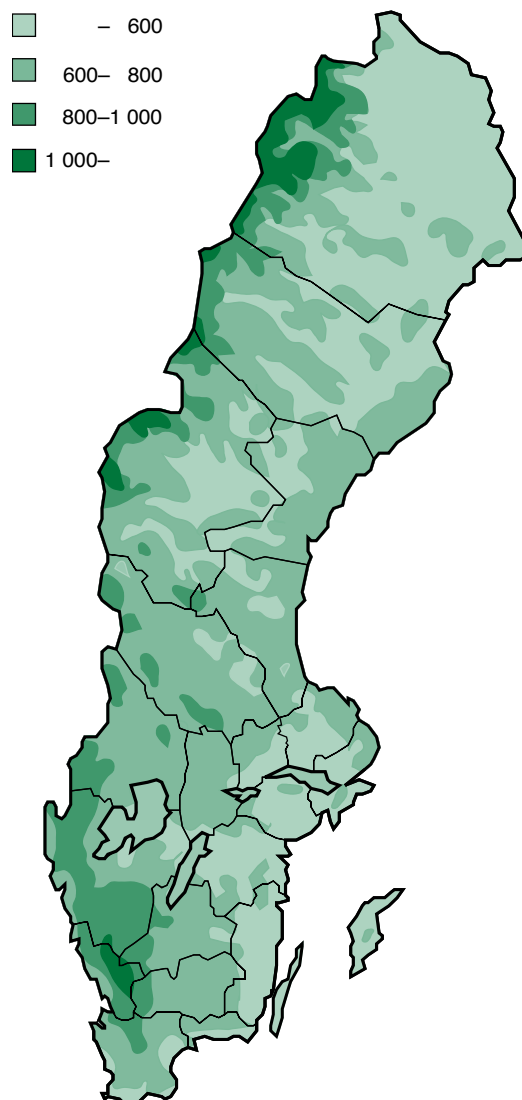
I allmänhet blir den genomsnittliga nederbördsmängden större med ökande höjd över havet. Grovt sett ökar årsnederbörden med 30–40 mm per 100 m i norra Sveriges inland. I inlandet i söder är motsvarande siffra 50–70 mm. I västra fjällen och längs västkusten kan ökningen vara så stor som 150–200 mm.

Tvärs över Sydsvenska höglandet varierar medelnederbörden drastiskt, och i detta område har man inte ett enkelt höjdberoende.

Karta 36

Årsmedelnederbörd, millimeter 1961–1990

Precipitation. Mean value 1961–1990

Temperatur

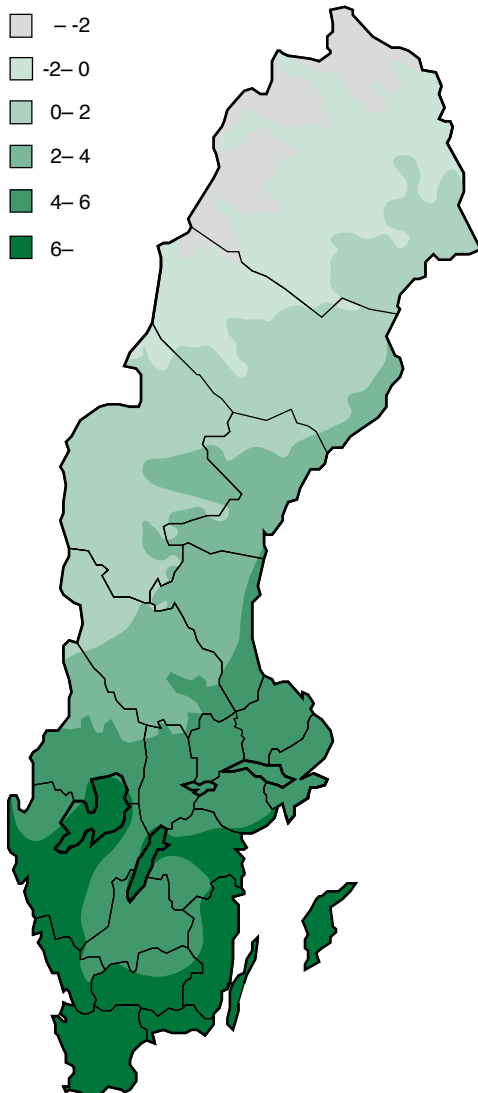
Sveriges läge mellan en ocean i väster och en enorm kontinent i öster innebär att vi så gott som alltid har nära till såväl värme som kyla, och att vädret snabbt och radikalt kan förändras när vinden vänder. Också på den mindre skalan är avståndet till hav eller stör-re sjöar en betydelsefull klimatfaktor. Stora vattenvolymer dämpar temperaturvariationerna. Temperaturfallet under hösten går därför långsammare vid kusten än i inlandet, men å andra sidan går temperaturstegringen under våren långsammare närmast kusten.

Vegetationsperiod

Vegetationsperioden brukar definieras som den del av året då temperaturen i genomsnitt överstiger ett visst gränsvärde. Ett ofta använt gränsvärde inom såväl jordbruk som skogsbruk är + 5 grader. Vegetationsperiodens längd varierar enligt denna definition från drygt 200 dagar vid väst- och sydkusten samt på Öland till nästan bara hälften i nordligaste Lappland.

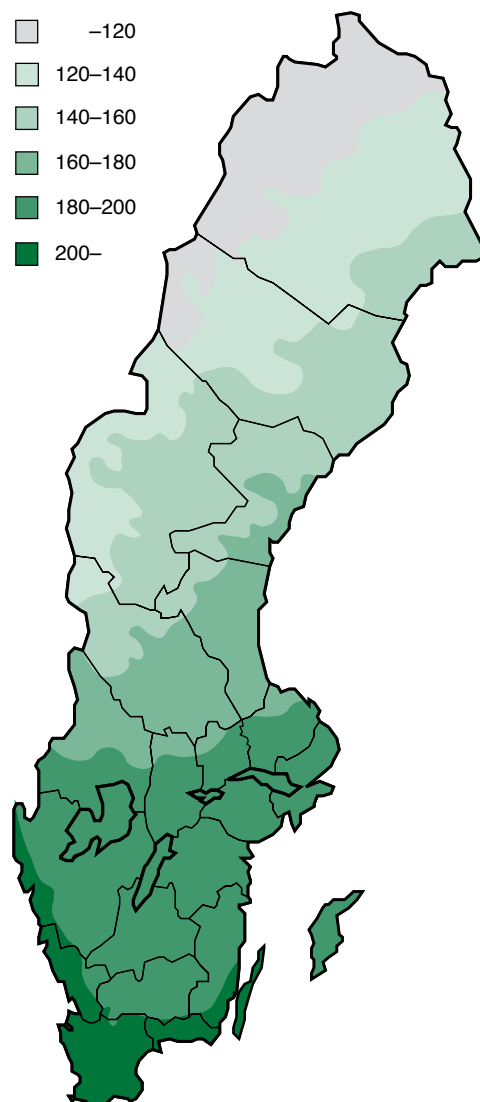
Karta 37

Årsmedeltemperatur 1961–1990. Grader C
Temperature. Mean value 1961–1990.

Karta 38

Vegetationsperiodens längd. Antal dagar
Vegetation period. Days

24 Planering

Integrerade planer

Begreppet samhällsplanering har sitt ursprung i klassisk fysisk planering, men används i Sverige också som ett samlingsbegrepp för alla försök från offentlig sektors sida att i ett långsiktigt perspektiv söka en samordning mellan politiska program, planer och projekt, som syftar till en hållbar utveckling av landet. Begreppet utvecklingsplanering (t.ex. RUF 2010) används för integrerade strategier, som syftar till en samordnad utveckling (ekonomisk tillväxt och sociokulturell integration) av samhället och dess fysiska omvärld.

Fysisk planering fokuserar på att samordna utvecklingen av den fysiska miljön utifrån ett funktionellt perspektiv (mark- och vattenanvändningen) eller strukturellt perspektiv (t.ex. relationen mellan den byggda och den naturliga miljön). Vi fokuserar här på försöken till en rationell användning av mark och vattenområden i Sverige.

Lagstiftning

Planer och program till användning av mark och vattenområden i Sverige regleras i första hand genom miljöbalken (MB) och plan- och bygglagen (PBL).

Regionala utvecklingsprogram (RUP) och regionplaner

Regionala utvecklingsprogram (RUP) är det övergripande verktyget för planering i respektive län, vilket ska ligga till grund för det långsiktiga regionala utvecklingsarbetet. I maj 2008 hade 17 av 21 län regionala utvecklingsprogram, och i slutet av år 2008 beräknas samtliga län ha ett regionalt utvecklingsprogram.

Mera omfattande regionala utvecklingsplaner utarbetas i Sverige endast för Stockholmsregionen. Arbetet med den senaste uppdateringen av planen (RUF 2010) pågår.

Översiktsplaner

Enligt plan- och bygglagen ska alla kommuner ha en aktuell översiktsplan. Planen ska behandla frågor om mark- och vattenanvändning och byggande i hela kommunen. Den är också ett redskap för det lokala utvecklingsarbetet. Översiktsplanen redovisar kommunens politiska viljeinriktning för den framtida planeringen och för byggandet. Planen är inte bindande för efterföljande beslut om t.ex. detaljplaner och bygglov,

men den ska användas som underlag och vägledning för beslut. Det är därför viktigt att den är aktuell.

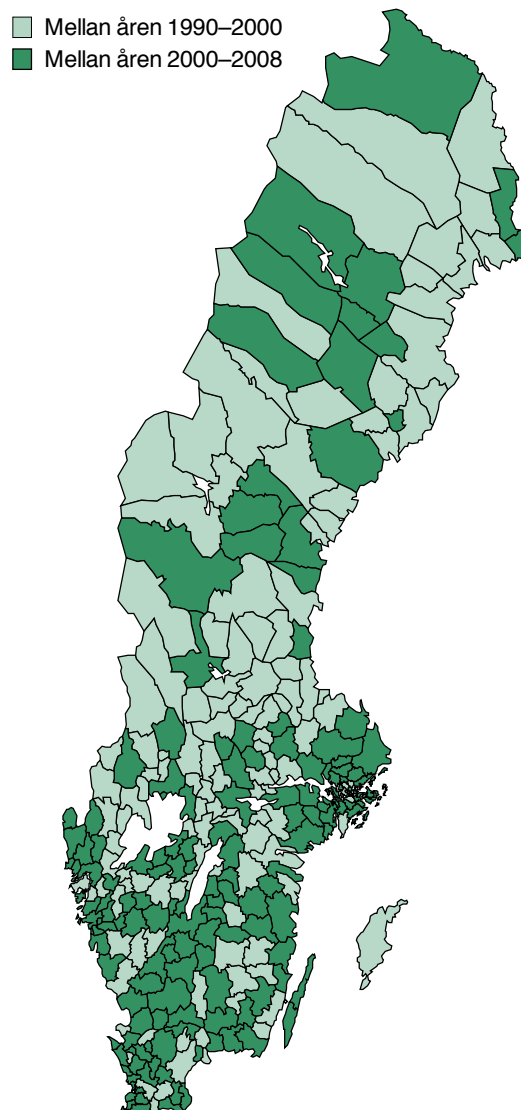
Detaljplanering

I varje detaljplan ges en samlad bild av markanvändningen och av hur kommunen tänker sig att miljön ska förändras eller bevaras. Planen är ett instrument för kommunen att förverkliga den lokala bebyggelsepolitiken. Hänsyn ska tas till både allmänna och enskilda intressen. Vilka allmänna intressen som ska beaktas vid planläggning anges i 2 kap. plan- och bygglagen.

Karta 39

Kommunala översiktsplaner efter år då planen antogs

Municipality general plans by year of acceptance

Tabellbilaga

I anslutning till respektive tabell och karta hänvisas till den sida till vilken tabellen eller kartan är bilaga.

Sid	Tab/karta	Rubrik
98	B 1	Åkermarkens användning 2005. Företag med mer än 2,0 ha åker. Ha och procent
99	B 2	Växthusyta (m ²) och frilandsyta (ha) 2005
100	B 3	Åkermarkens fördelning och antalet företag efter storleken av företagens åkerarealer 2005. Företag>2,0 ha åker. Ha
101	B 4	Ägarförhållanden, jordbruksmark (åker och betesmark) 2005. Procent av total areal jordbruksmark
102	B 5	Areal sumpskog 2000. Ha
102	B 6	Areal skogsmark 2005 enl fastighetstaxeringen. Ha
103	B 7	Ägarförhållanden, skogsmark 2005. Procent av total areal skogsmark
104	B 8	Bostadsmarkens fördelning på olika boendeformer 2005. Procent
105	B 9	Antal permanentboende per hektar bostadsmark 2005
106	B 10	Andel boende i olika boendeformer i tätort resp glesbygd 2005. Procent
107	B 11	Areal småhus fördelad på olika ägarkategorier 2005. Procent
107	B 12	Areal flerbostadshus fördelad på olika ägarkategorier 2005. Procent
108	B 13	Genomsnittlig boendeyta i permanentbostäder 2005. m ²
109	B 14	Antal fritidshus 1963, 1967, 1970, 1975, 1981, 1990, 1995, 2000 och 2005
110	B 15	Antal kraftstationer 2006 samt antal kommunala vattenreningsverk och avloppsreningsverk 1997
111	B 16	Landareal per tätortsinvånare storleksklassvis 2005. m ²
112	B 17	Antal tätorter i olika storleksklasser 2005
113	B 18	Tätortsbefolkning i tätorter av olika storleksklasser 2005
114	B 19	Landareal i tätorter av olika storleksklasser 2005. Ha
115	B 20	Antal småorter i olika storleksklasser 2005
116	B 21	Totalareal skyddad natur procentuellt fördelad 2006
116	B 22	Vattendrag 1–6 m breda. Längd i km
117	B 23	Samtliga öar i hav, insjöar och vattendrag efter storleksklass. Antal
118	B 24	Förvärvsarbetande 16– år efter arbetsplatsens belägenhet (dagbefolkning) år 2005
119	B 24	Kommunuppgifter. Folkmängd och arealer 2005 samt förändring i åkermark 1951–2005
126	Karta B 1	Åkermark kommunvis år 2005. Procent av total landareal
126	Karta B 2	Skogsmark kommunvis år 2005. Procent av total landareal

Tabell B 1**Åkermarkens användning år 2005. Företag med mer än 2,0 ha åker. Hektar och procent***The use of arable land in 2005. Enterprises with more than 2 hectares arable land. Hectares and per cent*

Sid 13. Källa: Jordbruksmarkens användning 2005. Slutlig statistik. SM JO 10 0601

	Spannmål	Vall m.m.	Oljevaxter	Baljevaxter	Ovr.grödor	Träda	Outnyttjad åker	Summa
Stockholms	31 544	31 408	4 335	940	1 736	16 288	153	86 404
Uppsala	83 009	42 366	8 202	3 175	5 013	29 062	73	170 900
Södermanlands	53 680	40 859	5 886	2 204	3 018	23 124	106	128 877
Östergötlands	89 162	63 457	13 011	5 461	5 349	30 148	49	206 637
Jönköpings	17 889	66 368	228	96	1 658	5 244	52	91 535
Kronobergs	9 124	37 574	92	14	887	3 141	31	50 863
Kalmar	38 423	67 902	2 328	1 709	4 737	11 122	35	126 256
Gotlands	32 199	38 853	2 317	1 276	5 017	7 056	12	86 730
Blekinge	9 811	14 722	376	66	4 864	2 653	22	32 514
Skåne	220 508	106 028	20 343	10 312	69 450	32 226	393	459 260
Hallands	48 042	46 370	2 032	1 869	6 012	10 691	180	115 196
Västra Götalands	197 632	173 898	20 437	10 030	10 976	66 088	155	479 216
Värmlands	29 154	60 805	2 188	713	3 745	15 784	56	112 445
Örebro	48 356	31 839	4 130	1 034	4 633	17 869	69	107 930
Västmanlands	52 578	22 400	5 160	1 465	3 242	20 404	23	105 272
Dalarnas	18 028	33 370	665	343	3 020	7 770	45	63 241
Gävleborgs	18 807	43 058	276	138	1 793	6 337	94	70 503
Västernorrlands	5 585	41 872	4	5	576	3 617	39	53 166
Jämtlands	2 526	38 105	-	••	3 617	1 845	45	43 809
Västerbottens	12 542	50 537	1	-	2 208	8 224	59	73 571
Norrbottnens	5 366	27 460	••	-	2 949	2 576	52	38 403
Hela riket	1 023 976	1 079 769	92 066	40 866	143 302	321 309	1 769	2 703 057
Stockholms	36,5	36,4	5,0	1,1	2,0	18,9	0,2	100
Uppsala	48,6	24,8	4,8	1,9	2,9	17,0	0,0	100
Södermanlands	41,7	31,9	4,6	1,7	2,3	17,9	0,1	100
Östergötlands	43,1	30,7	6,3	2,6	2,6	14,6	0,0	100
Jönköpings	19,5	72,5	0,2	0,1	1,7	6,2	0,1	100
Kronobergs	17,9	73,9	0,2	0,0	1,7	6,2	0,1	100
Kalmar	30,4	53,8	1,8	1,4	3,8	8,8	0,0	100
Gotlands	37,1	44,8	2,7	1,5	5,8	8,1	0,0	100
Blekinge	30,2	45,3	1,2	0,2	15,0	8,2	0,1	100
Skåne	48,0	23,1	4,4	2,2	15,1	7,0	0,1	100
Hallands	41,7	40,3	1,8	1,6	5,2	9,3	0,2	100
Västra Götalands	41,2	36,3	4,3	2,1	2,3	13,8	0,0	100
Värmlands	25,9	54,1	1,9	0,6	3,3	14,0	0,0	100
Örebro	44,8	29,5	3,8	1,0	4,3	16,6	0,1	100
Västmanlands	49,9	21,3	4,9	1,4	3,1	19,4	0,1	100
Dalarnas	28,5	52,8	1,1	0,5	4,8	12,3	0,1	100
Gävleborgs	26,7	61,1	0,4	0,2	2,5	9,0	0,1	100
Västernorrlands	10,5	78,8	0,0	0,0	3,8	6,8	0,1	100
Jämtlands	5,8	87,0	-	••	2,9	4,2	0,1	100
Västerbottens	17,0	68,7	0,0	-	3,0	11,2	0,1	100
Norrbottnens	14,0	71,5	••	-	7,7	6,7	0,1	100
Hela riket	37,9	39,9	3,4	1,5	5,3	11,9	0,1	100

Tabell B 2**Växthusyta (m²) och frilandsareal (ha) 2005 enl länsindelningen år 2005***Area of greenhouses (square metres) and area for cultivation on open ground (hectares) in 2005*

Sid 13. Källa: Jordbruksstatistisk årsbok 2007. SOS. Jordbruksverket

Län	Växthus		Friland	
	Yta 1 000 m ²	Antal företag	Areal, ha	Antal företag ¹
Stockholms	247	80	150	47
Uppsala	23	24	76	30
Södermanlands	51	23	71	31
Östergötlands	132	56	565	101
Jönköpings	51	31	236	55
Kronobergs	25	16	48	25
Kalmar	55	32	825	115
Gotlands	15	14	665	88
Bleking	79	29	602	109
Skåne	1 524	267	6 772	646
Hallands	172	58	553	123
Västra Götalands	235	128	877	187
Värmlands	34	24	163	32
Örebro	42	25	142	47
Västmanlands	70	20	61	19
Dalarnas	31	31	183	32
Gävleborgs	49	23	69	34
Västernorrlands	38	29	75	30
Jämtlands	17	17	105	24
Västerbottens	66	23	97	30
Norrbottnens	57	21	223	48
Hela riket	3 013	971	12 557	1 853

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling kan överstiga totala antalet

Tabell B 3

Åkermarkens fördelning och antalet företag efter storleken av företagens åkerareal 2005. Företag > 2,0 ha åker. Ha*The distribution of arable land and the number of enterprises by size of the enterprises arable land area in 2005. Enterprises larger than 2 hectares arable land. Hectares*

Sid 14. Källa: Jordbruksstatistisk årsbok 2006. SOS. Jordbruksverket

Län	2,1 - 5,0	5,1 - 10,0	10,1 - 20,0	20,1 - 30,0	30,1 - 50,0	50,1 - 100,0	100,1 -	Summa
Stockholms	909	2 487	6 216	5 504	8 305	17 847	45 455	86 724
Uppsala	1 088	2 425	7 327	9 387	19 844	44 823	88 577	173 764
Södermanlands	842	2 151	5 865	5 980	10 888	25 552	77 795	128 071
Östergötlands	1 493	2 949	7 481	7 779	21 110	52 302	114 614	207 727
Jönköpings	2 811	6 635	11 016	9 823	18 316	26 650	16 671	91 922
Kronobergs	2 530	4 462	7 019	6 097	9 900	13 188	8 219	51 416
Kalmar	1 828	4 187	9 246	8 499	19 081	37 555	45 718	126 113
Gotlands	649	1 267	3 149	4 307	11 192	28 920	37 375	86 859
Blekinge	1 095	2 280	3 827	3 667	6 504	8 298	6 632	32 300
Skåne	5 537	11 023	25 014	25 143	47 104	94 768	248 657	457 246
Hallands	2 219	4 861	11 717	11 543	16 331	29 459	38 738	114 867
Västra Götalands	9 736	22 122	46 204	38 699	67 805	117 590	175 635	477 791
Värmlands	3 845	7 478	10 855	8 084	14 162	23 816	43 811	112 048
Örebro	1 635	3 225	6 442	6 824	11 967	27 678	50 398	108 169
Västmanlands	587	1 481	4 371	5 081	11 495	24 961	56 995	105 473
Dalarnas	1 981	3 485	6 612	6 288	10 754	16 733	17 578	63 431
Gävleborgs	2 155	4 310	9 005	7 094	12 664	20 993	13 969	70 191
Västernorrlands	2 789	4 734	6 658	4 693	7 373	14 885	11 862	52 993
Jämtlands	2 369	3 345	4 718	3 849	6 600	11 597	11 505	43 983
Västerbottens	2 824	5 085	7 448	5 765	9 156	22 542	20 687	73 507
Norrbottnens	1 715	2 715	3 783	3 485	5 456	10 734	10 583	38 472
Hela riket	50 637	102 723	204 004	186 590	346 159	671 052	1 141 892	2 703 057
Stockholms	253	341	423	226	212	255	232	1 942
Uppsala	308	328	505	379	501	636	465	3 122
Södermanlands	235	288	405	200	271	354	396	2 149
Östergötlands	435	408	505	315	533	734	609	3 539
Jönköpings	794	915	773	398	469	389	106	3 844
Kronobergs	722	628	485	250	258	194	56	2 593
Kalmar	520	569	636	344	487	533	270	3 359
Gotlands	179	172	211	173	289	413	230	1 667
Blekinge	314	314	271	148	168	123	43	1 381
Skåne	1 604	1 501	1 720	1 018	1 200	1 350	1 120	9 513
Hallands	642	660	817	469	421	425	212	3 646
Västra Götalands	2 781	3 030	3 220	1 578	1 752	1 681	971	15 013
Värmlands	1 092	1 024	760	329	367	342	246	4 160
Örebro	471	444	442	280	306	389	266	2 598
Västmanlands	164	198	287	210	294	354	292	1 799
Dalarnas	577	483	455	256	276	237	112	2 396
Gävleborgs	612	598	628	288	327	297	95	2 845
Västernorrlands	806	661	474	191	188	218	81	2 619
Jämtlands	693	471	342	157	167	174	78	2 082
Västerbottens	807	705	525	234	238	318	147	2 974
Norrbottnens	477	379	263	140	138	153	72	1 622
Hela riket	14 486	14 117	14 147	7 583	8 862	9 569	6 099	74 863

Tabell B 4**Ägarförhållanden, jordbruksmark (åker och betesmark) år 2005. Procent av total areal jordbruksmark***Ownership, agricultural land (arable land and pasture) in 2005. Per cent of total area of agricultural land*

Sid 14. Källa: FASTPAK 2006. SCB

Län	Fysisk person	Staten	Kommun	Kyrkan	Dödsbo	Svenskt AB	Övriga	Summa
Stockholms	74,4	2,5	5,0	0,4	1,8	6,1	9,9	100
Uppsala	86,0	1,2	1,2	0,1	1,5	3,4	6,7	100
Södermanlands	86,6	1,5	2,8	0,0	1,3	5,1	2,6	100
Östergötlands	88,1	0,4	2,8	0,1	0,9	4,0	3,7	100
Jönköpings	91,7	0,1	2,0	0,1	1,0	2,5	2,6	100
Kronobergs	93,1	0,5	1,2	0,1	1,2	1,3	2,6	100
Kalmar	92,0	0,9	1,1	0,0	1,0	2,4	2,6	100
Gotlands	95,0	0,5	0,4	0,0	0,9	1,2	2,0	100
Blekinge	90,9	0,1	2,7	0,1	1,3	3,3	1,6	100
Skåne	85,9	1,0	3,0	0,3	1,0	4,6	4,3	100
Hallands	92,6	0,3	2,9	0,1	0,9	1,7	1,5	100
Västra Götalands	92,3	0,3	2,0	0,1	1,0	1,3	3,0	100
Värmlands	92,5	0,0	2,2	0,0	1,3	2,3	1,6	100
Örebro	91,2	0,0	2,7	0,1	2,0	2,9	1,2	100
Västmanlands	84,9	1,2	3,2	0,1	0,9	3,6	5,4	100
Dalarnas	91,6	0,8	2,0	0,1	0,9	4,0	5,8	100
Gävleborgs	94,0	0,2	1,3	0,0	1,0	2,7	0,7	100
Västernorrlands	94,3	0,0	1,3	0,1	1,9	1,5	0,9	100
Jämtlands	94,8	0,6	0,3	0,0	1,8	1,4	1,0	100
Västerbottens	95,6	0,2	1,2	0,0	1,2	1,3	0,5	100
Norrbottens	95,4	0,1	0,7	0,0	2,4	0,9	0,5	100
Hela riket	89,9	0,6	2,2	0,1	1,2	2,9	3,1	100

Tabell B 5
Areal sumpskog år 2000. Ha
Area of swamp forest in 2000. Hectares

Sid 17. Källa: Sveriges sumpskogar. Meddelande 3–1999.
 Skogsstyrelsen

Län	Sumpskog på		Totalt
	skogsmark	övrig mark	
Stockholms	16 000	2 000	18 000
Uppsala	22 000	7 000	29 000
Södermanlands	7 000	6 000	13 000
Östergötlands	13 000	12 000	25 000
Jönköpings	20 000	29 000	49 000
Kronobergs	48 000	26 000	74 000
Kalmar	14 000	6 000	20 000
Gotlands	3 000	0	3 000
Blekinge	6 000	1 000	7 000
Skåne	29 000	1 000	30 000
Hallands	19 000	13 000	32 000
Västra Götalands	51 000	18 000	69 000
Värmlands	15 000	32 000	47 000
Örebro	19 000	11 000	30 000
Västmanlands	22 000	11 000	33 000
Dalarna	51 000	9 000	60 000
Gävleborgs	31 000	30 000	61 000
Västernorrlands	69 000	19 000	88 000
Jämtlands	68 000	58 000	126 000
Västerbottens	67 000	16 000	83 000
Norrbottnens	339 000	32 000	371 000
Hela riket	928 000	339 000	1 267 000

Definition: Med sumpskog avses skog som växer på blöt eller fuktig mark med ett mer eller mindre tjockt torvtäcke.

Tabell B 6
Areal skogsmark år 2005 enl fastighetstaxeringen. Ha
Forest area in 2005 according to the Assessment of real estate. Ha

Sid 17. Källa: FASTPAK 2006. SCB

Län	Skogsmark
Stockholms	275 678
Uppsala	481 137
Södermanlands	333 298
Östergötlands	615 292
Jönköpings	691 516
Kronobergs	592 075
Kalmar	717 553
Gotlands	124 042
Blekinge	182 326
Skåne	352 162
Hallands	266 888
V:a Götalands	1 167 527
Värmlands	1 304 138
Örebro	561 688
Västmanlands	301 794
Dalarnas	2 096 973
Gävleborgs	1 431 895
Västernorrlands	1 654 295
Jämtlands	2 633 542
Västerbottens	3 098 637
Norrbottnens	3 556 093
Hela riket	22 438 541

Tabell B 7**Ägarförhållanden, skogsmark år 2005. Procent av total areal skogsmark***Ownership, forest land in 2005. Per cent of total forest area*

Sid 18. Källa: FASTPAK 2006. SCB

Län	Fysisk person	Staten	Kommun	Kyrkan	Dödsbo	Svenskt AB	Övriga	Summa
Stockholms	57	3	6	0	3	16	15	100
Uppsala	43	1	1	0	1	42	9	100
Södermanlands	66	2	4	0	1	16	11	100
Östergötlands	58	1	1	0	1	28	10	100
Jönköpings	80	0	2	0	1	11	5	100
Kronobergs	77	1	2	0	1	13	6	100
Kalmar	77	0	2	0	1	16	4	100
Gotlands	85	2	1	0	1	5	8	100
Blekinge	86	0	3	0	1	7	2	100
Skåne	77	1	2	0	1	12	6	100
Hallands	83	2	2	0	1	7	4	100
Västra Götalands	78	1	3	0	1	9	7	100
Värmlands	56	0	2	0	1	36	4	100
Örebro	41	0	2	1	3	48	7	100
Västmanlands	49	4	3	2	1	35	6	100
Dalarna	36	9	1	0	1	39	12	100
Gävleborgs	43	0	2	0	0	47	7	100
Västernorrlands	43	0	1	0	1	52	2	100
Jämtlands	41	2	1	0	1	52	3	100
Västerbottens	40	5	1	0	1	49	5	100
Norrbottnens	32	8	0	0	1	50	8	100
Hela riket	48	3	1	0	1	39	7	100

Tabell B 8
Bostadsmarkens fördelning på olika boendeformer år 2005. Procent
Residential land by living form in 2005. Per cent

Sid 23. Källa: Tabellen sid 23.

Län	Småhus (permanentbostäder)			Summa	Hyres-/ Flerbo- stadshus	Totalt
	Friliggande en- och två- bostadshus	Rad- och kedjehus	Övrigt			
Stockholms	76,8	6,5	2,6	85,9	14,1	100
Uppsala	88,6	2,6	1,4	92,6	7,4	100
Södermanlands	88,0	2,9	1,1	92,1	7,9	100
Östergötlands	85,8	3,5	1,6	91,0	9,1	100
Jönköpings	88,9	2,3	1,4	92,6	7,5	100
Kronobergs	91,4	1,6	2,0	95,0	5,0	100
Kalmar	90,3	1,8	1,6	93,7	6,3	100
Gotlands	93,4	0,8	2,5	96,7	3,3	100
Blekinge	93,1	1,4	0,8	95,4	4,6	100
Skåne	86,3	4,1	2,7	93,1	6,9	100
Hallands	90,6	2,9	1,2	94,7	5,3	100
Västra Götalands	88,7	2,6	1,7	93,0	7,0	100
Värmlands	92,2	1,4	1,0	94,6	5,4	100
Örebro	88,2	2,5	1,3	92,2	7,8	100
Västmanlands	85,1	4,4	0,8	90,3	9,7	100
Dalarnas	90,7	1,4	1,9	93,9	6,0	100
Gävleborgs	89,4	1,8	2,2	93,4	6,6	100
Västernorrlands	90,5	1,8	0,5	92,8	7,1	100
Jämtlands	88,6	1,3	3,6	93,6	6,4	100
Västerbottens	88,9	2,2	0,7	91,9	8,1	100
Norrbottnens	90,5	1,5	0,8	92,9	7,1	100
Hela riket	88,0	2,8	1,7	92,5	7,5	100

Tabell B 9**Antal permanentboende per hektar bostadsmark år 2005¹⁾***Number of permant living persons per hectare living land in 2005*

Sid 24. Källa: Tabellen sid 23 och FASTPAK 2006. SCB

Län	Småhus	Flerbostadshus
Stockholms	25	244
Uppsala	13	127
Södermanlands	14	120
Östergötlands	16	123
Jönköpings	16	99
Kronobergs	12	90
Kalmar	12	75
Gotlands	9	83
Blekinge	13	117
Skåne	18	177
Hallands	15	101
Västra Götalands	15	149
Värmlands	11	88
Örebro	13	101
Västmanlands	16	117
Dalarnas	11	69
Gävleborgs	13	88
Västernorrlands	12	83
Jämtlands	10	65
Västerbottens	14	86
Norrbottens	14	91
Hela riket	15	138

1) Småhus och övriga hus taxerade som hus för permanentboende. Hänsyn har inte tagits till att ett antal småhus avsedda för permanentboende används till fritidsboende, och att ett antal fritidshus används till permanentboende.

Tabell B 10**Andel boende i olika boendeformer i tätort resp glesbygd år 2005. Procent***Share of living in different living forms within localities and outside localities in 2005. Per cent*

Sid 24. Källa: Register över rikets totalbefolkning och fastighetstaxeringar. SCB

Län	Tätorter			Glesbygd			Totalt		
	Småhus	Flerbost.- hus och övriga	Summa tätorter	Småhus	Flerbost.- hus och övriga	Summa glesbygd	Småhus	Flerbost.- hus och övriga	Summa totalt
Stockholms	34,3	61,1	95,4	4,4	0,2	4,6	38,7	61,3	100
Uppsala	36,0	43,5	79,5	20,1	0,4	20,5	56,1	43,9	100
Södermanlands	40,1	41,8	81,9	17,7	0,4	18,1	57,8	42,2	100
Östergötlands	40,1	43,6	83,6	16,0	0,4	16,4	56,1	43,9	100
Jönköpings	49,9	32,5	82,4	17,3	0,3	17,6	67,3	32,7	100
Kronobergs	48,9	27,9	76,8	22,8	0,4	23,2	71,7	28,3	100
Kalmar	47,9	29,2	77,1	22,6	0,4	22,9	70,5	29,5	100
Gotlands	33,4	23,7	57,1	42,0	0,9	42,9	75,4	24,6	100
Blekinge	48,7	30,2	78,9	20,9	0,2	21,1	69,6	30,4	100
Skåne	45,8	41,9	87,7	12,1	0,2	12,3	57,9	42,1	100
Hallands	51,4	27,4	78,8	21,0	0,3	21,2	72,4	27,6	100
Västra Götalands	41,1	42,2	83,3	16,4	0,3	16,7	57,5	42,5	100
Värmlands	43,0	30,9	73,9	25,6	0,6	26,1	68,5	31,5	100
Örebro	42,6	39,4	82,1	17,5	0,4	17,9	60,2	39,8	100
Västmanlands	43,7	43,6	87,4	12,4	0,2	12,6	56,1	43,9	100
Dalarnas	51,2	28,2	79,4	20,2	0,4	20,6	71,4	28,6	100
Gävleborgs	45,0	32,6	77,7	21,9	0,4	22,3	66,9	33,1	100
Västernorrlands	42,8	33,1	75,9	23,5	0,6	24,1	66,3	33,7	100
Jämtlands	35,0	30,6	65,6	33,5	0,9	34,4	68,5	31,5	100
Västerbottens	40,7	35,7	76,5	23,2	0,3	23,5	63,9	36,1	100
Norrbottnens	48,9	32,8	81,8	17,9	0,3	18,2	66,9	33,1	100
Hela riket	41,8	42,5	84,4	15,3	0,3	15,6	57,2	42,8	100

Tabell B 11**Areal småhus fördelad på olika ägarkategorier år 2005. Procent***Area of one- or two-dwelling buildings by ownership in 2005. Per cent*

Sid 25. Källa: Fastighetstaxeringen. SCB

Län	Fysisk person	Allmännyttan	Bostadsrättsför.	Svenskt AB	Staten, kommun	Övrigt o okänt	Totalt
Stockholms	93,8	0,3	2,1	1,7	0,4	1,7	100
Uppsala	95,7	0,2	1,1	0,9	0,3	1,9	100
Södermanlands	95,6	0,2	1,1	1,1	0,4	1,7	100
Östergötlands	95,2	0,6	0,7	1,4	0,4	1,6	100
Jönköpings	94,8	0,4	0,9	0,9	0,3	2,7	100
Kronobergs	91,5	1,0	0,8	0,6	0,1	6,0	100
Kalmar	94,7	0,4	0,5	0,9	0,3	3,2	100
Gotlands	95,1	1,0	0,8	1,0	0,3	1,9	100
Blekinge	96,0	0,2	0,3	0,6	0,2	2,8	100
Skåne	94,1	0,7	1,8	1,3	0,2	1,9	100
Hallands	94,9	0,4	0,5	1,1	0,3	2,8	100
Västra Götalands	94,8	0,4	1,1	0,7	0,4	2,6	100
Värmlands	93,3	0,1	0,6	0,7	0,2	5,1	100
Örebro	95,8	0,4	1,2	0,8	0,3	1,5	100
Västmanlands	95,8	0,6	0,8	0,8	0,4	1,7	100
Dalarnas	95,1	0,3	0,8	1,2	0,1	2,4	100
Gävleborgs	95,2	0,8	1,2	1,0	0,1	1,7	100
Västernorrlands	96,9	0,1	0,1	0,8	0,2	2,0	100
Jämtlands	93,4	1,0	0,8	1,3	0,4	3,1	100
Västerbottens	96,9	0,4	0,4	0,5	0,2	1,5	100
Norrbottens	96,3	0,1	0,4	0,7	0,2	2,3	100
Hela riket	94,9	0,4	1,0	1,0	0,3	2,4	100

Tabell B 12**Areal flerbostadshus fördelad på olika ägarkategorier år 2005. Procent***Area of multi-dwelling buildings by ownership in 2005. Per cent*

Sid 25. Källa: Fastighetstaxeringen. SCB

Län	Fysisk person	Allmännyttan	Bostadsrättsför.	Svenskt AB	Staten, kommun	Övrigt o okänt	Totalt
Stockholms	6,8	34,4	36,7	14,5	0,9	6,8	100
Uppsala	8,5	32,8	37,2	13,6	2,1	6,3	100
Södermanlands	15,0	29,2	21,8	29,4	1,7	2,9	100
Östergötlands	14,7	36,9	17,8	26,0	1,5	3,1	100
Jönköpings	17,5	33,2	19,2	21,3	3,1	5,7	100
Kronobergs	17,5	42,6	12,6	21,0	3,1	3,2	100
Kalmar	17,5	36,0	19,3	20,7	1,0	5,4	100
Gotlands	17,4	31,7	31,7	15,2	1,4	2,5	100
Blekinge	17,7	43,3	15,8	19,1	0,6	3,4	100
Skåne	10,8	32,5	29,0	19,7	2,1	5,9	100
Hallands	15,4	43,4	18,5	14,3	0,6	7,9	100
Västra Götalands	14,0	34,9	24,5	15,2	2,2	9,1	100
Värmlands	16,5	33,7	20,4	18,4	1,9	9,1	100
Örebro	15,0	44,4	17,1	15,4	6,0	2,1	100
Västmanlands	8,7	31,5	32,1	22,0	2,7	2,7	100
Dalarnas	12,0	43,3	20,5	16,7	2,7	4,8	100
Gävleborgs	15,6	53,8	14,2	12,5	1,6	2,4	100
Västernorrlands	20,1	25,8	28,9	21,0	1,5	2,6	100
Jämtlands	21,7	31,7	25,3	13,0	1,4	6,8	100
Västerbottens	14,2	35,5	26,9	17,9	2,6	3,0	100
Norrbottens	14,0	40,8	18,3	16,7	5,5	4,6	100
Hela riket	13,1	35,9	25,5	17,7	2,1	5,7	100

Tabell B 13**Genomsnittlig boendeyta i permanentbostäder år 2005. m²***Average living area in dwelling buildings for permanent living in 2005. m²*

Sid 25. Källa: Fastighetstaxeringen. SCB samt Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok. SCB

Län	Småhus på lantbruk	Villor	Rad- och kedjehus	Lägenheter i flerbostadshus
Stockholms	120	130	117	67
Uppsala	131	124	118	71
Södermanlands	134	122	114	68
Östergötlands	132	123	114	68
Jönköpings	133	130	110	70
Kronobergs	130	129	101	67
Kalmar	129	117	108	67
Gotlands	123	110	92	65
Blekinge	120	117	116	63
Skåne	138	128	111	70
Hallands	123	127	107	68
Västra Götalands	119	122	111	66
Värmlands	116	119	112	63
Örebro	124	119	109	64
Västmanlands	137	124	116	67
Dalarnas	111	115	110	68
Gävleborgs	130	118	101	64
Västernorrlands	125	121	118	66
Jämtlands	118	115	100	66
Västerbottens	117	124	119	68
Norrbottnens	109	117	117	64
Hela riket	125	123	112	67

Tabell B 14**Antal fritidshus åren 1963, 1967, 1970, 1975, 1981, 1990, 1995, 2000 och 2005***Number of weekend and holiday homes in 1963, 1967, 1970, 1975, 1981, 1990, 1995, 2000 and 2005*

Sid 28. Källa: Fritidsbebyggelsen i Sverige 1975/76. Lantmäteriverket samt Allmän fastighetstax 1981, 1990, FASTPAK 1996, FASTPAK 2001 OCH FASTPAK 2006. SCB

Län	1963	1967	1970	1975	1981	1990	1995	2000	2005 ¹⁾
Stockholms	64 400	77 400	83 800	95 200	102 100	102 850	102 000	101 100	100 800
Uppsala	6 200	8 600	11 100	18 300	20 800	21 050	21 100	21 000	22 750
Södermanlands	11 900	15 100	17 200	22 800	26 600	27 350	27 700	27 750	27 500
Östergötlands	14 600	20 900	24 000	25 700	28 000	28 100	28 800	28 600	28 150
Jönköpings	6 400	9 700	11 400	13 400	12 100	12 150	13 500	13 550	13 000
Kronobergs	3 700	5 700	8 600	10 600	8 900	9 250	9 650	9 700	9 550
Kalmar	7 700	14 200	16 200	21 600	23 300	25 800	26 600	26 850	26 950
Gotlands	3 200	5 100	6 100	7 400	7 600	8 600	9 050	9 300	9 750
Blekinge	3 900	8 000	8 600	10 800	11 600	11 800	12 050	12 100	11 850
Kristianstads	7 900	13 500	14 100	17 500	19 700	20 450	43 850	} 43 600	} 43 200
Malmöhus/Skåne	12 000	14 000	17 000	22 800	20 800	22 300			
Hallands	23 600	27 400	26 000	26 500	25 300	25 400	26 200	26 000	25 750
Göteborgs o Bohus/ Va Götalands	27 700	38 900	42 100	43 000	44 700	44 300	79 300	} 78 200	} 75 750
Älvsborgs	12 600	20 200	23 300	25 600	22 500	22 100			
Skaraborgs	4 600	7 800	9 200	12 900	13 300	13 150			
Värmlands	9 600	13 000	18 300	21 700	22 500	23 050	23 650	23 650	23 500
Örebro	8 200	12 200	14 700	16 600	18 200	17 150	17 050	16 850	16 500
Västmanlands	6 600	9 900	12 500	14 600	15 200	15 000	15 000	14 800	12 550
Kopparbergs/Dalarnas	14 000	22 700	29 800	38 300	39 600	42 900	44 300	44 650	44 900
Gävleborgs	12 900	15 800	21 500	24 600	28 300	29 750	30 200	30 150	29 750
Västernorrlands	11 400	15 700	18 600	22 000	24 300	24 150	24 350	24 450	23 950
Jämtlands	4 900	14 200	19 700	24 200	24 700	26 400	27 200	27 600	27 700
Västerbottens	9 700	16 300	19 300	26 300	27 000	28 850	29 700	29 850	29 400
Norrbottnens	9 300	15 400	18 500	25 700	24 300	26 150	27 400	27 700	27 550
Hela riket	297 000	421 700	491 600	588 100	611 400	628 100	638 650	637 300	631 000

1) Enligt länsindelningen år 2007

Tabell B 15**Antal kraftstationer år 2006 samt antal kommunala vattenreningsverk och avloppsreningsverk år 1997 enl länsindelningen 2006***Number of power-stations in 2006 and number of municipal water works and waste-water treatment plants in 1997*

Sid 39. Källa: RM/ET, SCB samt VA-verk 1997. Svenskt Vatten.

Län	Kraftstationer				Totalt	Vatten- reningsverk	Avlopps- reningsverk
	Vattenkraft	Kärnkraft	Vindkraft	Konventionell värmekraft			
Stockholms	2	-	2	10	14	49	59
Uppsala	7	1	1	6	15	47	46
Södermanlands	11	-	-	5	16	32	33
Östergötlands	41	-	52	9	102	68	65
Jönköpings	31	-	6	5	42	96	106
Kronobergs	35	-	1	3	39	69	64
Kalmar	25	1	56	6	88	82	92
Gotlands	3	-	156	9	168	39	39
Blekinge	21	-	12	4	37	48	37
Skåne	15	-	179	27	221	124	114
Hallands	27	1	98	11	137	47	55
Västra Götalands	107	-	140	19	266	189	230
Värmlands	102	-	2	9	113	57	62
Örebro	69	-	7	7	83	49	48
Västmanlands	32	-	-	3	35	30	24
Dalarnas	105	-	3	4	112	106	87
Gävleborgs	66	-	5	12	83	44	54
Västernorrlands	62	-	16	9	87	147	147
Jämtlands	80	-	23	1	104	117	113
Västerbottens	55	-	8	6	69	151	116
Norrbottnens	28	-	17	6	51	184	174
Hela riket	924	3	784	171	1 882	2 043 ¹⁾	2 038 ¹⁾

1) Summan har räknats upp med hänsyn till det bortfall som finns

Tabell B 16
Landareal per tätortsinvånare¹ storleksklassvis år 2005. m²
Land area per locality-inhabitants by size groups in 2005. m²

Sid 53. Källa: Enheten för miljöekonomi och naturresurser. SCB

Län	Invånare, storleksklass									Summa
	100 000- 99 999	50 000- 49 999	20 000- 19 999	10 000- 9 999	5 000- 4 999	2 000- 1 999	1 000- 999	500- 499	200-	
Stockholms	301	430	488	528	466	681	1 493	1 411	2 262	391
Uppsala	373	-	517	790	660	938	1 171	1 204	1 846	629
Södermanlands	-	494	476	742	728	783	979	1 316	1 758	702
Östergötlands	-	424	644	671	624	892	958	1 279	1 546	627
Jönköpings	-	525	-	699	787	948	1 147	1 440	1 858	806
Kronobergs	-	527	-	733	898	1 141	1 419	1 699	1 892	921
Kalmar	-	-	568	798	878	936	1 354	1 762	2 062	1 006
Gotlands	-	-	543	-	-	-	1 328	2 296	2 822	970
Blekinge	-	-	655	691	835	972	1 782	1 252	2 149	947
Skåne	278	374	489	566	670	837	918	1 203	1 492	567
Hallands	-	593	505	719	869	948	1 123	1 245	1 760	847
Västra Götalands	388	467	552	735	699	904	1 031	1 266	1 600	631
Värmlands	-	511	-	772	905	1 325	1 585	2 246	2 943	988
Örebro	-	437	996	553	984	1 383	1 382	1 960	2 859	898
Västmanlands	483	-	-	839	854	1 032	1 413	1 361	1 876	735
Dalarnas	-	-	798	925	1 471	1 575	1 801	2 494	3 210	1 400
Gävleborgs	-	608	685	836	1 024	1 477	1 454	1 997	2 793	1 068
Västernorrlands	-	-	659	808	1 137	1 235	1 563	2 120	2 450	1 086
Jämtlands	-	-	613	-	-	986	1 381	2 198	2 585	1 156
Västerbottens	-	442	669	-	999	1 068	1 285	1 829	2 365	862
Norrbottnens	-	-	788	974	1 069	1 010	1 474	2 107	2 864	1 174
Hela riket	331	464	594	733	773	987	1 245	1 602	2 134	693

1) I de fall länsgräns delar tätort redovisas hela tätortens areal och befolkning i uppgiften för det län där huvudparten av tätortens befolkning finns. Länssummorna är dock fördelade.

Tabell B 17
Antal¹ tätorter i olika storleksklasser år 2005

Number of localities by size groups in 2005

Sid 53. Källa: Tätorter 2005. SM MI 38 0601. SCB

Län	Invånare, storleksklass									Summa
	100 000- 99 999	50 000- 49 999	20 000- 19 999	10 000- 9 999	5 000- 4 999	2 000- 1 999	1 000- 999	500- 499	200- 199	
Stockholms	1	2	7	4	11	13	11	25	46	120
Uppsala	1	-	1	1	5	7	15	11	25	66
Södermanlands	-	1	2	2	3	9	7	18	25	67
Östergötlands	-	2	1	2	5	16	5	15	43	89
Jönköpings	-	1	-	5	5	9	18	14	36	88
Kronobergs	-	1	-	1	2	7	10	15	16	52
Kalmar	-	-	2	2	3	6	14	24	40	91
Gotlands	-	-	1	-	-	-	4	3	8	16
Blekinge	-	-	1	2	2	5	6	9	23	48
Skåne	1	2	4	6	25	29	39	62	78	246
Hallands	-	1	1	3	2	9	17	27	36	96
Västra Götalands	1	1	7	9	14	36	43	80	117	308
Värmlands	-	1	-	3	7	9	8	10	32	70
Örebro	-	1	1	1	4	8	9	18	20	62
Västmanlands	1	-	-	5	2	7	4	8	13	40
Dalarnas	-	-	2	3	5	5	14	34	43	106
Gävleborgs	-	1	1	3	3	9	10	18	41	86
Västernorrlands	-	-	2	2	2	9	9	19	33	76
Jämtlands	-	-	1	-	-	4	6	16	27	54
Västerbottens	-	1	1	-	2	16	10	12	26	68
Norrbottnens	-	-	2	2	4	9	10	16	48	91
Hela riket	5	15	37	56	106	222	269	454	776	1 940

1) I de fall länsgräns delar tätort redovisas tätorten på det län där huvudparten av befolkningen finns.

Tabell B 18
Tätortsbefolkning¹ i tätorter av olika storleksklasser år 2005

Number of locality-inhabitants by size groups in 2005

Sid 53. Källa: Enheten för miljöekonomi och naturresurser. SCB

Län	Invånare, storleksklass									Summa
	100 000- 99 999	50 000- 99 999	20 000- 49 999	10 000- 19 999	5 000- 9 999	2 000- 4 999	1 000- 1 999	500- 999	200- 499	
Stockholms	1 252 020	118 872	199 196	53 724	85 343	46 722	15 314	16 922	14 692	1 802 805
Uppsala	128 409	-	20 204	13 430	33 908	19 793	21 622	8 102	7 713	253 181
Södermanlands	-	60 185	49 106	23 139	18 936	30 861	10 881	12 307	8 492	213 907
Östergötlands	-	180 989	29 798	24 342	31 378	50 919	6 679	9 968	14 162	348 235
Jönköpings	-	84 423	-	71 731	32 994	35 491	26 590	9 852	10 975	272 056
Kronobergs	-	55 600	-	14 810	16 165	19 133	15 842	10 540	4 947	137 037
Kalmar	-	-	55 864	29 741	18 652	23 776	21 098	18 065	13 033	180 229
Gotlands	-	-	22 236	-	-	-	5 976	2 288	2 324	32 824
Blekinge	-	-	32 606	30 535	15 265	17 427	9 262	6 452	7 388	118 935
Skåne	258 020	167 645	109 928	88 914	178 723	96 358	56 980	45 226	24 202	1 025 996
Hallands	-	55 688	26 041	48 131	15 444	25 758	26 180	18 976	12 667	228 885
Västra Götalands	510 491	63 441	198 801	117 883	100 656	122 014	60 807	57 382	38 251	1 269 726
Värmlands	-	58 544	-	44 830	45 321	27 494	9 932	6 481	9 255	201 857
Örebro	-	98 237	27 500	13 033	29 788	24 569	12 518	12 795	6 537	224 977
Västmanlands	107 005	-	-	60 976	11 886	20 274	6 643	6 173	4 215	217 172
Dalarnas	-	-	75 869	39 696	28 685	16 738	19 982	23 583	14 299	218 852
Gävleborgs	-	68 700	22 574	39 361	20 032	23 260	13 361	13 480	13 308	214 076
Västernorrlands	-	-	77 956	28 202	14 765	24 829	13 397	14 860	10 938	184 947
Jämtlands	-	-	43 796	-	-	12 152	7 474	11 156	8 784	83 362
Västerbottens	-	75 645	32 425	-	14 079	42 608	15 512	8 398	8 403	197 070
Norrbottnens	-	-	68 117	36 834	26 851	31 307	15 702	11 437	15 575	205 823
Hela riket	2 255 945	1 087 969	1 092 017	779 312	738 871	711 483	391 752	324 443	250 160	7 631 952

1) I de fall länsgräns delar tätort redovisas hela tätortens befolkning på det län där huvudparten av befolkningen finns.

Tabell B 19
Landareal i tätorter¹ av olika storleksklasser år 2005. Ha
Land area in localities by size groups in 2005. Hectares

Sid 53. Källa: Enheten för miljöekonomi och naturresurser. SCB

Län	Invånare, storleksklass									Summa
	100 000- 99 999	50 000- 99 999	20 000- 49 999	10 000- 19 999	5 000- 9 999	2 000- 4 999	1 000- 1 999	500- 999	200- 499	
Stockholms	37 730	5 112	9 722	2 835	3 976	3 182	2 286	2 388	3 323	70 554
Uppsala	4 786	-	1 044	1 061	2 239	1 856	2 532	976	1 424	15 918
Södermanlands	-	2 975	2 339	1 718	1 379	2 416	1 066	1 620	1 493	15 006
Östergötlands	-	7 679	1 918	1 632	1 958	4 542	640	1 274	2 190	21 832
Jönköpings	-	4 433	-	5 016	2 596	3 365	3 051	1 418	2 039	21 917
Kronobergs	-	2 929	-	1 085	1 451	2 183	2 248	1 791	936	12 623
Kalmar	-	-	3 172	2 373	1 638	2 224	2 857	3 184	2 687	18 136
Gotlands	-	-	1 208	-	-	-	793	525	656	3 183
Blekinge	-	-	2 136	2 110	1 274	1 694	1 651	808	1 588	11 261
Skåne	7 176	6 262	5 371	5 031	11 978	8 070	5 233	5 442	3 610	58 173
Hallands	-	3 301	1 316	3 462	1 342	2 442	2 940	2 362	2 229	19 393
Västra Götalands	19 816	2 961	10 966	8 670	7 035	11 030	6 267	7 266	6 120	80 131
Värmlands	-	2 992	-	3 459	4 103	3 643	1 575	1 455	2 724	19 952
Örebro	-	4 296	2 740	721	2 932	3 398	1 730	2 508	1 869	20 193
Västmanlands	5 173	-	-	5 114	1 015	2 092	939	840	791	15 964
Dalarnas	-	-	6 053	3 672	4 218	2 636	3 599	5 882	4 589	30 649
Gävleborgs	-	4 179	1 546	3 290	2 052	3 436	1 942	2 692	3 717	22 856
Västernorrlands	-	-	5 136	2 280	1 679	3 068	2 094	3 150	2 680	20 086
Jämtlands	-	-	2 684	-	-	1 198	1 032	2 452	2 271	9 637
Västerbottens	-	3 346	2 170	-	1 406	4 552	1 993	1 536	1 987	16 991
Norrbottens	-	-	5 368	3 589	2 870	3 161	2 314	2 409	4 460	24 171
Hela riket	74 680	50 465	64 888	57 116	57 141	70 188	48 780	51 980	53 383	528 623

1) I de fall länsgräns delar tätort redovisas hela tätortens areal på det län där huvudparten av befolkningen finns.

Tabell B 20
Antal småorter i olika storleksklasser år 2005

Smaller localities by size groups in 2005

Sid 61. Källa: Enheten för miljöekonomi och naturresurser. SCB

Län	Invånare, storleksklass										Summa
	200- 199	175- 199	150- 174	125- 149	100- 124	90- 99	80- 89	70- 79	60- 69	50- 59	
Stockholms län	17	19	15	23	41	16	35	34	40	42	282
Uppsala län	1	2	3	8	27	8	8	14	22	25	118
Södermanlands län	2	3	4	6	8	6	5	6	12	17	69
Östergötlands län	2	8	6	9	16	4	5	7	9	15	81
Jönköpings län	-	6	2	8	11	6	2	9	6	12	62
Kronobergs län	-	2	5	5	2	3	8	3	11	2	41
Kalmar län	1	7	6	9	15	9	11	10	13	19	100
Gotlands län	3	1	3	8	9	3	2	4	7	9	49
Blekinge län	-	3	5	6	11	4	3	14	16	12	74
Skåne län	4	20	19	30	39	31	28	37	49	64	321
Hallands län	5	5	13	7	15	9	13	18	26	24	135
Västra Götalands län	3	25	29	39	39	46	31	51	63	89	415
Värmlands län	-	4	10	4	16	8	8	16	19	23	108
Örebro län	-	2	6	5	13	8	10	7	13	16	80
Västmanlands län	-	2	4	3	3	1	4	4	9	10	40
Dalarnas län	-	10	15	12	29	20	8	25	33	41	193
Gävleborgs län	-	9	10	14	30	10	13	19	31	30	166
Västernorrlands län	1	7	10	9	18	8	13	15	16	26	123
Jämtlands län	-	5	6	7	24	7	5	8	22	17	101
Västerbottens län	-	10	6	22	25	14	14	20	26	30	167
Norrbottnens län	-	12	4	12	26	10	9	24	23	31	151
Hela riket	39	162	181	246	417	231	235	345	466	554	2 876

Tabell B 21
Totalareal skyddad natur procentuellt fördelad år 2005

Total area of protected nature in 2005. Per cent

Sid 66. Källa: Skyddad natur 31 dec 2005. SM MI 41 0601. SCB

Län	National- parker	Natur- reservat	Naturvårds- områden	Djurskydds- områden
Stockholms	0,3	2,1	8,6	1,2
Uppsala	-	0,7	-	3,8
Södermanlands	-	1,0	1,6	6,8
Östergötlands	-	1,1	0,2	9,2
Jönköpings	1,1	0,3	1,7	0,7
Kronobergs	-	0,4	0,5	0,1
Kalmar	0,0	1,1	5,7	6,0
Gotlands	0,6	1,8	7,3	1,5
Blekinge	-	0,3	0,6	1,7
Skåne	0,3	1,6	4,0	2,5
Hallands	-	0,3	3,3	0,7
Västra Götalands	0,8	2,3	37,2	3,1
Värmlands	-	2,3	7,0	0,6
Örebro	0,2	0,3	9,1	0,3
Västmanlands	0,7	0,6	5,3	0,1
Dalarnas	5,8	6,0	0,3	0,0
Gävleborgs	0,7	0,6	2,5	1,9
Västernorrlands	0,4	0,5	4,2	0,3
Jämtlands	1,5	12,1	0,2	2,0
Västerbottens	0,2	19,6	0,4	1,5
Norrbottens	87,4	45,0	0,5	55,4
Hela riket	100	100	100	100

Tabell B 22
Vattendrag 1–6 m breda. Längd i km

Watercourses with a breadth of 1 to 6 metres.

Length in kilometres

Sid 75. Källa: Smala vattendrag. SM MI 50 0501

Län	Km
Stockholms	5 398
Uppsala	7 577
Södermanlands	6 118
Östergötlands	8 798
Jönköpings	12 842
Kronobergs	9 028
Kalmar	10 151
Gotlands	2 456
Blekinge	2 808
Skåne	9 968
Hallands	7 010
V:a Götalands	33 006
Värmlands	23 053
Örebro	11 706
Västmanlands	8 086
Dalarnas	33 393
Gävleborgs	21 649
Västernorrlands	21 931
Jämtlands	56 880
Västerbottens	54 284
Norrbottens	65 804
Hela riket	411 944

Tabell B 23**Samtliga öar i hav, insjöar och vattendrag efter storleksklass. Antal***Islands in seas, lakes and watercourses by size. Number*

Sid 79. Källa: Öar i Sverige. SM MI 50 0101. SCB

Län	Storleksklass, landareal									Summa
	<100 m ²	100– 1 000 m ²	0,1–1 m ²	1–10 ha	10–100 ha	1–10 km ²	10–100 km ²	100– 1 000 km ²	1 000– km ²	
Stockholms	12 158	9 849	5 411	2 428	572	94	21	2	-	30 535
Uppsala	4 406	4 715	2 055	611	129	26	1	-	-	11 943
Södermanlands	2 588	3 387	1 773	595	127	19	3	-	-	8 492
Östergötlands	3 739	5 019	2 875	1 151	196	26	3	-	-	13 009
Jönköpings	637	1 691	821	193	26	-	1	-	-	3 369
Kronobergs	1 268	3 233	1 584	315	34	3	1	-	-	6 438
Kalmar	4 159	7 266	3 577	1 153	195	29	2	-	1	16 382
Gotlands	154	450	148	28	16	6	1	1	1	805
Blekinge	1 332	1 651	710	257	82	17	1	-	-	4 050
Skåne	912	1 501	529	115	17	3	1	-	-	3 078
Hallands	765	1 562	592	197	24	3	-	-	-	3 146
Västra Götalands	9 643	12 333	5 406	1 763	393	66	4	3	-	29 611
Värmlands	3 602	5 390	2 537	746	117	12	1	-	-	12 405
Örebro	1 697	2 610	1 081	231	30	9	-	-	-	5 658
Västmanlands	1 029	1 211	546	175	40	11	1	-	-	3 013
Dalarnas	2 587	4 976	2 828	670	85	7	1	-	-	11 154
Gävleborgs	2 728	4 395	2 766	834	128	28	1	-	-	10 880
Västernorrlands	891	1 820	1 356	484	113	22	7	-	-	4 693
Jämtlands	1 133	4 884	4 276	968	110	17	2	-	-	11 390
Västerbottens	2 428	6 056	4 597	1 436	214	23	4	-	-	14 758
Norrbottnens	1 396	6 647	6 273	2 152	453	93	16	-	-	17 030
Hela riket	59 252	90 659	51 733	16 499	3 095	513	72	6	2	221 831

Tabell B 24**Förvärvsarbetande 16– år efter arbetsplatsens belägenhet (dagbefolkning) år 2005***Gainfully employed population in the age 16– by the situation of the place of work in 2005*

Sid 89. Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS). SCB

Län	Jord- o. skogs- bruk, fiske	Tillverk- nings- industri, utvin- ning	Energi, vatten, avfall	Bygg- indu- stri	Handel, trans- port, kommu- nikation	Person- liga o. kultu- rella tj.	Kredit- institut, fastig- hets- förv.	Civil myn- dighet, för- svar	Forsk- ning, utveckl, utbild- ning	Hälsa- o. sjuk- vård	Okänd näring- gren	Totalt
Stockholms	3 994	91 597	7 207	51 329	208 226	92 815	219 282	64 293	99 950	120 341	12 568	971 602
Uppsala	2 522	14 156	1 753	8 744	19 478	8 498	14 603	9 351	21 094	24 314	1 324	125 837
Södermanland	2 590	22 037	961	6 868	16 950	7 075	9 940	6 163	11 906	20 009	2 030	106 529
Östergötlands	4 415	35 933	1 773	10 720	30 234	11 872	22 424	10 319	21 258	30 973	1 594	181 515
Jönköpings	3 688	45 859	1 158	8 421	29 234	8 668	12 065	6 964	15 528	27 889	1 582	161 056
Kronobergs	2 656	21 896	515	4 608	16 327	4 641	9 577	3 358	8 987	14 556	1 925	89 046
Kalmar	3 941	24 637	1 803	5 812	15 638	6 374	7 902	4 507	11 262	19 289	1 701	102 866
Gotlands	1 466	2 587	317	1 743	4 059	2 481	2 080	2 521	2 957	4 772	659	25 642
Blekinge	1 641	16 399	756	3 590	9 317	3 649	6 589	5 597	7 122	12 145	902	67 707
Skåne	11 312	83 319	4 679	32 352	101 583	33 341	62 672	23 204	58 890	85 557	6 243	503 152
Hallands	3 756	20 822	2 518	8 055	23 607	7 870	10 406	4 996	14 177	20 166	2 200	118 573
Västra Götal.	10 983	147 809	6 326	42 439	140 014	48 165	90 988	36 177	76 294	118 415	8 927	726 537
Värmlands	3 259	23 476	1 117	7 210	19 941	7 828	10 921	6 710	13 233	21 934	1 658	117 287
Örebro	2 541	24 506	1 248	7 880	21 501	7 498	12 917	7 216	13 563	23 334	1 400	123 604
Västmanlands	2 054	27 189	1 163	7 417	17 517	6 474	12 707	5 757	12 246	18 665	1 126	112 315
Dalarnas	3 224	25 966	1 338	8 818	19 397	9 715	10 506	6 833	12 639	24 720	1 361	124 517
Gävleborgs	3 301	25 877	1 262	7 790	18 203	8 128	12 214	7 715	12 627	21 762	1 686	120 565
Västernorr.	2 998	18 199	1 349	7 681	19 473	7 504	12 405	7 734	11 951	20 179	1 926	111 399
Jämtlands	2 678	6 993	906	3 465	8 726	5 076	6 755	4 073	6 921	11 480	984	58 057
Västerbottens	3 262	19 280	1 578	7 035	18 174	7 845	10 977	5 328	16 740	24 633	1 562	116 414
Norrbottnens	2 849	16 971	1 327	7 959	17 244	7 550	11 415	9 276	14 115	20 822	1 316	110 844
Hela riket	79 130	715 508	41 054	249 936	774 843	303 067	569 345	238 092	463 460	685 955	54 674	4 175 064

Tabell B 25
Kommunuppgifter år 2005
Municipality returns in 2005

Källa: Befolkningsstatistik 2005. SCB, Lantbruksräkningen 2005. Jordbruksverket, Fastighetstaxeringen 2005. SCB, Tätortsavgränsningen 2005. SCB samt SCB-Atlas Jordbruk. SCB. Förändringen i åkerareal 1951–2005 avser företag med >2 ha åker.
 * = För få företag för att redovisning skall kunna ske.

LÄN Kommun	Folkmängd 31 dec 2005	Areal 2005, hektar								Förändr. 1951–05 åker, ha
		Totalt	därav land	Åker- mark	Betes- mark	Skogs- mark	Skogs- impedim.	Övrigt	därav tät- ortsareal	
STOCKHOLMS	1 889 945	678 916	651 927	85 924	13 532	275 134	56 086	193 968	70 578	-46 063
Botkyrka	76 592	20 486	19 483	3 013	130	8 326	1 522	6 492	2 844	-2 253
Danderyd	30 226	2 666	2 651	*	*	*	*	*	1 934	*
Ekerö	24 010	21 761	21 639	6 229	608	6 297	897	7 608	1 264	-1 101
Haninge	71 837	46 402	45 750	3 194	687	15 921	8 277	17 671	3 915	-2 750
Huddinge	88 750	13 994	13 134	456	167	4 764	1 596	6 151	4 878	-789
Järfälla	61 743	5 517	5 405	219	205	1 473	88	3 420	2 502	48
Lidingö	41 892	3 077	3 049	*	*	*	*	*	1 776	*
Nacka	80 247	10 011	9 562	150	42	2 038	732	6 600	4 388	0
Norrtälje	54 596	211 841	201 076	26 691	5 359	109 818	14 478	44 730	2 793	-13 273
Nykvarn	8 354	17 015	15 346	1 829	138	9 635	1 304	2 440	487	-1 122
Nynäshamn	24 648	36 405	35 723	5 512	542	15 981	4 796	8 892	1 159	-2 188
Salem	14 334	6 180	5 432	723	61	2 535	624	1 489	800	-33
Sigtuna	36 711	33 242	32 787	9 354	1 056	12 044	1 116	9 217	1 253	-2 684
Sollentuna	59 355	5 648	5 326	148	119	1 150	115	3 794	2 542	-102
Solna	60 575	2 057	1 937	*	*	*	*	*	1 816	*
Stockholm	771 038	19 294	18 774	*	*	*	*	*	17 224	*
Sundbyberg	34 016	880	872	*	*	*	*	*	675	*
Södertälje	80 553	55 842	52 557	9 739	1 232	22 838	5 223	13 525	3 565	-3 694
Tyresö	41 134	7 275	6 936	107	110	1 307	858	4 554	2 602	-7
Täby	60 594	6 603	6 062	715	140	1 525	61	3 621	2 686	-4 430
Upplands-Bro	21 327	24 340	23 706	5 327	630	10 632	1 064	6 053	873	-1 293
Upplands-Väsby	37 624	8 029	7 537	1 353	148	2 540	322	3 174	1 491	-1 407
Vallentuna	27 397	37 119	36 006	7 939	1 201	18 362	2 560	5 944	1 167	-2 410
Vaxholm	10 123	5 876	5 806	267	120	2 000	378	3 041	596	-1 466
Värmdö	34 933	45 131	44 296	1 041	330	11 634	7 113	24 178	2 713	-2 653
Österåker	37 336	32 225	31 075	1 918	507	14 314	2 962	11 374	2 635	-2 456
UPPSALA	318 001	843 593	820 723	171 231	19 951	481 067	37 923	110 551	15 888	-36 769
Enköping	38 422	118 794	118 405	52 780	4 016	43 866	2 325	15 418	1 547	-4 006
Heby	13 634	123 171	117 176	20 002	1 209	74 922	6 371	14 672	1 153	-3 227
Håbo	18 569	14 625	14 341	3 988	295	5 813	377	3 868	1 496	-1 116
Knivsta	13 324	28 758	28 346	7 184	1 080	14 746	1 016	4 320	619	-1 737
Tierp	20 056	161 008	155 047	20 610	2 496	107 137	6 718	18 086	1 500	-7 346
Uppsala	183 308	223 461	218 910	49 770	6 450	124 583	9 081	29 026	6 868	-12 446
Älvkarleby	9 080	23 521	21 337	331	64	15 120	742	5 080	1 103	-1 187
Östhammar	21 608	150 255	147 161	16 566	4 341	94 880	11 293	20 081	1 602	-5 704
SÖDERMANLANDS	261 895	660 583	610 234	128 877	18 717	333 298	42 143	87 199	15 078	-34 810
Eskilstuna	91 635	112 720	110 375	27 791	3 341	55 589	4 872	18 782	4 985	-7 625
Flen	16 412	83 059	72 204	14 173	3 276	41 497	3 937	9 321	1 291	-4 217
Gnesta	9 958	54 040	46 266	8 143	1 745	26 746	4 327	5 305	537	-2 902
Katrineholm	32 185	112 005	102 538	20 384	3 508	62 602	4 660	11 384	1 702	-4 649
Nyköping	49 816	156 275	142 789	30 251	3 953	76 917	14 345	17 323	2 432	-7 901
Oxelösund	11 134	3 575	3 557	215	0	946	366	2 030	1 126	0
Strängnäs	30 655	75 636	74 159	16 213	1 545	37 309	5 639	13 453	1 531	-4 343
Trosa	10 831	21 867	21 099	3 602	543	9 223	2 851	4 880	861	-1 170
Vingåker	9 269	41 406	37 247	8 105	806	22 469	1 146	4 721	613	-2 003
ÖSTERGÖTLANDS	416 303	1 164 339	1 060 198	206 637	46 082	615 292	71 374	120 813	21 830	-42 080
Boxholm	5 242	60 697	52 827	3 483	2 313	40 557	2 773	3 701	505	-2 599
Finspång	20 888	122 174	106 157	7 921	2 029	78 646	10 806	6 755	1 532	-3 944
Kinda	9 946	130 874	113 527	8 849	5 248	85 748	5 138	8 544	672	-4 984

Tabell B 25, fortsättning
Kommunuppgifter år 2005
Municipality returns in 2005

Källa: Befolkningsstatistik 2005. SCB, Lantbruksräkningen 2005. Jordbruksverket, Fastighetstaxeringen 2005. SCB, Tätortsavgränsningen 2005. SCB samt SCB-Atlas Jordbruk. SCB. Förändringen i åkerareal 1951–2005 avser företag med >2 ha åker.
 * = För få företag för att redovisning skall kunna ske.

LÄN	Folkmängd 31 dec 2005	Areal 2005, hektar								Förändr. 1951–05 åker, ha
		Totalt	därav land	Åker- mark	Betes- mark	Skogs- mark	Skogs- impedim.	Övrigt	därav tät- ortsareal	
Linköping	137 636	157 591	143 580	43 638	9 341	63 347	4 739	22 515	6 037	-7 431
Mjölby	25 258	55 994	54 895	24 060	2 207	20 041	1 269	7 318	1 602	-1 475
Motala	41 912	105 710	98 825	25 231	2 640	53 478	4 515	12 961	2 501	-3 814
Norrköping	124 642	161 203	150 361	35 494	6 167	70 697	13 016	24 987	6 064	-4 895
Söderköping	14 025	69 124	67 792	14 222	3 477	34 812	7 836	7 445	601	-2 284
Vadstena	7 527	20 885	18 250	14 172	601	1 511	97	1 869	415	468
Valdemarsvik	8 122	78 169	73 900	10 003	2 588	41 157	12 393	7 759	541	-3 416
Ydre	3 866	78 265	67 903	3 729	3 674	52 426	3 476	4 598	272	-2 048
Åtvidaberg	11 723	78 432	69 042	6 734	2 856	48 992	3 798	6 662	811	-3 791
Ödeshög	5 516	45 221	43 139	9 101	2 941	23 880	1 518	5 699	277	-1 867
JÖNKÖPINGS	330 179	1 125 291	1 049 506	91 536	42 995	691 516	90 084	133 375	21 907	-40 771
Aneby	6 576	55 692	52 075	5 618	3 321	35 076	2 669	5 391	430	-1 784
Eksjö	16 575	87 745	80 369	7 088	3 647	57 304	3 467	8 863	1 349	-3 301
Gislaved	29 489	122 615	114 341	6 724	3 269	73 459	17 769	13 120	2 302	-2 795
Gnosjö	9 753	45 242	42 277	1 728	674	25 250	5 466	9 159	932	-939
Habo	9 842	33 572	32 953	4 194	894	22 450	2 185	3 230	552	-1 116
Jönköping	120 965	156 199	148 875	18 591	6 473	87 043	12 375	24 393	6 343	-7 035
Mullsjö	7 087	21 235	20 151	1 717	912	13 668	1 161	2 693	629	-1 196
Nässjö	29 314	99 216	93 339	8 358	4 578	62 337	7 362	10 704	2 169	-4 308
Sävsjö	10 989	73 300	68 260	5 934	2 873	47 653	5 586	6 214	896	-2 188
Tranås	17 765	43 976	40 479	4 979	3 253	25 270	1 113	5 864	1 232	-1 867
Vaggeryd	12 665	86 414	83 058	4 791	2 287	53 644	10 930	11 406	940	-1 822
Vetlanda	26 459	160 887	150 980	13 219	7 192	110 550	5 586	14 433	2 063	-6 936
Värnamo	32 700	139 198	122 349	8 595	3 622	77 812	14 415	17 905	2 070	-5 484
KRONOBERGS	178 443	942 790	846 604	50 862	23 666	592 075	82 546	97 455	12 624	-40 814
Alvesta	18 684	107 370	97 472	8 913	3 838	67 007	6 875	10 839	1 257	-5 741
Lessebo	8 127	45 854	41 476	834	587	31 452	3 129	5 474	878	-1 246
Ljungby	27 093	200 324	175 716	13 299	4 769	111 203	25 959	20 486	1 768	-7 082
Markaryd	9 571	53 563	52 020	1 961	808	31 639	11 355	6 257	1 060	-3 033
Tingsryd	12 793	121 302	104 942	4 959	3 030	80 242	4 439	12 272	1 170	-7 266
Uppvidinge	9 466	123 264	117 800	2 618	2 250	93 929	8 630	10 373	1 008	-3 470
Växjö	77 363	192 785	167 642	14 224	5 726	116 592	10 147	20 953	4 270	-7 580
Älmhult	15 346	98 328	89 536	4 054	2 658	60 011	12 012	10 801	1 213	-5 396
KALMAR	233 944	1 169 208	1 121 782	126 254	54 710	717 553	70 481	152 784	18 172	-48 170
Borgholm	11 067	68 380	68 019	21 245	14 183	13 543	2 029	17 019	586	1 233
Emmaboda	9 543	72 242	69 232	2 206	1 621	53 826	3 855	7 724	1 034	-4 432
Hultsfred	14 456	119 306	112 717	7 246	3 140	88 233	4 449	9 649	1 836	-4 964
Högsby	6 066	80 256	75 428	3 867	2 509	57 565	3 807	7 680	737	-3 654
Kalmar	60 924	96 520	96 176	21 049	3 411	55 474	1 910	14 332	3 869	-4 443
Mönsterås	13 103	61 029	60 195	6 319	1 905	41 761	3 331	6 879	1 064	-3 511
Mörbylånga	13 405	67 121	66 990	19 867	9 877	5 437	956	30 853	1 182	287
Nybro	19 775	120 723	117 717	5 072	2 957	93 638	5 367	10 683	1 693	-5 470
Oskarshamn	26 247	110 275	105 481	3 699	2 045	73 691	13 252	12 794	1 911	-6 419
Torsås	7 240	47 230	47 093	6 363	1 492	32 246	1 685	5 307	564	-3 201
Vimmerby	15 613	122 590	114 543	8 778	4 880	86 311	4 210	10 364	1 234	-5 952
Västervik	36 505	203 536	188 191	20 543	6 690	115 828	25 630	19 500	2 462	-7 644
GOTLANDS	57 488	318 372	315 144	86 730	19 417	124 042	37 953	47 002	3 183	1 824
Gotland	57 488	318 372	315 144	86 730	19 417	124 042	37 953	47 002	3 183	1 824

Tabell B 25, fortsättning
Kommunuppgifter år 2005
Municipality returns in 2005

Källa: Befolkningsstatistik 2005. SCB, Lantbruksräkningen 2005. Jordbruksverket, Fastighetstaxeringen 2005. SCB, Tätortsavgränsningen 2005. SCB samt SCB-Atlas Jordbruk. SCB. Förändringen i åkerareal 1951–2005 avser företag med >2 ha åker.
 * = För få företag för att redovisning skall kunna ske.

LÄN Kommun	Folkmängd 31 dec 2005	Areal 2005, hektar								Förändr. 1951–05 åker, ha
		Totalt	därav land	Åker- mark	Betes- mark	Skogs- mark	Skogs- impedim.	Övrigt	därav tät- ortsareal	
BLEKINGE	150 696	305 510	294 640	32 514	12 367	182 326	13 751	53 682	11 246	-25 295
Karlshamn	31 006	51 108	49 133	4 537	1 321	31 088	2 562	9 625	2 165	-4 430
Karlskrona	61 383	107 567	104 689	10 785	5 296	62 136	4 974	21 498	4 764	-9 850
Olofström	13 391	41 543	39 190	2 107	1 290	29 293	893	5 607	1 104	-3 216
Ronneby	28 358	86 603	82 980	7 856	3 603	54 364	4 268	12 889	1 968	-6 576
Sölvesborg	16 558	18 689	18 648	7 229	857	5 445	1 054	4 063	1 245	-1 223
SKÅNE	1 169 464	1 136 757	1 103 448	459 261	57 253	352 162	31 292	203 480	58 161	-99 043
Bjuv	14 007	11 644	11 617	6 145	335	2 788	56	2 293	1 205	-1 185
Bromölla	12 098	18 624	16 338	3 204	1 467	8 683	256	2 728	914	-1 423
Burlöv	15 320	1 890	1 884	699	0	2	0	1 183	710	-694
Båstad	14 044	21 882	21 836	10 575	1 688	2 937	1 164	5 472	1 316	-2 503
Eslöv	30 087	42 651	42 166	29 881	1 072	5 296	134	5 783	1 572	-2 471
Helsingborg	122 062	34 723	34 625	23 207	422	1 796	51	9 149	5 273	-4 062
Hässleholm	49 148	131 416	127 652	19 821	6 405	74 459	8 190	18 777	3 864	-10 897
Höganäs	23 482	14 453	14 429	9 410	479	633	244	3 663	1 541	-1 535
Hörby	14 274	43 520	42 277	16 559	4 501	13 967	953	6 297	560	-3 955
Höör	14 604	32 169	29 296	7 741	1 820	13 685	785	5 265	1 127	-2 931
Klippan	16 048	38 135	37 650	8 985	2 163	18 309	1 026	7 167	1 086	-4 169
Kristianstad	75 915	134 600	125 172	44 309	9 769	45 122	1 838	24 134	5 078	-8 825
Kävlinge	26 704	15 445	15 383	10 152	503	518	131	4 079	1 590	-1 937
Landskrona	39 346	15 343	14 116	10 545	274	169	27	3 101	1 785	-1 004
Lomma	18 854	5 613	5 564	3 550	148	0	8	1 858	882	-846
Lund	102 257	44 287	43 027	20 878	2 885	7 547	669	11 048	3 824	-6 527
Malmö	271 271	15 646	15 556	5 082	215	19	1	10 239	7 570	-4 731
Osby	12 600	60 201	57 855	2 200	1 886	41 073	5 388	7 308	1 155	-3 853
Perstorp	6 886	16 280	15 980	1 566	683	10 035	1 205	2 491	538	-1 628
Simrishamn	19 425	39 489	39 420	22 015	3 518	6 315	402	7 170	1 286	-2 533
Sjöbo	17 501	50 923	49 565	26 936	4 196	10 462	437	7 534	1 052	-4 019
Skurup	14 415	19 607	19 517	15 046	348	961	103	3 059	775	-1 450
Staffanstorps	20 602	10 789	10 761	8 545	104	5	0	2 107	837	-1 013
Svalöv	13 012	39 110	39 046	21 692	1 449	10 273	334	5 298	801	-2 916
Svedala	18 716	22 758	21 897	12 517	1 167	4 108	369	3 736	798	-2 643
Tomelilla	12 682	39 944	39 873	22 769	3 147	8 011	294	5 652	785	-2 432
Trelleborg	39 830	34 388	34 207	28 140	337	593	55	5 082	1 680	-1 937
Vellinge	31 722	14 417	14 318	8 924	331	0	4	5 059	2 128	-1 461
Ystad	27 120	35 674	35 244	24 475	1 738	2 888	310	5 833	1 238	-1 851
Åstorp	13 541	9 318	9 296	5 785	207	1 329	25	1 950	965	-916
Ängelholm	38 347	43 340	42 255	18 566	965	12 674	1 605	8 445	2 094	-4 008
Örkelljunga	9 553	33 145	32 147	2 547	904	19 391	3 756	5 549	857	-3 576
Östra Göinge	13 991	45 333	43 479	6 795	2 127	28 114	1 472	4 971	1 275	-3 112
HALLANDS	285 868	571 857	546 072	115 195	17 503	266 880	58 871	87 623	19 060	-30 530
Falkenberg	39 605	116 210	111 540	28 465	4 090	56 013	8 795	14 177	2 675	-5 771
Halmstad	88 224	103 643	102 010	22 270	2 346	49 531	9 306	18 557	5 903	-6 931
Hylte	10 368	105 237	95 114	3 240	1 486	64 567	15 789	10 032	1 059	-3 739
Kungsbacka	69 817	64 679	61 142	11 590	1 959	21 074	9 679	16 840	4 936	-4 275
Laholm	23 037	90 702	88 846	23 698	2 858	39 796	9 127	13 367	1 814	-5 191
Varberg	54 817	91 386	87 420	25 932	4 764	35 899	6 175	14 650	2 673	-4 623

Tabell B 25, fortsättning
Kommunuppgifter år 2005
Municipality returns in 2005

Källa: Befolkningsstatistik 2005. SCB, Lantbruksräkningen 2005. Jordbruksverket, Fastighetstaxeringen 2005. SCB, Tätortsavgränsningen 2005. SCB samt SCB-Atlas Jordbruk. SCB. Förändringen i åkerareal 1951–2005 avser företag med >2 ha åker.
 * = För få företag för att redovisning skall kunna ske.

LÄN	Folkmängd 31 dec 2005	Areal 2005, hektar								Förändr. 1951–05 åker, ha
		Totalt	därav land	Åker- mark	Betes- mark	Skogs- mark	Skogs- impedim.	Övrigt	därav tät- ortsareal	
VA GÖTALANDS	1 528 455	2 538 113	2 394 877	479 214	65 104	1 167 524	266 671	413 773	80 464	-114 727
Ale	26 405	33 325	31 827	4 610	540	16 211	4 001	6 465	1 299	-1 938
Alingsås	36 010	55 459	47 490	7 964	499	28 046	2 814	8 167	1 804	-2 234
Bengtsfors	10 225	106 603	88 916	3 683	321	67 248	9 668	7 996	1 074	-3 585
Bollebygd	8 086	28 434	26 492	751	217	18 148	3 219	4 157	401	-1 311
Borås	99 325	97 298	91 522	4 939	2 218	59 248	7 395	17 722	5 583	-5 205
Dals-Ed	4 891	83 090	72 972	4 144	309	47 394	12 468	8 657	383	-2 038
Essunga	5 717	23 706	23 597	11 350	312	7 118	1 658	3 159	290	-486
Falköping	31 185	107 141	105 669	38 081	10 460	37 272	5 983	13 873	1 696	-3 875
Färgelanda	6 824	62 234	59 307	10 393	487	32 079	9 625	6 723	460	-1 796
Grästorp	5 762	26 688	26 569	15 165	324	6 763	1 412	2 905	219	-183
Gullspång	5 595	38 443	31 552	4 528	454	19 903	1 737	4 930	561	-2 268
Göteborg	484 942	46 522	45 071	3 198	1 002	5 581	3 287	32 003	19 235	-6 383
Götene	12 879	40 760	40 679	17 913	1 924	14 345	654	5 843	898	-1 591
Herrljunga	9 305	51 222	50 044	9 261	2 440	27 861	3 324	7 158	586	-1 653
Hjo	8 849	30 354	29 840	9 777	1 289	15 168	865	2 741	530	-1 497
Härryda	32 049	29 283	26 843	913	263	15 346	3 265	7 056	2 427	-1 574
Karlsborg	6 898	48 558	40 799	3 414	569	28 583	1 979	6 254	812	-2 288
Kungälv	38 703	37 269	36 473	6 390	1 712	9 787	6 436	12 148	1 617	-2 391
Lerum	36 506	31 020	26 029	2 172	400	15 460	1 881	6 116	2 783	-1 909
Lidköping	37 380	70 552	70 319	38 328	1 744	16 904	1 379	11 964	1 854	-746
Lilla Edet	12 889	34 417	31 793	4 650	573	17 443	3 812	5 315	771	-1 545
Lysekil	14 657	21 073	20 993	3 110	561	4 250	5 155	7 917	743	-1 219
Mariestad	23 895	61 340	60 239	17 366	1 593	30 963	2 344	7 973	1 452	-3 131
Mark	33 494	101 778	93 371	11 186	3 248	57 339	8 036	13 562	2 458	-5 257
Mellerud	9 638	56 338	51 498	17 891	386	22 475	4 298	6 448	589	-1 399
Munkedal	10 284	67 210	63 843	9 432	947	30 351	14 245	8 868	838	-2 493
Mölnadal	58 234	15 322	14 681	1 003	124	4 671	2 208	6 675	3 223	-1 895
Orust	15 188	39 349	38 901	5 763	1 390	8 555	10 935	12 258	602	-2 087
Partille	33 543	5 935	5 719	115	72	2 626	600	2 306	1 517	0
Skara	18 578	45 024	44 005	15 203	2 415	19 141	1 143	6 103	1 020	-3 061
Skövde	49 980	68 803	67 644	23 895	3 046	25 638	2 408	12 657	2 807	-5 484
Sotenäs	9 311	14 043	13 918	1 721	320	1 772	4 381	5 724	582	-351
Stenungsund	22 947	26 764	25 354	2 746	638	9 744	4 262	7 964	1 870	-1 833
Strömstad	11 507	48 185	47 154	5 250	356	16 614	15 299	9 635	468	-2 164
Svenljunga	10 430	99 275	92 554	5 261	1 909	63 689	13 060	8 635	885	-3 339
Tanum	12 252	96 121	92 358	12 191	1 149	35 667	28 279	15 072	560	-3 416
Tibro	10 581	23 551	22 007	5 020	817	12 255	850	3 065	807	-1 583
Tidaholm	12 535	52 502	52 033	12 788	2 393	30 085	1 456	5 311	702	-2 718
Tjörn	15 022	16 896	16 823	1 889	901	1 568	3 696	8 769	812	-1 285
Tranemo	11 804	78 162	74 435	4 695	2 266	48 460	10 960	8 054	1 035	-2 477
Trollhättan	53 302	43 024	41 214	9 720	640	18 689	3 899	8 266	2 773	-2 997
Töreboda	9 470	59 478	54 378	16 521	1 219	26 610	3 582	6 446	569	-2 919
Uddevalla	50 314	65 463	64 193	8 249	910	29 434	11 396	14 204	2 588	-4 384
Ulricehamn	22 381	112 221	105 141	11 124	6 256	66 640	7 286	13 835	1 342	-5 483
Vara	16 008	70 347	69 999	40 223	1 337	18 022	2 329	8 088	971	-491
Vårgårda	10 756	44 353	42 874	8 440	1 055	23 408	3 930	6 041	457	-1 736
Vänersborg	36 951	66 986	64 748	21 665	767	23 162	8 400	10 754	1 785	-1 909
Åmål	12 737	53 589	48 406	5 123	332	29 788	5 372	7 791	914	-3 120
Öckerö	12 231	2 603	2 591	*	*	*	*	*	812	*

Tabell B 25, fortsättning
Kommunuppgifter år 2005
Municipality returns in 2005

Källa: Befolkningsstatistik 2005. SCB, Lantbruksräkningen 2005. Jordbruksverket, Fastighetstaxeringen 2005. SCB, Tätortsavgränsningen 2005. SCB samt SCB-Atlas Jordbruk. SCB. Förändringen i åkerareal 1951–2005 avser företag med >2 ha åker.
 * = För få företag för att redovisning skall kunna ske.

LÄN	Folkmängd 31 dec 2005	Areal 2005, hektar								Förändr. 1951–05 åker, ha
		Totalt	därav land	Åker- mark	Betes- mark	Skogs- mark	Skogs- impedim.	Övrigt	därav tät- ortsareal	
VÄRMLANDS	273 288	1 938 725	1 759 104	112 444	7 350	1 304 138	181 933	153 239	19 951	-68 007
Arvika	26 265	196 855	165 943	8 198	524	132 632	10 726	13 863	1 728	-8 739
Eda	8 601	90 090	82 540	4 851	539	62 108	7 113	7 929	774	-4 164
Filipstad	11 017	172 172	154 310	1 238	257	122 304	22 222	8 289	1 459	-3 180
Forshaga	11 515	39 933	35 027	3 035	138	25 856	2 015	3 983	936	-2 938
Grums	9 408	43 464	38 635	4 604	469	26 508	2 231	4 823	843	-3 520
Hagfors	13 337	201 219	183 395	3 851	312	144 538	22 480	12 214	1 390	-4 009
Hammarö	14 374	5 900	5 690	436	28	1 880	350	2 996	1 082	-720
Karlstad	82 096	124 112	116 525	22 730	1 083	65 803	7 362	19 547	4 693	-7 327
Kil	11 813	40 932	36 069	7 130	244	21 625	1 525	5 545	803	-3 150
Kristinehamn	23 899	78 962	74 801	11 170	1 145	44 942	5 985	11 559	1 624	-3 792
Munkfors	3 995	14 864	14 233	880	45	10 858	793	1 657	731	-672
Storfors	4 542	47 507	39 355	2 851	220	27 957	3 695	4 632	318	-1 741
Sunne	13 586	145 707	129 639	11 616	744	98 550	7 257	11 472	883	-5 113
Säffle	16 080	132 099	122 068	20 009	1 001	79 665	10 556	10 837	969	-5 456
Torsby	12 960	438 517	418 865	3 978	255	330 406	63 128	21 098	1 126	-6 237
Årjäng	9 800	166 392	142 009	5 867	346	108 506	14 495	12 795	592	-7 249
ÖREBRO	274 121	934 251	854 557	107 930	9 849	561 688	67 278	107 812	20 191	-39 102
Askersund	11 461	88 133	81 988	8 261	1 424	58 047	5 885	8 371	1 149	-3 882
Degerfors	10 093	43 615	38 562	2 701	273	26 437	4 035	5 116	859	-2 004
Hallsberg	15 315	67 384	64 015	10 744	970	41 556	4 080	6 665	1 463	-3 857
Hällefors	7 627	115 723	98 980	662	299	77 588	11 520	8 911	785	-1 673
Karlskoga	30 185	51 322	47 068	3 715	324	31 842	3 782	7 405	2 740	-2 304
Kumla	19 473	20 687	20 534	9 882	371	5 373	470	4 438	1 277	-1 561
Laxå	6 136	74 079	60 481	1 343	431	45 368	7 838	5 501	793	-2 427
Lekeberg	7 081	48 418	46 596	10 485	719	24 557	3 017	7 818	428	-1 738
Lindesberg	23 228	148 869	138 280	17 828	1 414	93 668	10 026	15 344	2 621	-6 458
Ljusnarsberg	5 317	63 459	57 857	639	112	46 253	5 988	4 865	886	-1 268
Nora	10 472	69 471	62 185	2 201	328	47 983	5 238	6 435	1 042	-2 810
Örebro	127 733	143 091	138 011	39 469	3 184	63 016	5 399	26 943	6 148	-9 120
VÄSTMANLANDS	247 757	538 161	514 583	105 273	8 038	301 864	34 773	64 635	15 861	-21 528
Arboga	13 380	33 537	32 726	7 577	548	18 229	1 324	5 048	1 013	-2 218
Fagersta	12 270	31 213	27 074	1 117	108	20 069	2 443	3 337	952	-1 343
Hallstahammar	14 955	17 286	17 109	5 458	717	7 349	490	3 095	1 336	-950
Kungsör	8 303	20 426	20 329	8 094	562	8 513	354	2 806	554	-1 034
Köping	24 646	63 481	60 776	16 471	1 044	32 184	3 930	7 147	1 595	-2 383
Norberg	5 866	45 148	42 098	1 680	145	33 071	3 362	3 840	808	-1 333
Sala	21 446	121 112	117 470	29 053	1 194	67 684	7 139	12 400	1 600	-3 156
Skinnskatteberg	4 761	72 186	66 222	2 873	405	48 543	9 135	5 266	442	-1 962
Surahammar	10 196	37 114	34 501	2 047	466	23 574	4 822	3 592	969	-1 375
Västerås	131 934	96 658	96 278	30 903	2 849	42 648	1 774	18 104	6 592	-5 774
DALARNAS	275 755	3 039 691	2 818 885	63 239	6 001	2 096 973	452 213	200 459	30 648	-43 209
Avesta	21 954	67 270	61 567	9 594	554	39 534	3 218	8 667	1 915	-2 879
Borlänge	46 987	63 893	58 674	7 056	368	38 131	2 940	10 179	3 947	-3 226
Falun	55 274	228 907	205 265	6 294	725	161 737	17 619	18 890	4 314	-4 721
Gagnef	10 131	81 394	76 905	2 580	293	60 014	8 498	5 520	1 423	-1 691
Hedemora	15 494	93 404	83 992	11 417	765	62 827	3 537	5 446	1 372	-2 767
Leksand	15 440	141 845	122 521	3 778	701	99 084	9 480	9 478	2 241	-3 987
Ludvika	25 537	165 704	149 893	994	306	118 461	18 716	11 416	3 154	-2 566
Malung	10 513	433 931	410 577	1 184	286	271 765	112 521	24 821	2 124	-2 514

Tabell B 25 fortsättning
Kommunuppgifter år 2005
Municipality returns in 2005

Källa: Befolkningsstatistik 2005. SCB, Lantbruksräkningen 2005. Jordbruksverket, Fastighetstaxeringen 2005. SCB, Tätortsavgränsningen 2005. SCB samt SCB-Atlas Jordbruk. SCB. Förändringen i åkerareal 1951–2005 avser företag med >2 ha åker.
 * = För få företag för att redovisning skall kunna ske.

LÄN	Folkmängd 31 dec 2005	Areal 2005, hektar							Förändr. 1951–05 åker, ha	
		Totalt	därav land	Åker- mark	Betes- mark	Skogs- mark	Skogs- impedim.	Övrigt därav tät- ortsareal		
Mora	20 212	312 923	282 812	1 964	336	214 629	47 162	18 721	2 806	-4 744
Orsa	7 020	180 813	174 227	1 250	234	132 067	34 183	6 493	1 401	-1 790
Rättvik	10 886	214 909	193 202	2 546	475	156 280	24 669	9 232	1 662	-3 730
Smedjebacken	10 812	106 249	95 261	2 458	387	78 349	5 972	8 095	1 116	-2 882
Säter	10 989	62 787	57 391	8 640	279	39 875	2 326	6 271	655	-1 558
Vansbro	7 061	166 717	154 870	2 692	203	118 710	25 049	8 216	926	-2 358
Älvdalen	7 445	718 945	691 728	792	89	505 510	136 323	49 014	1 592	-1 796
GÄVLEBORGS	275 994	1 975 459	1 819 894	70 502	4 916	1 431 895	177 668	134 913	22 891	-40 986
Bollnäs	26 237	198 690	182 131	11 932	595	142 420	13 623	13 561	2 411	-4 176
Gävle	92 205	180 816	161 507	5 146	392	122 060	15 848	18 061	6 930	-5 875
Hofors	10 197	44 827	41 111	2 862	211	30 389	1 921	5 728	830	-1 329
Hudiksvall	37 004	275 754	249 749	12 452	676	196 092	19 359	21 170	2 530	-7 016
Ljusdal	19 384	564 301	528 856	8 860	960	427 521	69 067	22 448	1 471	-4 963
Nordanstig	9 847	146 428	138 012	5 664	325	111 129	10 797	10 097	888	-4 996
Ockelbo	6 051	113 554	106 959	3 329	207	85 033	11 908	6 482	890	-2 422
Ovanåker	11 873	202 841	188 346	5 934	610	154 090	17 667	10 045	1 070	-1 908
Sandviken	36 690	130 445	116 731	9 059	501	84 341	8 569	14 261	3 001	-4 230
Söderhamn	26 506	117 803	106 492	5 264	439	78 820	8 909	13 060	2 870	-4 071
VÄSTERNORR	243 736	2 310 587	2 168 380	53 167	2 787	1 654 295	232 840	225 291	20 086	-43 246
Härnösand	25 227	110 772	106 450	3 874	147	73 313	15 820	13 296	1 533	-3 402
Kramfors	20 107	179 673	170 551	8 375	372	116 694	25 453	19 657	2 493	-4 930
Sollefteå	20 976	579 716	542 806	8 092	560	433 358	43 109	57 687	1 823	-8 044
Sundsvall	94 044	347 262	320 870	10 573	760	246 089	26 036	37 412	6 289	-10 244
Timrå	17 747	82 756	78 798	2 612	202	55 787	7 888	12 309	1 930	-2 966
Ånge	10 692	331 536	306 808	4 144	219	245 380	21 332	35 733	1 254	-3 961
Örnsköldsvik	54 943	678 872	642 097	15 497	527	483 674	93 202	49 197	4 764	-9 699
JÄMTLANDS	127 028	5 409 825	4 934 116	43 809	4 917	2 633 542	849 872	1 401 976	9 636	-28 201
Berg	7 696	618 445	575 345	6 144	706	265 710	77 415	225 370	565	-2 703
Bräcke	7 192	380 708	342 889	2 310	243	286 059	29 833	24 444	527	-3 109
Härjedalen	10 889	1 193 465	1 136 429	1 618	323	612 749	258 124	263 615	1 440	-2 986
Krokom	14 130	685 660	621 822	9 223	1 340	301 804	114 275	195 180	1 060	-4 281
Ragunda	5 796	264 955	252 622	3 122	177	212 925	21 142	15 256	635	-2 212
Strömsund	12 931	1 185 736	1 056 684	4 962	642	594 429	164 013	292 638	1 185	-7 503
Åre	9 966	829 267	726 275	5 161	665	213 998	146 638	359 813	718	-2 576
Östersund	58 428	251 589	222 050	11 269	821	145 868	38 432	25 660	3 506	-2 831
VÄSTERBOTTENS	257 652	5 928 034	5 518 616	73 570	1 609	3 098 637	1 057 337	1 287 463	16 991	-57 435
Bjurholm	2 553	137 242	131 560	2 662	38	104 622	15 785	8 453	173	-1 260
Dorotea	3 082	296 187	279 508	250	59	151 005	53 323	74 871	235	-1 834
Lycksele	12 701	593 050	556 041	1 569	66	406 690	121 198	26 518	963	-4 193
Malå	3 421	173 972	160 872	270	4	105 489	48 225	6 884	252	-1 748
Nordmaling	7 470	127 794	123 866	4 453	64	86 961	20 059	12 329	611	-2 000
Norsjö	4 466	193 773	175 139	951	40	123 677	40 369	10 102	339	-2 758
Robertsfors	7 066	132 290	130 179	9 611	144	86 935	22 347	11 142	403	-2 729
Skellefteå	71 910	723 059	685 873	27 582	338	482 563	119 562	55 828	5 612	-18 832
Sorsele	2 905	801 202	746 495	774	101	251 038	126 186	368 396	183	-1 747
Storuman	6 507	828 587	737 847	902	50	296 524	98 387	341 984	685	-2 394
Umeå	110 758	241 491	233 139	13 414	286	146 133	44 832	28 474	5 575	-7 622
Vilhelmina	7 327	879 495	812 018	1 199	107	311 721	208 826	290 165	324	-3 462
Vindeln	5 752	286 706	265 066	3 533	135	200 480	44 541	16 377	668	-3 252

Tabell B 25, fortsättning
Kommunuppgifter år 2005
Municipality returns in 2005

Källa: Befolkningsstatistik 2005. SCB, Lantbruksräkningen 2005. Jordbruksverket, Fastighetstaxeringen 2005. SCB, Tätortsavgränsningen 2005. SCB samt SCB-Atlas Jordbruk. SCB. Förändringen i åkerareal 1951–2005 avser företag med >2 ha åker.
 * = För få företag för att redovisning skall kunna ske.

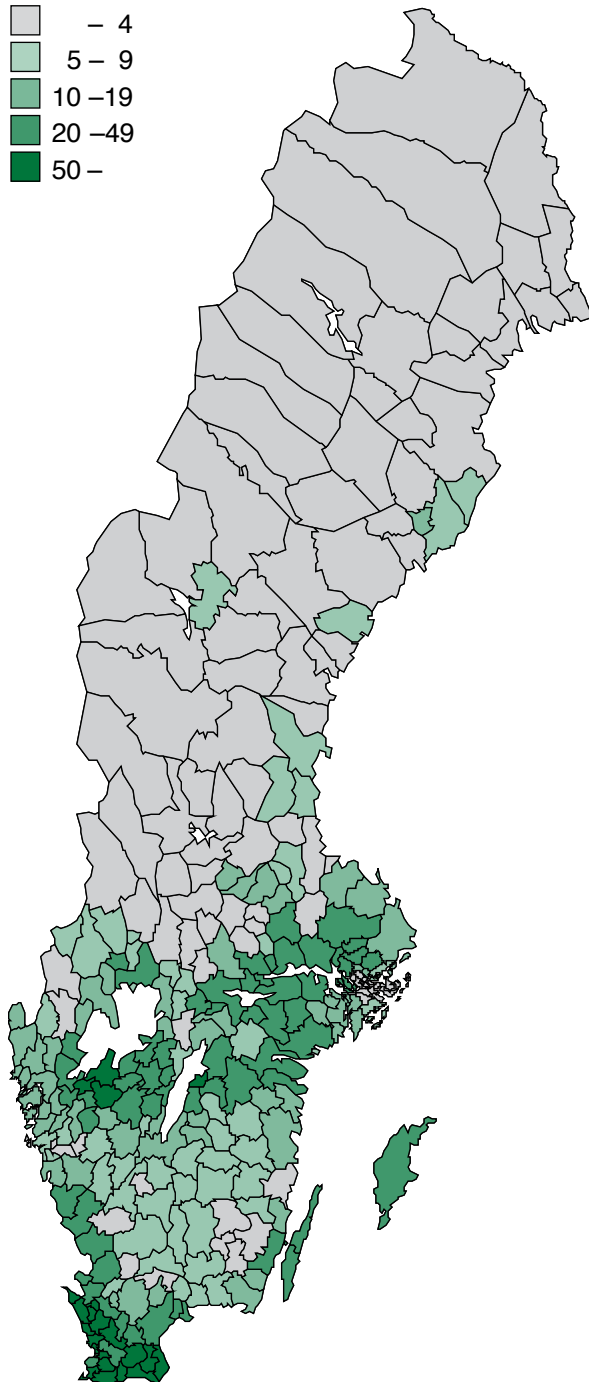
LÄN Kommun	Folkmängd 31 dec 2005	Areal 2005, hektar								Förändr. 1951–05 åker, ha
		Totalt	därav land	Åker- mark	Betes- mark	Skogs- mark	Skogs- impedim.	Övrigt	därav tät- ortsareal	
Vännäs	8 412	55 775	53 318	5 634	145	37 585	5 292	4 662	516	-1 466
Åsele	3 322	457 411	427 695	766	32	307 214	88 405	31 278	452	-2 138
NORRBOTTENS	251 740	10 600 690	9 824 481	38 403	1 539	3 556 093	2 340 891	3 887 555	24 173	-47 568
Arjeplog	3 159	1 459 473	1 280 448	123	23	256 872	550 102	473 328	247	-1 256
Arvidsjaur	6 814	616 966	569 906	675	4	391 277	150 825	27 125	700	-3 596
Boden	28 176	432 100	404 301	6 215	155	291 280	64 525	42 126	2 708	-9 070
Gällivare	19 077	1 695 053	1 582 522	207	33	391 668	513 568	677 046	2 146	-3 492
Haparanda	10 184	96 478	92 726	2 410	153	58 215	21 646	10 302	927	-2 703
Jokkmokk	5 534	1 947 724	1 773 536	266	20	526 521	244 280	1 002 449	629	-2 071
Kalix	17 483	191 145	181 502	3 365	111	121 991	30 496	25 539	2 294	-4 601
Kiruna	23 135	2 071 466	1 937 112	253	22	234 651	216 828	1 485 358	2 321	-1 391
Luleå	72 751	225 004	211 001	8 380	517	134 873	28 460	38 771	5 113	-4 583
Pajala	6 798	812 498	791 652	1 262	85	449 118	307 342	33 845	796	-3 280
Piteå	40 873	326 256	311 179	8 893	140	216 429	57 477	28 240	4 381	-5 707
Älvsbyn	8 655	180 979	171 265	2 462	31	134 045	21 322	13 405	833	-2 146
Överkalix	3 872	294 627	279 196	1 230	39	187 036	72 685	18 206	379	-1 916
Övertorneå	5 229	250 921	238 135	2 662	206	162 117	61 335	11 815	699	-1 756

Karta B 1
Åkermark kommunvis år 2005. Procent av total landareal

Arable land by municipality in 2005. Per cent of total land area

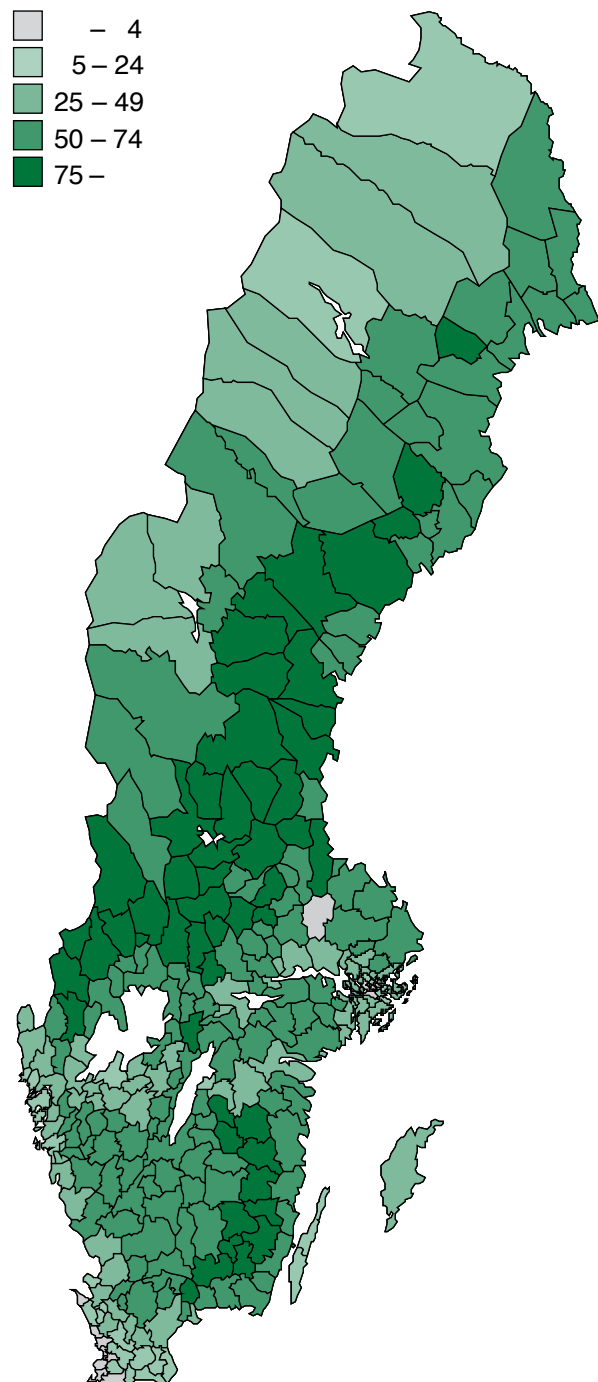
Sid 10. Källa: Lantbruksräkningen 2005

Karta B 2
Skogsmark kommunvis år 2005. Procent av total landareal

Forest land by municipality in 2005. Per cent of total land area

Sid 17. Källa: Fastighetstaxeringen 2006

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Statistiken beskriver markanvändningen/ marktäcket i Sverige. Uppgifterna presenteras huvudsakligen på läns- och riksnivå. Indelningen i olika markanvändningsklasser följer i huvudsak indelningen enligt "Nordisk arealklassificering", Rapport från Nordisk Statistisk Sekretariat, 1982. Tidigare utgivna publikationer i serien "Markanvändningen i Sverige" följer också denna klassindelning. Publikationer i denna serie har utkommit åren 1983, 1993, 1998 och 2004.

En strävan har varit att presentera uppgifter gällande året 2005. Detta har dock inte varit möjligt fullt ut, eftersom flera av de stora rikstäckande undersökningarna inte utförs årligen. I stort sett kan man dock säga att publikationen beskriver förhållandena omkring år 2005.

Redovisningen sker enligt den administrativa indelningen som gäller fr.o.m. den 1 jan. 2007. Gäller annat anges detta i respektive tabellrubrik.

Publikationen är indelad i tre avsnitt: Markanvändningen allmänt, Speciell markanvändning och Bakgrundsförhållanden.

Avsnittet "Markanvändningen allmänt" innehåller rikstäckande markanvändningsbeskrivningar på läns- och riksnivå.

I avsnittet "Speciell markanvändning" behandlas vissa typer av markanvändning, såsom olika områdesindelningar som utförs av SCB t.ex. tätorter, småorter osv.

"Bakgrundsuppgifter" ger en del väsentliga bakgrundsdata gemensamma för flera olika typer av markanvändning.

Utöver dessa avsnitt finns en tabellbilaga som komplettering till de tidigare avsnitten med bl.a. vissa kommunala markanvändningsdata.

Så görs statistiken

Publikationen är dels en sammanställning av uppgifter om marken och dess användning som samlas in i olika sammanhang av SCB och andra myndigheter och organisationer, dels ett resultat från specialbearbetningar av vissa markanvändningsdata gällande den bebyggda marken, vilka utförts i anslutning till arbetet med publikationen och tidigare publikationer i denna serie. De större datakällor som använts är bl.a. Lantbruksräkningarna, Riksskogstaxeringarna, Fastighets-taxeringarna, Nationella Vägdatabasen (NVDB) från Vägverket, digitala vatten-

uppgifter, Fastighetsregistrets byggnadsdel samt Svenska Marktäckedata (SMD) från Lantmäteriet (LMV).

Jordbruksmark är hämtat direkt från de angivna källorna utan ytterligare bearbetning.

Skogsmark har riksskogstaxeringen 2001–2005 som källa. Dessa uppgifter säger inget om den skyddade skogsarealen, varför komplettering har skett med uppgifter från Naturvårdsverket om skyddade områden.

Bebyggd mark är i huvudsak framräknat utifrån fastighetstaxeringarnas resultat. De regler som gäller för taxeringen är delvis sådana att en korrekt bild av markens användning inte kan erhållas ur taxeringsmaterialet. Taxeringens arealer grundar sig på tomt/ fastighetsgränserna, och betydande arealer vilka inte borde räknas som bebyggd mark ingår därför i arealuppgifterna. I vissa fall har därför ganska omfattande bearbetningar gjorts av dessa uppgifter.

Mark med permanentbostäder har justerats på så sätt att fastighet som saknar arealuppgift har påförts genomsnittsarealen för de som har arealuppgift. För fastigheter med stor areal har maxarealen satts till 0,5 ha. Bebyggda lantbruksfastigheter har arealuppgifter som också avser ytorna där ekonomibyggnader ligger. Fastigheter taxerade som bebyggd lantbruksfastighet har därför genomgående påförts en areal på 0,3 ha.

Vid beräkning av förändringsarealen har uppgifterna för år 2000 tagits som utgångspunkt. Fastigheter med byggnader vars byggnadsår är senare än detta har behandlats som på sätt ovan. Justering har skett med avseende på om avgång har skett bland fastigheterna år 2000 genom att de ombildats till fritidshusfastigheter. På motsvarande sätt har hänsyn tagits till om äldre fritidshus har omtaxerats till småhus för permanentboende.

Av arealen på fastigheter med både bostäder och lokaler har 50 procent av arealuppgiften förts till arealen mark med permanentbostäder.

Mark med fritidshus är beräknad på motsvarande sätt som marken med permanentbostäder har beräknats. Hänsyn har tagits till den omvandling som skett mellan byggnader för permanent boende och byggnader för fritidshus.

Mark med tillverkningsindustri har hämtats från fastighetstaxeringarnas arealvärden för

industrifastigheter. Fastigheter som saknar arealuppgift har påförts genomsnittsvärdet för de med fastighetsareal.

Mark med handel och affärsverksamhet har beräknats utifrån byggnadernas lokalytor. Lokalytan för fastighet i tätort har multiplicerats med 1,5 och det värde som då erhållits har antagits vara markytan som erfordras för verksamheten. Lokalytorna erhållna från fastigheter liggande utanför tätorter har multiplicerats med det dubbla värdet, alltså tre, för att få fram en antaglig markyta för verksamheten. Justering har gjorts för enheter med både lokaler och bostäder.

Mark med offentlig förvaltning, offentlig service och fritidsanläggningar har också fastighetstaxeringarna som källa. Vissa maxvärden har satts på stora fastigheter. Genomsnittsvärde har påförts fastigheter som saknat areal.

Mark med transporter grundar sig på NVDB och kommunala väguppgifter vad gäller vägarna. Det s.k. vägområdet ingår i arealerna för Europa-, riks- och länsvägar, men inte för övriga vägar och gator. För järnvägarna har äldre från SJ erhållna arealuppgifter kompletterats med beräknad arealåtgång för nytillkomna järnvägar. Arealen för hamnar och flygplatser har erhållits från SMD. Komplettering har skett med genomsnittsvärden för flygplatser och hamnar vilka inte redovisas i SMD.

Mark med tekniska anläggningar är framräknad på så sätt att arealvärdena från fastighetstaxeringen bildar grund för beräkningarna. För en del typer av anläggningar har dock vissa maxvärden använts. Fastigheter utan uppgiven areal har påförts genomsnittsvärdet för denna typ av anläggningar enligt de arealuppgifter som erhållits från fastigheter med arealuppgift. Kärnkraftsverken har, efter arealmätningar, alla tilldelats en areal på 100 ha.

Övrig bebyggd mark består till större delen av arealer med lantbrukets ekonomibyggnader. Dessa byggnader har i fastighetstaxeringen arealer som också avser lantbrukarnas bostäder. För ekonomibyggnaderna har tilldelats en areal på 0,7 ha per enhet. För mark med övriga byggnader som redovisas under detta kapitel har, vid behov och beroende på typ av byggnad/fastighet, varierande schablonvärden tilldelats enheterna.

Golfbanor och skidpistar är angivna i SMD, varifrån arealerna tagits fram. En del golfbanor saknas i SMD, bl.a. därför att de kommit till efter det att SMD upprättades. Dessa

banor har tilldelats en areal på 55 ha för 18-hålsbanor, och 30 ha för 9-hålsbanor. Någon komplettering av SMD:s uppgifter för arealer med skidpistar, som avser förhållandet ca år 2002, har inte skett.

Täkter, Våtmark–myr samt Naturlig gräsbevuxen mark o.dyl, berg i dagen har arealuppgifter hämtade från SMD utan att någon speciell bearbetning skett. **Övrig mark** är en restpost mellan summan av arealer redovisade för de olika markanvändningskategorierna och länets totala landareal.

Vattenarealen har i annat sammanhang beräknats utifrån Lantmäteriets digitala vattenuppgifter i skalan 1:10 000 och för fjällen i skalan 1:50 000.

Speciell markanvändning är ett avsnitt som i huvudsak bygger på statistik framtagen som officiell statistik presenterad i speciella Statistiska meddelanden. Hur denna statistik tagits fram redovisas i dessa meddelanden. Några av kapitlen i detta avsnitt kommenteras nedan.

Fjällarealen har beräknats utifrån riksskogstaxeringarna med visst påslag för fjällarealerna i de skyddade områden som inte ingår i taxeringarna. Fördelningen på de olika markslagen är hämtad från SMD, med stöd av uppgifter från en specialstudie utförd av skogshögskolan gällande riksskogstaxeringen. Fjällgränsen är framtagen med hjälp av den digitala gränsen för fjällnära skog samt höjdkurvor.

Renbetesmarkernas arealer har beräknats utifrån karta från Sametinget.

Vindkraftverkens risk- och bullerzoner är framräknade utifrån uppgifter om vindkraftverken erhållna från Luftfartsverket.

Bakgrundsförhållanden är hämtade från statistiska rapporter, register, Sveriges Nationalatlas samt Boverket.

Statistikens tillförlitlighet

Uppgifterna i föregående avsnitt ger en uppfattning om statistikens tillförlitlighet. De mest omfattande bearbetningarna har skett för att få fram uppgifterna till kapitlen om den bebyggda marken. Uppgifterna i övriga kapitel är i stort sett hämtade från på annat håll publicerade uppgifter, där uppgifter om denna statistiks tillförlitlighet kan erhållas.

Arealuppgifterna i kapitlen om den bebyggda marken är av skiftande kvalitet, beroende på hur omfattande bearbetningar som skett av grunduppgifterna, vilka i allmänhet kommit från fastighetstaxeringarna.

Källförteckning

”Sid” anger på vilken sida det som anges under ”text” första gången behandlas. Ofta omfattar redovisningen en eller flera sidor därefter. SM står för Statistiska Meddelanden.

Sid	Text	Källa
Markanvändningen allmänt		
10 1 Jordbruksmark		
10	Areal åkermark	Jordbruksstatistisk årsbok 2006. SOS. Jordbruksverket
10	Areal betesmark	Jordbruksstatistisk årsbok 2006. SOS. Jordbruksverket
11	Produktionsområden	Jordbruksstatistisk årsbok 2006. SOS. Jordbruksverket
12	Förändringen i jordbruksmark	Rapporter från lantbrukets företagsregister resp år. SCB
12	Förändring i åkerareal 1950–2005	SCB-Atlas Jordbruk. SCB; Exploatering av jordbruksmark vid bebyggelse- och vägbyggnad 1996/98–2005. Jordbruksverket Rapport 2006:31; Svenskt jordbruk i siffror 1800–2004. Statistikrapport 2005:6. Jordbruksverket
12	Tätortsexpansion på jordbruksmark	Tätortsexpansion på jordbruksmark 1980–1985. SM Na 10 8701. SCB; Markanvändningen i tätorter 1990 och förändringar 1980–1990. SM Na 14 9201. SCB; Markanvändningen i tätorter 1995 och förändringar 1990–1995. SM Na 14 9701. SCB; Markanvändningen i tätorter 2000 och förändringar 1995–2000. SM MI 14 0201. SCB; Exploatering av jordbruksmark vid bebyggelse- och vägbyggnad 1996/98–2005. Jordbruksverket. Rapport 2006:31
12	Åkermarkens användning	Jordbruksmarkens användning 2005. Slutlig statistik. SM JO 10 0601. Jordbruksverket
13	Odling av energiskog	Jordbruksstatistisk årsbok 2007. SOS. Jordbruksverket
13	KRAV-odlade arealer	Jordbruksstatistisk årsbok 2007. SOS. Jordbruksverket
13	Odling av trädgårdsväxter	Jordbruksstatistisk årsbok 2006. SOS. Jordbruksverket
13	Antal företag med trädgårdsodling	Jordbruksstatistisk årsbok 2006. SOS. Jordbruksverket
14	Antal jordbruksföretag	Jordbruksstatistisk årsbok 2006. SOS. Jordbruksverket
14	Ägarförhållanden	FASTPAK 2006. SCB
14	Antal sysselsatta, åldersfördelning	Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) 2000 och 2005. SCB; Jordbruksstatistisk årsbok 2006 och 2007. SOS. Jordbruksverket

Sid	Text	Källa
14	Taxeringsvärden	FASTPAK 2006. SCB och äldre fastighets-taxeringar
14	Prisindex	SCBs webbsida
16	2 Skogsmark	
16	Arealer samt definitioner	Skogsstyrelsens webbsida, riksskogs-taxeringen 2001–2005; Kartering av skyddade områden. Naturvårdsverket 2003. Rapport 5391
17	Areal fjällbarrskog och fjällbjörkskog	Bearbetning av uppgifter från riksskogs-taxeringen. SLU
17	Sumpskogar	Sveriges sumpskogar. Skogsstyrelsen 1999. Meddelande 3-1999
17	Naturliga skogsregioner	Ekologisk botanik. Hugo Sjörs. Almqvist & Wiksell
17	Förändring i skogsareal	Riksskogstaxeringarna
18	Tillväxt	Skogsstatistisk årsbok 2007. SOS. Skogsstyrelsen
18	Uttag	Skogsstatistisk årsbok 2007. SOS. Skogsstyrelsen
18	Virkesförråd	Skogsstatistisk årsbok 2007. SOS. Skogsstyrelsen
18	Fördelningen barrskog – lövskog	Skogsstatistisk årsbok 2007. SOS. Skogsstyrelsen
18	Areal skyddad skog	Skogsstatistisk årsbok 2007. SOS. Skogsstyrelsen
18	Ägarförhållanden	FASTPAK 2006. SCB
18	Allmänt tillgänglig mark	Skogsstatistisk årsbok 1992. SOS. Skogsstyrelsen; Beräkningar utförda på SCB
19	Skogsbilvägar	Skogsstatistisk årsbok 2007. SOS. Skogsstyrelsen
19	Gammal skog	Skogsstyrelsens webbsida
19	Sysselsatta	Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) 2005. SCB
19	Taxeringsvärden	FASTPAK 2006. SCB och äldre fastighets-taxeringar
19	Prisindex	SCBs webbsida
21	3 Bebyggd mark och tillhörande mark	
22	Förändring i bebyggd areal 1970–2000	Markanvändningen i Sverige. SOS. SCB. Tidigare utgåvor
23	Areal bostadsmark	Bearbetningar av uppgifter i FASTPAK 2006. SCB
24	Antal lägenheter 1945–2005	Folk- och bostadsräkningar resp. år samt Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok 2007. SOS. SCB
24	Byggda lägenheter 2000–2005, rivning och modernisering	Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok 2007. SOS. SCB

Sid	Text	Källa
25	Ägarförhållanden	FASTPAK 2006. SCB
25	Avstånd från vatten	Bearbetningar av byggnadsdata från LMV utförd av SCB
25	Taxeringsvärden	FASTPAK 2006. SCB
27	Areal med fritidshus	Rikets fastigheter 1996, del 2. SM Bo 38 9701. SCB samt bearbetningar av senare fastighetstaxeringsuppgifter
28	Antal fritidshus	FASTPAK 2006. SCB samt tidigare fastighetstaxeringsuppgifter; Fritidsbebyggelsen i Sverige 1975/76. Lantmäteriverket. Meddelande 1977:7
28	Andel fritidshus som används till permanentboende	Permanentbosättning i fritidshus. SM MI 0501. SOS. SCB
28	Fritidshus per ytenhet	FASTPAK 2006. SCB samt uppgifter om landarealens storlek. SCB
29	Fritidshusens läge i förhållande till strand	Bearbetning av byggnadsdata och digital vattendata från LMV
29	Fritidshusens byggnadsår	FASTPAK 2006. SCB
30	Fritidshusägare	FASTPAK 2006. SCB
31	Fritidshusområden	Fritidshusområden 2005. SM MI 64 0601. SCB
31	Areal mark med industri	FASTPAK 2006. SCB
31	Förändring i areal	FASTPAK 2001 och 2006. SCB
32	Antal sysselsatta inom tillverkningsind	Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) 2005. SCB
33	Arealer mark med handel m m	FASTPAK 2006. SCB
33	Förändring i arealen	FASTPAK 2001 och 2006. SCB
33	Antal sysselsatta inom handel m m	Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) 2006. SCB
34	Areal mark med offentlig förvaltning m m	FASTPAK 2006. SCB; beräkningar utifrån Fritidsanläggningar i Sverige 1983–1987–1990. Faktablad 920301. Svenska Kommunförbundet samt Fritidsanläggningar i Sverige. Utvecklingen under 1990-talet. Svenska Kommunförbundet
34	Antal sysselsatta inom offentlig förvaltn m m	Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) 2006. SCB
35	Väglängd och arealer	Nationella vägdatan. Vägverket; Kommunernas väghållning 2005. Svenska Kommunförbundet samt beräkningar med schablonvärden SCB
35	Järnvägens areal	Uppgifter från SJ med tillägg för senare tillkomna sträckor
35	Flygplatsarealer	Svenska Marktäckedata. LMV
35	Hamnarealer	SCB:s hamnregister; Sveriges nationalatlas.

Sid	Text	Källa
		Infrastrukturen; Svenska Marktäckedata. LMV; Fritidsanläggningar i Sverige 1983–1987–1990. Faktablad 920301. Svenska Kommunförbundet
36	Person- och godstransportarbetet	Statens Institut för Kommunikations-Analys (SIKA)
37	Vägnätet	Nationella vägdatabasen. Vägverket
37	Järnvägsnätet	Banverket och SIKA
38	Flygplatser	Luftfartsverket
38	Hamnar och lastageplatser	SCBs hamnregister; Sveriges National atlas. Infrastrukturen. SNA 1992.
39	Arealer mark med tekniska anläggningar	Bearbetningar av uppgifter i FASTPAK 2006. SCB
39	Antal kraftstationer	RM/ET. SCB
39	Antal vatten- och avloppsreningsverk	VA-verk 1997. Svenska vatten- och avloppsverksföreningen
40	Arealer övrig bebyggd mark	Bearbetningar av uppgifter i FASTPAK 2006. SCB
41	4 Golfbanor och skidpistar	
41	Arealer golfbanor och skidpistar	Svenska Marktäckedata. LMV med diverse kompletteringar
41	Antal golfbanor	Svensk Golfguide. Svensk Golf
41	Antal skidanläggningar	Svenska Marktäckedata. LMV och diverse webbsidor
42	5 Täkter	
42	Täktarealer	Svenska Marktäckedata. LMV
42	Antal täkter och uttag	Grus, sand och krossberg, Produktion och tillgångar 2005. SGU.
43	Områden med tillgång på naturgrus	Grus och sand på land och i hav. SIND 1980:1
43	Produktion av grus, sand och bergkross	Grus, sand och krossberg, Produktion och tillgångar 2005. SGU
43	Torvmarksförekomster	Sveriges Nationalatlas. Infrastrukturen. SNA 1992
43	Torvskörd 1980–2005	Torv 2005. SM MI 25 0601. SCB och Energi-myndigheten
44	Sysselsatta inom gruv- och täktverksamhet	Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) 2005. SCB.
45	6 Våtmark–myr	
45	Arealer myrmark	Svenska Marktäckedata. LMV
46	Definitioner och areal våtmarker totalt	Våtmarkerna och deras betydelse. Rapport 3824. Naturvårdsverket 1991
46	Sankmarksfördelningen	Torv. Resultat, utvecklingsläge och förutsättningar. NE 1981:5. Nämnden för energiproduktionsforskning

Sid	Text	Källa
47	7 Naturligt gräsbevuxen mark o dyl, berg i dagen samt övrig mark	
47	Arealer	Svenska Marktäckedata. LMV och diverse beräkningar
48	8 Vatten	
48	Antal sjöar, storleksfördelning och arealer	Svenskt sjöregister. SMHI samt Svenskt vattenarkiv, Sjökartor och sjöuppgifter. SMHI. Land- och vattenarealer 1 jan 2000. SM MI 65 0201. SCB. Underlag för beräkningarna av det inre vattnet är Lantmäteriets s.k. vattenmask i skala 1:10 000 (fjällen dock 1:50 000). I vattenmasken ingår sjöar med en minsta storlek av några 10-tal m ² , och vattendrag bredare än sex meter. Mindre vattendrag än så ingår inte.
49	Sveriges största sjöar	Vattenportalen, www.vattenportalen.se
49	Glaciärer	Svenskt Vattenarkiv (1996) och Svenskt sjöregister. SMHI
50	Vattenuttag och användning	Vattenuttag och vattenanvändning i Sverige 2005. SM MI 27 0701. SCB. Uppgifter om vattenuttag och vattenanvändning samlas in av SCB och Svenskt Vatten. Statistiken bearbetas och sammanställs av SCB i princip vart femte år. Not: I redovisningen av vattenuttag ingår inte kärnkraftsverkens vattenanvändning.
50	Vattendistrikt	Statistik för avrinningsområden 2000. SM MI 11 0301. Uppgifter om statistik för avrinningsområden sammanställs av SCB på uppdrag av Naturvårdsverket. Redovisningen görs i princip vart femte år.
Markanvändning för speciella ändamål		
52	9 Tätorter	
52	Areal och befolkning	Tätorter 2005. SM MI 38 0601. SCB samt tätortsuppgifter från tidigare år
56	Bebyggelse i tätorter	Tätorter 2005. Befolkning och bebyggelse struktur. SM MI 38 0701. SCB
58	Allmänt tillgänglig mark och strand runt tätorter med mer än 10 000 invånare	Markanvändningen kring tätorter större än 10 000 invånare enl. Svenska Marktäckedata (SMD) 2000. SM MI 67 0501. SCB
60	Befolkningen i zoner runt tätorter	Enheten för miljöekonomi och naturresurser. SCB
61	10 Småorter	
61	Antal, arealer och befolkning	Småorter 2005. SM MI 38 0602. SCB
62	11 Fritidshusområden	
62	Antal och arealer	Fritidshusområden 2005. SM MI 64 0601. SCB

Sid	Text	Källa
64	12 Arbetsplatsområden utanför tätorter	
64	Antal och arealer	Arbetsplatsområden 2005. SM MI 60 0801. SCB
66	13 Nationalparker och andra skyddad områden	
66	Antal och arealer	Skyddad natur 31 dec 2005. SM MI 41 0601. SCB
70	14 Riskområden	
70	Risk för naturolyckor, ras, skred, vad är översvämning?	Räddningsverkets hemsida
70	Översvämningens konsekvenser	SMHI:s hemsida
70	Kartan. Förekomst av skredärr och raviner	SGU
72	15 Fjäll	
72	Arealer	Bearbetning utförd på SCB av Svenska MarktäckeData (SMD). LMV; Skogsmark samt träd- och buskmark inom fjällområdet. Arbetsrapport 24 1998. Svenska Lantbruksuniversitetet; digitala gränser för fjällnära skog samt digitala höjdkurvor
73	16 Renbetesmarker	
73	Områdets storlek	Karta från Sametinget
74	Antal renar	Svensk rennäring. SCB 1999 samt Jordbruksstatistisk årsbok 2006. SCB
74	Antal sysselsatta	Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) 2005. SCB
75	17 Kust och insjöstränder	
75	Längder kust och strand	Kust och stränder i Sverige. SM MI 50 0201. SCB
77	Bebyggelse vid kust och stränder	Bebyggelsepåverkad kust och strand. SM MI 50 0202. SCB; Bebyggelseutvecklingen längs kust och strand. SM MI 50 0301. SCB; Strandnära byggande 2001–2005. SM MI 50 0701. SCB
79	18 Öar	
79	Antal och arealer	Öar i Sverige. SM MI 50 0101. SCB
81	19 Vindkraftverksområden	
81	Elproduktion år 2005	Energiläget 2007. Energimyndigheten
81	Försvarets hinderdatabas	Vindkraftverken hindermarkeras i enlighet med Luftfartsstyrelsens föreskrifter och finns i ett hinderregister.
82	Maximal vindhastighet	Manus till Vindkrafthandboken – Planering och prövning av vindkraftverk på land och i kustnära vattenområden. Boverket dnr. 2323-3518/2007

Sid	Text	Källa
82	Bullerzon på 700 m	Vindkraftsplanering i en kustkommun – Exemplet Tanum. Nationellt pilotprojekt för kunskapsuppbyggnad och metodutveckling.
Bakgrundsförhållanden		
84 20 Areal och befolkning		
84	Areal	Sveriges Statistiska Databaser (SSD)
84	Befolkning 2005	Register över rikets totalbefolkning. SCB
85	Befolkningsfördelningen	Register över rikets totalbefolkning. SCB
85	Befolkningsförändringar och tätortsutveckling	Historiskstatistik för Sverige. Del 1. Andra upplagan. SCB 1969; FoB 1960–1990. SCB; SSD samt Tätorter 2005. SM MI 38 0601. SCB
89 21 Sysselsättning		
89	Antal sysselsatta 2005	Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) 2005. SCB
90	Sysselsättningsförändringarna	Historiskstatistik för Sverige. Del 1. Andra upplagan. SCB 1969; FoB 1970–1990; Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) 2005. SCB
90	Förvärvsarbetande efter näringsgren	Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) 2005. SCB
91 22 Ägarförhållanden		
91	Ägarförhållanden	FASTPAK 2006, SCB
92 23 Naturförhållanden		
92	Jordarter, berggrund, landskapstyper, nederbörd, temperatur och vegetationsperiod	Sveriges Nationalatlas. SNA
95 24 Planering		
95	Text och karta	Boverket och SCB

Tabell-, diagram- och kartförteckning

Sid	Typ nr	Rubrik
8	Tabell 1	Markanvändningen omkring 2005. Ha
8	Tabell 2	Ungefärliga förändringar i arealen åker, skog och bebyggd mark under olika perioder. Ha
9	Tabell 3	Markanvändningen omkring 2005. Procent av total areal i länet
9	Diagram 1	Markens procentuella fördelning på olika markkategorier 2005
10	Tabell 4	Jordbruksmark år 2005
11	Tabell 5	Jordbruksmark per produktionsområde år 2005
11	Diagram 2	Åkermark och betesmark år 2005
11	Karta 1	Jordbrukets produktionsområden
12	Diagram 3	Förändring i jordbruksmark under perioden 1800–2005
12	Diagram 4	Ökning av tätortsarealen samt därav på åkermark åren 1960–2005
12	Diagram 5	Åkermarkens användning år 2005
13	Tabell 6	Mark med energiskog år 2005
13	Tabell 7	Ekologisk åkerareal år 2005
14	Tabell 8	Ägarförhållanden, jordbruksmark år 2005
14	Diagram 6	Genomsnittligt taxeringsvärde per ha åkermark åren 1975–2005 jämfört med prisindex. Kronor
15	Karta 2	Genomsnittliga taxeringsvärden per ha åkermark år 2005 kommunvis. Kronor
16	Tabell 9	Skogsmark omkr. år 2004
16	Diagram 7	Skogsarealen omkr. år 2004
17	Karta 3	Naturliga skogsregioner
17	Karta 4	Andel skogsmark av landarealen
18	Diagram 8	Bruttotillväxt och bruttoavverkning åren 1950–2005
19	Diagram 9	Genomsnittligt taxeringsvärde per ha skogsmark åren 1975–2005 jämfört med prisindex. Kronor
20	Karta 5	Genomsnittliga taxeringsvärden per ha skogsmark år 2005 kommunvis. Kronor
21	Tabell 10	Bebyggd mark och tillhörande mark år 2005. Sammanfattning. Ha
22	Tabell 11	Bebyggd mark och tillhörande mark fördelad på typ av bebyggelse år 2005. Procent av totalt bebyggt
22	Diagram 10	Den bebyggda markens procentuella fördelning på typ av bebyggelse år 2005
22	Tabell 12	Ungefärliga förändringar i bebyggd mark perioden 1970–2005
23	Tabell 13	Bostadsmarkens fördelning på olika hustyper år 2005
24	Diagram 11	Bostadsmark år 2005
24	Tabell 14	Antal lägenheter 1945–2005. 1 000-tal
25	Diagram 12	Lägenheter i hus färdigställda 1955–2005
25	Tabell 15	Ägarförhållanden, bostadsmark år 2005. Procent
26	Karta 6	Genomsnittliga taxeringsvärden per m ² småhus exkl. fritidshus (mark och byggnad) år 2005 kommunvis. Kronor
27	Tabell 16	Fritidshus år 2005. Antal och areal
27	Diagram 13	Fritidshusarealen år 2005
28	Diagram 14	Antal fritidshus åren 1963–2005
28	Karta 7	Antal fritidshus på 5x5 kmrutor år 2005

Sid	Typ nr	Rubrik
29	Diagram 15	Fritidshus år 2005 efter byggnadsår
29	Tabell 17	Inflyttning för permanent boende i fritidshus 1991–2004 och permanent boende den 1 jan 2005 i 1990 års fritidshusbestånd enligt länsindelningen år 2005
31	Tabell 18	Mark med tillverkningsindustri år 2005
31	Diagram 16	Mark med tillverkningsindustri år 2005
32	Tabell 19	Antal sysselsatta inom tillverkningsindustrins olika branscher år 2005
33	Tabell 20	Mark med handel och affärsverksamhet m.m. år 2005
34	Tabell 21	Mark med offentlig förvaltning, offentlig service och fritidsanläggningar år 2005
35	Tabell 22	Mark använd för transporter år 2005. Längd i mil, areal i ha
36	Diagram 17	Mark använd för transporter år 2005
36	Diagram 18	Transportarbetets utveckling 1970–2005. Index 1970=100
37	Karta 8	Vägnätet år 2005
37	Karta 9	Järnvägsnätet år 2005
38	Karta 10	Flygplatser med regelbunden linjetrafik och chartertrafik år 2005
38	Karta 11	Hamnar och lastageplatser år 2005
39	Tabell 23	Mark med tekniska anläggningar år 2005
40	Tabell 24	Mark med lantbrukets ekonomibyggnader och övriga byggnader år 2005
41	Tabell 25	Mark med golfbanor och skidpistar år 2005. Ha
42	Tabell 26	Mark med grus-, sand-, berg-, industrimineraltäkter samt torvtäckter 2000/2005
43	Karta 12	Förekomst av naturgrus
43	Karta 13	Torvmarksförekomster. Områden >50 ha
43	Diagram 19	Produktion av bergmaterial 1930–2005
43	Diagram 20	Torvskörd 1980–2005
45	Tabell 27	Myrmark. Ha
46	Diagram 21	Myrareal
46	Karta 14	Sankmarksfördelningen
47	Tabell 28	Hedmark, gräshedar, örtängar, berg i dagen samt övrig mark
48	Tabell 29	Antal sjöar per län och vattenareal inklusive vattendrag bredare än sex meter
49	Diagram 22	Vattenarealer länsvis exklusive de fyra stora sjöarna
49	Tabell 30	De 15 största sjöarna i Sverige
50	Diagram 23	Vattenanvändningen år 2005. Milj. m ³
50	Karta 15	Markanvändningen per vattendistrikt år 2005
52	Tabell 31	Tätorter år 2005. Antal, befolkning och landareal
53	Diagram 24	Andel boende i tätorter och andel tätortsmark av total landareal år 2005. Procent
53	Diagram 25	Tätortsareal per invånare länsvis år 2005. m ²
53	Tabell 32	Tätorter efter antal invånare år 2005
54	Karta 16	Tätorter med mer än 2 000 invånare, förändring av folkmängd 2000–2005
55	Tabell 33	Tätortsförändring 1960–2005. Procent
55	Diagram 26	Tätortsförändring 1960–2005. Procent
56	Tabell 34	Totalt antal byggnader efter byggnadstyp år 2005
56	Tabell 35	Antal byggnader per län fördelade på tätort och utanför tätort år 2005
57	Tabell 36	Andel boende i småhus och flerfamiljshus efter storlek på tätorten år 2005
57	Tabell 37	Andel boende i småhus respektive flerbostadshus länsvis år 2005. Procent
57	Diagram 27	Andel boende i småhus respektive flerbostadshus länsvis år 2005. Procent
58	Tabell 38	Allmänt tillgänglig mark inom km-zoner från tätortsgräns för tätorter med mer än 10 000 invånare år 2000

Sid	Typ nr	Rubrik
58	Tabell 39	Andel allmänt tillgänglig mark inom km-zoner från tätortsgräns för tätorter med mer än 10 000 invånare storleksklassvis år 2000. Procent
59	Tabell 40	Allmänt tillgänglig mark per invånare inom km-zoner från tätortsgräns för tätorter med mer än 10 000 invånare storleksklassvis år 2000. Hektar per 1 000 invånare
59	Tabell 41	Total kust- och strandlinje inom km-zoner runt tätorter samt av detta opåverkad av bebyggelse för tätorter med mer än 10 000 invånare år 2000
59	Tabell 42	Total kust- och strandlinje inom fem km från tätorter med minst 50 000 invånare
60	Diagram 28	Andel av befolkningen utanför tätort, avstånd till närmaste tätort 2005. Procent
60	Diagram 29	Medelavstånd till närmaste tätort för boende utanför tätort 2005. Km
60	Tabell 43	Andel av befolkningen utanför tätorter i zoner kring tätorter år 2005. Procent
61	Tabell 44	Småorter. Antal, folkmängd och landareal år 2005
62	Tabell 45	Fritidshusområden år 2005
63	Karta 17	Fritidshusområden år 2005
63	Karta 18	Andel fritidshus inom fritidshusområden av samtliga fritidshus utanför tätorter kommunvis år 2005
64	Tabell 46	Arbetsplatsområden utanför tätorter år 2005
65	Karta 19	Arbetsplatsområden utanför tätorter år 2005
66	Tabell 47	Nationalparker år 2005
66	Karta 20	Nationalparker år 2005
67	Tabell 48	Naturreservat, naturvårdsområden samt djur- och växtskyddsområden 2005/2006. 2005 års administrativa indelning
68	Diagram 30	Skyddade landarealer 1900–2005. Milj. ha
68	Tabell 49	Nationalstadsparken Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården
69	Tabell 50	Kulturresevat år 2005
69	Tabell 51	Vattenskyddsområden år 2007
70	Karta 21	Förekomst av skredärr och raviner
72	Tabell 52	Fjällarealer länsvis fördelat på marktäckeklasser år 2005. Tusental ha
72	Diagram 31	Fjällarealen fördelat på marktäckeklasser år 2005. Procent
73	Tabell 53	Renbetesmarker km ² , cirkauppgifter år 2005
73	Karta 22	Renbetesmarker år 2005
74	Diagram 32	Antal renar 1920–2005
75	Tabell 54	Kust- och strandlängd. Km
76	Karta 23	Tillgång på kust och strand inom 50 km. Antal km
77	Tabell 55	Andel kust- och strandlinje med byggnad inom 100 m och andel byggnader inom 100 m av samtliga byggnader år 2005
77	Karta 24	Andel kust och strand med byggnad inom 100 m inom 50 kms radie/avstånd år 2005
78	Tabell 56	Antal byggnader uppförda 2001–2005 inom 100 m från kust- och strandlinjen efter typ av byggnad
79	Tabell 57	Öar i Sverige
80	Tabell 58	Öar i de fyra stora sjöarna
80	Tabell 59	De 10 största öarna
80	Karta 25	De 50 största öarna
81	Tabell 60	Antal vindkraftverk samt areal risk- och bullerzoner runt dessa år 2008. Hektar
82	Karta 26	Vindkraftverk år 2008
84	Tabell 61	Areal och befolkning den 31 dec 2005 enl länsindelningen den 1 jan 2007
85	Diagram 33	Landareal och befolkning år 2005. Andelar av riket

Sid	Typ nr	Rubrik
85	Diagram 34	Befolkningsutvecklingen områdesvis 1950–2005. Enligt indelningen före år 2005. Index 1950=100
85	Diagram 35	Befolkningen i tätorter och utanför tätorter (glesbygd) 1900–2005
86	Karta 27	Folkmängd per km ² land kommunvis år 2005
86	Karta 28	Antal personer inom 30 km
87	Karta 29	Antal invånare per 5x5 km-rutor år 2005.
87	Karta 30	Befolkningsförändringar 2000–2005 på 5x5 km-rutor. Antal personer per ruta
88	Karta 31	Yt- och befolkningsproportionell Sverigebild år 2005.
89	Tabell 62	Förvärvsarbetande 16 år och äldre efter arbetsplatsens belägenhet (dagbefolkning) åren 2000 och 2005. Tusentals
89	Karta 32	Andel förvärvsarbetande av befolkningen i åldrarna 20–64 år 2005
90	Tabell 63	Förvärvsarbetande 16 år och äldre efter arbetsplatsens belägenhet (dagbefolkning) och näringsgren år 2005. Procent
90	Diagram 36	Förvärvsarbetande efter näringsgren 1945–2005
91	Tabell 64	Ägarförhållanden år 2005. Procent av landarealen
92	Karta 33	Jordarter
92	Karta 34	Berggrund
93	Karta 35	Landskapstyper
93	Karta 36	Årsmedelnederbörd m.m. 1961–1990
94	Karta 37	Årsmedeltemperatur 1961–1990. Grader C
94	Karta 38	Vegetationsperiodens längd. Antal dagar
96	Karta 39	Översiktsplaner efter antagandeår

Förteckning över tabellerna i tabellbilagan finns i början av tabellbilagan

In English

Summary

Land use in general

The total area of Sweden amounts to 45 millions hectares. The predominant part is forest land (53 percent). Bare rocks and other land amount to 12 percent, bogs and mires (nine percent), water (nine percent where of the four largest lakes amount to two percent), agricultural land (eight percent) and built up land with surrounded land as gardens and parking spaces almost three percent. *Table 1.*

There are considerable regional differences; the highest share of agricultural land is in the county of Skåne, forest land in southern Norrland and counties in Småland, built up areas in the metropolitan regions.

Table 1 Land use in Sweden 2005

Land use	Hectares	Percent of total country area
Agricultural land	3 431 300	7.6
Forest land	23 888 600	53.1
Built up land	1 305 400	2.9
Golf courses and ski pists	36 100	0.1
Pits	47 300	0.1
Bogs and mires	3 867 600	8.6
Natural grassland, heathland	3 230 000	7.2
Bare rocks and other land	5 236 300	11.6
Water	3 995 900	8.9
Total	45 029 500	100

Of the built up land 43 percent was residential land for either permanent living or seasonal and secondary use. 31 percent was land used for transportation of different kinds. The remaining built up land consists of industry, commercial land etc. with a considerable lower percentage. *Table 2.*

Between 2001 and 2005 the built up land increased with almost 18 000 hectares.

Special land use

There are many different types of land use not possible to assign to a specific land use category according to the above used classifications. For example 'Localities' contains parts of the built up land as well as

Table 2 Built up land in Sweden 2005

Type of built up land	Hectares	Percent of total built up area
Residential land for permanent living	374 100	28.7
Weekend and holiday homes	188 000	14.4
Industrial land	77 100	5.9
Commercial land	19 000	1.5
Public service facilities and leisure time facilities	51 200	3.9
Transport	403 800	30.9
Technical installations	11 900	0.9
Other built up land	180 300	13.8
Total built up land	1 305 400	100

parts of forest land. Land in 'National parks' is often forest land, mires or bare rocks. Some types of special land use are presented in this publication. Data for these special types are shown in *table 3.*

Table 3 Special land use in Sweden 2005

Type of special land use	Hectares	Percent of total country area
Localities	528 623	1,3
Smaller localities	84 916	0,2
Concentrations of weekend and holiday homes	54 991	0,1
Concentrations of workplaces outside localities	28 800	0,1
National parks	699 899	1,6
High mountain areas	5 160 000	11,6
Reindeer grazing land	22 850 000	50
Islands	1 057 371	2,6
Wind power stations, risk and noise zones	52 068	0,1

Background information

As background information to earlier presented statistics on areas, there is a special chapter with statistics on employment, ownership, natural background and the planning process for physical planning.

Swedish-English vocabulary

Letters Å, å, Ä, ä and Ö, ö at end of list

A

affärsverksamhet business activity
allmänt tillgänglig mark area of common access
andel proportion, share
andra other
anläggning plant, facility
antal number
använd used
areal area
avfall waste
avfallsanläggning waste treatment plant
avloppsreningsverk wastewater treatment plant

B

bakgrundsförhållanden backgrounds
bebyggd built-up
bebyggelse buildings
befolkning population
berg rock, mountain
betesmark meadow
bilaga appendix
blandat mixed
bostad dwelling
bostadsmark residential land
brukad mark cultivated land

D

data data
djur- och växtskyddsområde wildlife sanctuary
därav of which

E

elverk power station
energitorv peat for energy

F

fastighetstaxering assessment of real estate
folk- och bostadsräkning population and housing census
fjäll high mountain
fjällbarrskog subalpine woodland
flerbostadshus multi-dwelling building
flodområde river-basin
flygplats airport
folkmängd population
frilandsodling outdoor cultivation
friluftsliv outdoor life
fritidsanläggning recreation centre
fritidshus weekend and holiday homes
fritidshusområde concentration of weekend

and holiday homes
fritidsområde recreation area
fördelad på distributed on
förvärvsarbete gainfully employed
förändring change

G

genomsnitt average
glesbygd rural area
golfbana golf-course
gran spruce
grupp group
grus gravel
gruva mine
gräshed natural grassland
gräsyta grass area
gröda crop
gård farm

H

hagmark wooded pasture land
hamn harbour
handel commerce, business
hav sea
hedmark moors and heathland
hektar hectare

I

icke non, not
impediment land that has been left over
industri industry
insjö lake
invånare inhabitant

J

jord soil
jordbruk agriculture
jordbruksföretag agricultural company
jordbruksmark agricultural land
järnväg railway

K

kalmark bare land
kedjehus linked houses
kommun municipality
kommunikationer communications
kommunväg municipal road
koncession concession
kraftledningsgata voltage transmission line
kraftverk power plant
kultiverad betesmark cultivated natural pastures
kust coast
kyrkan the Church
källa source
köksväxter vegetables

L

land country, land
landareal land area
landsbygd countryside, rural area
landskap landscape
lantbruksräkning census of agriculture
lastageplats wharf
lägenhet dwelling, apartment
län county
länsväg county road
lövskog deciduous forest

M

mark ground, land, soil
markanvändning land use
medeltal average, mean
medelvärde average, mean value
mellan between
mer more
mer än more than
m.fl. and others
miljon million
miljöbalk Environmental Code
mindre smaller
minskning decrease
m.m. etc
morän moraine
mycket much
myr, myrmark bog, mire

N

nationalpark national park
naturreservat nature reserve
naturresurslagen act concerning the management of natural resources
naturvårdsområde conservation area
nedlagd åkermark formerly arable land
näringsgren branch of economic activity

O

och and
o.d. and the like
offentlig förvaltning public administration
offentlig service public service
om about, if
område area
osv. etc

P

parkeringsplats parking-place
permanent bostad permanent dwelling
plantera plant, regenerate
procent per cent
produktionsområde production area

R

radhus terrace-house
rekreation recreation

relativ relative
reglerad regulated
renbetesmark reindeer grazing area
reningsverk sewage treatment plant
rike country
riksskogstaxering Swedish national forest inventory
riksväg national road

S

sammanfattning summary
sand sand
sankmark marsh
schematisk schematic
sektorsvis in sectors
siffra figure, number
sjö lake
skidpist ski pist
skog forest
skogsareal forest area
skogsbruk forestry
kogsmark forest area
skyddad protected
slalombacke slalom slope
slättbygder plains districts
småhus one- or two-dwelling building
småort smaller localities
sparsam sparse
stat government, state
statsväg public road
storlek size
storleksgrupp size group
storleksklass size class
storstad city
strand shore
strandskydd protection of shore areas
summa sum
sysselsatta employed persons

T

tabell table
tall pine
taxering assessment
teknisk technical
t.ex. e.g.
tidsperiod period
tillgång access
tillhörande related
tillväxt growth
torv peat
torvbrytning peat harvesting
torvtäkt peat pit
total total
transport transport
troligen probably
träd tree
träda fallow
trädbeväxt mark wooded land

trädgård garden
trädgårdsväxter horticultural plants
tätbebyggelse built-up area
tätbefolkad densely populated
tätort locality, urban area
tätortsexpansion urban expansion, urbanization

U

under below, during, under
uppgift data, figure, information
uppskatta estimate
utnyttja utilize

V, W

vatten water
vattenareal water area
vattendrag watercourse/river
vattenkraft water power
vattenreglering water regulation
vattenuttag water withdrawal
vegetationsperiod period of vegetation
vindkraftverk wind power station
vinterbetsmarker reindeer winter grazing areas
virkesförråd growing stock
våtmark wetland
väg road
vägnät road system
värmeverk heating plant
växthus greenhouse

Y

yta surface

Å

åker, åkermark arable land
åkerareal arable area
år year
åretruntmarker all year reindeer grazing areas
årlig annual
årsmedeltemperatur annual mean temperature
årsnederbörd annual precipitation

Ä

ägoslag type of land
ägarförhållande ownership
ändamål purpose

Ö

ö island
ökning increase
öppen open
örtäng herb meadow
övrig other

Markanvändningen i Sverige

I Markanvändningen i Sverige presenteras i text, tabeller, diagram och kartor uppgifter om hur marken utnyttjas för olika ändamål och hur markutnyttjandet har förändrats över tiden. Totalt innehåller publikationen ca 90 tabeller samt 75 diagram och kartor. Publikationen är indelad i följande avsnitt:

Markanvändningen allmänt där en rikstäckande markanvändningsbeskrivning ges på länsnivå. Här redovisas hur stora arealer som används till boende av olika slag och hur mycket mark som utnyttjas för kommunikationer, fritidshus, affärsverksamhet och industrier, golfbanor och skidpistar samt för torvtäcker m.m.

Speciell markanvändning där uppgifter lämnas om tätorter, småorter, fritidshusområden, arbetsplatsområden, skyddade områden av olika slag, fjäll, renbetesmarker, kust, stränder och öar samt risk- och bullerzoner runt vindkraftverk.

Bakgrundsförhållanden som ger en del väsentliga bakgrundsdata gemensamma för flera olika typer av markanvändning med t.ex. befolkning, sysselsättning, ägarförhållanden, planering samt kartor över bl.a. jordarter, berggrund och landskapstyper.

Tabellbilaga som kompletterar de tidigare avsnitten med bl.a. vissa kommunala markanvändningsdata.

ISBN 978-91-618-1464-0 (print)

All officiell statistik finns på: **www.scb.se**
Kundservice: tfn 08-506 948 01

All official statistics can be found at: **www.scb.se**
Customer service, phone +46 8 506 948 01